

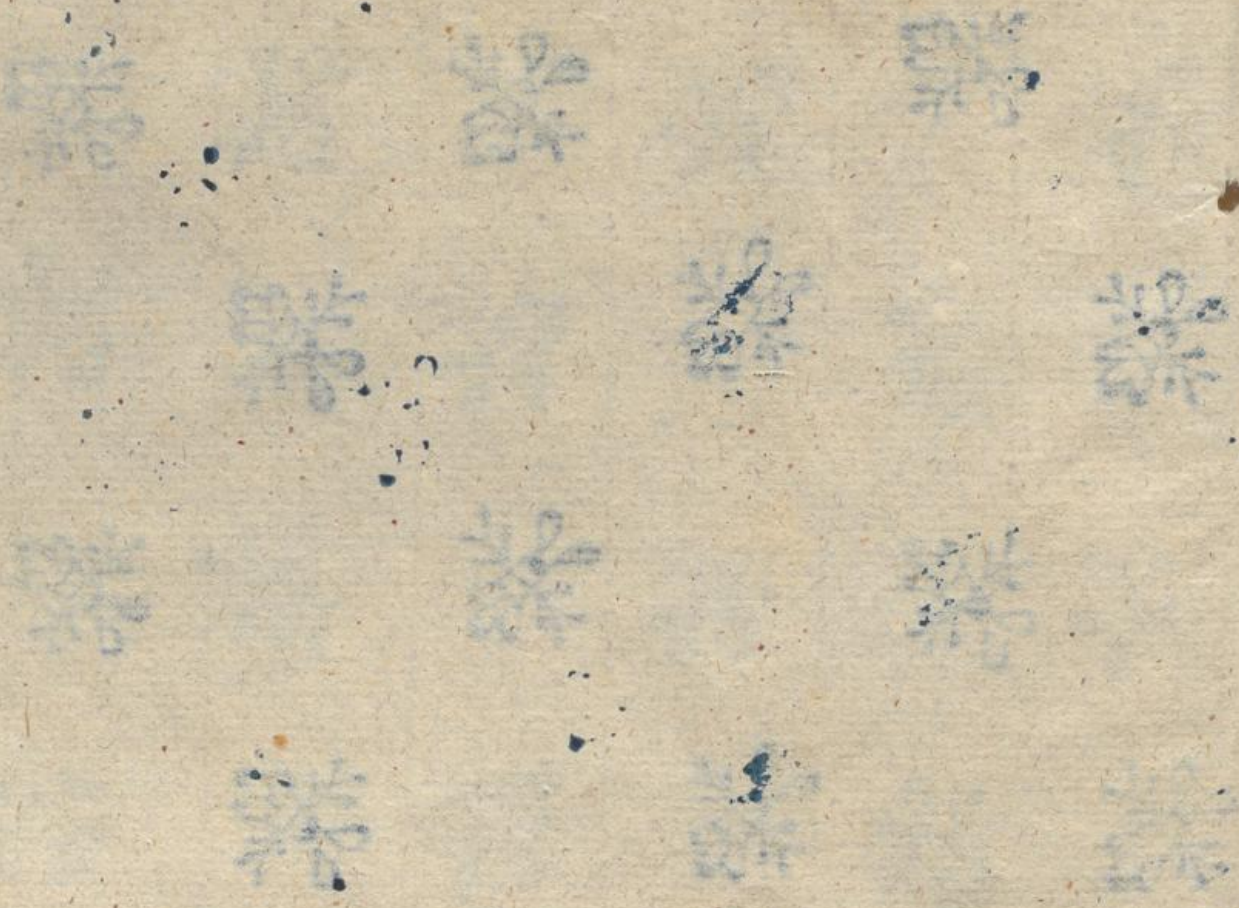
Wiener Stadt-Bibliothek.

T 83009 A

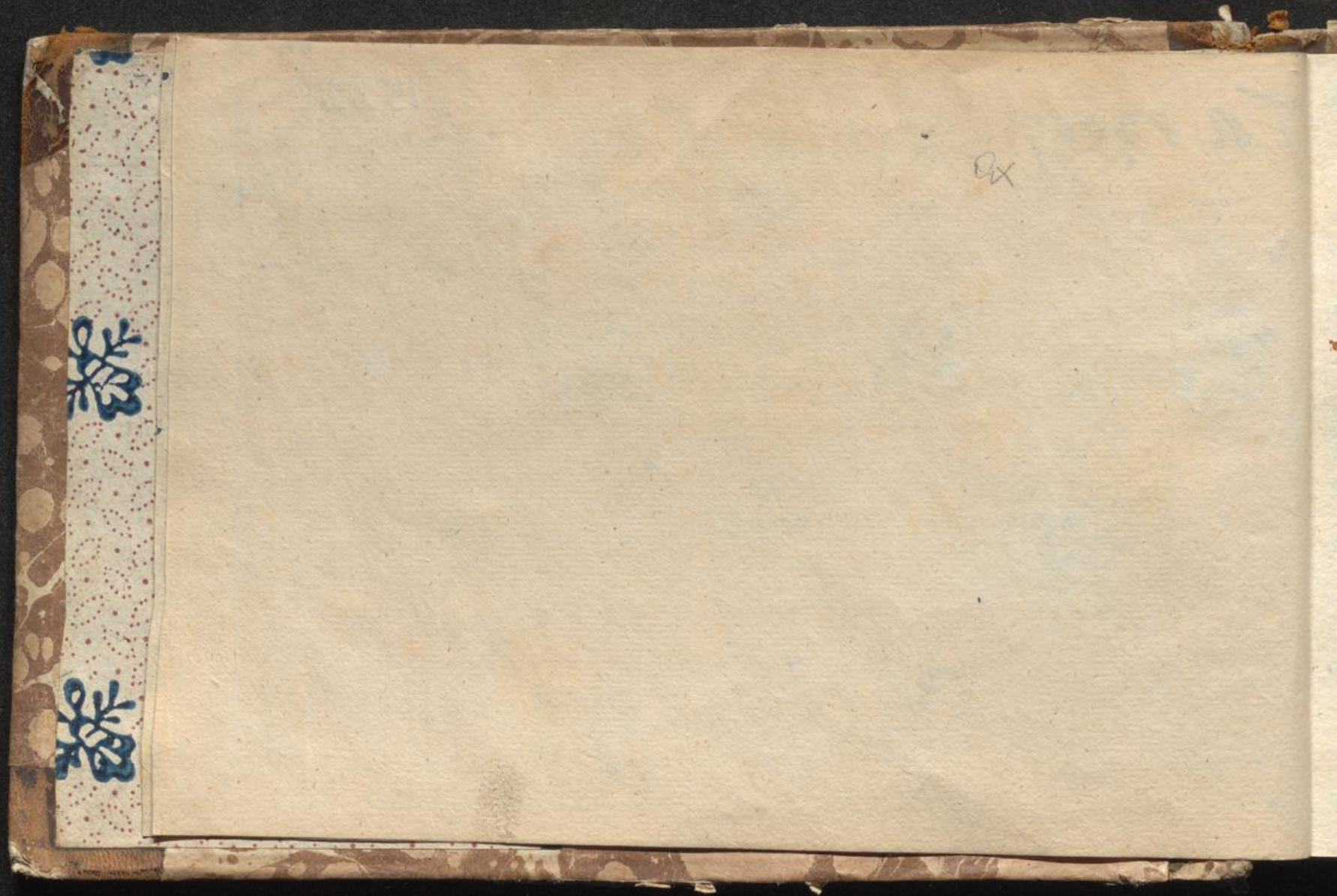

993

Ta 83009

1522

Bilder- Zeitung für Kinder

mit Erklärungen in sechs Sprachen.

Erster Band.

Wien, im v. Reilly'schen Comtoir 1808.

54 122452

Gazette iconologique à l'usage des enfans

avec le texte en six langues.

Tome I.

A Vienne, au Comptoir de noble de Reilly 1808.

Gazzetta Iconologica ad uso dei Fanciulli

col testo in sei lingue.

Tomo I.

A Vienna, nel Negoziò del Nobile di Reilly 1808.

K é p é s - U j s á g a' G y e r m e k e k n e k
h a t n y e l v e n v a l ó m a g y a r á z a t t a l.

Első Kötet.

Bécsben, Nemes Rájlly Ferentz Könyvesboltjában 1808.

N o w i n y s o b r a z y p r o D e t i

s w ý b l a d y w s s e f t i k e d j e h.

První swazek.

Wé Wjdni, w komtoaru z Meyllowu 1808.

ΕΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΠΑΙΔΑΣ
μεθ' ἑρμηνείας εἰς ἑξ γλωσσας.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Εν Βιέννῃ, παρὰ τῷ εὐγενεὶ Ράτλην 1808.

Das Bild.

Zwei wißbegierige Kinder haben ein Bild vor sich, worauf die ersten Altern der Menschen, Adam und Eva, gemahlt sind, wie sie sich in dem schönen Garten des Paradieses aufhalten, und die Thiere, Blumen und Bäume um sich herum haben, die der liebe Gott zu ihrem Vergnügen erschaffen hat.

Beide Kinder freuen sich über dieses Bild; aber das eine verschafft sich doch ein größeres Vergnügen dabey, als das andere.

Das Mädchen steht nur immer vor der Tafel, worauf das Bild gemahlt ist, und schaut; aber durch das bloße Schauen ergötzt sie nur die Augen, und weiß nicht, was sie dabey denken soll.

Le Tableau.

Deux enfans curieux de s'instruire, ont sous les yeux un tableau qui représente Adam et Eve, nos premiers parens, placés dans le beau jardin du paradis, et entourés des animaux, des fleurs et des arbres que le bon Dieu a créés pour leur plaisir.

Ce tableau cause beaucoup de plaisir à ces deux enfans; mais l'un d'eux éprouve plus de satisfaction que l'autre à son aspect.

La fille reste immobile devant le tableau et le contemple attentivement, mais en se contentant de le regarder; le plaisir n'est que pour les yeux, elle ne sait ce qu'elle en doit penser.

Il Quadro.

Due ragazzini desiderosi d'istruirsi hanno sotto gli occhi un quadro rappresentante Adamo ed Eva, nostri primi genitori. Son collocati nel bel giardino, detto Paradiso terrestre, circondato da animali, fiori, e alberi, creati da Dio per loro utilità.

Ad amendue la vista del medesimo cagiona molto piacere; uno però ne prova maggior soddisfazione dell' altro.

La ragazzina rimane immobile avanti ad esso, lo contempla attentamente; contentandosi però di riguardarlo soltanto non appaga che gli occhi, e ignora quel che debba pensarne.

Da macht es der Knabe besser. Der hat gut lesen gelernt, und hat hier ein Buch in der Hand, worin eine Beschreibung des Bildes steht. Nun liest er im Buche die Beschreibung, schaut aber darunter von Zeit zu Zeit auch das Bild an, und erfährt dadurch den Namen und die Beschaffenheit aller Thiere und Gewächse, die das Bild vorstellt.

So muß man Bilder beschauen, wenn man ein wahres Vergnügen dabey genießen will.

Le garçon sait en faire un meilleur usage. Il a parfaitement appris à lire, et il tient en main un livre qui renferme l'explication du tableau. Il la lit avec attention, jette de temps en temps les yeux sur le tableau, et apprend par ce moyen à connaître le nom et les propriétés de tous les animaux et de toutes les plantes qui y sont représentés.

C'est ainsi qu'il faut regarder les tableaux, si l'on en veut tirer du profit et du plaisir.

Il ragazzino ne fa miglior uso. Ha imparato perfettamente a leggere; e tenendo in mano un libro, che ne racchiude la spiegazione, getta di tempo in tempo gli occhi sul quadro, e con ciò incomincia a conoscere il nome, e le proprietà di tutti gli animali, e di tutte le piante, che vi sono rappresentate.

In questa maniera fa d'uopo riguardare i quadri, se si vuol tirarne profitto, e piacere.

Ezek a' tudni szerető gyermekek a' két első embert Ádámot és Évát nézegetik magok előtt, a' kik a' Paraditsom nevű szép kertben mulatozván, körül vannak véve állatokkal, virágokkal és fákkal, mellyeket a' jó Isten az ő gyönyörködtetésekre teremtet.

A' gyermekek mind ketten örülnek ezen képeknek, de az egyik mégis jobban, mint a' másik.

Ez a' kis leány mindég csak itt áll a' rajzolt képek előtt 's néz; de ezzel a' nézéssel csak a' szemeit gyönyörködteti, 's nem tudja mit gondoljon.

Dwé djtky wéděti chtiwé magi před seban obraz, na němž prwnj rodicowé lidstj, Adam a Ewa, namalowáni, w krásné zahradě ragské přebýwagjce, zwiřata, kwitj a stromowj okolo sebe patj, genž Bůh neymilegšj k rozkošj gich siwořil.

Obě ty djtky radugi se nad tjm obrazem, gedno wšak z nich obljbj sy předce wětšj rozkoš přitom, než to druhě.

Děwče stoji gen pořád před tabulj, na niž obraz namalowán gest, patjce; ale panhým patřenjm pšubj gen rozkoš očjm, newědauc, co přitom myšliti má.

Δύο φιλομαθεῖς παῖδες ἔχουσιν ἔμπροσθεν αὐτῶν μίαν εἰκόνα, εἰς τὴν ὁποίαν παριστάνονται οἱ πρῶτοι προπάτορες τῶν ἀνθρώπων, ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὕα ἔτω, καθὼς διέτριβον εἰς τὸν ὠρεῖον κήπον τῆ παρδείσου, περικυκλόμενοι ἀπὸ ζῶων καὶ δένδρων, τὰ ὅποια ὁ πανάγαθος Θεὸς ἐδημιούργησε πρὸς τέρψιν αὐτῶν.

Καὶ τὰ δύο παῖδια ἐχάιροντο δι' αὐτὴν τὴν εἰκόνα, πλὴν τὸ ἓνα ἡσθάνετο μεγαλητέραν ἀγαλλίασιν ἀπὸ τοῦ ἄλλου.

Ἡ κόρη ἐσέκετο θεωρεῖσα ἔμπροσθεν τῆ πίνακος, ἐπὶ τῇ ὁποίου παριστάνετο ἡ εἰκὼν, ὅμως διὰ μόνης τῆς θεωρίας ἐχαροπόιει μόνον τὰ ὅμματα, μὴ ἡξέυρεσα τι πρέπει σροσέτι νὰ ἔννοήσῃ.

Sokkal jobban tselekszik ez
a' fiú gyermek. Ez megtanult
olvasni, 's azért van könyv a'
kezében, hogy abban a' kép
leírását és magyarázatját olvassa,
néha néha a' képre is ránéz, és
abból tudja meg minden itt lé-
vő állatnak és plántának a' nevét
's tulajdonságait.

Igy kell a' képeket nézeget-
ni, ha az ember igazán akar a-
zokban gyönyörködni

Tu to pachole lépe delá. Ono
se dobře čjsti naučivši, má' knihu
w ruce, w niž popsánj toho o-
brazu stoji. Čynj čte popsánj
w knize, patřjc wšak mezy tjm
časem y na obraz, wyzwj tjm
gméno a' powahu wšech zwřtat
y bylin, gež obraz předstawoval.

Tak se obrazové shldati mu-
sej, čdyž se přitom pravá rozkoš
vřiti chce.

Τὸ παιδί δὲ ἡσθάνετο περισσο-
τέραν ἡδονήν. Ἐπειδὴ ἐνῶ ἤξευρε
νὰ ἀναγινώσκει καλῶς, ἐκράτει καὶ
εἰς τὰς χεῖρας ἓνα βιβλίον,
περιεκτικόν, τῆς περιγραφῆς ταύ-
της τῆς εἰκόνος, ὅθεν ἀναγινώσ-
κον τὴν Ἐν τῇ βίβλῳ περιγραφὴν,
ἔβλεπε ἐνίοτε καὶ τὴν εἰκόνα. καὶ
ἔτω ἐξέταζε τὸ ὄφελος καὶ τὴν
ποιότητα ὅλων τῶν ζώων καὶ τῶν
φυτῶν, τὰ ὅποια παριστάνοντο
εἰς αὐτήν.

Οὕτω πρέπει νὰ θεωρῶμεν τὰς
εἰκόνας ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀπολαύ-
σωμεν πρὸς τάτοις μίαν ἀληθινὴν
εὐχαρίστησιν.

Obst.

Wer liebt nicht das Obst, diese angenehme Speise? Wir wollen einige Gattungen Obst ansehen.

Die Erdbeeren (1) glänzen schön hervor unter ihren grünen Blättern, weil sie so hellroth sind. Sie wachsen auf ganz niedern Pflanzen an der Erde.

Die Kirschen (2) mit ihren langen Stielen sind meistens dunkelroth; doch gibt es auch hellrothe und schwarze. Sie sind besonders saftig; inwendig aber haben sie einen harten Kern.

Die Nuss (3) hat eine Schale, die sehr hart ist; doch wenn man diese Schale zerbricht, so findet man einen weißen Kern darunter, der angenehm mit Brot zu essen ist.

Fruitage.

Est-il quelqu'un qui n'aime pas le fruit; cette nourriture si agréable? Examinons-en quelques espèces.

Les fraises (1) d'un rouge éblouissant, paraissent avec éclat à travers la verdure de leurs feuilles. Elles croissent à terre sur des plantes basses et touffues.

Les cerises (2) aux tiges allongées, sont, pour la plupart, d'un rouge foncé; il y en a cependant d'un rouge clair, et de noires. Elles sont surtout très-succulentes, et renferment un noyau rond et dur.

La noix (3) est enveloppée d'une très-dure coquille; mais en la cassant, on trouve un noyau blanc qui est très-bon à manger avec du pain.

Frutta.

A chi non piacciono le frutta; cibo sì aggradevole? N'esamineremo alcune specie.

Le fragole (1) vivacemente rosseggiano sotto le loro verdi foglie. Crescono sopra basse e fronzute pianticelle.

Le ciliege (2) coi loro lunghi gambi son generalmente di color rosso acceso; alcune l'hanno chiaro, altre quasi nero. Son sugose, e interiormente racchiudono un duro nocciolotto.

La noce (3) è rinchiusa in un guscio durissimo, rompendolo però ci si trovano spicchi bianchi saporitissimi da mangiarsi col pane.

Der Apfel (4) ist eine weit größere Frucht, als alle diese. Er ist zwar ganz essbar; denn die kleinen schwarzen Kerne, die er in der Mitte hat, und seine dünne Schale hindern nur wenig; gleichwohl pflegt man ihn zu schälen und die Kerne wegzuschneiden, damit er besser schmecke. Man kann den Apfel auch auf dem Ofen braten, wodurch er sehr weich wird.

Die zarte Kirsche, die harte Nuß und der rothwangige Apfel wachsen auf Bäumen.

La pomme (4) est un bien plus grand fruit que tous ceux dont nous venons de faire mention. On peut à la vérité la manger avec les petits pepins noirs qu'elle renferme, et avec la mince pellicule qui la couvre; cependant on a coutume de la peler, et d'en ôter les pepins, pour la rendre plus savoureuse. On peut aussi faire cuire la pomme sur le fourneau, et par ce moyen elle devient très-molle.

La cerise délicate, la noix à dure ecaille et la pomme vermeille viennent sur des arbres,

La mela (4) è un frutto molto più grande di quelli, di cui abbiamo parlato. Può mangiarsi coi semetti neri, che ha in mezzo, e colla sottile buccia; peraltro si usa mondarla, e levarle i semetti, perchè riesca più gustosa. Si può anche arrostitire sulla stufa, e così diviene più morbida.

La tenera ciliegia, la duranocce, e la colorita mela crescono sopra gli alberi.

Gyümölts.

Ki ne szeretné a' gyümöltsöt, ezt a' kedves ízű eledelt? Lásunk egynehány gyümölts nemeket.

Melly szépen pirosanak az **Eprek** (1) zöld leveleik közül, hathatós pirosságokkal, mellyek a' föld színén igen alacsony plántákon teremnek.

A' hosszú szárú **Tseresznyék** (2) többnyire sötét pirosak; de vannak világos pirosak is és feketék. Ezek különösen levesek, belől pedig kemény magvok van.

A' **Diónak** is (3) kemény a' héjja; de ha megtörik, fejr bélé van, a' melly kenyérrel igen jó ízű.

O w o c e.

Rdož nemiluge owoce, ten ney libégšj pokrm: Patřme na něko liš způsobilu owoce.

Gahod y (1) wylestugi se krásně pod zeleným swým lističkem, poněwadž tak čerwenaučké gsau. Kostau v zemi na bylinkách welmi nijčých.

Třešně (2) s dlouhými swými stopičkami gsau wětššim dílem na čerwenalé; nalezaji se wšak v čerwenaučké, v černé. Gsau zwlaště štawowité; wnjtě wšak mají pecičku twrdau.

Ůřech (3) má šštočepinu, genž welmi twrdá gest, kdž wšak ta šštočepina se rozbigé, nalezne se tam gádro bjlé, genž libě s chlebem se gi.

ΠΩΡΙΚΑ.

Πόσις δεν αγαπή τοῦτο τὸ νοσιμον φαγητόν; ἅς παρατηρήσωμεν τινὰ εἶδη αὐτῶν.

Τὰ χαμοκερασα (1) εἰλβαν τερπνῶς ὑπὸ τὰ πρασινὰ τῶν φύλλα δια τὸ λαμπροκόκκινον αὐτῶν χρώμα. Τὰ φυτὰ τῶν ἐγγίξαι τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς.

Τὰ κεράσια (2) ἔχον μακρὰ κοτζάνια, καὶ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον βαθυκόκκινα. πλὴν ἐνρίσκονται καὶ λαμπροκόκκινα καὶ μαύρα. Αὐτὰ εἶναι πολὺ ζαμερά, εἰς δὲ τὸ μέσον ἔχουν ἕνα σκληρόν κέκυδον.

Τὸ καρύδι (3) ἔχει φλοῦδαν σκληροτάτην, ἀλλ' ἀφ' ἧς συντριφθῆ ἀνακαλύπτεται ὑπ' αὐτὴν μία λευκὴ ψίχχα, τὴν ὁποίαν τρώγοντας μετ' ὃ ψωμί, μᾶς ἡδύνει τὴν γεῦσιν.

Mindeniknél nagyobb az Alma (4). Ezt ugyan apró fekete magvaival együtt 's héjjastól is meg lehetne enni; de még is megszokt k hámozni, 's kivágják a tsutkáját is, hogy jobb ízű legyen. Az Almát meg is lehet sütni a kementzén, akkor osztán igen megpuhúl.

Az apró Tseresznye, a kemény Dió, 's a piros Alma, mind fán teremnek.

Gablko (4) gest mnohem wětšj owoce než wšecká ta. Gest syce celé k gdlu; neb ta malá černá gadýrka, gež v prostřed má, a swá tenaučká šupka překážejí gen malaunko; předce se wšak laupává, a gadýrka se wyřezává, by lépe chutnalo. Může se též gablko na kamnech vpecy, čímž welmi měkč bývá.

Utulá třessně, twrdý ořech a čerwené gablko rostau na stromjch.

Τὸ μῆλον (4) εἶναι πολὺ μεγαλύτερος καρπὸς ἀπὸ ὅλα αὐτὰ. Αὐτὸς εἶναι σχεδὸν ὅλος φαγῶσιμος: ἐπεὶ οἱ μικροὶ μαυροὶ σπόροι, τὰς ὁποίας ἔχει εἰς τὴν μέσσην, καὶ ἡ λεπτή τε φλούδα ἐμποδίζουσι ὀλίγον πρὸς τὸ φάγεσθαι, καὶ να τὸν καθαρίζουσι ἀπὸ τοῦ σπόρου, δια να γίνεταί νοσιμώτερος. Τὸ μῆλον ψινόμενον εἰς τὸν φάγον, γίνεταί μαλακώτερον.

Τὸ τρυφερόν κεράσι, τὸ σκληρόν καρύδι καὶ τὸ ῥοδομάχυνλον μῆλον γεννῶνται ἐκ δένδρων

Soldaten einiger Völker.

Der Soldat, welcher zu Fuße gehet, hat ein Seitengewehr oder Untergewehr, das zum Hauen eingerichtet ist, und das man den Säbel nennet. Dieser Säbel hängt ihm allezeit an der linken Seite, und ist bey einigen länger, bey andern kürzer.

Außer diesem hat der Soldat zu Fuße noch ein Obergewehr, welches zum Schießen dienet, und worauf er noch einen Dolch steckt, um es auch zum Stoßen gebrauchen zu können. Wenn der Soldat auf der Wache stehet oder in den Krieg ziehet, muß er seine Waffen, nämlich das Ober- und Untergewehr, beständig bey sich führen. Jedes Volk hat seine eigene Kleidung für den Soldaten.

Der Oesterreichische Soldat (1) ist weiß gekleidet, hat einen Helm auf dem Haupte, und kein Un-

Soldats de quelque nations.

Le soldat qui fait le service à pied et que l'on nomme fantassin, est muni d'une arme offensive, qui lui sert à frapper de taille et d'estoc; elle est connue sous le nom de sabre. Le soldat le porte toujours suspendu au côté gauche. Le sabre est plus long chez les uns, et plus court chez les autres.

Le fantassin, outre le sabre, est encore armé d'un mousquet, dont il se sert pour faire feu et au bout duquel il met une baïonnette pour pouvoir percer son ennemi. Quand le soldat monte la garde, ou qu'il va en campagne, il est obligé d'avoir continuellement le sabre et le mousquet sur lui. Chaque nation a une manière qui lui est propre d'habiller le soldat.

Le soldat autrichien (1) a l'uniforme blanc, et porte un casque sur la tête, mais il n'a pas de

Soldati di alcune nazioni. ³

Il soldato pedestre, chiamato anche Fante, è munito di un' arme offensiva, atta a tagliare, e conosciuta sotto il nome di Sciabola. Egli la porta sempre sospesa al fianco sinistro. Chi l'usa più lunga, chi più corta.

Oltre alla sciabola, è armato anche di un moschetto, di cui si serve per iscaricare, e alla cui sommità mette una bajonetta per poter trafiggere il nemico. Quando fa la guardia, o va alla guerra deve continuamente avere sciabola, e moschetto. Ogni nazione ha la maniera sua propria di vestire il soldato.

Il soldato Austriaco (1) ha l'uniforme bianca, e porta sulla testa un caschetto; ma senza sei-

tergewehr. Er ist sehr tapfer und kämpfet in schöner Ordnung wider den Feind.

Der Französische Soldat (2) geht in blauer Kleidung und trägt einen dreyspizigen Hut. Er ist ungemein Kampfbegierig, wendet aber doch auch List an, um seinen Feind ohne großes Blutvergießen zu überwinden.

Der Russische Krieger (3) trägt ein grünes Kleid und einen zweyspizigen Hut, der vorn statt der dritten Spitze nur etwas ausgebogen ist. Er zeichnet sich durch seine Standhaftigkeit in den Schlachten aus.

Den Preussischen Soldaten (4) bedeckt ein blaues Kleid und ein hoch gestulpter Hut mit drey stumpfen Spitzen. Er ist eben so sehr wegen seines großen Muthes als wegen seiner Gewandtheit berühmt,

sabre. Il est très-vaillant et garde un ordre admirable, en combattant contre l'ennemi.

Le soldat françois (2) porte l'uniforme bleu; il a la tête couverte d'un chapeau à trois cornes. Il est avide de combats, mais en même temps, il emploie la ruse, pour vaincre son ennemi, sans grande effusion de sang.

Le soldat russe (3) porte un habit verd, et un chapeau à deux cornes; la troisième est remplacée par une petite élévation recourbée sur le devant. Les soldats de cette nation se distinguent par leur fermeté dans la chaleur du combat.

Le soldat prussien (4) a l'uniforme bleu; sa tête est couverte d'un chapeau à hauts bords et à trois cornes obtuses. Il est aussi renommé par son grand courage, que par son agilité.

abola al fianco. E' valorosissimo, e osserva un ordine ammirabile, combattendo contro il nemico.

Il Francese (2) porta l'uniforme turchina, e sulla testa un cappello a tre punte. E' avido di combattere; nel tempo stesso però fa uso dell' astuzia per vincere il suo nemico con minore spargimento di sangue.

Il Russo (3) porta un vestito verde, e sulla testa un cappello a due punte, la terza consiste in una piccola elevazione ripiegata sul davanti. I soldati di questa nazione si distinguono per la loro fermezza nell' ardore del combattimento.

Il Prussiano (4) porta uniforme turchina, e cappello con alti bordi, e a tre punte piatte. E' celebre per il suo gran coraggio, come per la sua agilità.

Némelly Nemzetek Katonái.

Ennnek a' gyalog katonának az oldalán függő fegyvere vágni való, és ezt kardnak nevezik. Ez a' kard mindég a' bal oldalán függ a' katonának, 's nemellyeknél hosszabb, némellyeknél rövidebb.

Van még a' gyalog katonának ezenkívül felső fegyvere is, a' mellyel lö, és a' mellyre még bagnetot is tesz, hogy azzal szűr-hasson. Ha a' katona strázsán áll vagy hadba megy; mindenkör magával hordja ezen fegyvereit. Minden Nemzet különös öltözetet ad katonáinak,

Az Ausztriai katona (1), fehér köntöst visel sisakban jár, és kardja nints. Ezek többnyire bátrak, vitézek és szép rendben hartzolnak az ellenséggel.

A' Frantzia katona (2) kék

Wogácý některých národů.

Wogák pěšij má zbraň po bohu, gnní křetj připrawena gest, a šla-
wle se nazývá. Tato šlawle wi-
sy mu wždy po lewém boku, a gest
v některých delší, v jiných
kratší.

Krom této má wogák pěšij
gestě wrchnj zbraň, genj k štel-
bě šlauij, a na niš gestě dyku
nastřeij, by gi y k štelkěj potre-
bowati mohl. Wogák na wartě
stoge, aneb na wognu táhna,
musj zbraň swau, totiž wrchnj
y pobočnj pořád v sebe miji.
Každý národ swjg wlastnj oděw
pro wogačka má.

Wdgák kaťaušský (1) gest bílým
oděwem offacen, a má přilbicj
na hlavě, ale žádně pobočnj
zbrauěnemá. Gest welmi statečnj
k žádně proti nepřiteli boguge.

Wogák francouzský (2) w mo-

ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ ΤΙΝΩΝ
ΓΕΝΩΝ.

Ὁ πεζὸς στρατιώτης φορεῖ ἓνα
δευτερον πολεμικὸν ὄπλον, καλέ-
μενον σπαδί. Τοῦτο κρέματαί
πάντοτε εἰς τὴν ἀριστεράν τε πλευ-
ράν, καὶ τινὲς μὲν τὸ ἔχασι μακρύ-
τερον, ἄλλοι δὲ κοντότερον.

Ἐκτὸς τῆς τοῦ πεζοῦ στρατιώ-
της κρατεῖ ὀρθά ἓνα ὄπλον, χρή-
σιμον διὰ νὰ κτυπᾷ μακρόθεν (τὸ
ταφέκι). εἰς τὴν κορυφὴν καρφώνει
μίαν λόγχην, μετὴν ὁποῖαν λογ-
χεύει τὸν ἐχθρόν. Αὐτὸς εἰς τὴν
φραγὰν καὶ τὴν ἐκστρατείαν πρέπει
νὰ φέρῃ ὁμάς καὶ τὰ ὄπλατα, δη-
λαδὴ τὸ σπαδί καὶ τὸ ταφέκι. Ἐκα-
στον γένος ἔνδουε τὰς στρατιώτας τε
μέ διαφορετικὰ φορέματα.

Ὁ Ἀσριακὸς στρατιώτης (1)
ἔχει φορέματα λευκά καὶ περικε-
φαλαίαν, εἰς τὴν μέσην τε δέν φέρει
σπαδί. Αὐτὸς εἶναι γενναϊότατος
καὶ σφόδρα τακτικὸς εἰς τὰς πολέμους.

Ὁ Γάλλος ὁ στρατιώτης (2) ἔχει

hruát visel és frantziás kalapot. Ezek igen szeretnek viaskodni, de e' mellett fortélyosok is, s ha tsak lehet sok vérontás nélkül gyekoznek ellenségeiken gyö-zödelmeskedni.

Az Orosz hadi ember (3) zöldben jár, és két tsútsos kalapot visel, mellynek a' harmadik tsúttsa elől tsak kihajlott. Azzal mutatja ki magát az ütközetekben, hogy hátat nem ad.

A' Burkus katona (4) kék ruhában jár, és nagy karimájú háromszegű papos kalapot hord. Ez is nevezetes arról, hogy bátor és gyors.

drém oděwu třjhraný flobauk na hlavě nosý. Gest f bogi náramně chitový, vynaloží wšak předce y lest f přemoženj nepřjtele swěho bez welikého krmě prolitj.

Ausky bogownj (3) s dwauhraným flobaukem napřed mjesto třetj hrany gen drobě wyhebnutým, nosý oděw zelený. Předcý stálostj w bitwách.

Wogáka Prusského (4) gaš pro swau welikomyslnost, taš pro swau obratnost wzneseného, krysge oděw modrý a flobauk s třemi tupými wysokými hranami.

φόρέματα γαλανά & τρίγωνον καπέλον. Αὐτὸς εἶναι μὲν κατ' ὕπερβολήν φιλοπόλεμος, πλὴν μεταχειρίζεται & δολιότητις, διὰ τὰ καταβάλλει τὸν ἐχθρόν τε χωρὶς μεγάλην αἱματοχυσίαν.

Ο' Ρῶστος ὁ πολεμικὸς (3) φορεῖ πράσινα & δίγωνον καπέλον, τὸ ὁποῖον ἀντὶ τῆς τρίτης γωνίας εἶναι ὀλίγον περιφερὲς εἰς τὸ ἔμπροσθεν. Αὐτὸς ἔχει μεγάλην ὑπεροχὴν εἰς τὸν πόλεμον διὰ τὴν σαρδότητά τε.

Ο' στρατιώτης τῆς Πρωσίας (4) καλύπτει τὸ σῶμα μεφόρέματα γαλανά, τὴν δὲ κεφαλὴν τε μέσῃ τῇ τρίγωνον καπέλῳ, τὰ ὁποῖα αἱ ἀκραὶ εἶναι ἀμβλεῖαι. Αὐτὸς εἶναι ἐξίσου διὰ τὴν μεγαλοφυχίαν & γενναιότητα περίφημος.

Gesangvögel.

Ein Vogel ist ein artiges Geschöpf und ergetzt die Augen der Menschen; aber ein Gesangvogel ist doppelt angenehm, weil er nicht nur den Augen durch seine Niedlichkeit, sondern auch den Ohren durch seinen Gesang schmeichelt.

Was ist der Fink (1) nicht für ein allerliebster kleiner Vogel? Er hat nicht nur ein schönes Gefieder, sondern ist auch ungemein lebhaft und singt sehr angenehm. Weil er im hin und wieder Hüpfen immer „Fink, Fink“ ruft, so hat man ihm auch im Deutschen den Namen Fink gegeben.

Die Lerche (2) ist weder so schön, noch so lebhaft als der Fink; aber dafür ist ihr Gesang weit lieblicher. Sie erhebt sich hoch in die

Oiseaux de chant.

Un oiseau est un petit être charmant, dont le plumage réjouit la vue de l'homme; mais l'oiseau de chant cause un double plaisir, car non seulement il flatte les yeux par sa beauté et sa délicatesse, mais il charme encore les oreilles par la douceur de son chant.

Peut-on voir un plus charmant petit oiseau que le Pinson? (1). Outre le joli plumage qui le couvre, il est d'une vivacité extraordinaire, et son ramage est très-agréable. On lui donne en allemand le nom de Fink, parcequ'en sautillant, il crie toujours Fink, Fink. C'est sur la même raison qu'est fondée la dénomination française.

L'Alouette (2) n'est ni si belle, ni si vive que le pinson, mais son chant est bien plus agréable. Elle s'élance fort haut et

Uccelli, che cantano.

L'uccello è un vezzoso piccolo essere, le cui penne rallegrano la vista dell' uomo; se canta cagiona un doppio piacere; poichè non solamente seduce gli occhi colla sua bellezza, e delicatezza, ma incanta anche le orecchie colla dolcezza del suo canto.

Si può vedere un più vezzoso uccellino del Fringuello? (1) Si distingue per le graziose penne, che lo ricuoprano, per la singolare vivacità, e per il suo gradevolissimo canto. In tedesco gli si dà il nome di Fink, perchè saltellando grida sempre Fink, Fink.

L'Allodola (2) non è tanto bella, nè tanto vivace, quanto il Fringuello, il suo canto peraltro è molto più aggradevole.

Luft und singet während sie aufsteiget und in der Luft schwebet.

Der Distelfink oder Stieglitz (3) ist nicht nur wegen seiner schönfarbigen Federn und seines muntern Gesanges, sondern vorzüglich wegen seiner Gelehrigkeit beliebt. Er lernet sein Futter in kleinen Eimern in die Höhe ziehen, sich todte stellen und andere kleine Künste.

Das Rothkehlchen (4) singet sehr sanft, und ist zugleich so zahm, daß es dem Menschen im Garten oft nachhüpset, bevor er es an sich gewöhnt hat.

An dem Gelbkehlchen (5) ist das reizende Gefieder zu bewundern, so wie sein anmuthiger Gesang, den es, wie die Lerche, während es fliehet, hören läßt.

fait entendre les accens de sa voix en s'élevant et en planant dans les airs.

Le Chardonneret (3) plait non seulement par son plumage de différentes couleurs et par la gaité de son chant, mais surtout par sa docilité. Il apprend à tirer de petits seaux qui contiennent sa nourriture, à faire le mort, et plusieurs autres petits tours divertissants.

La Gorge-Rouge, (4) a le ramage très-doux. Ce petit animal est en même temps si familier, qu'on le voit souvent, dans les jardins, suivre l'homme en sautillant, quoiqu'il ne soit pas encore accoutumé à sa vue.

On admire dans la Fauvette à gorge jaune (5) la beauté ravissante de son plumage, et l'agrément de son chant qu'elle fait entendre, ainsi que l'alouette, en s'élevant dans les airs,

le. Vola molto alto, e sollevandosi in aria, e librandosi sulle ali fa sentire l'armonia della sua voce.

Il Calderino (3) non solamente piace per le sue penne di diversi colori, e per la giocondità del suo canto; ma specialmente per la sua gran docilità. Impara a tirare secchiette, che contengono il suo cibo, e la sua bevanda, a contraffare il morto, e molti altri scherzetti dilettevoli.

Il Pettiroso (4) canta dolcemente, ed è tanto familiare, che spesso segue l'uomo saltellando nei giardini, anche senza conoscerlo.

Si ammira nella Capinera col petto giallo (5) le sue vezzose penne, e la dolcezza del suo canto, che fa sentire, come l'Alodola, svolazzando.

Éneklő Madarak.

A' madarak ékes teremtések és szemeket gyönyörködtetők; de az éneklő madarak kétszeresen kedvesek; mert szépségeikkel a' szemeket, hangításokkal pedig a' füleket mulattatják.

Mitsoda gyönyörű madárka ez a' Pinty! (1) Nem tsak az, hogy szép tarka tollai vannak, hanem fellelte eleven is, és igen kellemetesen énekel. Minthogy ugrálásai közben mindég ezt kiabálja pinty! pinty! ezért magyarul Pintynek nevezték.

Már a' Patsirta (2) nem olyan szép, 's nem olly fürge mint a' pinty, de a' helyett sokkal szebb éneklésű. Ez a' levegőbe magasan felemelkedik 's ott lebegve füttyörész.

A' Tenglitzet (3) nemtsak

Ptácy zpěwawj.

Pták gest twůreš sičny, oči člowěka obweselugij; zpěwawj wšak pták gest dwafrát přije-mny; je negen očim swau zpani-lostj, nybrj y wšim zpěwem swým lahodj.

To gest pěnkawa (1) za roztomilého malického ptáčka? Má negen přejčko krásné, nybrj y gest nad mjeu člá, a zpjwá wel-mi libezně. Poněwadj w swém poskakowánj wšdy pěnk, pěnk wolá, tak se gi po česky gměno pěnkawa dalo.

Sfěkřiwán (2) nenj ani tak krásný, aniž tak, gako pěnkawa, čljý; wšak za to gest zpěw geho mnohem libezněgšj. Zdwihne se wysoko na horu a zpjwá wzna-ssege se w powětrj.

Ste hlijě (3) gest netolišo pro

ΚΕΛΑΔΙΣΚΑ' ΠΤΑΙΑ.

Τὸ παλί εἶναι ἓνα ὠραῖον πλάσ-μα, ἃ ἡδύνη τὴν ὄρασιν τῶν ἀν-θρώπων, τὸ κελαδισκόν πελίον ὁμῶς προξενεῖ διπλὴν τὴν τέρ-ψιν: ἐπεὶ δὲ αὐτὸ τέρπει ὀχιμό-νον τὴν ὄρασιν διὰ τῆς ὠραιότητος, ἀλλ' ἐν τ' αὐτῷ ἃ τὴν ἀκοὴν διὰ τῆς κελαδίσματος.

Δὲν ἔχει τὸ μικρὸν πελάκι ὁ Σπίνος (1) ὅλας τὰς χάριτας ἐ-πάνωτε; Αὐτὸ δὲ εἶναι μόνον μὲ ὠραία πτερὰ σκεπασμένον, ἀλλ' ἐν τ' αὐτῷ εἶναι ζωηρότατον, πη-δᾷ ἀπὸ ἓνα μέρος εἰς ἄλλο, κε-λαδεῖ νοσιμώτατα ἃ φωνάζει φίνκ, φίνκ, ὅθεν ἃ οἱ Γερμανοὶ τῷ ἐ-δωσαν τὴν ὀνομασίαν φίνκ.

Ὁ Κορυδαλός (3) δὲν εἶναι τόσον ὠραῖος ἃ ζωηρός, καθὼς ὁ Σπίνος, ἀλλ' ἀντὶ τῶν ἔχει κελαδισ-μα πολὺ μελωδικότερον, ἃ ὑψαι-νόμενος ἃ κρεμάμενος εἰς τὸν αἰέρα κελαδεῖ.

Ἡ Καρδερίνα (4) εἶναι διὰ τὴν ἔυ-

szépszínü tollaiért és vidám hangitsálásáért, hanem főképen azért szeretik, hogy tanítható. Ez megtanulja a' maga ételét egy kis vedretskébe felhúzni, magát dögölttnnek tettetni, 's több efféle apró mesterségeket.

A' Veresbegy (4) igen nyájas éneklésű 's egyszersmind olly sze id, hogy az ember után a' kertben is utánna ugrál, ha mágához szoktatta.

A' Sármány (5) gyönyörű tollai tsudálásra méltók, valamint az ő kellemetes éneklése is, mellyel, mint a' patsirta, reptében gyönyörködtet bennünket.

swau peřest (krásu peřj) a zpěw ochotný, nýbrž y auhlawně pro swau učelivosti milý. Věj se swúg pokrnt w malíčičkých ošauwcých na horu zdwjhati, mrtwým se stawěti, y giným takowým malým šauřfům.

Čerweněa (4) zpíwá welš mi libě gšauce spolu tak pitoma, že w zahradě za člowěkem často dřjw, než sy gi sobě nawykne, postřfuge.

Na šlutohláwěu (5) gest šjěné peřj tak, gačo swúg lahodný zpěw, genš, gačo šřřiwan, w letu šřřfeti dáwá, š podiwenj.

χρoιαν τῶν πτερῶν της, ἡ τό αἰσείον της κελαδίσμα αξιανγλητος, εξαίρετως δέ διά τήν εὐμάθειαν της: ἐπειδή αὐτή συνεδίζει εὐκόλως νά αναβιβάζη εἰς τό ὕψος τήν τροφόντης εἰς μικρά δοχεῖα, νά ὑποκρίνεται τόν νεκρόν, ἡ ἄλλας μικράς τέχνας.

Τὸ μικρόν παλάκι ὁ κοκκινοτράχηλος (4) κελαδεῖ τερπνότατα. Αὐτός εἶναι τόσον ἡμερος, ὥστε πολλάκις εἰς τας κήπας ἀκολουθεῖ πηδῶν κατόπιν τῶ ἀνθρώπου, χωρὶς νά τόν γυμνάσῃ τις εἰς τῆτο.

Ὁ κιτρινοτράχηλος (5) θαυμάζεται ἐξίσου ἡ διά τὸ ἐλκυστικόν χρῶμα τῶν πτερῶν τε, ἡ διά τὸ χαριεντε κελαδίσμα: καθώς ἡ ὁ Κορυδαλός, ἐν ᾧ πετᾷ.

1.

2.

Zwey Arbeiter.

Gott hat den Menschen zur Arbeit verwiesen; daher müssen alle Menschen arbeiten, wenn sie ein zufriedenes Gemüth haben wollen.

Wer sich dem Willen Gottes unterwirft und arbeitet, der hat keine Zeit, etwas Böses zu thun; er verdient sich zugleich seinen Unterhalt und setzt sich mit Eifer zu seiner Mahlzeit.

Wer hingegen Gott widerstrebet und müßig gehet, wie einige reiche Leute thun, der verfällt sehr leicht auf böse Streiche, und sitzt oft mit Ekel und Unlust bey seinem Mahle, das er sich nicht verdient hat. Es gibt sehr verschiedene Arbeiten.

Der Tagewerker (1) geht am frühen Morgen aus, bringt den Tag damit zu, daß er Holz zerspaltet, oder Wasser trägt, oder an Gebäu-

Deux Ouvriers.

Dieu a imposé à l'homme l'obligation de travailler; il faut donc que tous les hommes travaillent, s'ils veulent jouir de la tranquillité d'esprit.

Celui qui se soumet à la volonté du créateur et qui travaille assidument, n'a pas le temps de faire du mal; il gagne de quoi subvenir à son entretien et prend son repas frugal que l'appétit assaisonne.

Celui au contraire qui s'oppose aux décrets de Dieu, et passe son temps dans l'oisiveté, comme le font la plupart des riches, court risque de commettre de mauvaises actions, et se met souvent à table, sans appétit et avec dégoût, pour prendre un repas qui n'est pas la récompense de son travail. Il y a plusieurs sortes de travaux.

Le journalier (1) sort de grand matin, passe toute la journée à fendre du bois, à porter de l'eau, ou à aller chercher de la

Due Operaj.

Iddio ha destinato l'uomo alla fatica; deve dunque assoggettarsi, se vuol godere tranquillità di spirito.

Chi si uniforma alla volontà del Creatore, e si occupa assiduamente; evita il male, provvede al suo mantenimento, e il cibo frugale, che prende, vien condizionato dall'appetito.

Chi poi visi oppone, e consuma il tempo nell'ozio, come fa la maggior parte dei ricchi, cade facilmente nei vizii, e mangia con nausea e senz'appetito il cibo non sudato. Le occupazioni sono diverse.

L'operajo diurno (1) esce di casa a buon ora, consuma la giornata o a spaccar legna, o a portar acqua, calcina, tegole,

den Kalk, Ziegel und Steine herbe-
holet, und geht erst des Abends
wieder nach Hause.

Der Nachtwächter (2) ver-
dient sich sein Brot bey der Nacht.
Er muß die ganze Nacht in den
Gassen hin und wieder gehen und
Acht haben, daß nirgends Feuer
auskommt und um sich greift, und
daß sich keine Diebe in die Häu-
ser schleichen. Er hat eine Laterne
bey sich, um zu sehen, und eine
Hallebarde, um sich damit zu wäh-
ren. Damit er zeigt, daß er im-
mer wachsam sey, muß er alle
Stunde stehen bleiben, und laut
ausrufen, wie viel Uhr es auf dem
Kirchturme geschlagen habe.

Beide haben einen kleinen Lohn
für ihre harte Arbeit; aber wer
in der Jugend etwas gelernt hat,
braucht, wenn er erwachsen ist, we-
der ein Tagewerker, noch ein Nachts-
wächter zu werden.

chaux, des briques et des pierres,
pour la construction des édifices. Il
ne retourne chez lui que sur le soir.

Le Garde ou Crieur de nuit
(2) gagne de quoi vivre, pendant
la nuit. C'est alors qu'il doit
aller et venir dans toutes les rues,
prendre garde que le feu ne
prenne et ne fasse des progrès, et
qu'aucun voleur ne se glisse dans
les maisons. Pour mieux distin-
guer les objets, il est muni d'une
lanterne, et pour se défendre, il
est armé d'une hallebarde. Pour
montrer sa vigilance continuelle,
il faut qu'il s'arrête à chaque heu-
re et qu'il annonce en criant, l'heu-
re qui vient de sonner à l'horloge
de l'église.

Tous deux ont un mince salaire
pour un si rude et si pénible tra-
vail; mais celui qui, dans sa jeu-
nesse, a appris quelque chose, a
une autre perspective, avan-
çant en âge, que celle de de-
venir Journalier ou Crieur de nuit.

e pietre per gli edifizj, non ri-
tornando a casa che verso sera.

L'operajo notturno (2) consu-
ma la notte girando quà e là
per le strade per invigilare che
non accadano incendj, o impe-
dirne i progressi, e che non
entrino ladri nelle case. Per
distinguer meglio gli oggetti è
munito di lanterna, e di labarda
per difendersi dagl' insulti. Ogn'
ora che suona deve fermarsi,
e gridare ad alta voce in pro-
va della sua vigilanza.

Amendue non hanno mercede
corrispondente al loro penoso
lavoro. Chi poi nella prima
sua gioventù imparò arte più
nobile, non teme nell'adolescenza
di divenire nè operajo diur-
no, nè notturno.

Két Munkás.

Munkára vagyunk elhatározva; a' honnan, ha megelégedve akarunk élni, mindnyájunknak dolgozni kell.

A' ki az Isten akaratjának engedelmeskedik és dolgozik: nints ideje a' gonoszra, 's élelmét munkával keresvén, kívánság-gal ül ételéhez.

A' ki ellenben az Istenre nem hajtván, hever, mint némely gazdagok: könnyen vetemedik gonoszszágra, 's gyakorta tsömörrel és unalommal ül asztalánál, a' mellyre az eledeleket nem ő kereste. A' Munkások sokfélék.

A' napszámos (1) reggel jókor munkára megy, 's napestig fát vág, vagy vizet hord, vagy me-

Dwa Dělnicy.

Bůh člověka k práci povábá. pročež všickni lidé pracovati musějí, gestliby myslí pokognau miji chtěti.

Kdož se vůli boží poddá, a pracuje, ten nemá kdy něco zlého páhati; zaslauží sy spolu své vyživení, a posadí se s chutí k jídlu k svému obědu.

Kdož naproti Bohu se protiwí, a zahálí, gakž někteří bohatí lidé dělají, ten welmi lehce na zlé skutky padá, a sedí často s oslíklostí a nechutí v svécho obědu, gehož sy nezaslaužil. Nalezají se welmi rozličné práce.

Nádenní (1) časné ráno vychází, den tijní trávní, že dříví stírá, neb wodu nosí, aneb

ΔΥΩ ΕΡΓΑΣΤΑΙ.

Ὁ Θεὸς ἐδιώρισε τὸν ἄνθρωπον διὰ τὴν δαλείαν· διὰ τοῦτο πρέπει ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ ἐργάζωνται, εἰὰν θέλωσι νὰ ζῶσιν εὐδύμως καὶ εὐχαρίστως.

Ὅποιος ὑποτάσσεται εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καὶ καταγίνεται εἰς τὸ ἔργον του, αὐτὸς δὲν ἔχει καιρὸν νὰ πράξῃ τι κακόν, καὶ ἐντ' αὐτῷ ἀποκτᾷ τὴν ζωοτροφίαν του, καὶ κάθεται μὲ ὀρεξιν εἰς τὴν τροπέαν τα.

Ὅς τις δὲ ἐκ τοῦ ἐναντίου ἀντιφέρεται εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καὶ μένει ἄργός, καδὼς τινὲς πλούσιοι φέρονται, αὐτὸς δίδεται ευκολώτατα εἰς τὸ κακόν, καὶ πολλάκις κάθεται μὲ ἀνδρίαν καὶ ἀνορεξίαν εἰς τὸ γεῦμα, ὃ, πρὸς δὲν ἀπέκτητε μὲ τὸν ἰδρώτα τοῦ προσώπου τα. Αἱ ἐργασίαι εἰνὰ διαφόροι.

Ὁ Ἐργάτης (1) ἐξέρχεται τὸ πρωί, καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν ποτεῖ μὲν σχίζει ξύλα, ποτὲ δὲ φέ-

szet, téglát és köveket a' kö-
miveseknek, 's estve későn megy
haza.

Az éjjeli őrálló (2) éjjel ke-
rési élelmét. Egész éjjel az út-
tzákon járkál, vigyázván, hogy
tűz ne támadjon, vagy ha kiűtne
is, el ne hatalmazzék, és hogy
tolvajok valamelly házba bé ne
lopódzanak. Lámpással jár, hogy
lásson, és lándsával, hogy ma-
gát oltalmazhassa. Annak jeléül,
hogy vigyáz, minden óraütéskor
megáll, és megkiáltja, hányat
ütött a' toronybeli óra.

Mind a' kétféle Munkásnak
tsekély bére van, olly kemény
szolgálatért; hanem, a' ki ifjú-
korában valamire adta magát 's
tanult, nem szükség annak, ha
fel nő, sem napszámrá járnai sem
éjjeli őrré lenni.

při stavení wápnó, cyhlý a fa-
mení přináší, y teprv v večer
zase domů chodí.

Ponocný (2) zasluhce sy
swúg chléb w noc. On musý ces-
lau noc po vlicích sem a tam
choditi, a pozor dáwati, by ni-
kde ohně newýštel, a se nerozmohl,
a aby se zloděgowé do domů ne-
wláúdili. On má lucernu v sebe,
aby widel, a halapartnu, aby se
s nj bránil. Aby wšázal, že wždycky
bdí, musý každau hodinu zúštat
státi, a hlasytc wywoláwati, ko-
lité hodín ná wěži kostelní bilo.

Oba mají malau mzdu za gich
tíždau práci, wšak kdo z mlá-
dí něčemu se naučil, nepotřebu-
je, když wyrostl, ani nádenuj-
šem, aniž ponocným býti.

ρει νερον, η καθαλει εις τας οικo-
δομας ασβεστην, ξύλα η τούβλα·
τό δε εσπέρας επιτρέπει πάλιν
εις τον οικον τα.

Ο Νυκτοφύλαξ (2) αποκτά την
ζωοτροφίαν τε την νύκτα: επειδή
πρέπει ὀληντήν νύκτα νά περιέρχη-
ται ἐν δέν κακέϊθεν εἰς τοὺς δρό-
μους, ἡ νά προσέχη, ἐάν συμβῇ
ποῖθεν πυρκαϊά, νά μὴ ἀφήσῃ
νά ἐκτανθῇ, ἡ ἐτι νά μὴ ἐμβαί-
νεν κρυφίως κλέπται εἰς τὰ ὀσ-
πήτια. Φέρει μαζί τε ἓνα φανά-
ρι διὰ νά βλέπῃ, ἡ ἓνα πέλεκυν διὰ
προφύλαξιν τα. Διὰ νά δείχνῃ δέ
ὅτι ἀγγυρνεί, πρέπει πάντοτε νά εἶ-
ναι ὀρθιος, ἡ νά ἐκφωνῇ μεγαλοφώ-
νως, ὅσας ὥρας κτυποῦσι τα ἐπὶ τῶν
ἐκκλησιαστικῶν πύργων ὥρολόγια.
Καὶ οἱ δύο λαμβάνουσιν ἓνα μικρὸν
μισθὸν διὰ τοῦτο τὸ δύσκολον ἐ-
πάγγελμα των. Οἱ τις ὁμως εἰς
την νεότητά τε ἐδιδάχθη τι, ὅταν
ἡλικιωθῇ, δέν ἀναγκάζεται οὔτε
εργάτης, οὔτε νυκτοφύλαξ νά γίνῃ.

Pferde.

Das Pferd ist eine schätzbare Gabe Gottes. Dieses schöne Thier ist zugleich auch groß und stark; läßt sich aber doch leicht zahm machen und zu allerley Diensten abrichten.

Der Mensch legt daher schwere Sachen auf den Rücken dieses Thieres, und läßt sie von demselben hinschleppen, wo er sie haben will. Bisweilen setzt er sich selbst auf das Pferd und läßt sich fort tragen, welches man Reiten nennet.

Doch so schwere Lasten das Pferd zu tragen im Stande ist, so kann es doch noch schwerere ziehen. Daher macht man offene Wagen, worauf man allerley Waaren leget,

Chevaux.

Le cheval est un don précieux du créateur. Ce bel animal est en même temps d'une grande taille et très-vigoureux; cela n'empêche pas qu'on ne le puisse facilement apprivoiser et le dresser à rendre toutes sortes de services.

L'homme met sur le dos de cet animal de très-pesants fardeaux, et le fait transporter d'un lieu à l'autre à sa volonté. Il se met quelquefois lui-même sur le cheval qui le porte avec docilité, et c'est ce qu'on appelle équitation.

Tout pesants que sont les fardeaux que le cheval est en état de porter, il peut encore en tirer de bien plus lourds. C'est par cette raison que l'on fait des chariots

Cavalli.

Il cavallo è anche dono stimabile del Creatore. Questo bell' animale nel tempo stesso grande, e forte si lascia facilmente addomesticare, ed ammaestrare in ogni sorte di esercizi.

L'uomo gli pone sul dorso pesanti carichi, e glieli fa trasportare a piacimento da un luogo all' altro. Qualche volta si mette egli stesso sul suo dorso, il che si chiama cavalcare.

Sebbene sia capace di portare gravi pesi, può però tirarne dei maggiori; onde si costruiscono carri, sopra i quali si caricano ogni specie di merci. Si sono

oder man macht Reisewägen und Kutschen, woein sich Menschen setzen, spannt Pferde davor und läßt sie diese Fuhrwerke auf den Gassen und Straßen fortziehen.

Ein schwarzes Pferd nennt man einen *Rappen*, ein weißes Pferd heist ein *Schimmel*, und ein rothes wird ein *Fuchs* genannt. Einige dieser Thiere sind eisensarb oder aschgrau, und heißen dann *Eisenschimmel*. Wenn ein grauer oder weißer *Schimmel* zugleich am Kopfe schwarz ist, so nennt man ihn einen *Mohrenkopf*.

sur lesquels on charge toutes sortes de marchandises. On a aussi inventé des voitures de voyage et des carrosses propres à contenir plusieurs personnes. On y attèle des chevaux qui traînent ces machines roulant dans les rues et sur les grands chemins.

Un cheval noir s'appelle *Morreau*; on donne le nom de cheval blanc à celui qui a le poil de couleur blanche; et celui d'*Alezan*, au cheval de couleur fauve tirant sur le roux. Quelques uns de ces animaux sont de couleur gris de fer, ou gris-cendré, et alors on les nomme *Gris-argentés*. Quand un cheval à poil gris ou blanc, a en même temps la tête noire, on l'appelle cheval *Cap de more*.

inventate anche le carrozze, ove seggono più persone; esse sono attaccate, e tirate per le strade dai medesimi.

Il cavallo nero si chiama *Morrello*; il bianco, *Leardo*, il rosso, *Sauro*; il bigio ferreo, o cenerino, *Stornello*. Se la testa dello *Stornello* è pezzata di nero, vien detto *Cavezza di moro*.

L o v a k.

Igen betses ajándéka az Istennek a' Ló. Ez a' szép állat egyszer mind nagy és erős is; de azért könnyen megszelidül, és mindenféle szolgálatra fordíthatatik.

Az ember tehát nehéz terhet rak a' lóra, 's oda viteti vele a' hova akarja. Gyakran pedig maga is felül reá 's a' ló az embert hordozza; ezt lovaglásnak nevezik:

De ennél még sokkal nehezebb terhet elbír a' ló húzva. Erre nézve fedeletlen szekereket tsinálnak, a' mellyekre mindenféle portékákat ráraknak, vagy

R o n é.

Růn gest wážný dar boží. Ten krásný živočich gest spolu také weliký a sylný; dá se však přece lehce okrotiti, a k wšeliké službě uycwíciti.

Pročez člověk wloží těžké wěcy na hřbet tohoto živočicha, a nechá ge od něho tam wlécy; kdež ge miji chće. Lědky sedne sy sám na koně, a nechá se přyc nesti, což se gezditi gmenuge.

Wšak gať těžká břemena kůň nesti s to gest, tak může přece, gestě těžší táhnauti. Pročez dělagi se otowřenj wozowé, na něž se wšeliká zboží naloží, aneb dē-

Ι Π Π Ο Ι.

Ο Ιππός είναι ένα πολυτιμὸν δῶρον τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο τὸ ὠραῖον ζῶον εἶναι ἐντ' αὐτῷ, ἔστι δυνατόν, πλὴν ἔστι οὕτως ὑμερῶνεται εὐκόλως, ἔστι ἀφίεται νὰ τὸ μεταχειρίζονται εἰς διαφόρους ὑπηρεσίας.

Ο ἄνθρωπος βεττει βαρέα πράγματα εἰς τὴν ῥάχιν αὐτοῦ τοῦ ζῶου, ἔστι τὸ σῦρει ὅπερ θέλει. ἔστι ὅτε δὲ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, συμφέρεται μὲ αὐτό, ἔστι τοῦτο δὲ νομάζεται ἵππευσις.

Ἄν ἔστι δυνατόν ὁ ἵππος νὰ βαρύνῃ τόσο βαρέα πράγματα, πλὴν, ἐπειδὴ εἶναι ἱκανὸς νὰ τραβήξῃ ἔτι βαρύτερα, κατασκευάζουσιν ἀμάξαις, τινὰς μὲν διὰ ταῦτα.

Pedig útbzó kotsikat és hintó-
kat, mellyekbe az emberek belé-
ülnek, azokba osztán lovakat fog-
nak bé, hogy azok az úttzákon és
az utón húzzák őket.

A' lovak színekre nézve sok-
félék, úgymint, feketék, szür-
kék 's vagynak fejekek is; pej
lovak, úgymint: világos és bar-
na pejek, és sárgák is. Ha a'
szürke vagy fejeér lónak fekete
a' feje, szeretsen lónak szokták
nevezni.

lagj se pociestnj wozowé a kočá-
rowé, do nichž lidé sedáji, za-
přáhnu se koně k nim, a necha-
jí se tj nákladowé po vlicých a syl-
nicých pryč táhnauti.

Kůň černý nazýwá se wrána,
bílý brána a ryssawý lissá.
Některý z těchto ziwocíchú gsau
železné aneb popelawé barwy, a
gmenugj se plesniwj koně. Když po-
pelawý aneb bílý kůň spolu na
hlawě černý gest, tak se nazýwá
maučenj.

φορτώνωσι πραγματείας, ἅλλαι δὲ
διὰ τὰ κάθονται ἄνθρωποι, καὶ εἰς
αὐτὰς ζεύγαν ἵππων, οἵτινες τὰς
σύραν εἰς τοὺς δρόμους καὶ τὰς πλα-
τείας.

Οἱ ἵπποι εἶναι ἢ μαῦροι, ἢ λευ-
κοί, ἢ κόκκινοι, τινὲς δὲ σιδηρό-
χροοι, ἢ λευκόφαιοι, ἐνίοτε εὐρίσ-
κονται τοιοῦτοι, οἵτινες εἶναι,
λευκοί ἢ λευκόφαιοι, καὶ ἐντ' αὐτῷ
ἔχει κεφαλὰς μαύρας, οἱ τινὲς
ὀνομάζονται μαυροκέφαλοι.

Goldfische.

Die Erde wird von Thieren aller Art bewohnt, und die Luft ist von den verschiedensten Vögeln bevölkert; aber auch das Wasser hat seine Bewohner, nämlich die Fische.

Die meisten Fische haben einen länglichen Körper, der mit Schuppen bedeckt ist und an der Seite Flossfedern zum Schwimmen hat. Hinten läuft er in einem dünnen Schweif aus.

Der Fisch ist stumm. Er kann außer dem Wasser nicht lange leben; im Wasser aber ist er sehr nunter und bewegt sich mit großer Geschwindigkeit hin und wieder.

Dorades.

La terre est habitée par des animaux de toute espèce; l'air est peuplé d'une multitude variée d'oiseaux; mais l'eau a aussi ses habitants qui sont les poissons.

La plupart des poissons ont le corps oblong, couvert d'écailles et garni de nageoires, dont l'animal se sert pour nager. Sa queue est mince et plate.

Le poisson est muet. Il ne peut vivre long-temps hors de l'eau, mais, dans cet élément, il est gai et alerte, et se meut avec beaucoup de vivacité.

Le Orate.

Siccome la terra è abitata da animali di ogni specie; l'aria popolata da una moltitudine di differenti uccelli; così anche l'acqua ha i suoi abitanti, che sono i pesci.

In gran parte i pesci hanno il corpo bislungo, ricoperto di scaglia, e fornito di pinne, di cui si servono per notare. La loro coda è sottile, e piatta.

Il pesce è muto, nè può vivere lungo tempo fuori dell'acqua; in quest'elemento però è lesto, e vispo, e si muove con molta vivacità.

Es gibt viele Fische, die sehr schön gestaltet sind und zugleich die lebhaftesten Farben an sich haben, doch die Goldfische sind gewiß die niedrigsten unter ihnen.

Der Gold-Schley (1) und der Orfe (2) werden am größten. Der Chinesische Gold-Karpfen (3) ist in den ersten drei Jahren schwarz, dann wird er silberfarb und erst zu letzt bekommt er seine Goldfarbe. Der Hochrück'en (4) ist sehr glänzend, aber sein Kopf ist nicht wohl gestaltet.

Il y a plusieurs espèces de poissons qui ont une très-belle forme, et qui brillent par l'éclat et la vivacité de leurs couleurs, mais entre tous les habitans des eaux, les Dorades, ou Poissons d'or, sont les plus jolis et les plus amusants.

Les plus grands de cette espèce sont, la Tanche dorée (1) et l'Orphe (2). La Dorade chinoise (3) est noire, les trois premières années, elle devient ensuite argentée et enfin de couleur d'or. Le Rossu (4) offre à la vue les couleurs les plus éclatantes, mais sa tête n'est pas d'une belle forme.

Si trovano molte specie di pesci di bellissima forma, che brillano per lo splendore, e per la vivacità dei loro colori; ma fra le altre, le Orate, o pesci color d'oro, sono le più graziose, e le più dilettevoli.

Le specie più grandi sono la Tinca color d'oro (1) e l'Orfo (2). L'Orata Chinesa (3) è nera i primi tre anni, diviene in seguito color d'argento, e finalmente color d'oro. Il Gobbo (4) offre alla vista i colori i più vivi, la sua testa però non è di bella forma.

Aranyos Halak.

Златошківлé rybь.

ΧΡΥΣΟΙ ΊΧΘΥΕΣ.

A' földet sokféle vadak lakják és a' levegőben külömbféle madarak repdesnek; de még a' víznek is vagynak lakosi, tudnilik a' Halak.

A' Halaknak többnyire hosszú testek van, befedve pikkelyekkel, és az úszásra oldalaslag szárnyakkal felkészítve. Hátuljok vékony farkon végződik.

A' hal néma. A' vízen kívül nem sokáig élhet; de a' vízben igen gyors 's frissen forgolódik ide 's tova.

Na zemi bydlj wssenásobnj žiwó: čichowé, a powěttj gest ód pře rozličného ptactwa zlidněno, wssak též woda má swé obywatelé, totiž rybь.

Члeвкe rybь má podlauhlé tělo; genž gest přikryté šupinami, po straně perutj k plowánj magic. Žadu w tenký ocas wybjhá.

Ryba gest němá, Ona nemuž leč v wodě dluho žiwa býti; we wodě ale gest welmi čilá, a hýbá sebau s welikau čeršiwostj sem a tam.

Η γῆ κατοικείται ἀπό πολυαῖδῃ ζῳᾶ, καὶ ὁ αἰὴρ εἶναι πλήρης ἀπὸ διάφορα πηλία, ὅμως καὶ τὸ νερόν ἔχει κατοίκους τὰς Ἰχθύας.

Τὰ περισσότερα ψάρια ἔχου σώμα μακρολόν σκεπασμένον με λέπιδια, εἰς δὲ τὰ πλάγια μέρη ἔχου πτερὰ διὰ τὸ κολύμβημα, καὶ ὀπισθεὶν εἰς τὸ τέλος μίαν λεπτήν ἁράν.

Τὸ ψάρι εἶναι ἄφωνον, καὶ δὲν ζῇ πολὺν καιρὸν ἔξω ἀπὸ τὸ νερόν, ὅμως εἰς τὸ νερόν εἶναι πολλά ἔξυπνον, καὶ κινεῖται ταχυστά τα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

Sok szép formájú halak vannak, mellyek egyszersmind igen eleven színekkel ékeskednek; de az aranyos halak még is valóban legszebbek közöttök.

Az Arany-Tzompó (1) és az Orfe (2) legnagyobbra nőnek. A' Khínai Arany-Ponty (3) három esztendőskorraig fekete, azután ezüst színűvé 's végre aranyossá változik. A' Púpos hal (4) igen fényes, de a' feje idomtalan.

Nalezá se mnoho ryb, gesto gsaui překrásně způsobilé, a spolu ty nevyšwěšší barwy na sobě mají, wšak zlatostíwélé ryby gsaui zagiště mezy njmi nevyššechtilégšší.

Zlaté (rybí) barwy Ijñ (1) a Orfe (2) býwají neyšwěšší. Chínšský ryb barwy (3) gest w prwních třech letech černý, pak býwá šitšbrowý, a pak postěz dostává swau zlatau barwu. A y-ba s náhěbetjm (4) gest wšmi škwělá, ale hlawa gegi nenj šjéná.

Εύρίσκονται πολλά ψάρια ωραία. ἔν τούτῳ σολισμένα μετὰ πλεόν ζωηρά χρώματα, πλὴν οἱ χρυσοὶ ἰχθύες μεταξύ των εἶναι οἱ χαριέστατοι.

Ἡ χρυσή τίγχα (1) ἔῃ ὄρφα (2) γίνονται μεγαλύτερα. Τό Κινέζικον χρυσῶν σαζάνι (3) γεννᾶται μαῦρον, ἔμενει ἕτω ἑωστρεῖς χρόνος, μετέπειτα γίνεται ἀργυροειδές, καὶ τέλος πάντων ἐπιδέχεται τὸ χρυσῶν χρώμα. ὁ ὑψιλόραχος (4) εἶναι πολλά λαμπρός, ὅμως ἡ κεφαλὴ τοῦ εἶναι ἀσχιμος.

Mönche.

M Viele Christen glauben, daß sie ruhiger bethen und frömmere leben können, wenn sie sich nicht viel unter andern Leuten aufhalten, sondern in eigenen Häusern besammeln wohnen, und auch eine eigene Lebensart führen. Solche Christen heißen Mönche, und sind von verschiedenen Gattungen oder Orden.

Die Mönche aus allen Orden leben in abgesonderten Häusern besammeln, die man Klöster nennt, und haben einen geistlichen Obern, unter dem sie stehen. Jeder Orden hat auch seine besondere Kleidung.

Der Piarist (1) geht schwarz gekleidet, fast wie die Weltgeistlichen; doch im Kloster hat er ein Piarer auf dem Haupte, welches

Moines.

Beaucoup de Chrétiens s'imaginent que, pour prier plus tranquillement, et pour vivre plus religieusement, ils doivent fuir la société, et se confier dans des retraites isolées, pour y mener en commun, un genre de vie tout particulier. On donne le nom de Moines à cette sorte de chrétiens; il y en a de plusieurs espèces qui forment différents Ordres.

Les Moines de chaque ordre vivent en communauté dans des maisons séparées, que l'on nomme Cloîtres; ils ont un Supérieur ecclésiastique auquel ils sont soumis. Chaque ordre a son habillement particulier et caractéristique.

Le Piariste (1) est vêtu de noir à peu près comme les prêtres séculiers, mais dans l'intérieur du couvent il a sur la tête une barré-

Fratelli.

Molti Cristiani per vivere più religiosamente, e pregare con maggior fervore fuggono le mondane società, e si ritirano nei sacri asili per condurvi in comune un genere di vita totalmente particolare. Questi si chiamano Frati, o Monaci, che essendo di più specie formano differenti Ordini.

I Frati di ciascun ordine vivono in comunità in case separate, che si nominano Conventi, o Monasteri; hanno un superiore ecclesiastico, a cui sono soggetti. Ogn ordine ha il suo vestiario particolare, e caratteristico.

Lo Scolopio (1) è vestito di nero presso a poco come i preti secolari; ma nell'interiore del Convento porta sulla testa un bar-

eine steiffe Mütze mit drey kleinen Krempen ist.

Der Franciskaner (2) hat ein dunkelbraunes Kleid, hinten mit einer stumpfen Capuze, die er über den Kopf ziehen kann.

Der Dominikaner (3) trägt sich weiß mit einer schwarzen Capuze und einem schwarzen Mantel.

Der Servite (4) geht ganz schwarz und läßt sich den Bart wachsen.

Der Capuziner (5) erscheint in einem braunen Habit oder Kleide, welches hinten eine spitze Capuze hat, und er läßt sich ebenfalls den Bart wachsen.

Der Carmelite (6) trägt sich auch braun, und muß zugleich, so wie der Franciskaner und Capuziner, mit bloßen Füßen gehen, an die er sich unten nur eine Sohle bindet.

te, c'est-à-dire un bonnet carré à trois cornes peu élevées.

Le Cordelier (2) porte un froc de couleur brune foncée, avec un capuchon rond qu'il peut relever sur la tête.

Le Dominicain (3) a l'habit blanc avec un capuchon noir, et un manteau de la même couleur.

Le Religieux de l'ordre de la Merci (4) porte l'habit noir et la barbe longue.

Le Capucin (5) est vêtu de bure brune. Son froc est surmonté par derrière, d'un capuchon qui se termine en pointe. Il laisse également croître sa barbe.

Le Carme (6) porte aussi un vêtement de couleur brune. Il va pieds-nus, ainsi que le Cordelier et le Capucin, et ne porte que des sandales.

retta quadrata, e che al di sopra forma tre punte, dette volgarmente spicchi.

Il Franciscano (2) porta un mantelluccio di color bruno cupo, e un cappuccio, con cui può coprirsi la testa.

Il Domenicano (3) ha il vestiario bianco con un cappuccio nero, e mantello del medesimo colore.

Il Religioso del Riscatto (4) porta il vestiario nero, e la barba lunga.

Il Cappuccino (5) è vestito di panno di lana grossolano bruno. Il suo mantelluccio è attaccato di dietro al cappuccio, che finisce a punta.

Il Carmelitano (6) è vestito anche di color bruno; non usa calze come il Franciscano, e il Cappuccino, e porta solamente sandali.

Szerzetesek.

Sokan a' keresztyének közül úgy vélekednek, hogy inkább imádkozhatnak és kegyesebben élhetnek, ha más emberek között kevesebbet forognak, és tulajdon lakásokban együtt laknak, 's tulajdon módjok szerint élnek. Ilyenek a' Szerzetesek vagy Barátok, a' kik több Rendek.

Minden Renden lévő Barátok különös épületekben laknak, ezeket Klastromoknak nevezik, és azokban egy papi fő személy alatt vannak. Minden Szerzetnek különös oltózetje van.

A' Piáristák (1) feketében járnak, majd úgy mint a' világi Papok; de a' Klastromban Piárat viselnek a' fejekben, a' melly egy kis süveg, három szegletre felkötve.

A' Frantziskánusoknak

M n i s s i.

Mozý Křestané myslí, že pozpůlneji se modlit, a nábožněji žítí byti mohou, když se nehrubě mezi jinými lidmi zdržují, nybrž když ve vlastních domích pospolu obývají, a také vlastních obcowání wedau. Takový křesťané gmenují se mnissi, a gšau rozličných nášob neb řehol (řádů).

Mnissi ze wšech řehol gšau žiwí pospolu, w sankromných domích, které kláštery nazýváme. a magi duchowního wrchůnjho pod kteryim stojí. Každý řád má též swou obzvláštní oděv.

Diarysta (1) chodí černě oděný, šrogo gako světského duchovní; wšak w klášterě má bývati na hlavě, genž gest tubá čepice s třemi malými záhyby.

Frantšškán (2) má stemna

MONACHOI.

Πολλοί χριστιανοί πιστεύουσιν, ὅτι τότε δύνανται νά προσευχωῦνται ὑσυχώτερα, ὅταν δέν διατρίβωσι πολύν καιρόν μέ τοὺς ἄλλους συναδελφούς των, ἀλλά συγκατοικῶσι εἰς ξεχωριστά ὀσπήτια, ἃ διαγρῶν μιαν ξεχωριστήν ζωήν. οἱ τοῖστοι ὀνομάζονται Μοναχοί, ἃ διαγρῶνται εἰς διάφορα Τάγματα.

Οἱ Μοναχοί ὄλων τῶν Ταγμάτων συγκατοικῶσιν εἰς ξεχωριστά ὀσπήτια, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται Μοναστήρια, ἃ εἰσὶν ἓνα πνευματικόν ἀρχιερόν, εἰς τόν ὁποῖον ὑπόκεινται, καθε ταγμα φορεῖ φορέματα διαφορετικά.

Ο' Πιερίστης (1) φορεῖ μαύρα φορέματα σχεδόν καθώς ἃ οἱ Ἱερεῖς, ὅμως εἰς τὸ Μοναστηρίῳ φορεῖ εἰς τὴν κεφαλὴν σιτοῦρον σερβόν μέ τρεῖς μικρὰς φούντας.

Ο' Φραγκισκάνος (2) ἔχει

(2) setébbarna ruhájok van, há-
rúl tompa kámzsával, melyet a'
fejére vonhat.

A' Dominikánusok (3) fe-
ketében járnak, fekete kámzsá-
val, és fekete palástban.

A' Szervíták (4) egészen
feketében járnak, és a' szakál-
lokat meghagyják.

A' Kapuczinusok (5) bar-
na ruhát viselnek hegyes kám-
zsával és a' szakállokat ők is
megnőtetik.

A' Karmeliták is (6) bar-
na kontost hordanak, és egy-
szersmind, valamint a' Frantzis-
kánusok és Kapuczinusok, me-
zőtláb járnak fatzipőn.

śnědý oděw, zadu s kufau k'pj
(kapucy) kterau přes hlauu přes
táhnuť mže.

Dominýkán (3) nosý se bj-
le s černau kapucy a černým plá-
štěm.

Serwita (4) chodí celý
černý, a nechává sy fousy
růstí.

Kapucýn (5) se včazuge w
hřebjčkowým hbitu neb obleku,
který zadu špicatou kapucy má,
a on sobě podobně fousy růsti
nechá.

Karmelitán (6) nosý též
hřebjčkowau barwu, a musy spo-
lu, tak gašo Františkán a Kapu-
cýn bosome nohama choditi, ku-
kterým sy wespod podoběm toli-
ko přiwazuge.

ένα μελαχροινόν φόρεμα μέ μ'αν
κεκάλαν ζρογγύλην εις τα όπι-
σθεν, την όποιαν δύ'αται νά την
φορ' εις την καφαλήν.

Ο Δομινικάνος (3) φορεϊ
λευκά, & έχει μαύρην κακούλαν,
& μαύρον Μανδύαν.

Ο Σερβίτης 4' έχει φορέμα-
τα όλέμαυρα & γένεια.

Ο Καπυτζίνος (5) φορεϊ
ώς γυναίκα, όπισθεν δέ έχει μι-
αν μυτερήν κεκάλαν, & εις τό πρό-
σωπον γένεια.

Ο Καρμελίτης (6) φορεϊ
όμοίως μελαχροινά, & περιπατεϊ
έν τρυτῳ καδώς και οι Φραγκίσ-
κανοι και Καπατζίνου ανυπόδητος
και δεινεί μόνον εις τάς πόδας τα
ένα πτερνίτην.

Einige Blumen.

Es gibt Blumen von allen Farben und sie sind die Zierde der Felder und Wiesen. Viele Blumen sind nicht nur so schön, daß sie den Augen angenehm sind; sondern sie geben zugleich einen so süßen Duft von sich, daß sie auch dem Geruche wohl thun.

Sie wachsen von selbst auf dem Felde, doch wenn man ihrer eigens wartet und sie in Gärten aufziehet, so werden sie viel größer und gewinnen an Pracht der Farben und an Stärke des Geruches.

Die Rose (1) hält man für die Königin der Blumen, weil sie mit ihren zarten Blättern einen so großen Kreis einnimmt und so lieblich riechet. Sie ist gewöhnlich hellroth; doch gibt es auch Rosen, die weiß, dunkelroth und noch anders

Quelques Fleurs.

Il y a des fleurs de toute couleur; elles font l'ornement des campagnes et des prairies. Parmi la grande variété des fleurs, il y en a beaucoup qui, non seulement, réjouissent la vue par l'éclat de leur beauté, mais qui exhalent encore un si doux parfum, qu'elles flattent agréablement l'odorat.

Elles croissent d'elles-mêmes dans les champs, mais si on les cultive dans des jardins, elles deviennent beaucoup plus grandes, leurs couleurs ont plus d'éclat, et l'odeur qu'elles répandent, est plus forte.

La Rose (1) est regardée comme la reine des fleurs, tant par la forme agréable de ses feuilles délicates, que par la douce odeur qu'elle répand. La Rose est ordinairement d'un rouge clair; il y en a aussi de blanches, de

Alcuni Fiori.

Si trovano fiori di ogni colore, che fanno l'ornamento delle campagne, e dei prati. Tra le tante specie molti di essi non solamente rallegrano la vista per lo splendore della loro bellezza; ma anche spargono un odore soavissimo, che appaga l'odorato.

Crescono da per se stessi nei campi, se però si coltivano nei giardini divengono più grandi; i loro colori si fanno più vivi, e l'odore, che tramandano, è più forte.

La Rosa (1) è riguardata come la regina dei fiori, tanto per la forma aggradevole delle sue foglie delicate, come per l'odore grato, che sparge. Essa ordinariamente è di color rosso chiaro; sene trovano però alcu-

gefärbt sind. Die Rose hat Dörner an ihrem Stängel, woran man sich leicht stechen kann.

Die Nelke (2) gibt einen besonders süßen und gewürzhaften Geruch von sich und ist meistens dunkelroth; wird aber auch hellroth, weiß und von noch anderen Farben angetroffen.

Das blaue Veilchen (3), das man auch roth oder weiß findet, riechet nicht stark, aber sehr lieblich; hingegen das gelbe Veilchen (4) gibt einen stärkern Geruch von sich und ist zugleich größer als das blaue.

rouges foncées, et de jaunes: quelques-unes sont nuancées de deux couleurs. La tige de la rose est armée d'épines, qui peuvent blesser ceux qui la cueillent sans précaution.

L'Oeillet (2) exhale une odeur douce et aromatique: il est ordinairement d'un rouge foncé; il y en a néanmoins de blancs, d'un rouge clair et d'autres couleurs.

La violette giroflée, ou Julianne bleue (3), exhale une odeur suave qui, sans être forte, est très-agréable. Il y en a aussi de couleur blanche ou purpurine. La Giroflée jaune (4) a l'odeur plus forte et forme un plus haut touffu que la bleue.

ne bianche, rosse cupè, gialle, ed anche di due colori a onde. Ha il gambo ripieno di spine, che possono bucare chi la coglie senza precauzione.

La Viola garofanata (2) esala un odore soave, e aromatico. Generalmente è rossa cupa; sene vedono però delle bianche, rosse chiare, e di varii colori.

La Viola mammola (3) tramanda un odore mite; ma aggradevolissimo. Cene sono anche delle bianche, e purpuree. La gialla (4) ha l'odore più forte, ed è più grande della violacea.

Virágok.

Minden féle színű virágok vannak, mellyek a' mezőket és réteket ékesítik. Sok olyan virág van, melly nem csak szép, és szemeket gyönyörködtető; hanem egyszersmind kedves illatjával az orrunknak is jó kedveskedik.

Ezek a' mezőn magokban teremnek ugyan; de ha különös gondal kertekben termesztetnek; még sokkal nagyobbra nőnek, és mind szépségek mind szagok nevededik.

A' Rózsa (1) virágok Királyának tartatik, minthogy gyenge levelei egész bokrétát formálnak, 's felette jó szagú. Ez rendszerént piros, de vannak fehérek, sőt piros és más színű rózsák is. A' Rózsa szárai és ágai tüskések, mellyek a' kezeinket könnyen megsúrnak.

Néfteré Kwétiny.

Nalezagi se Kwétiny wssch barew, gsaue ozdobau polj y luf. Wnohě kwitj nenj gen tak krásné, že očim gest přigemné, nýbrž ono wydává též tak lahodnau vůni ze sebe, že y čichu dobře chutná.

Ono roste samo od sebe na poli, wssak když sy ho schwálně hledíme, a w zahrádách wychowáme, tedy mnohém wětší býwá, a wíce síklostnosti barew a síly vůně nabývá.

Růže (1) se má za králownu kwitj, proto že se swým autlým listím tak weliký okřesťež zaměst. Enává a tak libě wonj. Gest obyčejně z gasna čerwená, přede ale též se nacházegj růže, gestto bjlé, z temna čerwené a gestto giných barew gsa. Růže má trny na své stopce, o něž se wpijňnauti můžeme.

ΠΕΡΙ ΤΙΝΩΝ ΛΟΥΛΟΥΔΙΩΝ.

Εὐρίσκονται λαλιάδια ὅλων τῶν χρωμάτων, τὰ ὅποια εἶναι ὁ σολισμός τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν λειβαδίων, πολλὰ λαλιάδια δὲν εἶναι μόνον ὠραία καὶ χρηστοῖα εἰς τὴν ὄρασιν, ἀλλὰ καὶ εὖοσμα.

Ἄλλα λαλιάδια εὐρίσκονται αὐτοφυῆ εἰς τοὺς ἀγρούς, καὶ ἄλλα φυτεύονται καὶ ἐπιμελῶνται καὶ εἰς τοὺς κήπους, τὰ ὅποια γίνονται μεγαλύτερα μεγαλοπρεπέστερα, καὶ εὐοσμότερα.

Τὸ Τριαντάφυλλον (1) νομίζεται ὁ βασιλεὺς τῶν λαλιδίων, καὶ σχηματίζει μὲ τὰ τρυφερά φύλλα του ἓνα μέγαλον κύκλον, καὶ εὐοδιάζει τερπνῶς. Κοινῶς τὰ τριαντάφυλλα, ἄλλα εἶναι ἄλικοι, ἄλλα δὲ ἄσπρα, καὶ βαθυκόκκινα, καὶ ἄλλων χρωμάτων. Τὸ εἶλεχος τῶν εἶναι ἀκανθῶδες, καὶ ἀγκυλώνει.

A' Szegfű (2) különösen kellemetes és fűszerszámos szagú, 's többnyire setét veres színű; de vannak pirosak, fejelek, és más színűek is

Áz Kék Viola (3) melly néha vereses fejr, nem erős szagú, de igen kellemetes; a' sárga Viola ellenben (4) erősebb szagú és nagyobb virágú is mint a' kék.

Karafiát (2) wydawa ze se-
be ziółáste libeznau, a főrennau
wūni, a gest wētšim dšlem z
temna čerwený, nalezá se ale ta-
ké z gášina čerwený, a gestě gi-
nych barew.

Modrá Fialka (3), čterá
se také čerwená aneb bílá nalezá,
newonj sýlně, ale welmi libě; wšak
žlutá Fialka (4) wypanstj
sýlněgšj wūni, a gest spolu wēt-
šj nežli modrá.

Τὰ Γαρόφαλα (2) ἐκδίδαν
μίαν τερπνὴν ἔ ἀρωματικὴν εὐω-
δίαν, καὶ ἄλλα μὲν εἶναι βαθυκό-
κκινα, ἄλλα δὲ ἄλικοα, καὶ ἄλλα
διαφόρων χρωμάτων.

Τὸ γαλάζον, Ἴον (3) ἢ κόκ-
κινον, ἢ ἄσπρον δὲν εὐωδιάζει πο-
λὺ, πλὴν νόστιμα, ἐκ τέναντίου
τὸ κύτρινον Ἴον εὐωδιάζει πολὺ,
καὶ εἶναι ἀπὸ τὸ γαλάζιον με-
γαλότερον.

Die Jahreszeiten.

Während man ein Jahr durchlebet, lernt man verschiedene Witterungen kennen; aber besonders unterscheiden sich vier Zeiten im Jahre. Man pflegt daher diese vier Zeiten wie vier Personen vorzustellen, und bey jeder Person das abzubilden, was in der Jahreszeit am gewöhnlichsten ist.

Der Frühling ist heiter und froh. Er hat frisches grünes Laub und die manigfaltigsten Blumen bey sich.

Der Sommer ist ganz nackt, weil es so heiß ist, daß dem Körper jedes Kleid zur Last wird; auch läßt er vor Mattigkeit alle Glieder hängen. Er hat Getreide-Sarben bey sich, weil der Sommer das Getreide zur Reife bringet, wel-

Les Saisons.

Pendant le cours d'une année, l'on apprend à connaître différentes températures de l'air, mais on distingue surtout quatre révolutions de temps, qui ont chacune leur caractère propre. On a coutume de personnifier ces quatre saisons, et de les représenter avec les symboles qui les caractérisent.

Le Printemps paraît sous l'emblème de la sérénité et de la gaieté. Il est désigné par un feuillage dont la fraîche verdure réjouit, et par la variété des fleurs qu'il fait éclore.

L'Été est représenté tout nu, parceque la chaleur de cette saison rend tout vêtement incommode et superflu. Ses membres, qu'il laisse tomber avec nonchalance, indiquent sa langueur et sa faiblesse. Il a des gerbes de blé

Le Stagioni.

Nel corso di un anno si conoscono differenti temperature d'aria, e specialmente quattro rivoluzioni di tempo, che ciascuna ha il suo proprio carattere. Queste vengono chiamate le quattro stagioni, e rappresentate sotto simboli, che le caratterizzano.

La Primavera comparisce sotto l'emblema della serenità, ed allegria. E' indicata da un fogliame, la cui fresca verzura rallegra; e dalla varietà dei fiori, che fa sbocciare.

La State è rappresentata nuda; poichè il calore di questa stagione rende incomodo, e superfluo ogni vestimento. Le sue membra, che lascia cadere trascuratamente, dimostrano il suo languore, e la sua debolezza.

Es dann abgeschnitten und in Bündel oder Garben gebunden wird.

Der Herbst ist reich an Obst und Trauben, aus welchen man den Most presset, der dann zum Weine wird. Deswegen hat er auch einen Korb voll Obst bey sich und hält große Trauben in der Hand.

Der Winter bringt Eis, Schnee und Kälte mit sich. Darum hüllt sich der Mensch in Pelz und andere warme Kleider ein, und setzt sich ans Feuer oder zum Ofen, um sich zu wärmen.

à ses côtés, parcequ'il mûrit les grains, que l'on met en faisceaux ou gerbes après les avoir moissonnés.

L'Automne produit abondamment des fruits et des raisins, qui étant mis sous presse, donnent le moût, auquel la fermentation donne la qualité de vin. C'est par cette raison qu'il a près de lui, une corbeille remplie de fruits, et de grosses grappes de raisin en main.

L'Hiver a pour cortège la glace, la neige et le froid. Pour se garantir de sa rigueur, on s'habille chaudement, on s'enveloppe de fourrures, et l'on se met près d'une cheminée ou d'un poêle.

Ha intorno a se spighe di grano messe in fascetti per maturarne i granelli, dopo averle mietute.

L'Autunno produce in abbondanza frutta, e uve, che messe sotto lo strettojo danno il mosto, e dipoi il vino. Perciò gli si mette in mano un canestro di frutta, e di grossi grappoli d'uva.

L'Inverno è accompagnato da ghiaccio, neve, e freddo; onde per difendersi dal rigore dei quali si fa uso di vesti foderate di pelli, dei comminetti, o delle stufe.

Az Esztendő Részei.

Egy esztendő elforgása alatt külömbféle időváltozásokat érünk és tapasztalunk; de főképpen az esztendő négy részei nagyon külömböznek egymástól. Az esztendő négy részeit személyekben szokták leábrázolni, és azok mellé azt, a' mi az esztendőnek előadott részében legközönségesebb,

A' Tavasz vidám és örömmel telyes. Ennél zöld ágakat és külömbféle virágokat szemlélhetni.

A' Nyár egészen meztelen, mert a' hévség ekkor olly nagy, hogy a' testnek minden ruha, terhére van, és a' bádjadtság miatt minden tagjait elereszti. Ennél egy kéve van, mert az életet

Časové roční.

Právě tdyž jeden rok věkem strávíme, věíme se rozličné počasí znáti; však ale obzvláštně se od sebe dělí čtyři časové roční. Průběh se ti čtyři časové obyčejně jako čtyry osoby představi, a při každé osobě se to vyobrazuje, co času ročního nejvíce v obyčejí gest.

Baro gest veselá. Má červené zelené listy, a rozmanitě kvítí v sebe.

Léto gest čistě nahé, poněvadž se tak horko, že tělu každě štát obtížný bývá; také mdlobau všefeky andy svěsý. Má při sobě obilné snopy, proto že léto obilí k zralosti přivádí, které

ΟΙ ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΚΑΙΡΟΙ Τῆ ΧΡΟΝΟΥ.

Εἰς τὸ διάστημα τῆ χρονου μανθάνει ὁ ἄνθρωπος νὰ γνωρίζῃ τὰς συχνὰς μεταβολὰς τῶν καιρῶν, καὶ μάλιστα νὰ διακρίνῃ τὰς τέσσαρας καιροὺς τῆ χρονου, τὰς ὁποίας παριστάνει κοινῶς ὡς τέσσαρα πρόσωπα, ζωγραφίζοντες ἐφ' ἑκάστη τὸ ἰδίωμα ἑκάστη καιροῦ.

Ἡ Ἀνοιξίς εἶναι γαληνιώδης καὶ χαροποιὰ, ἔχουσα τρυφερά πρασινα φύλλα καὶ διαφορὰ ἄνθη.

Τὸ Θέρος εἶναι παντελῶς γυμνόν, ἐπειδὴ εἶναι τόσον θερμόν, ὥστε καθε φῶρημα βαρύνει τὸ σῶμα, καὶ καθε μέλος τα εἶναι χαυνον ἐκ τῆς ἀδυναμίας, αὐτὸ ἔχει καὶ χειρόβολα σιταρία, ἐπειδὴ τὸ

a' nyár érleli meg, a' mellyet
ekkor learatnak 's kékébe kö-
töznek.

Az Ősz gazdag gyümöltsel
és szőlővel, a' mellyből must
sajtoltatik 's azután bor lesz.
Ennél tehát egy gyümöltsel tele
kosár van, 's nagy szőlő fejeket
tart kezében.

A' Tél hideggel, jéggel, és
hóval jelenik meg. Erre nézve
az emberek bundát és más me-
leg köntösöket vesznek magok-
ra, és a' tüzhöz vagy a' ke-
mentzéhez ülnek melegedni.

potom sešato a w swazečty neb
snopy se wáže.

P o d z y m gest bohatý na o-
woce a hrozny, z nichž mest se
wytlačuje, z kterého pak wjno
bývá. Protož má také kofše
plný owoce při sobě, a drží w
ruce weliké hrozny.

Z y m a přináší led, sněh, a
studeno. Pročež se člowěk w ko-
žich a w gině teplé šaty zaoba-
luje, a sedá k ohni neb ku kam-
nům, by se ohřeje.

ἄρος ὠριμάζου τὰ σιτάγια, καὶ
θεριζόμενα γίνονται εἰς χειροβόλα.

Τὴ Φθινόπωρόν εἶναι πλά-
σιον κατὰ τὰ παρικὰ καὶ σαφύλια,
ἐκ τῶν ὁποίων ἐκδίδεται ὁ μῆ-
ρος, ὅς τις μετέπειτα γίνεται
κρασί. διὰ τοῦτο ἔχει ἓνα πανέρι
γεμάτον ἀπὸ παρικῶν, καὶ κρατᾷ
μεγάλᾳ σαφύλιᾳ εἰς τὰς χεῖρας.

Ὁ Χεῖμῶν φέρει πάρος χιό-
νι καὶ κρύον. διὰ τῆτο καλύπτεται
ὁ ἄνθρωπος μὲ γούνας καὶ ἄλλα ζε-
σαφορεματα, καὶ πλησιάζει εἰς
τὴν φωτίαν, ἢ τὸν φῶνον διὰ
τὰ ζεσατῆ.

1.

2.

Zwey Krämer.

Der Vogelkrämer (1) hat so manches Bauer oder Vogelhaus um sich, worin die Vögel eingesperrt sind, die er zu verkaufen wünschet.

Die kleinen Vögel hat er in niedern viereckigen Häuschen; aber für größere hat er schon ein höheres Vogelhaus bey sich, welches oben rund gewölbt ist.

Einige Vögel läßt er an einem Stabe mit Querspindeln auf und nieder hüpfen; aber sie sind mit einem Faden daran gebunden, damit sie nicht weg fliegen.

Der Vogelkrämer kann doch sitzen bey seiner Waare; hingegen der Teppichhändler (2) muß die seinige auf dem Rücken tragen und

Deux Merciers.

L'Oiselier (1) a autour de lui plusieurs cages, où sont enfermés les oiseaux qu'il expose en vente.

Les plus petits sont dans des cages basses et quarrées; il y en a de plus spacieuses et de plus élevées pour les oiseaux d'une plus grande espèce. Elles sont arrondies par le haut en forme de voûte.

Quelques-uns de ces oiseaux sautillent et voltigent sur un bâton garni de petites barres transversales; mais ils y sont attachés par un fil, pour empêcher qu'ils ne s'envolent.

L'Oiselier est tranquillement assis près de sa marchandise, tandis que le Marchand de tapis (2) doit porter la sien-

Due Merciaj.

Il Venditor d'uccelli (1) ha intorno a se molte gabbie, in cui son rinchiusi gli uccelli, che espone alla vendita.

Colloca i piccioli in gabbiette basse, e quadrate; i grandi in altre spaziose ed elevate, che hanno il di sopra fatto a guisa di volta, o di cupola.

Alcuni di questi uccelletti saltellano, e svolazzano sopra una bacchetta fornita di stanghette trasversali. Vi sono attaccati con un filo per impedire, che non volino via.

Il venditor d'uccelli resta pacificamente assiso presso la sua mercanzia; mentre il Mercante di tappeti (2) deve

damit von Haus zu Haus gehen. Die Leute, die einen Teppich auf einem Tische nöthig haben, wollen allezeit gleich versuchen, ob der Teppich auch groß genug für den Tisch sey, den sie damit zu bedecken wünschen.

Einige pflegen den ganzen Boden eines Zimmers mit Teppichen zu belegen. In einem solchen Zimmer ist es dann weit wärmer zu wohnen; auch hört man die Tritte der Leute nicht, die darin hin und wieder gehen.

ne sur le dos, et aller de maison en maison pour chercher à la debiter. Ceux qui ont besoin d'un tapis pour en couvrir une table, commencent par essayer s'il a la grandeur nécessaire pour cet objet.

Il y a des gens qui ont coutume de garnir de tapis, le plancher d'une chambre. Il fait alors beaucoup plus chaud dans un tel appartement, et l'on y jouit encore de l'avantage de ne pas entendre le bruit que font, en marchant, ceux qui entrent, ou qui sortent.

portar la sua sul dorso, e andar di casa in casa per ispacciarla. I compratori gli provano sopra le tavole, che vogliono coprire, per vedere se hanno la grandezza necessaria.

Altri usano di ricoprire con tappeti i pavimenti delle camere. In simili appartamenti fa più caldo, e non si sente il romore di chi passeggia, di chi entra, e di chi esce.

Két Áros.

A' Madáráros körül (?) sokféle kalitzka van, ezekbe eladni való madarakat zárt bé.

Az apróbb madarakat alattsony négyszegletű kalitzkába zárta; de a' nagyobbak számára magasabb kalitzkái vannak, melyeknek a' tetejek bolthajtásos.

Némellyek a' madarak közül szabadon ugrálnak egy fogas fán; de még is hozzá vannak egy sinórral kötve, hogy el ne repüljenek.

A' Madáráros még tsak ülhet az eladó madarai mellett; de a' Szönyegárosnak (2) a' hátán kell házanként hordozni szönyegjeit. A' kik szönye-

Dwa Kramári.

P t á c n j e (1) má mnohau sšvinku neb flec okolo sebe, w niž ptácy zawějní gšau, které by rád prodal.

Malé ptáky má w nižších čtyřhranných domečkách, ale pro většij má giž vyššij flec při sobě, ana švrcnu kšolem fletutě gest.

Které ptáky nechá na hůlce s přisněniji větynky na horu a dolů poskakowati, gšau wšak niti k nj přiwázáni, by nevlételi.

Přácnij mšje předce seděti, při šwém zboj; wšak ale k o b e r c e n j e (2) musy šwé na zádech nosyti, a od domu k domu choditi. Lidé kterj koberce na stul

ΔΥΩ ΜΙΚΡΟΙ ΠΡΑΓΜΑΤΕΤΤΑΙ.

Ο Ορνιθοπώλης (1) ἔχει πολλά κωμάσια τριγύρω του, εἰς τὰ ὅποια κρατεῖ σφαλισμένα τὰ παλῖα ἐπιστυμῶν νὰ τὰ πωλίσῃ.

Διὰ τὰ μικρὰ παλῖα ἔχει χαμηλά τετράγωνα κλωβία, διὰ δὲ τὰ μεγαλύτερα ἕνα κωμάσιον καμαρωτόν.

Τινὰ παλῖα τὰ ἀφίεναν εἰς μίαν βέργαν τὴν ὁποίαν διασανυρῶνεν με ἄλλας βέργας διὰ νὰ πηδῶν ἐπάνω εἰς αὐτὴν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, πλὴν τὰ δένον με μίαν κλωσὴν διὰ νὰ μὴ φυγῶν.

Ο Ορνιθοπώλης κάθηται πλησίον τῶν πραγματειῶν του. ὁ δὲ Πανοπώλης (2) βασιῆ τὰς πραγματείας εἰς τὴν ράχην του, καὶ περιέρχεται εἰς τὰ σπήτια. ὁ

gét akarnak venni az asztalokra,
mindjárt meg akarják próbálni,
ha elég nagy lesz e' az, és bé-
fogja e' az asztalt.

Némellyek a' szoba pádimen-
tomát egészen is bé szokták
szőnyeggel vonni. Az ilyen szo-
bák sokkal melegebbek, 's nem
is hallani olyan nagyon, mikor
abban az emberek fel 's alá
járnak.

zapotrěbj magi, chtěgi wšdy hned
ohledat, zdali také koberce dosti
weličy pro ten stůl gest, který
njm postřijí sy žádagi.

Ukážej požádagi celou podla-
hu pokrýge kobercy. W takowém
pokoji obýwá se pař mnohém
teplegi; též nenj styřet krotú li-
dj těch, genj w něm přecházegj.

σοι χρειάζονται τραπεζομάνδηλον
διά τήν τράπεζαν, δοκιμάζον πάν-
τοτε, εάν τό τραπεζομάνδηλον
σκεπάζει τήν τράπεζαν.

Τινές συνηθίζουν νά σκεπάζουν
ὅλον τό ἔδαφος τῆς κάμεράς των
μέ τάπητας. ἡ τοιαύτη κάμερα
εἶναι πολλά ζεσθή, καί πρὸς τούτοις
δέν ἀκούονται καί τὰ πατήματα τῶν
ἀνδράπων. ὅταν περιπατῶν.

A f f e n.

Die Affen haben vier Füße, die mehr wie Hände als wie Füße aussehen, und womit sie alles sehr geschickt anzupacken wissen. Diese Thiere sind den Menschen sehr ähnlich, besonders wenn sie auf den hintern Füßen aufrecht einher gehen.

Die Affen leben in den Wäldern heißer Länder von Früchten, Kräutern und Wurzeln. Wenn sie trinken, so schöpfen sie das Wasser mit der hohlen Hand.

Lustig ist es, daß der Affe die Geberden der Menschen nachahmet. Hüpfet der Mensch in die Höhe, gleich thut es auch der Affe; oder legt sich der Mensch einen Stein auf den Kopf, gleich macht der Affe das Nähmliche.

S i n g e s.

Les singes sont des animaux quadrupèdes. Leurs pieds ressemblent bien plus à des mains qu'à des jambes. Ils s'en servent avec beaucoup d'adresse, pour saisir et manier chaque chose. Il y a une très-grande ressemblance entre l'homme et ces animaux, sur tout lorsqu'ils marchent debout sur les jambes de derrière.

Les singes habitent les forêts des pays chauds; ils se nourrissent de fruits, d'herbes et de racines. Pour s'abreuver, ils puisent de l'eau dans le creux de la main.

Ce qu'il y a de plus amusant dans les singes, c'est qu'ils imitent les gestes et les actions des hommes. Voyent-ils sauter quelqu'un, ils sautent pareillement; un homme se met-il une pierre sur la tête, le singe en fait aussitôt de même.

S c i m i e.

Le Scimie sono animali quadrupedi, i cui piedi rassomigliano più a mani che a gambe. Sene servano con molta destrezza per prendere, e maneggiare qualunque cosa. Si scorge fra esse, e l'uomo, una grandissima rassomiglianza, specialmente quando camminano ritte sulle gambe di dietro.

Esse abitano le selve di paesi caldi, si nutriscono di frutta, di erbe, e di radici. Per abbeverarsi attingono acqua nella cavità della mano.

Imitano, il che è molto dilettevole, i gesti, e le azioni degli uomini. Gli vedano saltare, mettersi una pietra sulla testa, fanno esse subito altrettanto.

Einige Affen haben gar keinen Schwanz, andere haben einen ganz kurzen, und wieder andere sind sehr lang geschwänzt.

Der Orang-Outang (1) ist ohne Schweif, ist zugleich einer der größten Affen und den Menschen am ähnlichsten.

Der Maimon (2) gehört unter die kurz geschwänzten Affen oder Paviane, und ist ein ganz kleines Thier.

Dafür ist der Coaita (3) mit einem desto längeren Schwanz begabt, der ihm wie eine Hand dienet. Er hebt damit Sachen von der Erde auf, oder wickelt ihn um den Ast eines Baumes, um sich daran empor zu schwingen.

Il y a des singes sans queue; il y en a qui l'ont très-courte; et d'autres à longue queue.

L'Orang-Outang ou l'homme des bois (1) n'a point de queue. Cet animal, qui est un des plus grands singes, approche le plus de l'homme.

Le Maimon ou Mamonet (2) est de la race des singes à queue très-courte ou des Babouins (Papions); il est de la petite espèce.

Le Coaita ou Sapajou (3) a la queue très-longue; elle fait, pour cet animal, l'office d'une main. Il s'en sert pour saisir et ramasser ce qui est à sa portée; il l'entortille autour des branches, pour s'y suspendre et s'élancer sur les arbres.

Alcune non han coda, altre cortissima, e qualcheduna anche lunghissima.

L'Orang-Outang, o l'uomo delle selve (1) non ha coda. Quest' animale, che è una delle più grandi scimie, rassomiglia più all'uomo.

Il Mammone (2) è della razza delle scimie con coda corta; o dei Babbuini, che appartiene alla piccola specie.

Il Coaita, o Scimmiotto (3) ha la coda lunghissima, e fa per esso le veci di una mano, servendosi per prendere, e raccogliere quel che può; l'avvicchia ai rami per sospendersi, e slanciarsi sopra gli alberi.

A' Majmok.

A' Majmoknak négy lábok van, mellyek inkább hasonlítanak a' kezekhez mint a' lábokhoz, és a' mellyekkel igen jól tudnak fogni. Ezek az állatok az emberekhez sokat hasonlítanak, kivált mikor felegyenesedve két lábon járnak.

A' Majmok meleg tartományok erdeiben élnek gyümöltsel, plántákkal és gyökerekkel. Ha inni akarnak; vizet a' markokkal merítenek.

Az igen furtsa, hogy ezek az állatok az embereket majmoliák. Ha p. o. az ember ugrik előtte, ő is ugrik; vagy ha az ember egy követ tesz a' maga fejére, a' majom is mindjárt azt tsinálja.

Némelly Majmok farkatlanok, némellyek igen rövid, mások ismét igen hosszú farkúak.

Opice.

Opice magi čtyry nohy, které wjce gako ruce nežli gako nohy wyhljěgi, a kterými wšfecto welni zpřisobně popadati vměgi. Tato zvířata gsau lidem tůž podobná, zwěšřt, když na zadnjch nohách zpřijma choděgi.

Opice žijw gsau w lesých horých zemj od owoce, bylin, a kořině. Když pigi, tedy nabjragi wodu slan.

Weselo gest, že opice, posuněy lidšké wytwáři. Poskočili člowěk wzhůru, y hned to opice po něm činj, aneb wložíli sobě člowěk kámen na hlavu, hned w tu chwíli podobně opice dělá.

Které opice nemagi do konce žádného ocasu, jiné magi zcela krátký, a opět jiné gsau welmi dlouho, ocasaté.

ΠΙΘΗΚΕΣ.

Οἱ Πίθηκες ἔχον τέσσαρα ποδάρια, τὰ ὁποῖα ὁμοιάζουν περισσότερο με χέρια, πᾶρεξ με ποδάρια, με αὐτὰ μποροῦν νὰ πιάσῃ καθε τι ἐπιδέξια, αὐτὰ τὰ ζῶα ὁμοιάζον πολὺ με τὸν ἄνθρωπον, μάλιστα ὅταν περιπατῶν ὀρθά.

Οἱ Πίθηκες ζοῦν ἐν τῇ δάσῃ, τρεφόμενοι ἀπὸ καρπῶν, χορτάρια, καὶ ῥίζας. Ὅταν πίναν ἀντλήν τὸ ὕδωρ με τῇ χερσὶν.

Πολὺ χαροποῖον θέαμα εἶναι νὰ βλέπῃ τις, πῶς ὁ πίθηξ μιμῆται τὸν ἄνθρωπον, ἂν βλέπῃ ἓνα ἄνθρωπον, ὅτι πηδᾷ, παρέρχεται κάμνει τὸ ἴδιον, ἢ εἰάν ὁ ἄνθρωπος βάλλῃ μίαν πέτραν εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ ὁ πίθηξ μιμῆται τὸ αὐτό.

Κάποιοι πίθηκες εἶναι κολωβοῖ, ἄλλοι ἔχον μίαν ἕρᾶν κοντὴν, καὶ ἄλλοι πολὺ μακρὸν.

Az Orángutáng (1) farkatlan, egyszersmind a' majmok közt legnagyobb és az emberhez leghasonlóbb.

A' Majmon (2) a' rövid farkú Majmok vagy is a' Páviánok közé tartozik; és csak kitsíny állat.

A' Koájtának ellenben (3) annál nagyobb farka van. Ez neki keze gyanánt szolgál, mellyel a' földről holmit felvesz, vagy azt a' fá ágára kunkorítván, annál fogva a' fára veti magát.

Orang = Outang (1) gest bez ocaſu, též y gedna z těch neyvětſſich opic, a člowěku ney-podobněgeſſi.

Majmon (2) patřj mezy brátřkoocaſatě opice, neb pawia ny, gest docela malě zvořte.

Žato gast Coaita (3) timi deſſjim ocaſem obdařený, genž mu za ruky ſlaužj. On njm wěcy se země zvedá, neb ho okolo ſtrómowě wětwe obtočj, by se na něm wzhůru wymreſtil.

Ο Οράγκουτάνγ (1), ὃ μέγιστος Πίθηξ εἶναι ὁμοιωτατοὶ μετὰ τοῖς ἀνθρώποις.

Ἡ Μαῖμου (2) παρομοιάζει μετὰ τοῖς Πίθηκαι, ὅπου ἔχον κοντάς οὐράς, ὃς ὀνομάζονται Παβιάνοι, τὸ ὅποιον εἶναι ἕνα ζῷον μικρότατον.

Ἐναντίας δὲ Κοαϊτάτῃ Χει (3) ἔχον μακράν, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζεται ὡς χεῖρ, σηκώνοντας μετὰ αὐτὴν πράγματα ἀπὸ τὴν γῆν, ἢ τὴν περιτιλύγει εἰς τοὺς κλάδους ἐνὸς δένδρου διὰ νὰ πιᾷ εἰς αὐτὸν.

F a s a n e.

Die Fasane leben in wärmeren Ländern im Freyen; in kältern Ländern werden sie in eigenen Gärten gezogen, die man Fasanerien nennen.

Diese schönen Vögel halten sich gern in solchen Waldungen auf, die in der Ebene liegen, nicht zu dicht sind und viel niedriges Gesträuch in sich haben. Darin nähren sie sich von verschiedenen Samen und kleinen Würmern oder Käfern. Die Nächte bringen sie auf hohen Bäumen zu.

Sie haben ein vortreffliches Fleisch, welches daher auf den Tischen als ein beliebter Leckerbissen verspeiset wird.

F a i s a n s.

Les Faisans vivent en plein champ, dans les climats chauds; dans les pays froids; on les élève dans des enclos particuliers que l'on nomme faisanderies.

Ces charmants oiseaux préfèrent le séjour des forêts qui sont en rase campagne, et qui, sans être trop touffues, sont garnies de broussailles et de buissons. Ils s'y nourrissent de diverses graines, de vers ou de scarabées. Pendant la nuit, ils se perchent sur de grands arbres,

Leur chair est d'un goût exquis; on la sert sur les tables, comme une grande délicatesse

F a g i a n i.

13

I Fagiani vivono in campo aperto, in climi caldi; nei paesi freddi si nutrono in recinti particolari, chiamati Fagianie.

Questi begli uccelli preferiscono il soggiorno delle selve in campagna rasa, e che, senz'essere troppo fronzute, contengono però macchie, e cespugli. Visi nutrono di diversi granelli, di vermi, o di scarafaggi. Nella notte si appollajano sopra grandi alberi.

La loro carne è di un gusto squisito, e sen' imbandiscono le tavole, come cibo delicatissimo.

Unter den gemeinen Fasänen ist das Männchen (1) ein sehr schöner Vogel, an dem verschiedene Farben mit einander abwechseln; das Weibchen (2) aber ist nicht so schön gesiedert.

Der Hoizin (3) ist ein Amerikanischer Fasan, und erscheint in prächtigen Federn, an welchen das Roth, das Gelb und das Schwarz gleich lebhaft sind. Der Federbusch auf dem Kopfe dient ihm ebenfalls zu großer Zierde. Dieser Fasan hält sich gern an Gewässern auf.

Parmi les faisans domestiques le mâle (1) est un très-bel oiseau. Il charme par la variété et la distribution des couleurs qui nuancent son plumage; mais celui de la pople faisande (2) n'est pas si beau.

Le Hoazin, ou Faisan d'Amérique (3) étale aux yeux un plumage magnifique, où le rouge, le jaune et noir font un contraste admirable. Il a la tête ornée d'une huppe, ou panache, qui relève sa beauté. Cet oiseau aime les lieux humides et aquatiques.

Fra i Fagiani domestici il maschio (1) è un bellissimo uccello. Incanta per la varietà, e distribuzione dei colori, che ornano le sue penne. Quelle però della femmina (2) non sono tanto belle.

L' Oazzino, o Fagiano d'America (3) abbaglia gli occhi colle sue magnifiche penne, in cui il rosso, il giallo, e il nero formano un' unione ammirabile. Ha la testa ornata di un ciuffetto, o pennacchio, che fa risaltare la sua bellezza. Quest' uccello si diletta dei luoghi umidi, e paludosi.

F á t z á n o k.

A' Fátzánok meleg tartományokban és szabadon élnek; de hidegebb országokban tulajdon kertekben tartatnak, mellyeket Fátzános kerteknek neveznek.

Ezen szép madarak térségen fekvő erdőkben szeretnek lakni, kivált ha azok nem sűrűek és igen tsalittosok. Azokban külföldi magokkal és apró férgekkel 's bogarakkal élnek. Éjjelre magas fákra ülnek fel.

A' húsook igen jó ízű, a' honnan az asztalokra kedves eleddelnek rakják fel.

A' közönséges Fátzánok kö-

B a ž a n t i.

Bažanti gšau živi w teplegšich zemijh w širém; w siude-něgšich kraginách w obzwlášt-njch zahradách se chowagi, které se bažantnice gmenugj.

Tito krásnj ptácy rádi se w takowých lesynách zdržugj, gšto w rowině ležegj, nepřijlis husté gšau, a mnoho njžkého křowj w sobě obsahugj. Tam se žiwěgjo obžsselých semen, a drobných červů neb brauků. Uoce širawěgjo na vysokých stromjch.

Oni magj wšborné maso, které se tedy na tabuljch za wzáct-nau lahůdku gjdá.

Mezy obyčegnjmi bažanty gšt

Φ Α Σ Ι Α Ν Ο Ι.

Οι Φασιανοί εἰς μὲν τοὺς θερμότερος τόπους ζῶν ἐλεύθεροι, εἰς δὲ τὰς ψυχρότερος τρέφονται εἰς κήπους διορισμένως, οἷτινες ὀνομάζονται φασιανόκηποι.

Ἀυτὰ τὰ ἔυμορφα πουλῖα ἀγαπᾶν νὰ διατρέβων εἰς τὰ δάση τῶν πεδιάδων, τὰ ὅποια εἶναι μετρίως πυκνὰ μὲ χαμηλὰ δένδρα· ἐκεῖ τρέφονται ἀπὸ διαφόρων σπόρων ἀπὸ μικρὰ σκαλίκια, ἢ κανθάρως, καὶ ξενυκτίζων εἰς ὑψηλὰ δένδρα.

Ἐχον ἑξαίρετον κρέας, ὃθεν τρώγεται εἰς τὰς τραπέζας ὡς τρυφιλὸν φαγητὸν.

Μεταξὺ τῶν κοινῶν φασιανῶν

zött a' himek (1) igen szépek, mellyeknek tollai sokféle színűek; de a' Jértzék (2) nem olyan szép tarkák.

A' Begyes Fátzán (3) Amerikából való, a' melly gyönyörű 's elevenszínű veres, sárga és fekete tollakkal ékeskedik. A' fején lévő búbja hasonlóképpe nagy ékességére szolgál. Ez a' Fátzán vizek mellett szeret tartózkodni.

famec (1) welmi krásný pták, na němž rozličné barvy se mísí; fantice (2) ale není tak pěkně opeřená.

Соизынь (3) гест баžант Умевыканскъ, а окazuje се то сімвоу нѣмъ пѣтj, на немъ цвѣтенá, шутá, а цвѣтá барва прáвѣ живá гест; Чоchoл она блавѣ слаушj мутѣтá немалѣ оздобѣ. Tento баžант се rád v wodъ zdržuje.

τὸ ἀρσενικὸν (1) εἶναι ὠραϊότατον περὶ, πεποικιλμένον μέ διάφορα χρώματα. τὸ θηλυκὸν (2) ὁμοίως δὲν εἶναι τόσον πολυποικίλον.

Ο' Οἰζήν (3) εἶναι ἓνας φασιανὸς ἀμερικανός, καὶ ἔχει μεγαλοπρεπέστατα πτερά, μεταξὺ τῶν ὁπίων τὸ κύτρινον, τὸ μαύρον, καὶ τὸ κόκκινον εἶναι ἐπίσης ζωηρά, τὸ δὲ πτερόν τῆς κεφαλῆς εἶναι μέγαςος εὐλισμός του, αὐτὸς δ' Οἰζήν ἀγαπᾷ να εἶναι κόντá εἰς τὰ νερά.

B ä u m e.

Die Bäume wurzeln in der Erde, treiben aus der Wurzel einen Stamm, und der Stamm theilt sich in Aeste. Stamm und Aeste geben Holz, welches theils zum Bau der Häuser und Schiffe, theils zur Verfertiigung von Geräthschaften, theils zum Verbrennen dienet. Auf den Aesten der Bäume zeigt sich das angenehme Grün, das dem Auge so wohl thut.

Dieses Grün besteht bey einigen Bäumen aus breiten Blättern oder Laube, daher man diese Bäume Laubholz zu nennen pfleget. Wenn man sie nicht besonders aufziehet, so wachsen sie gewöhnlich sehr höckerig und ungerade, wie an der Buche (1) zu sehen ist.

Bey andern Bäumen besteht das

A r b r e s.

Les arbres prennent racine en terre; de cette racine, il s'élève une tige qui en croissant, se partage en plusieurs branches. Le tronc de l'arbre et ses branches fournissent le bois qui sert en partie, à construire des vaisseaux et des édifices; en partie à faire toute sorte de meubles, et en partie à bruler. Les branches des arbres sont ornées de cette agréable verdure, sur laquelle l'oeil se repose avec plaisir.

Cette verdure, dans quelques arbres, est produite par de larges feuilles; ceux de cette espèce sont communément désignés sous le nom de bois à grand feuillage. Quand on ne les élève pas avec un soin particulier, ils deviennent ordinairement courbés et tortueux, comme on le voit das le hêtre (1).

Il y a d'autres arbres dont le

A l b e r i.

Gli Alberi radicano nella terra; dalle radici spunta un fusto, che crescendo, si divide in più rami. Il tronco dell' albero coi suoi rami somministra legno, che serve a costruire vascelli, edifizii, a fare suppellettili, ed anche a bruciare. I rami sono ornati da una sì aggradevole verzura, che l'occhio si diletta, riguardandoli.

Questa verzura in qualche albero è prodotta da larghe foglie. Queste specie si nominano alberi di gran fogliame. Quando non si coltivano con una cura particolare divengono ordinariamente curvi, e tortuosi, come si vede nel Faggio (1).

Si danno alberi, il cui foglia-

Grün aus langen und schmalen Blättern, die wie Nadeln aussehen. Man heißt sie darum auch Nadeln, und einen solchen Baum Nadelholz. Alles Nadelholz gibt ein Harz von sich, woraus man Pech machet; wächst meistens sehr gerade und bleibt auch über Winter grün.

Die Fichte (2) hat einen grossen und schönen Stamm, der ein wohlriechendes Harz ausschweizet. Die Kiefer (3) wird nicht so groß; dafür gibt sie den nützlichen Kien, der so leicht brennet.

feuillage est composé de petites parties languettes, effilées et pointues, qui ont quelque ressemblance avec des aiguilles. C'est par cette raison que les Allemands donnent à ces feuilles le nom d'aiguilles; les arbres qui les portent, sont appelés Arbres à feuilles aciculaires. Il en découle un suc résineux dont on fait la poix. Ils sont d'une belle crue, ordinairement droits, et leur verdure résiste aux rigueurs de l'hiver.

Le Pin ou Sapin (2) a la tige belle et élevée; il sort de son écorce un suc épais, ou une résine odoriférante. Le Pin Sauvage nommé aussi Pin de Genève ou d'Écosse (3) est moins haut; mais en revanche, il nous fournit le bois résineux dont on tire si bon parti, et qui prend feu avec tant de facilité.

me è composto di particelle alquanto lunghe, sfilate, e appuntate, che hanno qualche rassomiglianza cogli aghi; onde i Tedeschi chiamano le sue foglie, aghi. Gli alberi, che le producono, sono nominati di foglie acicolari. Ne stilla un sugo resinoso, di cui si fa la pece. Crescono molto, e ordinariamente dritti, e la loro verzura resiste ai rigori dell'inverno.

Il Pino, o Abete (2) ha il fusto bello, ed elevato, e dalla sua scorza esce un sugo denso, o una resina odorifera. Il Pino Salvatico, chiamato anche Pino di Ginevra, o di Scozia (3), è meno alto; ma ci somministra legno resinoso, da cui si ricava molta utilità, ed arde facilmente.

F á k.

A' Fák gyökeret vernek a' földben, a' mellyből derekok nő ki 's ez osztán ágakra oszlik. A' faderéknak és az ágaknak fájából részszerént épület 's hajófák, részszerént házi eszközökre való deszkák, részszerént pedig tűzrevaló fák lesznek. A' fák ágait valami kellemetes zöldség borítja bé, melly a' szemnek igen tetszik.

Ez a' zödsége a' fáknek többnyire széles levelekből vagy harasztból áll, a' honnan az ilyen fák harasztos fáknek neveztetnek. Ezeket különös gondal kell természeteni, különben gorbén gurbán nőnek, mint ezt a' *Bikfa* (1) mutatja.

Némelly fáknek a' zöldje hosszú széles levelekből áll, melyek a' többöz sokat hasonlítanak.

Stromowj.

Stromy se kőrenj w zemi, wyháńj z kőrene kmen, a ten kmen w wětuj se dőlj. Kmen a wětwe wyduwagi diuj, které di-lem k stawenj domu a lodj, di-lem k zhotowenj náradj di-lem k spalenj slauj. Na wětujch stromu okazuje se přjgenná zelenost, genj oku tak mjle lahodj.

Tato zelenost pozůstává při některých stromích z širokého listu, neb lupeni, pročes se tyto stromy listovým dřívím nazývají. Gestli se obzvláštně newyhljdagj, (newychowagi) rostou obyčejně hrbatě, a nerovně, jakož na buku (1) viděti gest.

Při jiných stromích pozůstává zelenost z dlouhého a úzkého listu, gestto co gehly vyhlijj. Pro-

ΔΕΝΔΡΑ.

Τὰ δένδρα ριζώνονται εἰς τὴν γῆν, ἀπὸ τὴν ρίζαν αὐτῶν ἀναβλαστάνει τὸ στέλεχος, τὸ ὁποῖον διαιρεῖται εἰς κλάδους. τὸ στέλεχος καὶ οἱ κλάδοι παράγναι τὰ ξύλα, ἐκτῶν ὁποίων ἄλλα χρησιμεύουσι πρὸς οἰκοδομὴν τῶν ὀσπητίων καὶ καταβίων ἄλλα πρὸς κατασκευὴν διαφόρων σκευῶν καὶ ἄλλα διὰ καύσιμον. ἐπάνω εἰς τὰς κλάδας τῶν δένδρων φύεται ἡ τερπνὴ πρασινάδα, ἣτις προξενεῖ τοσαύτην ὠφέλειαν εἰς τὰ ὄμματα.

Αὕτη ἡ πρασινάδα εἰς μερικά δένδρα συνίσταται ἀπὸ πλατέα φύλλα, ὅθεν ὀνομάζονται τὰ τοιαῦτα δένδρα Πλατόφυλα, ὅταν αὐτὰ αὐξάνουσι μόνον χωρὶς τινος ἐξωτερικῆς ἀνδρωπίνης βοήθειας, γίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀνώμαλα καὶ τραβὰ, κατὰ τὸ σχῆμα ὁπῶ παραφαίνεται ἡ ὁξεῖα (1).

Ἡ πρασινάδα ἄλλων δένδρων συνίσταται ἀπὸ φύλλα μακρὰ καὶ στενὰ, ὅμοια μὲ τὴν βελώνην, καὶ

Innen van, hogy a' Németek ezen fákat Nadelholz névvel nevezik. Minden fenyőfában van szurokcsipa, a' melyből szurok lesz. Ezek a' fák többnyire igen egyenes növéseük, 's télen által is zöldek.

A' Lútz Fenyőnek (2) igen magas és szép dereka van, a' melyből jó illatú tsipa szivárog ki. Az Erdei Fenyő (3) nem nő akkorára; de a' helyett, ebből hasogatják a' szurkos szilánkokat, melyek mint valamely fálya, úgy égne.

češ se také gehlice gménúge a tačo
wýsrom g e h l i č j. Wesskeré geh-
liejáw yd rwa prysšřřicy (žiwicy)
ze sebe, z které se smůla dělá;
roste wětšjím dylem zrowna, a
zůstává y přes zymu zelené.

Smrk (2) má veličký a krásný
tinen, jenž vonnau pryskyřicy
vypocuge. Borowice (3) ne-
bývá tak veličká; zato dává vši-
tečnau lauč; (smolinu) která tak
lechce hoří.

ἐκ τὰτα τὰ μὲν φύλλα ὀνομάζου-
σι βελώνης, τὰ δὲ δένδρα βε-
λωνόφυλλα (ὀξύφυλλα).
ὅλα τὰ τοιαῦτα δένδρα δακρυῖσι
ῖτινιν, ἐκ τῆς ὁποίας γίνεται πισ-
σα. Αὐτὰ αὐξάνει ὡς ἐπὶ τὸ
πλεῖστον ἐν δὲ τὰς μένσιν αἰθαλῇ.

Ὁ Πεύκος (2) ἔχει μεγά-
λον ἐλέγχον, τὸ ὅποιον ἰδρώνει
ἐνὶ ῥῆτινῃ, τὸ Τζάμι (3)
δὲν γίνεται ὅσον μεγάλον, πλὴν
παράγει τὸ ἀφελίμον δαδὶ, τὸ
ὅποιον ἀναπτί ἐυκολώτατα.

Reißende Thiere.

Thiere, die alles, was lebet, so schnell als gewaltig anfallen und mit ihren Zähnen oder Klauen zerfleischen, pflegt man reißende Thiere zu nennen.

Der Löwe (1) ist das stärkste und furchtbarste Thier des Erdbodens. Schon seine Blicke setzen in Schrecken. Der ganze Körperbau dieses Thieres zeigt, welche Kraft es besitzen müsse. Nicht nur seine Klauen und die Zähne seines Rachens sind furchtbar; sondern sogar seine Zunge, die so stachelig ist, daß er schon durch bloßes Lecken verwunden kann. Des Nachts läßt er oft ein entsetzliches Gebrülle hören, wodurch alle andere Thiere des Waldes verzagt werden und die Flucht ergreifen.

Bêtes féroces.

C'est par ce nom que l'on désigne les animaux cruels qui attaquent tous les êtres vivants, avec autant d'impétuosité que de furie; et les déchirent avec leurs dents, ou avec leurs ongles tranchants.

Le Lion (1) est le plus fort et le plus terrible de tous les animaux qui peuplent la terre. Son regard seul inspire la terreur et l'effroi. La Structure de son corps annonce sa force prodigieuse. Ses ongles et les dents dont sa gueule est armée, sont très-redoutables; sa langue même est à craindre; elle est rude, très-âpre et parsemée de quantité de petites pointes qui rendent le léchement du Lion très-dangereux. Il fait souvent entendre, pendant la nuit, d'affreux rugissemens, qui glacent d'effroi tous les habitants des forêts, et leur font prendre la fuite.

Bestie feroci.

15

Col nome di feroce vengono indicati gli animali crudeli, perchè attaccano tutti gli esseri viventi con tanto impeto, e trasporto, e gli sbranano coi loro denti, o unghie taglienti.

Il Leone (1) è il più forte, e il più terribile di tutti gli animali, che popolano la terra. Il suo sguardo solo ispira terrore, e spavento. La struttura del suo corpo annunzia la forza prodigiosa, che ha. Le sue unghie, e i denti, di cui è armata la sua gola, sono formidabili; la sua lingua stessa è da temersi; è ruvida, e asprissima, e sparsa di una quantità di punticelle, che rendono il suo leccare pericolosissimo. Fa spesso sentire nella notte spaventevoli rugiti, che agghiacciano di spavento tutti gli abitanti delle selve, e fanno loro prendere la fuga.

Der Tieger (2) hat dunkle Streifen auf seiner Haut, ist so groß und auch fast so stark als der Löwe, aber noch weit blutdürstiger. Der Löwe tödtet andere Thiere nur, wenn ihn hungert; der Tieger hingegen tödtet sie auch wenn er satt ist aus bloßer Mordlust.

Der Panther (3) zeichnet sich durch sein schön geflecktes Fell aus, ist nicht so groß und stark, aber auch sehr grausam.

Der Löwe, der Tieger und der Panther gehen des Nachts auf den Raub aus.

Le Tigre (2) a la peau rayée et partagée en longues bandes de couleur foncée; il est aussi grand et presque aussi fort que le Lion, mais il est beaucoup plus avide de sang et de carnage. Le Lion ne met en pièces les autres animaux, que lorsqu'il est pressé par la faim; le Tigre au contraire, quoique rassasié de chair, semble toujours altéré de sang; il égorge uniquement pour assouvir sa férocité.

La Panthère (3) se distingue par sa belle peau mouchetée, et marquée de taches qui forment d'agréables nuances. Elle est moins grande et moins forte que le Tigre, mais elle est aussi très-cruelle et très-sanguinaire.

Le Lion, le Tigre et la Panthère quittent leurs retraites pendant la nuit, pour aller chercher leur proie.

La Tigre (2) ha la pelle rigata, e divisa in lunghe striscie di color cupo; è grande, e quasi forte come il Leone; ma è molto più avida del sangue, e della strage. Il Leone non sbrana gli altri animali, che spinto dalla fame; la Tigre al contrario, sebbene sazia della carne, sembra sempre assetata di sangue; strangola unicamente per satollare la sua ferocia.

La Pantera (3) si distingue per la sua bella pelle moscata, e pezzata, il che forma un'aggradevole gradazione di colori. Non è tanto grande, e forte, quanto la Tigre; ma è molto crudele, e sanguinaria.

Il Leone, la Tigre, e la Pantera abbandonano le loro caverne nella notte per andare a cercare la sua preda.

Vérszopó Állatok

Az olyan állatokat, melyek másokat hirtelen 's erőszakkal megtámadnak és fogaikkal vagy körmeikkel széllyel szaggnak vérszopó állatoknak nevezik.

Az Oroszlán (1) legerősebb és legrettenetesebb a' föld kerekiségén. Még a' tekintete is már rettentő. Kitépszik a' testalkotásából, melly igen erősnek kell lennie. Nem csak a' körmei 's fogai irtóztatók, hanem még a' nyelve is, a' melly éles bibirtsókkal úgy meg van rakva, hogy csak a' nyalásával is sebet tsinál. Ejtzakánként gyakorta rettenetes ordítást visz végbe, mellyel minden más állatokat felkerget.

A' Tigrisnek (2) setét tsíkokkal tarkázott a' bőre; akkora és majd olly erős is mint

Drawá Zwjřata.

Zwjřata, která na wšěcko, co žije, tak rychle a násilně dořáje a swými zuby neb pazaury řepagí, nazývame zwjřata drauwá.

Lew (1) gest neysylnější a neystrastiwější zwjře země. Všeho pohled děsí. Celý tělastrož tohoto zwjřete vřazuje, gakau sylu w sobě mti musí. Nejen geho pazaury a zuby tlami geho gsau řasné, nýbrž y geho gazy, genž tak bodlawý gest, že giž samým lžáním raniti může. W nocu gest ho začasté slyšet přehrozně hřvátí, šře co wšěcka gina lesnj zwjřata zchaustiwje, na autě se dāwagí.

Tyg'r (2) má temné pruby na své kůži, gest tak weliký a těž šoro tak sylný, co Lew, wšak

ΑΡΠΑΚΤΙΚΑ' ΘΗΡΙΑ.

Τὰ ζῶα, τὰ ὅποια καταξέσχίζουσιν μετὰ τὰ ὀδόντια ἢ μετὰ τὰ ὀνυχας ταχέως ἔδρημνικῶς κάθε ζωντανὸν πρᾶγμα, τὰ ὀνομάζεται κοινῶς σαρκοφάγα.

Ὁ Λέων (1) εἶναι τὸ δυνατότατον ἔφοβερώτατον ζῶον τῆς γῆς, μόνον τὰ βλέμματα τῶν κινεῖσι τὸν τρόμον. ὅλος ὁ σωματικὸς ὀργανισμὸς αὐτοῦ τῷ θυμῷ ἀποδεικνύει τὴν δύναμιν, ὅπῃ ἔχει. Ὅχι μόνον τὰ ὀνυχία ἔτα ὀδόντια τῶν εἶναι φοβερά εἰς τὴν ἐκδίχησιν, ἀλλὰ ἡ γλῶσσά του, ἥτις εἶναι τόσον ἀκανθώδης, ὥστε μόνον διὰ τοῦ γλυφίματος δύναται νὰ πληγώσῃ. Ἐν καιρῷ τῆς νυκτὸς ὀρύεται τόσον σφοδρῶς. Ὡς ὅλα τὰ λοιπὰ ζῶα τῶν δάσει τρομάζουσι ἔδιδονται εἰς τὴν φυγὴν.

Ἡ Τίγρις (2) ἔχει ἐπάνω εἰς τὸ δέρμα του μελανὰς γραμὰς, ἔχει σχεδὸν τὴν δύναμιν ἔτὸ

az oroszlán, de ennél még vérszopóbb állat. Az Oroszlán csak akkor támad meg más állatot, mikor éhes; a' Tigris ellenben jóllakva is öldös, tsupa kegyetlenségből.

A' Párdutzot (3) szép tarka bőréről lehet megismerni. Ez már nints akkora, mint az elébbeniek, nem is olyan erős, de igen kegyetlen.

Az Oroszlán, a' Tigris, és a' Párdutz éjjel járnak prédájok után.

ale gestě mnohem krve žšíwěgš
šš. Lew všmrcuge giná zwiřata
toliko řdyž hlad má; tyg'r wšřak
ge takě všmrcuge řdyž syt gest,
z palihě dychtiwosti po wraždě.

Лев (3) шреже swau pēkne
šřakatau (pēřestau) řuži giná pēd.
řj, než tak weliký, a sylný,
wšřak tēž twelmi vřrutný.

Lew, tyg'r, a rys to nocu na
laupež wybjhagi.

μέγεθος τοῦ λέοντος, ὁμοίως εἶναι
ικανός αἰμοβόρον, παρὰ ὁ λέων.
φονεύει τὰ ἄλλα ζῶα μόνον ὅταν
πεινᾷ, ἡ δὲ τίγρις ἐκ τῆ ἐναντίας
τὰ ὑπερβῇ τῆς ζωῆς ἢ χωρὶς ἀνάγκης
διὰ μόνην τὴν φιλοκτονίαν τῆς.

Π Πάρδαλις (3) ὑπερβαίνει
κατὰ τὴν ὡραίαν ποικιλότητα τῶν
δέρματός της, αὐτὴ δὲν εἶναι μὲν τόσον
μεγαλὴ ἢ δυνατὴ, ἀλλ' ἔχει
τὴν ἀντὶν ὡμοιότητα.

Ὁ λέων, ἡ τίγρις, ἢ ἡ πάρδαλις
ἐξέρχονται τὴν νύκτα διὰ
κυνήγι.

1.

2.

In Werkstätten, Kramläden und Schenken müssen die Jungen verschiedene Sachen, die man da nöthig hat, ab- und zutragen; bis sie heran wachsen; und dann zu Hause nützlicher gebraucht werden können.

Der Seilerjunge (1) trägt seinem Lehrmeister sowohl die schwächeren Bindfaden, als die stärkern Stricke zu den Kunden, die dergleichen bestellt haben. Sehr starke Seile, die zu dick sind, als daß er sie bequem biegen könnte, legt er um seinen ganzen Körper herum, und trägt sie zu dem Besteller. Er gleicht dann einem großen wandelnden Knäuel.

Der Bierwirthsjunge (2) dient in der Bierschenke. Er trägt

Il y a dans les ateliers, dans les boutiques et dans les cabarets, des apprentis, dont l'office est de porter et rapporter certains objets dont on a besoin, jusqu'à ce qu'ils parvenus à un âge plus avancé, ils puissent rendre de plus utiles et de plus importants services.

L'apprenti cordier (1) est chargé de porter la ficelle et les cordes qui ont plus d'épaisseur, chez les pratiques qui les ont commandées. Quant à celles qui sont trop lourdes, pour être facilement transportées, il se les roule autour du corps, et les porte de cette manière chez celui qui en a donné la commission. Affublé de cette façon, il a l'air d'un gros peloton ambulante.

On trouve dans chaque cabaret à bière, un garçon (2) destiné à

Nelle fabbriche, nelle botteghe, e nelle osterie ci sono giovani, o garzoni, il cui ufficio è di portare, e riportare certi oggetti, di cui si ha bisogno. Questi continuavano così, finchè non sieno giunti a un'età più avanzata, e possano poi rendersi più utili.

Il garzone funajuolo (1) è incaricato di portare lo spago, e le funi agli avventori, che le hanno commesse. I canapi essendo troppo voluminosi, e pesanti, da non potersi facilmente trasportare se gli avvolge al corpo, e gli porta così a chi gli ha ordinati. Inviluppato in questa maniera rassomiglia a un gran gomito ambulante.

In qualunque osteria, dove si vende la birra, si trova un gar-

Bier in die Häuser, wo es verlangt wird, und hohlt später die leeren Geschirre wieder zurück. Da diese Geschirre von Eisenblech gemacht werden, also nicht zerbrechlich sind, so zieht er einen Riemen durch ihre Handhaben und nimmt sie auf den Rücken; nur die größern Kannen hält er besonders in der Hand.

Dieser Junge hat nicht schwer zu tragen an seinen leeren Geschirren; daher hüpfet er bisweilen und macht dann ein seltsames Geklapper damit. Der Seilerjunge geht schon langsamer; denn er hat eine Last, die ihn schwer drückt.

servir les étrangers. Son emploi est aussi de porter de la bière chez ceux qui en demandent, et d'aller ensuite reprendre les vases lorsqu'ils sont vides. Ces vases étant de fer-blanc, ne sont point fragiles; pour les porter plus facilement, le garçon cabaretier passe une courroie à travers les anses, et les charge sur son dos: quant à ceux qui ont plus de volume, il les porte séparément à la main.

Son fardeau est léger; aussi le voit-on souvent sauter, gambader, et prendre plaisir à faire résonner les vases vides qu'il a sur le dos. Le garçon cordier courbé sous le poids qui le presse, marche lentement et avec peine.

zone (2) destinato a servire i bevitori. E' incaricato anche di portare la birra alle case, e di ritornare poi a riprenderne i vasi vuoti. Questi essendo di latta, non son fragili; onde per portarli più facilmente ne passa a traverso i manichi una cintura di cuojo, e gli carica sul suo dorso; i più grandi gli porta separatamente in mano.

Il suo peso è leggero; onde si vede spesso saltare, balzare, e divertirsi a far risonare i vasi vuoti, che ha sulle spalle. Il garzone funajuolo curvato sotto il peso, che lo molesta, cammina lentamente, e a stento.

Inaskodó Gyermek.

A' műhelyekben, boltokban, és fogadókban olyan inaskodó gyermekekre van szükség, a' kik holmit hozzanak 's vigyenek, míg ezek felnőven hasznosabb dologra fordíttathatnak.

A' Kötélverő -inas (1) holmi spárgákat és köteleket visz a' gazdája után oda, a' kinek számára azokat készítette. Az igen vastag köteleket, nem vihette másképpen, hanem a' derekára tekergette, 's így viszi haza. Azért van ilyen járó gombolyag formája,

A' Serkorts máros -inas (2) a' serházban szolgál. Ez sert hord oda a' hova azt kívánnak, 's azután később a' kiürült edényeket ismét haza

Včedlnjey.

M djlách, frámich a frémách (šfenkowách) muségi včedlnjey wšseliké wěcy, kterych tu zapotřebj gest, od a přinášeti; aš dorostauc doma paš všitečnēgi potřebowanj býti mohou.

Pro waznický včedlnjē (1) donáššj šwěnu misřu negen slabšj špagát, ale y šylněššj prowazy kē kuntum, gestto takowé sobě zakázali, (zamlupili). Tūze šylné prowazy, které přiliš tluště gšau, než aby ge pohodlně obýbati mohl, oblošj okolo šwěho celého těla, a doneše ge k zakázateli (zámělnu). Gest potom podoběn welikému chodicymu klubku.

Čhlapec piwcuw (2) šaušj w šfenkowě. On nosý do domú piwo, kde ho šádagi, a pozděgi opět prázdne nádoby zpět odněššj. Poněwadž takowé nádoby

ΝΕΟΙ ΔΟΥΛΟΙ, Η' ΜΑΘΗΤΑΙ.

Eis τὰ ἐργαστήρια τῶν τεχνητῶν, τῶν μεταπρατῶν ἔς τὰ κρατοπωλεῖα χρεωστῶσιν οἱ νέοι δῶλοι νὰ φέρῃσι ἔς νὰ πέρων διάφορα πράγματα ἕως νὰ ἡλικιωθῶσιν, ἔς τότε γίνονται χρησιμώτεροι εἰς τὰς οἰκίας τῶν.

Οἱ νέοι δῶλοι τῶν σχοινοπῶλων (1) φέρων ἀπὸ τὰς μακρότερας τῶν τόσον τὰς λεπτοτάτας σπαγούς, καθὼς ἔς τὰ χονδρότερα σχοινία εἰς τὰς παραγγείλαντας ἀγοράς. Τὰ παραμεγάλα σχοινία, τὰ ὅπῃ ἀπὸ τὸ χόνδρος δὲν λυγάν, τὰ περιτελύναν εἰς ὅλον τὸ κορμὶ, ἔς ἅτωτὰ φέρων εἰς τὰς ἀγοράς, ἔς τότε παρομοιάζων μὲ ἐν κυλιόμενον μεγάλον καβάρι.

Οἱ Ταβερνάρης (2) δαλένει εἰς τὰς ταβερνας. Αὐτὸς φέρει πῆβαν εἰς τὰ ζητῶντα ὀσπῆτια, ἐπιστρέφει ἔς πέρνει τὰ ἄδεια ἀργεῖα ὀπίσω, τὰ ὅπῃ ἐπειδὴ

hordja. Minthogy pedig ezek
a' seres edények bádognál van-
nek, szíjra füzte azokat, a' fü-
leiknél fogva 's úgy vette a'
hátára és tsak a' nagyobb kan-
nákat viszi különösen a' kezei-
ben.

Ez az inas nem nagy terhet
emel üres edényein; azért ugrik
néha, 's tsörömpöl is azokkal.
De bezeg a' kötélverő inas las-
sabban megy, mert nehéz terhet
emel.

by ze železného plechu se dělají,
pročež se nelamou, tedy protáhne
řemen řkrze gich dřádlá, vezma
ge ná záda, wětšj toliko konvice
zvláště w ruce drží.

Tento pacholjě neb chlapec ne-
má nic těžkého co nosyt na svých
prázdných nádobách; proto někdy
sv poskakuje a divně pať njmi
cwrtěná. Prowaznjcký včedlnjě
gde giž zdlanhawěgi, nebo má
břjme, kterě ho těžce tlačj

είναι παφυλένια ή επομένως δὲ
συντρίβονται, διὰ τὸτο τὰ κρεμνᾶ
εἰς τὴν ῥάχιν ἀρμαδιάζονται
εἰς ἓνα λαγί, ή εἰς τὰς χεῖρας
βατᾶ μόνον τὰ μεγάλα λαίνοια.

Αὐτὸ τὸ παιδί δὲν δυσκολεύ-
εται μὲ αὐτὸ τὸ φορτίον, ἐπειδὴ
εἶναι ἄδεια ἀγγεῖα, ή διὰ τὸτο
ἐνίοτε πηδώντας κἀμνει ἐν πα-
ράξενον πρότον μὲ αὐτὰ. Οἱ μαθη-
τῆς τοῦ σχοινα ἅμως περιπατεῖ
ἀργότερα, ἐπειδὴ τὸν ἐμποδίζει
τὸ βαρὺ φορτίον, ὅπᾳ βατᾶ εἰς
τοὺς ὤμους.

Ungeheure Fische.

Im Meere gibt es weit größere Thiere, als auf dem Lande.

Der Wallfisch (1) ist unter allen lebendigen Geschöpfen das größte; denn er kann so groß werden, daß er im Gewicht so viel als tausend erwachsene Menschen hält. Er hat oben am Kopfe zwey Löcher, durch die er sowohl Athem hohlet, als auch das viele Wasser, das er in sich schluckt, wieder heraus bläst. So trägt er beständig ein paar Springbrunnen auf dem Kopfe. Doch so groß dieses Thier ist, so hat es doch inwendig nur einen ganz engen Schlund, kaum so breit, als die Hand eines erwachsenen Menschen. Deswegen besteht seine Nahrung nur in kleinen Fischen, die er tausendweise zu sich nimmt.

Poissons d'une grandeur monstrueuse.

On trouve dans la mer de bien plus grands animaux, que ceux qui peuplent la terre.

La Baleine (1) est le plus grand de tous les êtres vivants. On en a trouvé d'une si énorme taille, qu'elles pesaient autant que mille hommes faits. Cet animal a au dessus de la tête, deux évents, ou ouvertures, qui servent à la respiration, et par où il rejette le superflu de l'eau qu'il avale; c'est ce qui forme deux espèces de jets d'eau, qu'il a continuellement sur la tête. Toute grande qu'est la Baleine, son gozier est très-étroit, et n'a guères plus de cinq doigts en largeur. C'est par cette raison qu'elle ne se nourrit que de petits poissons; elle en avale des milliers.

Pesci di una grandezza straordinaria.

Si trovano nel mare animali molto più grandi, che sulla terra.

La Balena (1) è il più grande di tutti gli esseri viventi. Se ne sono trovate di una mole sì smisurata, che pesavano quanto mille uomini già formati. Quest'animale al di sopra della testa ha due aperture, per cui respira, e rigetta l'acqua superflua, che inghiottisce; il che forma due specie di getti di acqua, che ha continuamente sulla testa. Quantunque grande, la sua gola è strettissima, non essendo più larga di cinque dita; onde non si nutrisce che di pesciolini, che ingoja a migliaja.

Der große Haiſch (2) iſt viel kleiner, hat aber einen viel weitem Schlund hinter ſeinem Raſchen, und fünf Luſtlöcher zu beyden Seiten des Halses. Er iſt vielleicht das geſtärkſte Thier in der Schöpfung; denn er verſchlingt nicht nur Fiſche, die mehrere Ellen lang ſind, ſondern auch ganze Menſchen, ohne davon ſatt zu werden.

Le Requin nommé auſſi Squal ou Carcharias (2) eſt beaucoup plus petit. Il a la gueule extrêmement fendue; ſon goziér eſt très-large, et il a cinq évents ou ſoupiraux aux deux côtés du cou. Le Requin eſt peut-être le plus vorace et le plus gloulu de tous les animaux; il engloutit non ſeulement des poiſſons de pluſieurs aunes de longueur, mais auſſi des hommes entiers, ſans en être raſſasié

Il Peſce cane (2) è molto più piccolo. Ha la bocca molto ſpaccata, la gola larghiſſima, e cinque aperture dalle parti del collo per la reſpirazione. E' forſe il più vorace, e ingordo di tutti gli animali; poichè non ſolamente ingoja peſci di più braccia di lunghezza; ma anche uomini intieri ſenz' eſſerne mai ſazio.

Rettentő Nagy Halak.

A' tengerben sokkal nagyobb állatok vannak mint a' szárazon.

A' Tzethal (1) legnagyobb minden élő teremtetések között; mert akkorára is megnöhet, hogy annyit nyom, mint ezer ember. Ennek a' fején két nyílás van, a' mellyeken által lélekzetet vesz, és a' magába nyelt vizet kilöveli; úgy hogy a' fején szüntelen két szökőkutat hordoz. Azonban a' Tzethalnak ezen rettenetes nagysága mellett is csak olyan kicsiny torka van, a' min egy ember ökle alig menne bé. Errenézve az eledele csak apró halakból áll, a' mellyeket ezerenként fal bé.

Drobné ryby.

W moři gsau mnohém wětšší twory nežli na zemi.

Welryb (1) gest mezy wšemi žiwými twory nejwětšší; nebo on může tak zwelicit že má na wáze tolik co tisíc zrostlých lidí. Má svrchu na hlavě dvě díry, kterými gaš duch popadá, tak v tu mnohou wodu, co do sebe lštá, opět wen wysfukuje. Tak též stále pár wřchowišťat na hlavě uoší. Wšak ač ten twor weliký gest, tedy má předce w wnitr docela auží hltan (poje, radlo) sotwa tak sřiroky, co ruka dospělého člověka. Proto pozůstává jeho potrawa gen w drobnyh rybách, kterých na tisícce pojírá.

ΤΕΡΑΤΩΔΗ ΟΨΑΡΙΑ.

Εἰς τὴν θάλασσαν εὗρισκονται πολὺ μεγαλύτερα ζῷα, παρὰ εἰς τὴν γῆν.

Ἡ Φαλαίνα (1) εἶναι μεταξὺ πάντων τῶν ζῶων τὸ μέγιστον, ἐπειδὴ αὐτὴ, ἡμπορεῖ νὰ ἐξιστᾷ μὲ τὸ βάρος τῶν σωματικῶν χιλίων ἀνδρῶν. αὐτὴ ἔχει ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν δύο τρύπας, διὰ τῶν ὁποίων ἐν ταυτῷ κ' ἀναπνεύει, κ' ἐξωθεῖ τὸ πολὺ νερὸν ὃ, παρορᾷ. ἔτω λοιπὸν φέρει πάντοτε εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς δύο ὑδροβολεῖα. τῆτο τὸ ζῷον ἔχει ἓνα σενώτατον λάρυγγα ὡς πρὸς τὸ σῶμα τε, ὥς μέλις χωρεῖ εἰς αὐτὸ γρόνθος ἐνὸς μεγάλου ἀνδρός. ὅθεν τρέφεται μόνον μὲ μικρὰ ὀψάρια, ἀπὸ τὰ ὅποια παρὰ διὰ μίαν χιλιάδα ἀκεραίας.

Az Emberevő Tzápa (2)
sokkal kisebb, de még is sokkal nagyobb a' torka, és a' nyakán mind a' két felől öt nyílása van. Ez talám minden teremtések között legnagyobb ehettő 's legtorkosabb állatt; mert ez nemtsak egész 's egynehány réfnyi hoszsú halakat elnyél; hanem az embert is egészen befalja 's lenyeli, 's még sem lakik jól.

Weliký mořský wlk (2)
(psohlawec) gest mnohem menší, má však o mnoho šířší hltan za swau tlamaú a pět prnduchů z oboji strany krku. Gest snad největší tvor w tworstwu; nebo pohlcuje negen ryby mnoho lofet dlaně, nybrž y celé člo-wěky, aniž tim sýt býwage.

Τὸ Κῆτος τῆ ἰωνᾶ (2) εἶναι ἄρκετὰ μικρότερον, ἔχει ὅμως λάρυγγα πολὺ ἐυρυχωρότατον εἰς τὰ ἄκρα τῆ χασματόστου, καὶ ἀπὸ τὸ καθε μέρους τοῦ λαιμοῦ πέντε τρύπας, ὅθεν ἀναπνεύει. αὐτὸ ἴσως εἶναι τὸ πλεόν ἀδδηφάγον ζῷον τοῦ κόσμου, ἐπειδὴ αὐτὸ ὅχι μόνον καταπίνει ὀφάρια μεγάλα, ἀλλὰ καὶ ἀκέραιος ἀνθρώπους χωρὶς νὰ χορτάσῃ.

5.

1.

2.

3

4

Der Hund ist unter allen Thieren der größte Freund des Menschen. Für die kleinen Wohlthaten, die ihm sein Herr erweist, ist er fortwährend dankbar, dagegen er die Beleidigungen, die ihm angethan werden, leicht wieder vergißt. Dieses treue Thier ist auch sehr wachsam, und hütet das Eigenthum seines Herrn bey der Nacht noch eifriger als des Tages. Die Hunde weichen an Gestalt sehr von einander ab.

Der Bullenbeißer (1) mit seiner stumpfen Nase, hat eine solche Größe und Stärke, daß er einen Ochsen fangen und festhalten kann.

Der Mops (2) ist ein kleiner Bullenbeißer; aber wegen seiner Kleinheit auch niedlich.

Das Windspiel (3) läuft sehr geschwind, ist flink und leicht

Entre tous les animaux, il n'en est aucun qui soit plus ami de l'homme, que le chien. Sensible aux moindres caresses, et toujours reconnaissant des marques d'affection qu'il reçoit, il oublie facilement les mauvais traitements. Ce fidèle animal est un domestique sûr et vigilant; toujours prêt à défendre les intérêts de son maître, et dont le zèle redouble pendant la nuit, pour garder ce qu'on lui confie. Il y a différentes espèces de chiens.

Le Dogue (1) au museau camus, est d'une si grande taille et si vigoureux, qu'il est en état de saisir un boeuf et de l'arrêter, malgré tous ses efforts.

Le Doguin ou Mopse (2) est un dogue de la petite espèce. Sa petitesse en fait la beauté.

Le Lévrier (3) court avec une grande vitesse; il a le corps

Fra tutti gli animali il cane è più amico dell'uomo. Sensibile alle minime carezze, e sempre grato ai contrassegni di affetto, che riceve, dimentica facilmente i cattivi trattamenti. Questo fedele animale è un servo sicuro, e vigilante, sempre pronto a difendere gl'interessi del suo padrone, e il cui zelo raddoppia nella notte per custodire quel che gli viene confidato.

L'Alano (1) col muso schiacciato è tanto grande, e vigoroso, che è in istato di slanciarsi sopra un bove, e di arrestarlo nonostante tutti i suoi sforzi.

L'Alano della piccola specie, o Mopse (2) forma la sua bellezza nella piccolezza.

Il Levriere (3) corre velocemente; ha il corpo mol-

von Gliedern, und macht hohe Sprünge.

Der zottige Pud el (4) zeichnet sich durch seine Gelehrigkeit aus. Wenn man ihn abrichtet, so trägt er kleine Laternen im Munde, und leuchtet seinem Herrn damit auf dem Wege; er schwimmt im Wasser und zeigt noch andere Künste.

Das Löwenhündchen (5) ist ein artiges kleines Thier mit einem Haare so weich wie Seide, das ihm um den Kopf herum sehr lang wächst.

fort delié beaucoup de souplesse dans les membres, et saute avec agilité.

Le Barbet à poils longs et frisés (4), l'emporte sur tous les chiens par son instinct et par sa docilité. Lorsqu'il est dressé, il porte dans sa gueule de petites lanternes, pour éclairer son maitre. Il nage parfaitement, et apprend plusieurs tours fort divertissants.

Le Bichon ou Chien-Lion, (5) est un joli petit animal. Tout son corps et surtout sa tête est recouverte de grands poils lisses et pendants, qui ont la douceur de la soie.

to disinvolto, le membra flessibili, e salta agilmente.

Il Barbone col pelo lungo, e arricciato (4) si distingue sopra tutti gli altri cani per il suo istinto, e per la sua docilità. Quando è addestrato, porta in bocca lanterna per far lume al padrone. Nuota perfettamente, e impara molti giuochi dilettevoli.

Il Cagnoletto domestico, o cane leoncetto (5) è un grazioso animalletto di cui tutto il corpo, e specialmente la testa è ricoperto di gran peli lisci, e pendenti, che rassomigliano alla seta.

A' Kutya legjobban szereti az embert minden állatok között. Azon kevés jótéteményért, mellyel az Ura van hozzá, mindenkör háládatos; azomba, hogy a' boszszantásokat, mellyekkel illetik könnyen elfelejti. Ez a' hűséges állat igen vigyázó is, és az Ura jószágát éjjel meg inkább örzi, mint nappal. A' Kutya formájokra nézve igen különböznek egymástól.

A' tompa orrú Szelindek (1) olly nagy és olly erős, hogy az ökröt is megfogja és meg is tartja.

A' Mosz Kutya (2) kisebb hasonfaja a' szelindeknek; hanem kitsíny lévén, furtsa is.

Мес гест меzy wssemi жиwoди чy neywetssj пѣjtел ѣlowѣка. За малѣ добродини, ѣтерѣ му пѣn пeho проказуге, гест wстaмичнѣ wdѣчнѣ; меzy тим, он на та wближенѣ, генѣ се му ѣинѣ, лехче опѣт запоминѣ. Toto wѣrnѣ жиwoѣ гест тaкѣ welми бѣдѣлѣ, а oстрѣha (hлѣдѣ) wлaстенствѣ пѣна swѣho w nocy гестѣ horлиwѣги нежѣли we dne. Псѣ w зpѣsobѣ (pодobѣ) welми се од себе дѣлѣ.

Зaфaн (1) swѣm пѣkнoсeм мѣ тaкowaи welкoстѣ a cылy, жe wоla чyтит a wdѣжет мѣжe.

Мoпcлѣт (2) гест малѣ haфѣнѣкѣ, wсѣтѣ про swaи малoстѣ тaкѣ бeзaнѣкѣ.

Ο Σκυλος είναι μεταξὺ τῶν λοιπῶν ζῴων ὁ πιστότατος φίλος τῶν ἀνθρώπων καὶ διὰ τὰς μικροτάτας εὐεργεσίας ἀποδεικνύει πάντοτε εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν αὐθέντην του. καὶ ἀλητμονεῖ εὐκόλως τὰς γινομένας εἰς αὐτὸν ἀδικίας. τοῦτο τὸ πιστὸν ζῴον εἶναι πολλὰ ἔξυπνον, καὶ φυλάττει τὰ πράγματα τῆ αὐθέντος του τὴν νύκτα προσεκτικώτερον, παρά τὴν ἡμέραν. οἱ σκύλοι διαφέρουσιν ἀναμεταξύτων πολὺ κατὰ τὸ σχῆμα.

Ο Ταυροκυνηγός (1) μέτῃ ἀμβλείαν τε μύτην ἔχει τοσῶτον μέγεθος καὶ δύναμιν, ὥστε δύναται νὰ πιάσῃ καὶ νὰ κρατήσῃ ἓνα βόδι.

Ο Μώψ (2) εἶδος μικροτέρων ταυροκυνηγῶν, ὅμως διὰ τὴν μικρότητάτου εἶναι λεπτός.

Az Agár (3) sebes futó,
fürgé, könnyű testű és nagyokat
szökik.

A' bojhos Pudlit (4) tanít-
hatósága különbözteti meg. Ha
megtanítják, a' lámpást is el-
hordozza szájába Ura előtt az
úton: jó úszó, és még egyéb
mesterségeket is megtanul.

Az Olasz Kutya (5) igen
jeles és kitsíny, a' szőre selyem
tapintású, melly a' nyakán 's fe-
jén igen hosszú.

Chrt (3) běhá welmi rychle,
gest hbitý, lehkých audů, a de-
lá vysoké skoky.

Chlupatý pudl (4) předěj
swau včelivosti. Když se powy-
cwjčej, tedy nosý malé lucerny w
hubě, a swjti gimi pánu swému
po cestě; on plave we wodě a
včazuge gestě giné kunssty (vmy).

Łwowy psy (5) gest to
wtěsné malé zwjratko s chlupy
co hedbawj mčymy, které mu oko-
lo hlavy předlaube rostan.

Τὸ Αγωνικόν (3) τρέχει
ταχύτατα, ἔχει λυγρὰ καὶ εὐ-
κίνητα μέλη καὶ πηδᾷ ὑψηλὰ.

Ὁ Προβατίσκυλος (4)
ὑπερβαίνει τοὺς λοιπὸς κατὰ τὴν
εὐμάθειαν τὸν σινηθίζουσι νὰ βα-
σᾷ εἰς τὸ σόμα του μικρὸν φωνάζει,
μέ τὸ ὁποῖον φέγγει του αὐθεν-
τὸς του εἰς τὸν δρόμον. χολυμβᾷ
εἰς τὸ νερόν, καὶ κάμνει καὶ ἄλλας τέχ-
νας.

Ὁ Λεοντόσκυλος (5) εἶναι
ἓνα ὠρᾶιον μικρὸν ζῶον μετρίως
μαλακὰς ὡς ἀν μετὰξι, αἱ ὁποῖαι αὐ-
ξάνουσι πυκνὰ περὶ τὴν κεφαλὴν τε.

Hausgeflügel.

Der Hahn ist weit größer, als jede Henne, und hat auch einen weit größeren rothen Kamm auf dem Kopfe. Er krähet am frühesten Morgen oft nach einander sehr laut, und wecket dadurch die Hausleute zur Arbeit auf.

Im Hühnerhofe schreitet er stolz vor der ganzen Schaar einher, als sie folget ihm willig; thut ihm aber doch eine Henne bisweilen etwas, das ihm zuwider ist, so haßt er sie mit seinem Schnabel zur Strafe.

Die Henne muß man wegen ihrer Eyer schätzen. Wenn sie ein Ey legen will, so verläßt sie den Hahn und die übrige Schaar, gackert eine Weile und legt dann ihr Ey an einem abseitigen Orte.

Volaille domestique.

Le Coq est beaucoup plus grand que la poule; sa tête est ornée d'une crête rouge; celle de la poule est plus petite. Il chante dès le grand matin à plusieurs reprises, et appelle par son cri, les gens de la maison au travail.

Il est l'ornement de la basse-cour; il marche fièrement à la tête de toute la troupe, qui le suit de bon gré. Une poule attelle la hardiesse de faire quelque chose qui lui déplaît, il s'érige aussi-tôt en maître, et punit la coupable à coups de bec.

La Poule est précieuse à cause de ses oeufs, et ce tribut qu'elle nous donne, mérite bien que l'on en fasse cas. Quand elle veut pondre, elle fuit le coq, s'éloigne de la troupe, caquette pendant quelque temps, et va ensuite déposer son oeuf dans un lieu écarté.

Pollame domestico.

19

Il Gallo è molto più grande della gallina; la sua testa è ornata di una cresta rossa assai più estesa di quella della gallina. Egli canta al far del giorno più volte una dopo l'altra, e col suo grido chiama al lavoro le genti di casa.

E' l'abbellimento del cortile, cammina con fasto alla testa di tutta la truppa, che lo segue volentieri. Se una gallina osi qualche volta fare quel che gli dispiace, la punisce subito con fiere beccate.

La Gallina è stimabile per le uova, che ci dà. Quando vuol farle, fugge il gallo, si slontana dalla truppa, croccia qualche tempo, e va dipoi a depositare il suo uovo in un luogo nascosto.

Will sie ihre Eier ausbrüten, so setzt sie sich auf dieselben, um sie zu wärmen, und bleibt mehrere Wochen Tag und Nacht darauf sitzen, bis die jungen Hühner herauskommen.

Diese führt sie dann mit sich herum, lockt sie durch leises Gackern zu sich, streut ihnen Futter vor, und beschützt sie, bis sie heran gewachsen sind, und sich selbst helfen können.

Vent-elle couvrir ses oeufs, elle se met dessus pour les échauffer. Elle ne bouge ni nuit, ni jour, et continue cette besogne fatigante pendant plusieurs semaines, jusqu'à ce que les poussins soient éclos.

La Poule devenue mère, conduit alors ses poulets auxquels elle sert de guide; elle les appelle, ils accourent à son cri, et becquetent sous ses yeux le grain qu'elle a éparpillé. Cette tendre mère les nourrit et les défend, jusqu'à ce qu'ils soient grands, et en état de pourvoir eux mêmes à leurs besoins.

Allorche vuol covare le sue uova, ci si mette sopra per riscaldarle; non si muove nè giorno, nè notte, e continua così per più settimane, finchè non sieno nati i pulcini.

Divenuta madre gli conduce quà, e là, servendo loro di guida; gli chiama, accorre alle loro grida, ed essi becchettano sotto i suoi occhi i granelli, che ha sparsi. Questa tenera madre gli nutrice, gli difende finchè non sieno grandi, e in istato di provvedersi da se stessi il necessario.

Majorság.

A' Kakas minden Tyúknál sokkal nagyobb, 's a' taréja is jóval magasabb, mint a' tyúknak. Ez már hajnalban elkezd kukorékolni, még pedig sokszor és hangosan egymásután, 's a' tselédek a' munkára felserkenti.

Ez, az udrafon a' tyúkok elött kevélyen sétál 's ezek ő utánna mennek; ha pedig valamelyik a' tyúkok ellenére tesz valamit, azt az orrával büntetésül jól meg vagdalja.

A' Tyúk a' tojásaira nézve igen betses állat. Ha tojni akar, oda hagyja a' kakast és a' többi tyúkokat, kodkodátsól egy darabig, azután megvonja magát valahol félre 's egyet tojik.

Domácý drůbež

Pohaut gest mnohem wětšj, nežli gedna každá slepice, a má také mnohem wětšj červený hřeb na hlavě. Kokrě co nejraněji často po sobě welmi hlasytě, wzbuzugie tim lid domácí.

Ha dwoře kuřecím wykrádege sobě nádherně před celým zástupem, wšestko ho ochotně následuge; wděláti mu ale předce slepice někdy něco, co mu protiwně gest, tedy gi za pokutu swym tópem (zobákem) sekne.

Slepice sy mŕšyme šrže geogi weyce wážit. Když chce weyce sneš, tedy opustj krahanta a ostatnj zástup, edaká negakau chwzli, a odlojz pak swé weyce na mŕsto positrannj.

ΟΡΚΙΑΚΑ ΠΤΗΝΑ

Ο Πετεινός είναι πολλά μεγαλύτερος από τὴν ὄρνιθα, ἔχει ἓνα μεγάλο λῆρι εἰς τὴν κεφαλὴν τε, λαλεῖ μεγαλοφώνως τὴν αὐγὴν καὶ συχνά. Καὶ διὰ τῆς λαλήματός τε ἐγείρει τὰς οἰκίας πρὸς τὰς ἐργασίας των.

Αὐτός εἰς τὸν ὄρνιθνα περιπατεῖ υπερήφανα πρὸ πασῶν τῶν ἄλλων ὄρνιθων. Οἱ δὲ ὄρνιθες τὸν ἀκολουθεῖν. Ὅταν ὅμως ἀντιφέρεται καμμία ὄρνιθα εἰς τὰ θελήματά τε, τὴν παιδεύει τζιμπώντας τὴν μετὰ τὸ γάμφοτε.

Ἡ ὄρνιθα εἶναι ἀξία περιποιήσεως διὰ τὰ αὐγά της, ὅταν θελήῃ αὐτὴ νὰ γεννήσῃ ἓνα αὐγόν, τότε ἀφίνασα διὰ μερικὸν καιρὸν τὸν πετεινόν καὶ τὰς λοιπὰς ὄρνιθας καθαρίζει, καὶ ὑπερον γεννᾷ τὸ αὐγόν της, εἰς ἓνα ἀπόρρυπον τόπον.

Mikor kotlik 's költeni akar,
rá ül a' tojássaira, hogy melegítse azokat, 's mintegy három hétig éjjel nappal rajta ül, míg nem a' kis tsirkék kibujnak.

Ezeket azután magával hordozza, kotyog nekik 's azzal magához hívja az eleséget elejekbe kapargálja, 's mind addig őrzi őket, míg fel nőnek és magokon segíthetnek.

Chceli swá weycc wysedēt, te-
dy se na ně posadj, by ge zas
hřála, ostanauč na nich wjce tý-
hodní dnem y nocý sedēt, až ta
mladá kuřátka zni wygdau.

Ta potom s sebou košem wo-
dji, wábji ge tichým krákoránjm
k sobě, traušy před ně pjsy a
chránj gich, až dorostauč, sobě
sami pomáhati mohou.

Όταν δέλῃ αὐτὴ νὰ κλοσησῇ
τὰ αὐγάτης τότε κάθεται ἐπάνω
εἰς αὐτὰ τινὰς ἐβδομάδας ἡμέρας
καὶ νύκτα καὶ τὰ θερμαίνει ἕως οὗ
νὰ εὐγωσι τὰ κοτοπούλια.

Ἀυτὰ μὲν τὴν ἀκολουθοῦν, ὃ,
που πηγαίνει, αὐτὴ δὲ τὰ προσκα-
λεῖ μὲ ἓνα σιγανὸν κακῆρισμα,
καὶ σκορπίζει ἔμπροσθεν αὐτῶν τὴν
τροφὴν, καὶ τὰ ὑπερασπίζεται, ἕως
οὗ νὰ μεγαλύνουν, καὶ νὰ δύνωνται
νὰ βοηθῶνται μόνα.

Die Fabel.

Böse Menschen wollen sich nicht gern von andern, die besser sind, gute Lehren geben lassen; man erdichtet daher eine Handlung und Unterredung mit und unter Thieren, doch bloß um dadurch den Menschen eine nützliche Wahrheit desto angenehmer und begreiflicher zu machen. Eine solche Erdichtung nennt man eine Fabel. Hier ist eine.

Ein gottloser Dieb wollte in ein Haus einsteigen und hatte schon die Leiter an ein Fenster gelegt, als ihn der treue Haushund, der vor dem Thore wachsam war, muthig anfiel und abhielt. „Schweig doch.“ sagte der Dieb zu dem Hunde. „Ich will dir dafür dieses schöne Stück Brot geben.“ Dabey hielt er ihm ein großes Stück Brot vor. „Nein,“ sprach der Hund. „Ich nehme nichts von einem Bösewichte. Du willst

La Fable.

Les méchants n'aiment pas à recevoir de sages leçons de la part de ceux qui pratiquent la vertu; on a donc recours à une fiction, qui consiste à faire agir et parler les animaux entre eux, afin de faire aimer aux hommes, une vérité utile, et de la rendre plus sensible en la déguisant sous des dehors agréables. Une telle fiction se nomme fable ou apologue. En voici une.

Un voleur impie voulait escalader une maison, et déjà il avait appuyé l'échelle contre la fenêtre, lorsque le chien fidèle placé en sentinelle devant la porte, et dont la vigilance n'était pas en défaut, attaque le brigand avec courage, et le force à se désister de son entreprise. „Tais-toi donc“ dit le voleur, en s'adressant au chien, „tais-toi: vois-tu ce beau morceau de pain, il sera le prix de ton silence.“

La Favola.

Ai cattivi non piacciono le sagne lezioni dei virtuosi; onde si ricorre a una finzione, che consiste di fare operare, e parlare gli animali fra loro, per eccitare gli uomini ad amare una verità utile, e per renderla più sensibile si maschera sotto esteriori aggradevoli. Una tale finzione si chiama Favola, o Apologo. Eccone una.

Un ladro volèva entrare in una casa per le finestre, e vi aveva già appoggiata la scala per eseguire il suo disegno. Un cane fedele posto in guardia avanti la porta, e la cui vigilanza non era invano, l'attacca con coraggio, e lo costringe a desistere dalla sua intrapresa. „Taci dunque“ disse il ladro, indirizzandosi al cane: taci, non vedi questo bel pezzo di pane, sa-

mir da ein Stück Brot geben, bloß damit ich ruhig zusehen soll, wie du meinem guten Herrn hundertmahl mehr entwendest.“ Hierauf bellte er fürchterlich und ließ nicht ab, bis der Dieb die Flucht nahm.

Der Hund hatte Recht. Man muß sich durch kein Geschenk verführen lassen, etwas Böses zu thun, oder zu schweigen, wenn andere Böses thun.

„Non,“ reprit le chien, „je méprise tes offres, je n'accepte rien d'un scélérat. Je connais ton dessein, tu veux me donner ce morceau de pain, dans l'esperance que je souffrirai tranquillement que tu enlèves à mon bon maître, des effets qui ont cent fois plus de valeur.“ Là-dessus le chien se mit à aboyer de toutes ses forces, et ne s'apaisa, que lorsque ses cris redoublés eurent forcé le voleur à prendre la fuite.

Le Chien avait raison. Il n'y a présent quelconque, qui doive nous engager à faire le mal, ou à garder un coupable silence, lorsque d'autres commettent de mauvaises actions.

rà il prezzo del tuo silenzio. „Nò,“ soggiunse il cane, „disprezzo le tue offerte, non accetto niente da uno scellerato. Conosco il tuo disegno, vuoi darmi questo pezzo di pane, sperando, che soffrirò pacificamente, che tu rapisca al mio buon padrone effetti di un valore centuplicato.“ Detto questo il cane si mise ad abbajare con tutte le forze, nè tacque, finchè le sue grida raddoppiate non ebbero forzato il ladro a prendere la fuga.

Il cane aveva ragione. Qualsi voglia regalo non deve impegnarci a fare il male, o ad osservare un silenzio colpevole, quando altri commettono cattive azioni.

A' Mese.

Sok rossz emberek nem akarják más jó emberek hasznos tanítását felvenni; a' honnan költött történetek vagy állatok között esett beszélgetések által szokták némelyek az embereket a' hasznos igazságokat megízeltetni. Az effele költeményeket meséknek nevezik. Itt van egy ilyen Mese.

Egy istentelen tolvaj bé akart egy házba mászni, 's már a' lajtorját oda is támasztotta egy ablakhoz, midőn ötet a' kapu előtt vigyázó hűséges kútya észre vette 's megtámadta. „Halgass!” így szólla neki a' tolvaj, „ne egy darab kenyér!” mutatván neki a' nagy darab kenyeret. „Nem hallgatok biz én,” szólla az eb egy gaz embertől semmit se veszek el. Azért adnál egy darab kenyeret úgy e,

Bafeň (fábule.)

By lidé nechťeji rádi od ginych, genj lepšij gfaui, dobrá naučení přigimat; smysli se tedy negafy skutek neb rozprávka se a' mezy životičy, wšak toliko, aby se tedy lidem wšitečná prawda tím přijemnějši a' pochopitelnějši činila. Taková smyslenka gmenusge se báseň neb fábule. Tu gest gedna.

Gafys bohaprázdný zloděg chtěl do gednoho domu wlezt a' giž iebřij k oknu přiložil. Edyž geg wěrný domácý pes, gfa před do, memi bdělý, chutně dopadl, a' zdržwal. „Wlčiz!” řekl zloděg k psowi: dám ti za to tento pěkný kus chleba. „Ne, řekl pes: gá nic neberu od zlofyna Ty mi tu chceš kus chleba dát, bych se pokogně djwati měl, kterať mému dobrému pánu stokrát wjc odeg-

ΜΥΘΟΣ.

Οἱ Κακοὶ ἄνθρωποι δὲν θέλουν προθύμως ἀπὸ ἄλλων ἀνθρώπων καλῆτέρας νὰ λαμβάνουν καλὰς συμβουλὰς. Διὰ τὸτο πλάττει συμβεβηκότα τινὰ καὶ ὁμιλίας μεταξὺ ἀνθρώπων καὶ ζώων, μόνον διὰ νὰ παραστήσωσιν εἰς αὐτοὺς μίαν ὠφέλιμον γνώμην νοσημοτέραν καὶ ἐνκαταληπτοτέραν. Τὸ τοιαῦτον πλάσμα ὀνομάζεται μῦθος. Καθὼς ὁ ἀκολούθος.

Ένας ἀτεβὴς κλέπτης βεβλόμενος νὰ ἔμβῃ εἰς οἰκίαν τινὰ. ἔβαλε σκάλαν εἰς ἕνα παράθυρον, ὅταν ὁ πιστὸς οἰκιακὸς σκύλος, ὃς τις ἐφύλαττε ἔμπροσθεν τῆς θύρας, ὤρμησε μέ θυμὸν εἰς αὐτὸν καὶ τὸν ἐμπέδισε. Σιώπα τῷ εἶπεν ὁ κλέπτης, „ἐγὼ θέλω σοὶ δῶσει τούτο τὸ καλὸν ψωμί.” Καὶ ἐν τῷ ἀναμεταξὺ ἐκράτει ἕνα μεγάλον κομμάτι ψωμί. „Ὅχι ἔλσγεν ὁ σκύλος, ἐγὼ δὲν δέχομαι

hogy tsendesen' nézném, mikor
az én jó Uramtól száz annyit
lopnál el. „Ekkor elkezdett
rettenesen ugatni, 's meg sem
szünt addig, míg a' tolvaj sza-
ladásnak nem vette a' dolgát.

Igazság az, a' mit a' kutya
tselekedett. Senki se hagyja ma-
gát ajándék által megveszteget-
tetni, hogy rosszszat tselekedjék,
vagy hogy a' mások gonosz-
ságát elhallgassa.

mesé. Nato zassťet'at širastiwě,
a nepopustil, aš' edyš se zloděg
na autěš dal.

Pes mēl dobře. Nemusíme se
šrže žádny dar dát zawádět &
páchanj zleho, nebo & vmlenutj,
edyš ginj co zleho páchaji.

τίποτε ἀπὸ ἑνα κακῶργον: ἐσύ
θέλεις νὰ μοι δώσης ἑνα κομμάτι
ψωμί διὰ νὰ σέ βλέπω ἡσυχος,
ἐν ᾧ θέλεις νὰ κλέπτῃς ἀπὸ τὸν
καλὸν μου δεσπότην ἑκατοντάκις
περισσότερον. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐ-
γαύγιζεν ἕως οὗ ὁ κλέπτῃς ἔφυγε.

Ὁ σκύλος εἶχε δίκαιον. Δὲν
πρέπει τις νὰ ἀπατᾶται ἀπὸ τὰ
δῶρα διὰ νὰ κάμῃ κἀνένα κακόν, ἢ
διὰ νὰ σιωπήσῃ, ὅταν ἄλλοι τινὲς
κἀμνεν ἑνα τι κακόν.

Trachten.

Man bedient sich nicht in allen Ländern der nämlichen Kleidung, sondern die Trachten der Völker sind sehr verschieden. Einige lieben Verzierungen auf ihren Kleidern, andere ziehen einen einfachen Anzug vor.

Der Deutsche (1) trägt sich gewöhnlich wie der Franzose. Er hat einen dreieckigen Hut, sein Kleid ist vorn offen, und seine Schuhe sind mit Bändern gebunden. Will er sich in vollen Putz versetzen, so nimmt er Schnallen auf die Schuhe, hängt einen Degen an die Seite, und läßt sich das Haar mehr als gewöhnlich krausen und pudern.

Doch oft kleidet sich der Deutsche auch wie der Engländer (2), dessen Rock sich vorn mehr über einander legt, und dessen Haar ungepudert ist. Dabey trägt er

Costumes.

On n'est pas vêtu de la même manière dans tous les pays, et il y a une grande différence dans les costumes. Il y a des peuples qui aiment la décoration, et dont l'habillement est plus recherché; d'autres préfèrent les vêtements les plus unis.

L'Allemand (1) est ordinairement habillé à la française. Il a un chapeau à trois cornes, son habit est ouvert par devant, et ses souliers sont noués avec des rubans de soie. Veut-il faire toilette; et se mettre en gala, il met des boucles aux souliers, porte l'épée au côté, et se fait friser et poudrer les cheveux plus que de coutume.

L'Allemand, dans la manière de s'habiller, imite souvent l'Anglais (2) dont l'habit plus ample se croise sur le devant. Il ne fait point usage de poudre; il por-

Vestiture.

Non si va vestiti egualmente in tutti i paesi, e ci è una gran differenza nelle vestiture. Ci sono popoli, a cui piace l'abbellimento, e il cui vestimento è più affettato; altri preferiscono il più semplice, e il più comodo.

Il Tedesco (1) si veste ordinariamente alla francese. Porta un cappello a tre punte, il vestito aperto davanti, e le scarpe coi cappi di nastro di seta. Quando vuol ornarsi per comparire mette le fibbie alle scarpe, cinge la spada al fianco, e si fa acconciar la testa più del solito.

Il Tedesco nella maniera di vestirsi imita spesso l'Inglese (2) il cui vestito più ampio s'incrocia sul davanti. Non usa

einen runden Hut, und geht meistens in Stiefeln einher.

Der Ungar (3) hat auch einen dreispizigen Hut; ein Säbel hängt an seiner Seite; sein kurzes und knappes Kleid ist mit Pelzwerk ausgeschlagen, mit artigen Knöpfen besetzt, und mit Schnüren verzieret.

Der Grieche (4) bedeckt das Haupt mit einer hohen Mütze; sein langes und weites Kleid reicht vom Halse bis an die Füße, und in der Mitte wird es mit einem Gürtel fest gebunden.

te un chapeau rond, et on le voit très-rarement sans bottes.

Le Hongrois (3) porte le chapeau à trois pointes, et le sabre au côté. Son justaucorps qui est court et étroit, a les revers et les parements garnis de fourrures. Il est relevé par de jolis boutons, et orné de ganses ou cordonnets entrelacés avec art.

Le Grec (4) a la tête couverte d'un bonnet assez élevé. Il est vêtu d'une longue et large robe, qui descend jusqu'aux pieds, et qu'une ceinture serre étroitement par le milieu.

polvere, porta cappello rondo, e non si vede mai senza stivali.

L'Ungherese (3) usa cappello a tre punte, e sciabola al fianco. La sua veste, che è corta, e stretta, ha le mostre con tornatepelli. E' ricamata, ripiena di graziosi bottoni, e ornata di cordoncini a guisa di ucchelli, intrecciati artifiziosamente.

Il Greco (4) ha coperta la testa con un berretto molto elevato. Porta una veste lunga, e larga, che gli va fino ai piedi, e che una cintura gliela serra strettamente nel mezzo.

Viseletek.

Nem viselnek minden Országban egyforma öltözeteket, sőt a' nemzetek viseletei igen különböznek egymástól. Német-lyek szeretik ruháikon a' tzi-fraságot; mások ellenben az egy-
gyü öltözeteket kedvellik.

A' Német (1) rendszerént úgy öltözködik mint a' Frantzia. A' kalapja három szegletű, a' köntöse elől nyitva áll, 's a' tzipőit pántlikával kötötte meg. Ha pompázni akar, már akkor tsatot tesz a' tzipőjére, 's koszperdet akaszt az oldalára, a' haját is jobban felfodoríttatja és béporoztatja.

De gyakran vesz a' Német magára Anglus öltözetet is (2). Ez elől öszszebb ér, egymásra hajlik; hajok pedig az Anglusoknak béporozatlan. E' mellett kerek kalapban jár és letürtt száru tsizmában.

Proge.

Nevisjwagi liše po wšech zemích tohotýš oděwu, nobří křoge lidště gšau rozdjíné. Ninožý miluj ozdoby na swých štatech, ginj prostěmu obleku dáwagi předeš.

Němec (1) nosí se obyčejně gašo francouz. On má třírohý šlobauk, šat geho gest zpředu otevřený, a šřewice gšau pentle mi wázané. Šceci se docela všperkawat, tedy wezme přestýku šřewjcam, přiwěšý sobě k bo. ku šord, a dá šy wlasý wjcegi nešli obyčejně škadeřit, a naprášit (napudrowat).

Wšak často se nosí Němec také gašo Engličan (2) geho. to šabát se zpředu wjce překládá, a wlasý se nepudrugí. Přitom nosí šulaty šlobauk, a šodj ney. wjce w botách.

ΕΓ' ΔΗ ΦΟΡΕΜΑΤΩΝ.

Δὲν μεταχειρίζονται ὅλα τὰ γένη τὰ αὐτὰ φορέματα, ἀλλὰ διαφορετικὰ. Τινὰ γένη αγαπῶσι τὸν καλλοπισμὸν τῶν φορεμάτων, ἄλλα δὲ προτιμοῦν ἓνα ἀπλῶν φόρεμα.

Ὁ Γερμανός (1) συνεθίζει νὰ ἐνδύηται κατὰ τὸν Φρανσέζον, αὐτὸς ἔχει τρίγωνον καπέλον. Τὸ ἐνδυμὰ τὰ εἶναι ἔμπροσθεν ἀνοικτὸν, καὶ τὰ παπούτζια τὰ δεμένα μέ κορδέλαν, ὅταν θελήτῃ νὰ καλῶπισθῇ ἐντελῶς, βάλλει εἰς τὰ παπύτζια φιάμπας, κρεμνᾷ μίαν σπάθην ἐξ ἀρισερῶν, καὶ κατσαρώνει καὶ πασπαλίζει τὰ μαλλία τὰ ὑπὲρ τὴν συνήθειαν.

Πρὸς τοῦτοις ὁ Γερμανὸς ἐνδύεται πολλακίς, καθὼς ὁ Ἄγγλος, (2) ὃς τις ἔχει ἐπανωφόρεμα σαυρωτὸν, μαλλία ἀπασπάλισα, καπέλον στρογγυλόν, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑποδήματα.

Itt a' Magyarinak is (3) há-omszegű kalapja van; kard az oldalán; rövid szűk ruhája megprémezve, tsínos gombokkal megrakva és sinórral kihányva.

A' Görögök (4) magas prémes süvegben járnak és bokáig érő hoszszú ruhában, a' mellyet deréken egy övvel kötnek körül.

Vher (3) má též Elobauť s třemi tytljky, šawle wišý mu postraně, geho krátké a těsné šaty gsau kožessinau wyložené, s hezkými knoflíky obsazené, a šňůrkami ozdobené.

Řeť (4) krýge hlavu wysokeu čepicý, šaty geho dlouhé a wolné dosáhugj od krku až k nohám, a v prošitěd se pásem upewňugj.

Ο Ουγγρος (3) ἔχει καὶ αὐτὸς τρίγωνον καπέλον, καὶ ἐξ ἀριστερῶν μίαν σπάδην, τὸ κοντὸν καὶ ξενὸν φόρεμά τε εἶναι καπλατισμένον με γέναν, καὶ σολισμένον με ὠρᾶια κομπία καὶ γαϊτάνια.

Ο Γραικός (4) σκεπάζει τὴν κεφαλὴν του με ἓνα ὑψηλὸν καλπάκι. Τὸ μακρὸν καὶ πλατὺ φόρεμά του φτάνει ἀπὸ τὸν λαιμὸν εἰς τὰς πόδας, καὶ ζώνει τὴν μέσην του.

Schmetterlinge.

Diese Thiere sind Insecten, mit einem haarigen Körper, vorn mit Fühlspitzen, die ihnen wie Faden vom Munde wegstehen, und mit vier ausgebreiteten Flügeln, auf welchen ein bunter Staub liegt. Unter den Schmetterlingen gibt es Tagefalter, Dämmerungsfalter und Nachtfalter.

Die Tagefalter fliegen nur am Tage herum. Ein solcher ist der Pfauenspiegel (1) mit seinen schönen bunten Flecken, die man Augen nennet.

Hingegen erscheinen die Dämmerungsfalter nur des Morgens und des Abends in der Dämmerung, wie der Weiden schwarzmer (2), der einen weit dickern Körper, aber noch lebhafter gefärbte Flügel hat, als jener.

Papillons.

Ces insectes ont le corps velu et garni de poils. Ils portent à la partie antérieure de la tête, des antennes ou trompes effilées, et sont pourvus de quatre ailes déployées, que couvre une poussière colorée. On divise les papillons en papillons diurnes, en Sphinx et en papillons de nuit.

Les Papillons diurnes ne volent que pendant le jour. On range dans cette classe le Paon (1), sur les ailes duquel sont peints des yeux chatoyants, et dont les vives couleurs ressemblent à celles qu'étale la queue du paon.

Les Sphinx au contraire ne paraissent qu'au crépuscule du matin ou du soir. Parmi ceux de cette espèce, l'on distingue le Demi-Paon (2), qui a le corps plus gros, et les ailes plus brillantes en couleurs, que les papillons de jour.

Farfalle.

Questi insetti hanno il corpo peloso, e sulla testa certe antennette, o trombe sottili a guisa di corna. Sono provvedute di quattro ali distese, che ricopre una polvere colorita. Si dividono in farfalle diurne, Sfiagi, e notturne.

Le Farfalle diurne non volano che nel giorno. Si mette in questa classe il Pavone (1) sulle cui ali sono dipinti occhi graziosissimi, e i cui vivi colori rassomigliano a quelli, che spiega la coda del pavone.

Le Sfingi al contrario non compariscono che al crepuscolo della mattina, o della sera. Fra quelle di questa specie si distingue il Semipavone (2) che ha il corpo più grosso, e per la diversità dei colori le ali più lucide delle farfalle diurne.

Die Nachtfalter lassen sich nur in der Nacht sehen, und sind die zahlreichsten unter den Schmetterlingen. Der braune Bär (3), dessen obere Flügel ganz anders als die untern gefärbt sind, und der kleine Nachtpfau (4) gehören zu ihnen.

Alle drey Gattungen leben von dem Saft der Blumen, Pflanzen und Bäume, und ihre Bewegung in der Luft ist mehr ein Flattern, als ein Fliegen.

Les Papillons nocturnes fuient la lumière du jour, et ne quittent leurs retraites que pendant la nuit. Ceux-ci sont en bien plus grand nombre que les autres papillons. L'Herissonne (3) dont les ailes supérieures sont autrement colorées que les inférieures, et le petit Paon de nuit (4) appartiennent à cette classe.

Ces trois espèces de papillons se nourrissent du suc des fleurs, des plantes et des arbres. Les mouvements prompts et légers de ces insectes sont moins un vol, qu'une course vagabonde et volage.

Le Farfalle notturne fuggono la luce del giorno, e non abbandonano i loro ritiri che nella notte. Queste sono in maggior numero delle altre. L'Orso bruno (3) le cui ali superiori sono diversamente colorite, che le inferiori, e il Pavoncino notturno (4) appartengono a questa classe.

Queste tre specie di farfalle si nutrono di sugo di fiori, di piante, e di alberi. I movimenti pronti, e leggeri di questi insetti sono meno voli, che corse erranti.

Pillangók.

Ezek az állatok szőrös testű bogarak; elől kiálló tsápjok van a' homlokokon és négy kiterjesztett szárnyok, mellyek bé vannak hintve tarka-porral. Ezek három félek, úgymint: Pillangók, Lepkék, és Pillék.

A' Pillangók tsak nappal repkednek. Illyen a' Pávaszem Pillangó (1) mellynek szép tarka szemforma foltjai vannak.

Ellenben a' Lepkék tsak reggel és estve repkednek alkonyodáskor, mint a' szemes Lepke (2) a' melly vastagabb testű ugyan; de még elevenebb tarkájú a' szárnyain, mint az e-lébbeni.

Motylowé.

Žito živočichowé gſau žiřaly (hmjz) s chlupatym tělem, zpředu čitedlnými špičkami, které gjm co nitky od huby odestawajj a s čtyrmi rozřtenými křidly, na nichž šrafatý prach leží. Mezy motylſi gſau dnové ſaumračné a noční motylſy.

Dnové Motylſy ljtagi genom we dne. Takový geřt pawj zrcadlo (1) řivými řrafnými šrafatými řeky, které ře oka gmenuji.

Vřazugi ře wřafé motylſy ſaumračné genom z rána a v wečernj w ſaumrač, gařo. řetka w řbo wá (2) an mnohém tluřt. řř tělo, wřafé řřidla geřřtē žiwěg. řřč barew má neřli onnen.

ΠΕΤΑΛΟΥΔΑΙ.

Ἄυτὰ τὰ ζῶα εἶναι ἔντομα, ἔχον σώμα χναδωτόν, ἀπὸ τοῦ σώματος των προβαίνουσι δύο κέρατα ὡς ἀνκλωσάι μετὰ τὰ ὁποῖα ψιλάφῳσι, ἔχον ἔ τέσσαρα μεγάλα πτερά, ἃ εἰς αὐτὰ μίαν πολυποικίλον σκόνιν. αὐταὶ εἶναι πολυειδείς ἃ διαιρῶνται εἰς ἡμερινὰς ἑσπερινὰς ἃ νυκτερινὰς.

Αἱ ἡμεριναὶ πετᾶν μόνον τὴν ἡμέραν. Τοιαῦτον εἶναι τὸ ἡμερινὸν Παγόνι (1) ὃ, πα ἔχει ὠρεῖα ἃ ποικίλα εἴγματα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζουσιν ὀφθαλμοὺς.

Αἱ ἑσπεριναὶ φαίνονται μόνον τὸ πρωὶ ἃ τὴν ἑσπέραν, τοιοῦτος εἶναι ὁ Ὄφθαλμοσαφυγξ, (2) ὅστις ἔχει εἰς τὰς πτέρυγας χρωμα ζωηρότερον.

A' Pillék tsak éjjel járnak és ezek legszámosabbak a' Pillan-gónemü bogarok között. Ide tartoznak; a' Salátá Pille (3), mellynek alsó szárnyai egészen különböző színűek, mint a' felsők; és a' kis Pávaszem Pille (4).

Mind a' három nem fajai vi-rágok, plánták és fák nedvessé-gével élnek, 's inkább tsak rep-
kednek mint repülnek.

Nočnj moteylcowé daji
se gen w nocz widěti a gšan w
počtu neghogněgšij mezy motey.
li. Šnědý nedwěd (3) gehoš
šwrcnj křidla zcela ginyč barew
nežli spodnj gšan, a malý
nočnj pátý (4) patij k nim.

Wšečy tři spůsobý žijí od
střávy (mjzy) květín, bylin a
stromů, a hnuť jich w powětří
ješt wíceji křepánj křidly (brčánj)
nežli létánj.

Αἱ νυκτεριναί φαίνονται
μόνον τὴν νύκτα, καὶ εἶναι αἱ πη-
λυαριδμοτέρα μεταξὺ τῶν πετα-
λίδων. Ἡ μελαγχροινὴ ἀρ-
κῆδα (3) τῆς ὁποίας αἱ ἀνώτε-
ραι πτέρυγες εἶναι παντάπασι
ἄλλως χρωματισμέναι ἀπὸ τὰς
κάτω, καὶ τὸ μικρὸν νυκτερι-
νὸν παγόνι (4) ἀνήκει εἰς τὸτο
τὸ εἶδος.

Ὅλα αὐτὰ τὰ τρία εἶδη ζῶσι
ἀπὸ τὸ ζωμὶ τῶν ἀνθῶν, χορτῶν
καὶ δένδρων. Ἡ εἰς τὸν ἀέρα κίνη-
σις των εἶναι περισσότερον ἓνα πε-
τάρισμα, παρὰ πέταγμα,

Lastthiere.

Nicht nur das Pferd ist zum Tragen und ziehen schwerer Lasten und zum Reiten zu gebrauchen; der Schöpfer gab dem Menschen auch noch andere Thiere dazu.

Der Esel (1) unterscheidet sich durch seine langen Ohren und den schwarzen Streifen über den Rücken von dem Pferde. Er ist auch nicht so groß und schön gebaut; doch trägt er eine Last von drey Zentnern, und geht sehr geschickt auf schmalen Wegen über steile Berge und Felsen ohne zu gleiten.

Das Rennthier (2) hat viele Aehnlichkeit mit dem Hirsche, lebt aber nur in den kältesten Ländern. Es geht sehr sicher über das Eis, wird daher an einen Schlitten gespannt, und läuft dann in

Bêtes de Somme.

Le Cheval n'est pas le seul animal propre à porter et à tirer des fardeaux, ni le seul qui prête son dos à l'homme pour le monter; l'auteur de la nature a aussi créé d'autres animaux qui rendent les mêmes services.

L'âne (1) diffère du Cheval par ses longues oreilles, et par les bandes noires qu'il a sur le dos. Sans être aussi grand et aussi bien bâti, il ne rend pas moins de services. Il est en état de porter une charge de trois quintaux; il ne bronche jamais, il marche d'un pas ferme sur les sentiers les plus étroits, et gravit avec adresse les rochers et les montagnes escarpées.

Le Renne (2) ressemble beaucoup au cerf, mais il ne vit que dans les plus froids climats. Il franchit avec assurance les neiges et les glaces; on l'attelle à un traineau, et il court avec tant de

Bestie da Soma.

Il Cavallo non è il solo animale capace di portare, e di tirar pesi, nè di piegare il dorso all'uomo per cavalcarlo; l'Autore della natura ne ha creati altri, che rendono i medesimi servigi.

L'Asino (1) differisce dal cavallo per le sue lunghe orecchie, e per le striscie nere, che ha sul dorso. Sebbene non sia grande, nè ben formato come esso, non è però meno utile. E' in istato di portare un carico di trecento libbre; non inciampa mai, cammina con passo fermo sopra strade strettissime, e sormonta con destrezza massi, e montagne scoscese.

Il Rangifero (2) rassomiglia molto al cervo; ma non vive che in climi freddissimi. Supera con sicurezza le nevi, e i ghiacci; si attacca a una slitta e corre con tanta prestezza, che

einer Stunde so weit, als ein Mensch kaum in zehn Stunden gehet.

Das Kamehl (3) ist ein dreymahl größeres Thier; ungestaltet wegen seiner Höcker auf dem Rücken und seines ausgebogenen Halses, aber darum nicht minder nützlich. Es lebt in heißen Ländern, läßt sich zehn bis zwölf Zentner aufladen, und geht damit sechzehn Stunden des Tages in einem fort.

Esel, Renntiere und Kamehle begnügen sich mit schlechtem Futter, und das Kamehl kann zugleich acht Tage leben ohne Wasser zu sich zu nehmen.

vitesse, que, dans l'espace d'une heure, il fait un chemin qu'un homme aurait de la peine à parcourir en dix.

Le Chameau (3) qui est trois fois plus grand, est un animal difforme et défiguré en quelque façon par les bosses qu'il a sur le dos, et par la structure de son cou arqué en arrière. Sans avoir la beauté des formes, le Chameau n'en est pas moins utile. Il habite les régions brûlantes et arides; il est en état de porter dix à douze quintaux, et chargé de ce poids, il peut faire seize lieues en un jour, sans s'arrêter.

L'Âne, le Renne et le Chameau content peu à entretenir; la plus chétive nourriture leur suffit, et le Chameau peut passer huit à neuf jours sans boire.

in un' ora fa più cammino, che un uomo stenterebbe a farlo in dieci.

Il Cammello (3) tre volte più grande di lui, è un animale difforme, e sfigurato per i gobbi, che ha sul dorso, e per la struttura del suo collo curvato indietro. Quantunque il cammello sia privo di bellezza, l'opera sua peraltro giova molta molto all'uomo. Abita paesi cocenti, e aridi; porta mille, e mille dugento libbre di peso, e con questo carico può fare sedici miglia in un giorno senza fermarsi.

L'Asino, il Rangifero, e il Cammello costano poco a mantenerli, il peggior nutrimento è loro bastante, e il cammello può passar otto, o nove giorni senza bere.

Terehordo Állatok.

Nemtsak a' Ló egyedül alkal-
matos nehéz terhek hordására,
húzására, és a' lovaglásra; mi-
vel a' Teremtő e' végre még más
állatokat is rendelt az emberek
számára.

A' Szamár (1) hosszú fü-
lei 's hátgerintzén végig futó
fekete csikja által különbözik
a' lótól; nints is olly nagy és
ollyan szép alkotású, de azért
három mázsát könnyen elbír, és
keskeny úton a' meredek he-
gyekre és kösziklákra bátran
megy, 's nem bukdosik.

Az Iram-Szarvas (2) so-
kat hasonlít a' Szarvashoz, de
csak igen hideg tartományokban
él. Ez a' jégben igen bátran és
tsuszamodás nélkül jár; a' hon-
nan szánba fogják 's egy óra
alatt annyira halad, hogy a' gya-
log ember tíz óra alatt is alig
mehetne el annyira.

Howada (dobyték).

Megen kün e' nossenj a tahánj
tésztych bremen a' e' gezdénj se
müs pottebowat; smóritel pri-
dal čloweku tež giná geštē zwj-
tata.

Os el (1) rozeznává se šez
swé dlanhé vší černé pruhý na
hřbetě od koně, není také tak
veliký a' tak pěkně způsobilý;
předě wšak nosí tíž třech cent-
nů a' velmi způsobe po auz-
tých cestách přes příkré vrchy a'
šelý chodí, ani nepřestává.

Kentár (2) má velikau po-
dobu e' gelenu, gešt ale gen w
těch neyzymněšších kraginách žiw.
Chodí velmi bezpečně po ledě,
bývá tedy e' sanim připraven a'
pak w gedné hodině tak daleko
běží, co člowěk sotwa za deset ho-
din neběhne.

ΦΟΡΤΗΓΑ' ΖΩΑ.

Ο Ἴππος μεταχειρίζεται, ὅχι
μόνον εἰς τὸ φόρτωμα καὶ τὸ τρα-
βῆμα βαρέων φορτίων, ἀλλὰ καὶ
εἰς τὸ καββαλίκευμα. Ὁ Θεὸς ἔ-
δωκε προσέτι εἰς τὰς ἀνδρώπας καὶ
ἄλλα τοιαῦτα ζῶα.

Ὁ Γαῖδαρος (1) διαφέρει ἀ-
πὸ τὸν ἵππον κατὰ τὰ μεγάλα
αὐτιά, καὶ τὴν μαύρην λορίδα τῆς
πλάτης τοῦ, δὲν εἶναι ὅτε τὸσον
μεγάλος, ὅτε τὸσον καλός, πλὴν
φέρει φορτίον ἕως τριῶν κανταρίων,
καὶ περνᾷ πολὺ ἐπιδέξια τὸν σε-
νὸν δρόμον, καὶ βράχας, χωρὶς να
σκοντάπτει.

Ὁ Πένος (2) ὁμοιάζει πολὺ
μὲ τὰς ἐλάφους, καὶ μόνον εἰς τὰς
ψυχροτάτας τόπας. Περιπατεῖ
πολλὰ ἀσφαλῶς εἰς τὸν πάγον,
ζεύγεται εἰς τὴν σάνιαν, καὶ εἰς
μίαν ὥραν διαπερνᾷ τὸσον δρόμον,
ὅσον ὁ ἄνθρωπος εἰς δέκα.

A' Teve (3) háromszorta nagyobb, púpja és görbe nyakára nézve éktelen formájú; de azért szinte olyan hasznos. Ez csak meleg tartományokban lakik, elbír tíz tizenkét mázsát, és ezen terhét tizenhat óráig egy folytában viszi minden nap.

A' Szamár, az Iram-Szarvas és a' Teve igen tsekély eleséggel beérik, a' Teve pedig e' mellett nyoltz napig is el lehet víz nélkül.

Welblaud (3) gest trřkrát wětřř žwře nestwřrně řřřř swě hrěy na hřbetě a swůg prohnutý řřř; wřřřak proto neměně vřřřtečnř. Gest řřw w horkřřch zemřřch, dā na řě deset y dwanāct centnřřř nalořřit, a řřřřřnāct hodin zaden potād w gednom gde.

Өҗі, rentāři a welblaudi řřřřřř řřř se řřřpatnau přřřř, a welblaud mřřřě řřřřřř řřřř dnř řřř hřřř bez přřřř wodřř.

Η' Καμήλα (3) είναι ζῶον τριπλασίως μεγαλύτερον ἀπὸ τὸν ῥέον, πλὴν ἀσχημὸς διὰ τὸ κύρτωμα τῆς ράχης καὶ τοῦ τραχήλου, ἀλλ' ὅχι καὶ ὀλιγώτερον ὠφέλιμος. αὐτὴ ζῇ εἰς θερμὰς τόπους, σηκώνει δέκα ἕως δώδεκα καντάρια καὶ κρατεῖται φορτωμένη δεκαεξ ὥρας τὴν ἡμέραν ἀδιακόπως.

Οἱ Γαδάροι, οἱ Ρένοι, καὶ αἱ Καμήλαι εὐχαριστοῦνται εἰς τὴν ταπεινὴν τροφήν. ἡ Καμήλα ὁμῶς δύναται νὰ ὑποφέρει τὴν δίψαν ἡμέρας ἑκτῶ.

Arbeiter.

Der Strohschneider (1) erkundigt sich in den Häusern, ob niemand geschnittenes Stroh braucht, und findet er jemand, so nimmt er seine Futterbank vom Rücken, legt das lange Stroh darauf und schneidet es zu Häckerling. Dieser Häckerling wird hierauf unter den Hafer für die Pferde, und unter die Kleien für das Hornvieh gemischt, um diesen Thieren das Futter damit zu vermehren.

Auch der Pfannenflicker (2) geht herum, ruft aber dabey, daß er beschädigte Pfannen und Kessel suche, um sie für Geld auszubessern. Hat nun jemand solche Geschirre, woran sich Buckeln zeigen,

Ouvriers.

Le Hacheur de paille (1) va s'informer de maison en maison, si l'on n'a pas besoin de paille hachée. Trouve-t-il de l'ouvrage, il met bas le hachoir qu'il a sur le dos, y applique les longs tuyaux de paille, et les hache en menus morceaux. On mêle cette paille ainsi dépecée avec l'avoine que l'on donne aux chevaux, et le son qui sert de nourriture aux bêtes à corne, pour en augmenter la dose.

Le Dronneur, ou Chaudronnier forain (2) va criant et offrant ses services à qui-conque a des poêles et des chaudrons endommagés à faire raccommoder. Quelqu'un a-t-il dans sa

Opera j.

Il Tritator di paglia (1) va ad informarsi di casa in casa, se si ha bisogno di paglia tritata. Se trova da lavorare, mette a terra la macchina, che ha sul dorso, ci applica i fusti di paglia, e gli taglia in minuti pezzi. Si mescola questa paglia così tritata colla biada, che si dà ai cavalli, e colla crusca, che serve di nutrimento alle bestie cornute, per aumentarne la quantità.

Il Calderajo (2) va gridando, ed offrendo la sua opera a chiunque ha padelle, o caldaje danneggiate da far raccomandare. Chi ne ha con fitte, o bucate, gliele dà. Questi si met-

oder die gar durchlöcheret sind, so bekommt er Arbeit. Er setzt sich dann nieder, ebnet mit dem Hammer die Buckeln, und vermachet die Löcher, indem er jedes mit einem Stückchen Blech belegt, und dieses mit Nägeln befestiget. Er macht ein garstiges Getöse, wenn er mit dem Hammer auf die leeren Geschirre klopset.

batterie de cuisine, quelques vais-
elles bosselées ou trouées, il a
recours au drouineur. Celui-ci s'as-
sied à terre, aplanit les bosses et
les inégalités avec le marteau, et
bouche les trous en y appliquant
un morceau de tôle ou fer bat-
tu, qu'il affermit avec des clous.
Le bruit qu'il fait en frappant à
coups de marteau sur la vaisselle
vide, est fort désagréable.

te a sedere a terra, spiana col
martello le fitte, e le inegualità,
tura i buchi, applicandoci un
pezzo di latta, o di piastra di fer-
ro, che ferma coi chiodi. Il
fracasso, che fa, battendo a col-
pi di martello sopra questo va-
sellame vuoto, è molto sgrade-
vole.

Dolgozók.

A' Szetskamettsző ember (1) háznál meg szokta kérdeni, ha nints e' szükségek szetskára; ha valakinek szüksége van, mindjárt előveszi a' metzöjét, belé fekteti a' zsuppot 's megvágja szetskának. Ezt a' szetskát azután a' lovak számára zab közé, a' szarvas marhák számára pedig korpa közé keverik, hogy ezzel azoknak eledeleket szaporítsák.

A' Serpenyőfoldozó (2) is házausként szokott jární 's ezt kiabálja, Serpenyőt üstöt fodozni Aszsznyom! Ha osztán valakinek földözni vagy kikalapálni való réz vagy vas edénye van,

Dělnicy.

Hezád flámy (1) poptává se po domích, zdali žádny řezané flámy nepotřebuje, a nagdéli někoho, tedy swundá swau řezácku (řezací stolicí) se žád, wložj tu dlaněma flámu na nj a nareže z nj řezanky. Tato řezanka se potom mezy owes pro koně a mezy otruby pro hovězí dobytek (skot) zamíchá k zmlnoženj píce (obrovi) těmto hovědům.

Taťé pánwičák (2) obchází, wolá wšak přitom, že poraňané (potlučené) pánwe a řetljký hledá, by se za peníze opravil. Máli někdo takové nádobj, na němž se wpruťkostí vka-

ΕΡΓΑΤΑΙ.

ΟΙ' Αχυροκόπτης (1) έρω-
τά εις τὰ οσπήτια, αν κανεις
χρειάζεται κομμένον άχυρον, ή
εάν ευρη τινά, όπώ χρειάζεται,
τότε καταβάζει από τας ώμους
τα τὰ καρδί, ή βάλλει επάνω
εις αυτό τὰ μακρὰ άχυρα, ή
τὰ λιανίζει. Αυτά τὰ λιανισ-
μένα άχυρα τὰ ενώνεν με την βρώ-
μην προς τροφήν των ίππων, ή
με τὰ πίτυρα προς τροφήν των
βοδίων, διά να περιστεύη κατ'
αυτόν τον τρόπον ή τροφή των
ζώων.

Ο' Γανωτής (2) περιέρχε-
ται κράζων προς τέτοις, ότι
ζητεί χαλασμένα τηγάνια, και
καζάνια διά να τὰ διορθώση με
μισθόν, εάν τις έχη άγγεια ζη-
λισμένα, ή τρυπημένα, τότε

oda adja neki. Ekkor munkát kapván, leül valahol 's kikalapálja a' behorpadt edényeket, a' lyukasokat pedig egy darab pléhvel befoltozza vagy beszélgezi. Ez a' fazék foltozó igen rút lármát szokott tenni, mikor az üres edényeket kalapálja.

zugí, neb' ktere docela proděra-
wené gest, tedy dostane prácy
(djlo). Pať sobě sedne, (se po-
sadj) narowná fladiwem ty wypru-
flosti, a dŕy zadělá, když totiž
každau kauffem plechu obloží a
taťowý hřebíky vperne. On na-
dělá osfliwého hřmotu, fladiwem
na to prázdne nádoby klapage.

εύρίσκει θαλείαν. Ὁ αὐτὸς κάθηται
ἢ ἰσάζει τὰ ὑψώματα τῆ τηγα-
νιῆ, καὶ μπαλώνει τὰς τρύπας
σκεπάζοντας κάθε μίαν μὲ ἓνα
κομμάτι πάφυλον, τὸν ὁποῖον
σερεώνει μὲ καρφία. Ὁ αὐτὸς κάμ-
νει φοβερόν κρότον ὅταν μὲ τὸ
σφυρὶ κτυπᾷ τὰ εὐκαιρὰ ἀγγεῖα.

Tauben.

Die Tauben sind gutartige Vögel, die keine andern Thiere tödten, sondern bloß von dem Samen der Gewächse leben. Man kennt sehr viele Arten von ihnen.

Die Haustaube (1) wird in den Häusern gehalten, und ist so fruchtbar, daß sie des Jahres wohl zehnmal brütet; ja daß man von Einem Paare binnen vier Jahren über vierzehntausend Stücke bekommen kann.

Die Turteltaube (2) ist etwas kleiner, und hält sich gern in dichten Wäldern auf; doch im Herbst zieht sie in wärmere Länder, und kehrt erst im Frühling wieder zurück.

An der Pfautaube (3) zeichnet sich der aufrecht stehende Schweif

Pigeons.

Les Pigeons sont d'un naturel doux et bénin. Ils n'ôtent la vie à aucun animal, et ne se nourrissent que de graines. On en connaît un grand nombre d'espèces.

Le Pigeon domestique (1) qu'on élève dans des colombiers, est si fécond, qu'il fait dix pontes par an. On a même calculé qu'une seule paire, dans l'espace de quatre ans, peut produire quatorze mille individus de son espèce.

La Tourterelle (2) est un peu plus petite; elle habite de préférence les forêts sombres et touffues. Ce bipède est un oiseau de passage; en automne, il va chercher des climats chauds, et ne retourne qu'au printemps.

Le Pigeon à queue de paon (3) est remarquable par sa queue redressée, qu'il étale

Piccioni.

25

I Piccioni sono di un naturale dolce, e amorevole. Non tolgono la vita ad alcuno animale, e si nutrono di granelli. Sene conoscono molte specie.

Il Piccione domestico (1) che si nutrice nelle colombe, è tanto fecondo, che cova dieci volte l'anno le uova. Si è anche calcolato, che un sol paio in quattro anni può produrre quattordici mila individui della sua specie.

La Tortora (2) è un poco più piccola; abita per preferenza le selve ombrose, e folte. Questo bipede è un uccello di passaggio; in autunno va a cercare climi caldi, e non ritorna che in primavera.

Il Piccione a coda di pavone (3) è degno di osservazione per la coda, che distende

aus, der sie aber etwas im Fliegen hindert, besonders im Winde.

Die gelehrigste scheint die Posttaube (4) zu seyn, die man in den Morgenländern dazu abrichtet, Briefe sehr schnell aus einer Stadt in die andere zu überbringen.

Eine der schönsten ist die Nikobarische Taube (5) wegen ihres ganzen Gefieders, und vorzüglich wegen der langen grünen und braun-rothen Federn, die ihr vom Halse herab hängen.

Der Jamaikischen Turteltaube (6) läuft von dem Schnabel weg ein weißes Band um den Kopf.

comme celle du paon, mais elle gêne son vol, surtout quand il fait du vent.

Le Pigeon messenger (4) paraît être le plus docile. Dans les pays orientaux, on le dresse à porter des lettres d'une ville à l'autre, et ces coursiers volants font la plus grande diligence.

Le Pigeon des îles de Nicobar (5) est un des plus beaux de l'espèce, à cause de son joli plumage. Il est surtout remarquable par la longue plume verte et d'un rouge foncé, qui lui pend de la gorge.

La Tourterelle de la Jamaïque (6) a une espèce de couronne formée par une bande de couleur blanche, qui commence à la naissance du bec, et fait le tour de la tête.

come quella del pavone, ma impedisce il libero suo volo, specialmente quando fa vento.

Il Piccione messaggiero (4) sembra essere il più docile. Nei paesi orientali si assuefa a portar lettere da una città all'altra, e questi corsieri volanti fanno il cammino colla più gran celerità.

Il Piccione della Isole Nicobarice (5) è delle più bella specie per le sue graziose penne. Si distingue per averle lunghe, di color verde, e rosso cupo, che gli pendano dal gozzo.

La Tortora della Giamaica (6) ha una specie di corona formata da una striscia bianca, che incomincia dallo spuntar del becco, e fa il giro della testa.

G a l a m b o k.

A' Galambok szelíd természetű madarak, mellyek más állatokat meg nem ölnek, hanem csak plánta magokkal élnek. Ezeknek igen sok esmeretes fajai vannak.

A' Ház i G a l a m b o t (1) házaknál tartják, 's annyira szaporá állat, hogy esztendő által tízszer is költ, úgyhogy egy pár galamb négy esztendő alatt négy ezerre szaporíthatja fiait.

A' Gerlitze (2) kissebbetseke, és a' sűrű erdőket lakja; de őszire melegebb tartományokba költözik, a' honnan csak tavaszrakelve tér vissza hozzánk.

A' Szélesfarkú G a l a m b (3) felfelé álló széles farkáról nevezetes, de a' melly ötet a'

H o l u b y.

Holuby gſau ptácy dobré povahy, genž žádných giných živočichů nehuby, nýbrž gedine od semena zroſtlin živi gſau.

Domácý holub (1) chová se w domjch, a geſt tať plemený, že se za roť v deſetkrát páří, ano že 3 gednoho páru za čtyry lěta přes čtrnáct tiſíc kuřů doſtati můžeme.

Šrďlička (2) geſt něco menſſí, a zdrůge se ráda w huſtých leſých, wſſať na podzym ſtěhůge se do teplegſſích kragin, a teprw na garo se nawracý.

Na pácwm holubu (3) přimo wyznamenává se dčnjč ocas, ktery mu wſſať trochu w

ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΑ.

Τὰ περιστερία εἶναι ἁδῶα παλῖα, ἐπειδὴ αὐτὰ δὲν φονεύου καὶ νένα ἄλλο ζῶον, ἀλλὰ τρέφονται μόνον ἀπὸ τῆς σπόρης τῶν φυτῶν, εἶναι πολλὰ εἰδη περιστεριῶν γνωστὰ.

Τὰ Οἰκία καὶ Περιστερία (1) τρέφονται εἰς τὰ ὀσπήτια, καὶ τόσον εἶναι πολύτοκα, ὥστε δύνονται νὰ κλωστήσωσι δεκαφορὰς τὸν χρόνον, ἀπὸ ἑνα ζευγάρου μόνον μεταξὺ τεσσάρων χρόνων γίνονται ἕως δεκατέσσαρες χιλιάδες.

Ἡ Τερτηρέλια (2) εἶναι ὀλίγον μικρότερα, καὶ ἀγαπᾷ νὰ διατρίβῃ εἰς πυκνὰ δάση, μόνον τῷτο μεταβαίνει τὸ φθινοπωρον εἰς θερμότερας τόπας, καὶ τὴν ἀνοιξιν ἐπιστρέφει πάλιν.

Τὸ Παγωνοπερίστερον (3) ἐξαιρεῖται ἀπὸ τὰ λοιπὰ κατὰ τὴν ὀρεθὴν ἡρᾶν, ὥτις ὁμως τὸ ἐμποδίσ-

repül'sben akadályoztatja, kivált
ha szél fú.

Legtáníthatóbbnak látszik a'
Postagalamb (4), a' melyet
napkeleten arra tanítanak, hogy
a' levelet egyik városból a' má-
sikba sebesen elvigye.

Legszebb a' Nikobári Ga-
lamb (5) minden tollaira néz-
ve, de leginkább a' nyakáról
lefüggő hosszú zöld és barna-
veres tollaira nézve.

A' Jamajkai Gerlitze
Galambnak, (6) az orránál
egy fehér sulytás kezdődik, mely
a' fejet körülveszi.

čejoláč překáží, zvláště ve vě-
tru

Neyvěstější zdá se být po-
štovní holub (4) který w
zemích východních bývá povýšen
to přerýchle přenášejí listů z
jednoho města do druhého.

Geden z těch nejkrásnějších
gest holub Nikobarský
(5) šerze své světlé peří, a
zvláště šerze dlouhá pera, gesto-
mu s křív dolů visí.

Jamaycké hrdliče (6)
od zobáku hlá pentle okolo hla-
vy se otáčí.

ζει εἰς τὸ πέταμα, μάλιστα δὲ ὅ-
ταν εἶναι ἄνεμος.

Ὁ Γραματοκομιστής (4)
μανθάνει ευκολώτερα· αὐτὰ τὰ
γυμνάζειν εἰς τὴν Ἀσίαν νῦν φέρει
μὲ μεγάλην ταχύτητα γράμμα-
τα ἀπὸ μίαν πόλιν εἰς ἄλλην.

Τὸ Νικοπαρικὸν περι-
σέρι (5) εἶναι τὸ ὠραιότατον,
ἐπειδὴ ἔχει ὠραία πτερά, καὶ μά-
λιστα ὑπὸ τὸν λαίμῳ μακροπρασ-
ινόμελα γχροινοκόκκινον.

Τὰ Περισέρια τῆς Για-
μάικας (6) ἔχουν μίαν λευκὴν γραμ-
μὴν, ἥτις ἀρχινᾷ ἀπὸ τοῦ ῥάμφους, καὶ
περικυκλῶναι ὅλην τὴν κεφαλὴν.

3

2

1

Soldaten zu Pferde.

Im Kriege kämpfet zwar der größte Theil der Streiter zu Fuß, doch ein großer Theil sicht auch zu Pferde. Einige berittene Krieger haben nur einen leichten Anzug und leichte Waffen, andere sind schwerer gerüstet und stärker bewaffnet.

Der leichteste kriegerische Reiter ist der Husar (1), der nur einen leichten Säbel und kurze Pistolen führet. Die Husaren schwärmen um das Hauptheer herum, erkundigen sich um die Stellungen des Feindes, nehmen auf den Straßen die Lebensmittel weg, die dem Feinde zugeführt werden, und thun ihm so großen Schaden.

Schon weniger leicht ist der Dragoner (2) angethan. Wenn man in Wäldern und in Gebirgen

Soldats à cheval.

La plus grande partie des armées est composée de fantassins qui font le service à pied, mais il y a aussi un grand nombre de guerriers qui combattent à cheval. Parmi ceux-ci, qui forment la cavalerie, les uns sont habillés et armés à la légère; d'autres sont moins légèrement équipés, et plus pesamment armés.

Le Hussard (1) appartient à la cavalerie légère. C'est le soldat le plus lesté et le plus agile. Il est armé d'un sabre facile à manier et de pistolets dont le canon est court. Les Hussards voltigent autour du gros de l'armée, harcèlent l'ennemi, le fatiguent par de fréquentes escarmouches, lui enlèvent ses convois, et lui causent beaucoup de dommage.

Le Dragon (2) a l'armure moins légère. Il fait le service à pied et à cheval. Quand une acti-

Soldati a cavallo.

La maggior parte delle armate è composta di Fanti, che prestano il loro servizio a piedi, ci è però un gran numero di guerrieri, che combattono a cavallo. Fra quelli, che formano la cavalleria, alcuni sono vestiti, e armati leggermente; altri gravemente.

L' Ussero (1) appartiene alla cavalleria leggera. E' il più lesto, e il più agile, per essere armato di una sciabola facile a maneggiarsi, e di pistole con canna corta. Gli Usseri girano attorno il grosso dell' armata, tormentano il nemico, lo stancano con frequenti scaramucce, gli rapiscono le sue vettovaglie, e gli cagionano molto danno.

Il Dragone (2) ha l'armatura meno leggera, e presta servizio a piedi, e a cavallo. Quando resta

Kämpfet, wo Pferde nicht wohl fort-
kommen können, so müssen die
Dragoner absitzen und zu Fuße
fechten.

Am schwersten ist der Küras-
sier (3) gerüstet. Er hat stär-
kere Waffen, und seine Brust ist
von einem metallenen Panzer be-
deckt, der für Hieb und Stich un-
durchdringlich ist, und auch kleine
Kugeln, die auf ihn abgeschossen wer-
den, weniger schädlich macht. Die
Kürassiere werden in großen Feld-
schlachten gebraucht, um da in
den Feind einzuhauen, die Reihen
seiner Krieger zu durchbrechen, und
ihn zu zerstreuen. Ist der Feind
einmahl in die Flucht geschlagen,
so eilen dann die Husaren und an-
dere leichte Truppen hinter ihm
her, um ihn zu verfolgen.

on s'engage dans un bois, où sur
un terrain coupé, montagneux et
peu favorable à la cavalerie, les
Dragons sont obligés de mettre
pied à terre pour combattre.

Entre tous les soldats de cava-
lerie, le Cuirassier (3) est le
plus pèsamment armé. Il a la poi-
trine couverte d'une cuirasse qui
est à l'épreuve de l'arme blanche,
et qui, en amortissant les balles
de fusil, en rendent l'effet moins
dangereux. On emploie les cuiras-
siers dans les batailles rangées
pour foudre sur l'ennemi le sabre
à la main, enfoncer ses bataillons,
et le mettre en déroute. Lorsqu'
une fois l'ennemi est en fuite, les
Hussards et d'autres troupes légè-
res volent sur ses pas, et le pour-
suivent l'épée dans les reins.

impegnata un'azione in un bosco,
o sopra un terreno tagliato, mon-
tuoso, e poco favorevole alla ca-
valleria, è obbligato di mettere
piede a terra per combattere.

Fra tutti i Soldati di cavalle-
ria, Quello armato di co-
razza (3) è il più carico di ar-
mi. Ha il petto ricoperto da una
corazza per difesa dell'arme bian-
ca, e delle palle di moschetto, che
perdendo la loro forza, rendono
l'effetto meno pericoloso. Sono
impiegati nelle battaglie formali,
per scagliarsi sul nemico colla sci-
abola in mano, sbaragliare i suoi
battaglioni e sconfiggerlo. Quando
il nemico è in fuga, gli Usseri, e
le altre truppe leggere l'inseguono
colla spada alle spalle.

Lovas Katonák.

Nagyobb része a' Katonáknak a' hadban gyalog hartzol, de nagy része mégis lovon vagdal-kozik. Némelly lovasok könnyű öltözetben és könnyű fegyverrel vannak, mások nehéz öltözetűek és nehéz fegyveresek.

A' Huszárnak (1) legkönnyebb öltözete van, valamint a' fegyvere is legkönnyebb, a' melly csak egy kardból és két könnyű pisztolyból áll. A' Huszárok a' tábor körül portyásznak, hogy az ellenség fekvését kitanulhassák, annak az élelmét az úton elszedhessék, a' melly által igen nagy kárt tesznek az ellenségnek.

Már a' Dragoonos (2) nem olyan könnyű lovas. Ha a' verekedés erdőben vagy hegyes helyen történik, a' hol lovon nem lehetne járnai, ott a' Dra-

Wogách na koních

We wogné neywetšj částe (djl) bogownjku pěstky boguzge, wšak weliká částe potyká se též na koni. Někteří gíždni wálečnjcy magj gen lehky oblék, a lehky zbraň, jinj gšau tjšegj oděnj a šyněgi ozbrojenj.

Nělehej wálečnj geždec (rey, thar) gešt ſufar (1) ktery gen lehky ſawli a krtké pištolé při sobě má. ſufari reydegi o- kolo hlawnjho wogšťa, wyzwyda- gi poštawj nepřitele, odnjmagj po šynicých potrawy, ktere se nepřiteli dawěj, a činj mu taž welikau škodu.

Giž méně lehce gešt Dra- g'au (2) obléčen. Kdys se w lešých a w horách boguzge, kde koně dál hrubě nemohau,

ΙΠΠΕΙΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ.

Εἰς τὸν πόλεμον μάχονται μὲν οἱ περισσότεροι στρατιῶται πεζοί, ἀλλὰ συμμαχεται ἡ ἕνα μεγάλον μέρος ἱππέων μὲ αὐτοῖς. Τινὲς ἱππικοὶ στρατιῶται, εἶναι ἐλαφρὰ ἐνδυμένοι ἡ ἀρματωμένοι, ἄλλοι δὲ βαρέως.

Ὁ ἐλαφρότατος πολεμικὸς ἱπ- πεύς, εἶναι ὁ Χυσάρος (1, ος- τις φέρει μόνον ἕνα ἐλαφρὸν σπα- δὶ ἡ μικρὰς πισόλας. Οἱ Χατά- ροι περιπλανῶνται εἰς τὰ περὶ τῶ γενικῆ στρατεύματος, εἰδοποι- οῦνται περὶ τῆς θέσεως τῶ ἐχθροῦ, ἀρπάζου ἀπὸ τῶς δρόμους τῶς ζωο- τροφίας ὅπῃ εἰσέλθονται εἰς τὸν ἐχ- θρὸν, ἡ ἔτω τοῦ γίνονται μεγα- λῆς ζημίας πρόξενοι.

Ὁ Δραγῶνος (2) εἶναι βα- ρύτερα ἐνδεδυμένος, ἡ ἀρματωμέ- νος, ὅταν ἐνεργῇται ἡ μάχῃ μετὰ εἰς δάση, ἡ ἐπάνω εἰς βενα, ὅ- ποῦ τὸ ἀλογον δυσκόλως περιπα-

gonyosoknak le kell szállani és gyalog hartzolni.

Legnehezebb a' Vasaskatona (3). Ennek erősebb fegyverei vannak 's a' mejjét réz pántzél fedezi, mellyen a' vágás vagy szúrás keresztül nem hathat sőt az apró golyóbis sem árt azon által annyira a' Katonának. Arravalók a' Vasasok nagy út közetekben, hogy az ellenség közé bévágjanak annak sorait öszvezavarják és rendetlenségbe hozzák. Ha egyszer ilyenkor az ellenség hátot fordít, azonnal ott teremnek a' Huszárok és más könnyű lovasok, hogy az ellenséget üzőbe vegyék.

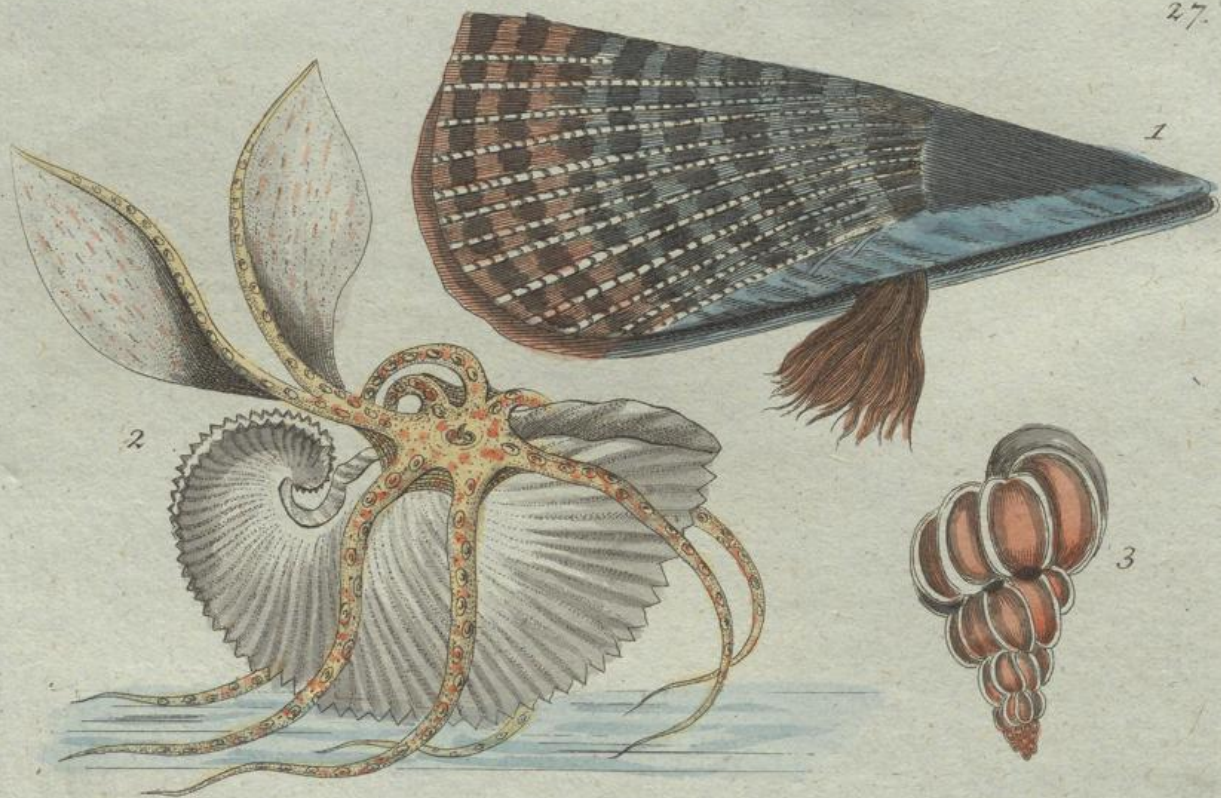
tedy muszgi drag'auni flezti, a pššty se potýkati.

Nejtjžegi gest Kyrysnjē (Kyrysar) oděn. On má syl něgšš zbraň, a pša geho gšau šowowým frunýšem (pančýšem) přikrytá, ktery ani sečmo ani bodmo nelze prorazyt, a genuš též malé šaule, gšauc w něg šijlený, méně vřtkodj. Kyrysnjcy potřebu- gi se we welikých bitwach polnjch, k zafekwánj do nepřitele, k proráženj šiků geho walcenjku, a k rozptylenj geho. Geli nez přitel gednau na vřtkánj obrácen, pak špěchagj husaři a giné lehke wogššo za nim, by ho došřhali.

τεῖ, τότε οἱ δραγῶνοι καταβαί-
σι καὶ μάχονται πεζοί.

Ὁ πλέον βαρυνδυμένος εἶναι ὁ Θωρακηφόρος· αὐτοὺς ἔχει δυνατώτατα ὄπλα, τὸ σῆμα δὲ εἶναι μὲ ἓνα μετάλλινον θώρακα σκεπασμένον, τὸν ὅποιον ὄχι μόνον τὰ σπαθὶ καὶ ἡ λόγχη δὲν δύναται νὰ διαπεράσῃ ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ βόλια τοῖς εἶναι ὀλιγώτερον βλαβερά. Οἱ Θωρακηφόροι μεταχειρίζονται εἰς μεγάλας πολέμους, διὰ νὰ διακόπτωσι τὸν ἐχθρὸν, καὶ νὰ συγχίζωσι τὰς σείρας τῶν στρατιωτῶν τε, καὶ νὰ τὸν διασκορπίσωσι, ἀφ' οὗ ὁ ἐχθρὸς ἄπαξ δοδῇ εἰς φυγὴν, τότε ὁρμῶσιν οἱ χασάροι καὶ τὰ λοιπὰ ελαφροενδυμένα τάγματα κατόπιν, καταδιώκοντες αὐτὸν ἔνθεν κακεῖθεν.

Schalthiere.

Die Schalthiere haben einen zarten und schleimigen Körper der wurmartig gestaltet ist, und an einer harten Schale klebet. Von dieser Schale kann man sie nicht trennen, ohne sie zu tödten.

Einige haben zwey Schalen, die sie nach Gefallen öffnen und schließen können, und heißen Muscheln. Andere wohnen nur in Einer Schale, die eine starke Vertiefung hat, auch in ein Gewinde gedreht ist, und werden Schnecken genannt.

Die Seidenmuschel (1) besteht aus zwey Schalen, die sich in einen spitzigen Winkel endigen, grau gefärbt und mit Furchen bezogen sind. Das Thierchen darin spinnet aus einem zähen Wesen, das es bey sich führt, eine Menge seidenartiger Fäden von brauner Farbe, die wie ein Bartbüschel zwis-

Testacées ou animaux à coquilles.

Les Testacées ont le corps délicat, visqueux et vermiforme; il tient fortement à une coquille d'une substance dure et solide, dont on ne peut les séparer sans les faire périr.

Les uns ont une coquille à deux battants, qu'ils peuvent ouvrir et fermer à volonté. On les connaît sous le nom de Moules. D'autres n'ont qu'une coquille d'une seule pièce, qui a beaucoup de profondeur et qui est contournée en vis, ou spirale. On les appelle Escargots, ou Limaçons à coquille.

La Pinne-Marine (1) est bivalve. Ce coquillage terminé en angle aigu, est de couleur grise, et sillonné dans la longueur. L'animal qu'il renferme, file d'une matière glaireuse dont la nature l'a pourvu, une quantité de fils soyeux de couleur brune: ils forment une houppe touffue qui sort de la coquille,

Animali Testacei.

I Testacei hanno il corpo delicato, glutinoso, viscoso, e vermiforme; è attaccato a un nicchio di sostanza dura, e solida, da cui non può separarsi senza farli perire.

Alcuni hanno un nicchio da aprirsi, e chiudersi in due parti a piacimento; e si nominano Datteri marini. Altri tutto di un pezzo, la cui cavità fatta a vite è molto profonda, e son chiamati Lumache, o Chioccioline.

La Penna marina (1) è bivalve, di color bigio, termina in angolo acuto, e nella lunghezza è rigata a guisa di solchi. Essa estrae da una materia viscosa, somministratale dalla natura, una quantità di fila setose di color bruno, che formano un fiocco folto dalla parte, che si apre, e di

schen den Schalen heraus hängen. Aus diesen Büscheln kann man Handschuhe und Strümpfe verfertigen, doch wegen der Seltenheit der Muschel nur in geringer Anzahl, daher sie auch sehr theuer sind.

Unter den Schnecken ist der Papier-Nautilus (2) vor andern zu merken. Seine Schale ist so dünn wie Papier. Das Thierchen in derselben hat acht Füße, wovon die beyden vordersten aus einer breiten Haut bestehen. Nun schwimmt diese Schnecke nicht nur schon wegen ihrer dünnen Schale sehr leicht; sondern auch weil sie die vordern zwey breiten Arme wie Segel in die Höhe hält, mit den sechs andern aber am Boden rudert.

Die echte Wendeltreppe (3) gefällt dem Auge wegen ihres artigen Gewindes,

par le côté où elle s'entr'ouvre. On fait avec ces flocons de soie, des gants et des bas; mais comme il faut un nombre considérable de pinnes-marines pour fabriquer une paire de bas, et que ces coquillages sont d'ailleurs fort rares, ces objets de luxe sont d'une cherté excessive.

Entre les coquillages, le Nautile papiracé (2) mérite surtout notre attention. Sa coquille, est mince comme du papier. Le petit animal qui l'habite à huit pieds, dont les deux antérieurs sont unis par une large membrane. Il nage avec beaucoup d'agilité, non seulement à cause du peu d'épaisseur de sa coquille, mais aussi parceque la membrane qu'il a aux deux pieds de devant, lui tient lieu de voile, tandis que les six autres lui servent d'avirons.

La vraie Scalata (3) charme les yeux par la beauté et la régularité de sa coquille contournée en vis.

cui si fanno guanti, e calze. Siccome però abbisognerebbe un numero considerabile di questi animali per aver tanta materia da fare un paio di calze, ed essi essendo rarissimi, così simili oggetti di lusso sono di un' eccessiva carezza.

Il Nautilio di carta (2) merita specialmente la nostra attenzione. Il suo nicchio è sottile come la carta. L'animaletto, che l'abita, ha otto piedi, di cui i due davanti sono uniti per una larga membrana. Nuota con molta facilità, per la leggerezza del suo nicchio, ed anche per la pellicola dei due piedi anteriori, che gli serve di vela, mentre gli altri sei piedi gli fanno le veci di remi.

La vera scala a chiocciola (3) è di una rara bellezza, e regolarità per le sue spire fatte a vite conica,

Héjjas Állatok.

A' Héjjas állatoknak gyenge taknyos testek van, melly fereg alkotású és kemény héjjal van béborítva, a' mellytől nem lehet elvalasztani, hanemha megölik az állatot.

Némellyek kétnyílásúak, 's héjjokat tetszésekre kinyitják és bezárják, ezeket K a g y l ó k n a k nevezik. Mások csak egy nyílásúak, mély üregűek és tekervényesek, ezek a' T s i g á k.

A' D u r v a B í b ó r t s i g a (1) két kávas héjjú, hegyes végű, szürkeshínű és barázdákkal bévongált. Állatja, valamely mézgás nedvességből mellyel bír, sok selymenenű barna fonalakat készít, mellyek bojt formában nyúlnak ki a' héjja közül. Ezen bojtokból késztyüket és harisnyákat lehet kötni, de minthogy

Esőrepi twory.

Esőrepi twory magj autlé a lepkiowhke tēlo, genj tēlu cērwo. wynur podobno gest, a na twors dē sšōrjpcē lpi. Od této sšōrjpcy nelze ge bez vmrtwenj gich odlaučiti.

Néktéré magj dwē sšōrjpcy, dle libosti otwírat, y zawírat mohau a gmenugi se mussle. Gínē bydlj gen w gedné sšōrjpcē, ana syl nau prohlubeň magic, též w kotané sšraucená gest, a šowau hle meyždi (sšneky).

Šedwábny mussle (1) pozůstává z dwauch sšōrepiu, genj se w sšpícatý vhel kónčj, sšedivé barwy a brázdami potaženě gšau. To zwírátko w ni přede z gakešy lepke wěcy, kterau w sobě má, množštwj hnědych hedwábj podobných nitě gesto co čumáček faušš mezy sšōrjčkami wen wišegj. Ž tēch čumáčeku mohau se rušat

ΟΣΤΡΑΚΟΔΕΡΜΑΤΑ.

Τὰ ὀστρακοδέρματα ἔχουσιν ἐν τρυφερόν καὶ φλεγματώδες σῶμα, ὁμοιον εἰς τὴν μορφήν μὲ ἓνα σκώληκα ἢ κολλημένον εἰς ἓνα σκληρόν ὄστρακον, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον δὲν ἐμπορεῖ νὰ τὰ χωρίσῃ τις χωρὶς νὰ τὰ θανατώσῃ.

Τινὰ ἔχουσιν δύο ὄστρακα, τὰ ὁποῖα ἀνοίγουν ἢ κλείνουν καθὼς θέλουν, ἢ ὀνομάζονται Κογχύλια. Ἄλλα κατοικῶσι εἰς ἓν ὄστρακον, τὸ ὁποῖον ἔχει μίαν μεγάλην βαδύτητα καὶ γύρω περὶ αὐτῷ καὶ ὀνομάζονται Κοχλίας.

Ἡ Μεταξοφόρος Πίννα (1) συνίσταται ἀπὸ δύο ὄστράκια, τὰ ὁποῖα λήγουσιν εἰς ὀξείαν γωνίαν, εἶναι ὑπόλευκα κατὰ τὸ χρῶμα, καὶ ἔξωθεν καταζαρωμένα. Τὸ ζωῦφιον ὅπερ εὐρίσκεται μέσα γνέθει ἐκ μιᾶς μυζώδους ὕλης, τὴν ὁποίαν φέρει πάντοτε μαζυτῶς, ἓνα πλῆθος μεταξοειδῶν ἰώδους χρώματος κλωσῶν, αἱ ὁποῖαι κρέ-

a' Tsigá maga ritka, keveset készítenek és igen drágák is szoktak lenni.

Nevezetes a' több tsigák között az Evező Gályatsiga (2). Ennek a' héjja olyan vékony, mint a' papiros. Állatja nyoltz lábú, lábai közül a' két első, széles hárttyából áll. Észereént ez a' Tsigá igen könnyen úszik, nem csak azért, hogy vékony a' héjja; hanem mivel a' két hárttyás lábait vitorlák gyanánt felemeli, a' többi hat lábával pedig evez.

A' Forgógrádits Holdtsiga (3) tekervényes alkotásáért tetszik a' szemnek.

wice a pundochy zhotowit, wssak pro wzácnošt musle gen w malém počtu, pročej taté welmi drahé gsau.

Mezy hlemeyšdi gest papjr n j Nautylus (2) před giny mi k pamatowánj. Gebo škořip, ka gest tak tenká co papjr. Šiwu, ček w nj má osm noh, z nichž obě nypředněgšj z široké kůže pozůstawaj. Tento hlemeyšd tedy negen giž šerze swau tenačkan škořipku lehce plowe; nýbrž taté, že ta přednj dwě široké ramena gačo plachty wzburu drží, s ostatnjmi šfesti ale po zemi wstuge.

Prawý ošrauhloščod (3) ljbj se ošu pro swé hezké winutj

μανται έξω μεταξύ των ισράων ὥσαν γενεῖα. Ἀπ' αὐτὰ ἡμπορεῖ νὰ κατασκευάσῃ τις χειρόχτια ἢ περικνημίδας (κάλτζαις). Διὰ τὴν σπανιότητα ὁμαστέτων τῶν Κογχύλων κατασκευάζονται μόνον ὀλίγα, ὅθεν καὶ πωλῶνται πολλὰ ἀκριβῶς.

Μεταξὺ τῶν Κοχλίων παρατηρήσεως ἄξιός ἐστίν ὁ χαρτώδης Ναυτίλος (2) τὸ ὅσον κόντε εἶναι λεπτόν, ὥσαν χαρτίον. Τὸ ζωῦφιον ὅπου εὐρίσκεται μέσα ἔχει ὀκτώ πόδας, ἐκ τῶν ὁποίων, οἱ δύο ἐμπροσθινοὶ συνίστανται ἀπὸ ἑνὸς πλατοῦ δέρματος. Κολυμβᾷ λοιπὸν ἕως ὁ Κοχλίας, ὅχι μόνον διὰ τὴν λεπτότητα τοῦ ὀσάκου τε πολλὰ ελαφρά, ἀλλ' ἐπειδὴ ὑψώνει τὰς δύο ἐμπροσθινὰς πλατεῖς πόδας τε ὥσαν ἄρμενον πλοῖον, καὶ κωπηλατεῖ με τὰ λοιπὰ ἔξ.

Ἡ Ἐλικοειδὴς κλίμαξ (3) τέρπει τὴν ὄρασιν διὰ τὰς ὠραίας αὐτῆς γύρας.

Die Landschaft.

So gut man ein Gewächs oder ein Thier auf ein Blatt Papier zeichnen und sehr kenntlich und genau schildern kann, eben so gut kann man noch größere Dinge durch ein Bild vorstellen. Man bildet oft eine ganze Gegend ab, und dann bekommt man auf einem Pa-piere, das wenige Finger lang ist, eine Landschaft zu sehen, die Eine oder ein paar Stunden Zeit fordert, wenn man sie in der Natur beschau-en und daher auf einem Spazier-gange durchwandern will.

In der Abbildung wird man eine Landschaft zwar nie so reizend fin-den, als in der Natur; aber sie gewährt doch auch auf dem Papiere noch einen Anblick, der das Au-sge vergnügt.

Welche Manigfaltigkeit herrscht nicht in der kleinen Gegend, die

Le Paysage.

Comme il est possible de dessi-ner sur une feuille de papier, une plante ou un animal, et de les figurer si exactement, qu'on puisse les reconnaître au premier coup d'oeil, on peut également rassem-bler et fixer de plus grands objets dans un tableau. On représente souvent toute une contrée, et alors, un papier qui n'a que quelques pouces de longueur, nous met sous les yeux un paysage, c'est-à-dire une certaine étendue de pays, qui exigerait quelques heures de mar-che si, en se promenant, on vou-lait en examiner les beautés.

Un paysage figuré ne fera ja-mais le même effet, et n'aura ja-mais, il est vrai, les mêmes char-mes qu'en nature, néanmoins il pa-rait sur le papier sous un point de vue agréable et réjouissant.

Quelle variété dans ce petit pay-sage que nous avons sous les yeux!

Il Paesetto.

Siccome si disegnano sopra una carta piante, o animali, e si figu-rano tanto esattamente da potersi a prima vista riconoscere; così si possono anche radunare, e fissare più grandi oggetti in un quadro. Si rappresenta spesso un' intiera contrada, e allora un foglio di car-ta di qualche pollice di lunghez-za ci pone sotto gli occhi un pae-setto, vale a dire una certa esten-sione di paese, che esigerebbe qualche ora di cammino, se pas-seggiando, sene volessero esami-nare le bellezze.

Un paesetto delineato non farà mai, è vero, lo stesso effetto, nè avrà la medesima vaghezza che in natura, nondimeno seduce, e pre-senta una veduta aggradevole, e dilettevole.

Qual varietà in questo paesetto che abbiamo sotto gli occhi! Qui

da vor uns liegt! Hier niedere Hügel, die sich in flache Felder und Wiesen verlieren; dort Felsen, zwischen welchen sich Buschwerk hervor dränget. Rückwärts benimmt der blaue Himmel die weitere Aussicht; vorn aber wird die Gegend durch einen Bach lebhafter, der über die Felsen einen kleinen Wasserfall machet, und dann ruhig in das Feld fließt. Ein Häuschen dienet zur Wohnung eines Landmannes, der hier Vieh hält und den Acker bauet.

Ici, des collines qui aboutissent à des vallées et à des prairies; là, des rochers escarpés, au travers desquels percent des buissons touffus. Dans le fond du tableau, le ciel azuré borne l'horizon; sur le devant de la scène, le paysage est animé par un ruisseau qui tombant du rocher, forme une petite cascade, et coule ensuite paisiblement dans la campagne. Une cabane isolée sert d'habitation à un villageois qui nourrit du bétail, et cultive son champ.

ridenti colline, che, perdendosi insensibilmente nella campagna, vanno a terminare in valli, e in prati sparsi di fiori. Là massi scoscesi, a traverso dei quali spuntano folti cespugli. Nel fondo del quadro l'azzurro cielo limita l'orizzonte; davanti il paesetto è animato da un ruscello, che precipitando dal masso, forma una cascata, e scorre dipoi pacificamente nella campagna. Una capanna isolata serve di abitazione a un bifolco, che nutrisce il bestiame, e coltiva il suo campo.

A' Tájjék

V alamint a' plántát vagy az állatot egy levél papirosra esmerhetőképben 's jól le lehet ábrázolni; éppen úgy lehet más nagyobb dolgokat is képekben rajzolatok által előadni. Gyakran egész tájjékot lerajzolnak, úgy hogy egy darab papiroson láthat az ember egy olyan egészen tájjékot, a' mellyet egy két óráig is alig járhatna és nézegethetne meg a' természetben.

A' rajzolt Tájjék soha sem olyan gyönyörűséges ugyan, mint a' természet; de még is gyönyörködik abban a' szem ha azt csak papiroson látja is.

Melly különbkülömbféle szépségek látszanak az előttünk fekvő kis tájjékon! Itt halmok, tovább tovább terjedvén végre

Fragina.

T ak g ak' dobře nĕgafau zrořili nu neb zwjĕre na list znamenat a welmi znale a na wlas wyobrazyt muřem, tak tĕř dobře muřem geřřtĕ wĕřřř wĕcy obrazem pĕdřstawit. Zaĕařř se celĕ okolj wyobodnj, a pak geřř na papjĕre nĕkolit pĕřřř dlahĕm ĕ řpatĕenj fragina, ĕterĕ gednu neb dwĕ hodi ny ĕřřř potĕĕbuge, ĕdyř gi w pĕřřzenořřti pĕhlydnaut. a tedy na pĕhĕřce progjt ĕceme.

We wyobodĕnj řyce nenalez nem nĕdy fraginu tak řpanilau, gaĕo w pĕřřzenořřti; wřřřak pĕřřř bj pĕřřc y na papjĕu geřřřtĕ, po diwĕnj, geřř oĕo obwĕřeluge.

Gaĕĕ rozmanitořř nĕpanuge w tĕ malĕ fragince co tu pĕřř nĕmi řĕřj! Ėde nĕřĕ řopce, geřř řw rownĕ pole a lauĕy roztra

ΤΑ ΠΕΡΙΧΩΡΑ.

Kaĕwĕř dunaĕĕda nĕ řĕĕdiĕřw men kaĕwĕř ĕpĕ ĕnoř řŕřřou ĕaĕřř ĕn řyřřn, ĕ ĕn řwĕn ĕ ĕyĕ ĕnŕwĕř ĕma ĕ ĕkĕřřwĕř nĕ tŕ pĕřřĕřřřřwĕmen, ĕřw dunaĕĕda ĕ dia meřřw mĕřř řĕřřnoř nĕ pĕřřřřřwĕmen ĕ ĕř meĕaĕlyřtera pĕřřřřma ta. Pŕřřřřř řoiřřn řwĕřřřřřřřw men ĕĕĕřřřřř tŕpĕř, ĕ tŕte ĕm pŕřř tĕ ĕpĕ ĕnoř meřřřřw meĕřřou ĕaĕřř nĕ řĕř pĕřřřřwĕř, tĕ ŕpŕia ĕĕn tĕ řĕlyřř ĕĕ nĕ řwĕřřř ĕĕ tĕn řŕřř, ĕ nĕ tĕ diĕlyř ĕĕ ĕna pĕřřřatŕn, ĕpai tĕřř mĕn ĕ dŕw ŕřřř.

Eĕ tĕn řwĕřřřřřw meĕ dĕn ĕy řĕřřřw meĕ tŕte tŕiaĕta řĕlyřřřř ĕ ŕřřř kaĕwĕř ĕĕ tĕn řŕřř. Aŕřř ŕmŕw ĕĕ ĕpĕ tŕ řaĕřřř pĕřřřřřřřř ĕn tĕ tŕiařřtŕn tĕřřř tĕn ŕřřřř.

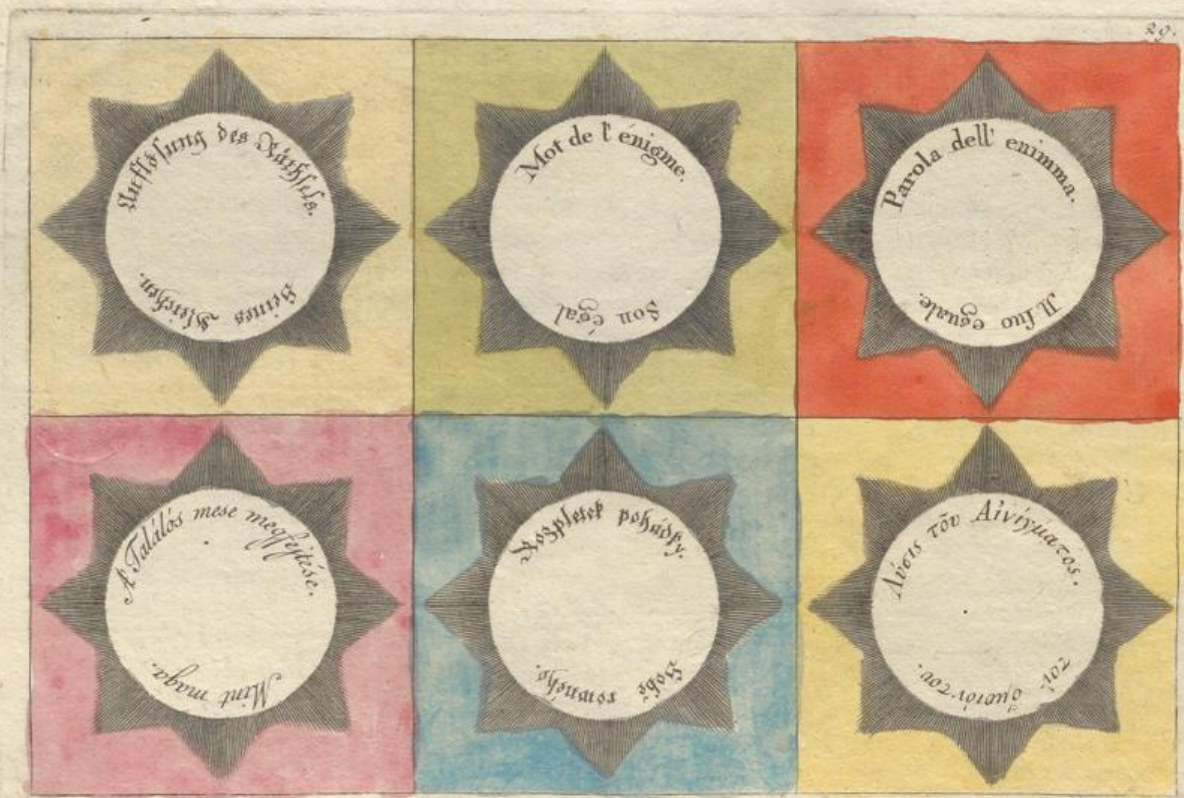
Pŕia pŕiaĕlyřř dĕn řyřřřř ĕĕ tŕřřtŕn tŕn meĕřřn tŕpŕn, ŕ ŕpŕia řĕřř ĕm pĕřřřdĕn meĕ. E dŕ řaĕlyřř řŕřř, ŕi ŕpŕia řĕ

szantóföldekké 's rétekké válnak; amott kösziklák, mellyek közül ligetes zöldség virít ki. Ezeknek hátok megett a' kék ég borít el mindeneket; előről pedig egy patak eleveníti a' táj-jékot, melly a' kösziklákról bukik le, 's azután lassan folydogál a' földek között. Az a' házatsa melly itt látszik egy szántó vető ember hajléka, a' ki itt marhákat is tart.

cugj, tanto śćály, mezy ęterý=mi ęrowj se wydjrá. Po zadu mod=ré nebe odjma dalšj wzhled; z předu ale okolj śćrže gedu potok wjc gešće objwá, ęterý po śćá=laču trochu dolu spada, a pak tišše do pole plyne. Domeček śćauj ę obydlj ęragáka, an tu dobytek chowá, a rolj zdeláwá.

νονται εἰς τὰς πεδιάδας ἔ λειβά-
δια! ἐκεῖ βράχοι, ἐκ τῶν ὁποίων
ἐκβαίνουσι δάση. Ὅπισθεν ὁ γα-
λάζιος οὐρανὸς ἐμποδίζει τὴν μα-
κροτέραν θεωρίαν. Ἐμπροσθεν
γίνεται ὁτόπος ἐπὶ ζωηρότερος δι'
ἐνὸς ρύακος, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ ἐπά-
νω τῶν βράχων ἓνα μικρὸν καταρρά-
κτην, καὶ μετὰ ταῦτα τρέχει ἡ-
σύχως εἰς τὴν πεδιάδα. Εἰς ἓν
μικρὸν ὁσπήτιον κατοικεῖ εἰς χω-
ρικός, ὁ ὁποῖος ἐδῶ τρέφει πρά-
γματα, ἔ γεωργεῖ τὸ χωράφιόν τε.

Auflösung des Räthels.
Einus Stücken.

Mot de l'énigme.
Son égal.

Parola dell' enigma.
Il suo eguale.

Αποδόξ μεσε μαγεία.
Μεντ μαγ.

הספלת פשוט.
הספלת פשוט.

Αντι τῶν Αἰνιγμάτων.
Τῶν αἰνιγμάτων.

Das Räthsel.

Hiaweilen unterhält man sich in Gesellschaften damit, daß ein Gast austritt, und eine oder mehrere Eigenschaften eines Gegenstandes angibt, woraus die Andern errathen müssen, welcher Gegenstand gemeint sey. Solche Aufgaben nennet man Räthsel, und sie sind bald leichter bald schwerer aufzulösen.

Einer steht auf und fragt: „Was ist eine Platte mit vier Füßen?“ Hier errathen die Andern leicht, daß er einen Tisch meine, weil jeder Tisch aus einer Platte besteht, die auf Füßen, und zwar meistens auf vier Füßen ruhet.

Aber so leicht geht es nicht immer, und oft kostet es vieles Nach-

L'Enigme.

Il arrive souvent qu'on s'amuse en société à mettre en scène quelqu'un de la compagnie, qui pour exercer la sagacité, expose une chose en termes obscurs qui la déguisent, la caractérise par quelques-unes de ses propriétés, et laisse à la pénétration des autres à deviner quel est l'objet qu'il a en idée. De telles questions sont des Enigmes: elles sont plus ou moins faciles à résoudre.

On demande par exemple: „Qu'est-ce que c'est qu'une surface platte à quatre pieds?“ Il n'est personne qui ne devine sur le champ que c'est une table, puisque chaque table est composée d'une plaque unie, soutenue sur des pieds, qui sont communément au nombre de quatre.

Mais il n'est pas toujours si facile de trouver le sens caché de

L'Enimma.

29

Accade spesso nelle società, che qualcheduno componente le medesime per esercitare l'altrui sagacità espone una cosa travestita con termini oscuri; la caratterizza per alcune sue proprietà, e lascia alla penetrazione degli altri l'indovinare qual sia l'oggetto, che ha in idea. Tali proposte si chiamano Enimmi: Sono più, o meno facili a sciogliersi.

Si domanda per esempio: „Cosa sia una superficie piatta con quattro piedi?“ Ognuno indovina subito, che è una tavola; poichè ciascuna di esse è composta di una piastra unita sostenuta sopra piedi, che comunemente sono quattro.

Non è però sì facile di trovar sempre il senso nascosto dell'enim-

denken, ehe die Auflösung gelingen will.

Obwohl nun die Räthsel nur zum Vergnügen erfunden werden, so sind sie doch ein anständiger Zeitvertreib; weil sie das Nachdenken üben, den Verstand schärfen, und so außer dem Vergnügen auch einigen Nutzen gewähren. Eines der schönsten Räthsel enthält folgende Frage.

Was ist das: Gott sieht es niemahls, der Kaiser selten, aber der Bauer alle Tage?

Weißt du das nicht aufzulösen, lieber Leser? Nun so befehle die Kupfertafel.

l'énigme, souvent, il faut penser et réfléchir long-temps avant d'en trouver la solution.

Quoique l'unique but des énigmes soit d'amuser, elles sont aussi un passe-temps convenable, puisqu'en exerçant l'imagination, elles donnent matière à la réflexion, aiguissent l'esprit, et joignent l'utile à l'agréable. Une des plus belles énigmes est la suivante.

Qu'est-ce que c'est que cela: Dieu ne le voit jamais, l'Empereur le voit rarement, et le paysan tous les jours?

Si tu ne peux le deviner, mon cher Lecteur, jette les yeux sur l'estampe.

ma, spesso è d'uopo pensare, e riflettere molto tempo prima di ritrovarne lo scioglimento.

Quantunque l'unico fine degli enigmi sia di divertire, sono anche un passatempo convenevole, poichè, esercitando l'immaginazione, somministrano materia alla riflessione, assotigliano l'ingegno, e congiungono l'utile coll'aggradevole. Uno dei più begli enigmi è il seguente.

Che vuol dir questo: Dio non lo vede mai, l'Imperatore lo vedera ramente, e il contadino ogni giorno?

Se tu non lo puoi indovinare, mio caro lettore, getta gli occhi sopra la stampa.

Találós Mese.

Néha társaságban azzal mulatjuk magunkat, hogy valaki előáll, 's valamelly dolognak egy vagy több tulajdonságait előadja, és abból a többeknek ki kell találni, a miről a' beszellő szóltott. Ezeket az előadásokat Találós Meséknek nevezik, melyek majd könnyebbek majd nehezebbek a' megfejtésre.

Egy valaki fel áll 's azt kéri: „Mitsoda a' négy lábú lap?” Ezt a' többek könnyen kitalálják hogy: Asztal: mint hogy minden asztalnak van lapja 's többnyire négy lába szokott lenni. De nem mindent illyen könnyű kitalálni, mert sokszor sokáig kell rajta gondolkozni míg kitalálják.

Jóllehet hogy a' Találós Meséket csak mulattságra találták;

Pohádka.

Někdy se zabývámé w to wartywjch tím, že negaty host wystaupj, a gednu neb wjce wlastnostj gakehos námětu nawrhne, z něhož druzý vñodnauti musý, který námět vmjñnē gest. Takowé nádawky gmenugj se pohádky, a gšau brzy lehčegj, brzy tížegj k rozpletenj.

Geden wywstana otáže se. Co gest ploska s čtyrmi nohami? Tu druzý snadně vñodnau, že stůl myslj, protože každy stůl z plošky pozůstává, která na nohách, a syce neywjce na čtyrech stává. Wšak se to tak lehce neděge, a často gest potřebj mnohého přemysšlenj, díjw než se rozpletek podařj.

Nežkoliměť pohádky gen pro wyraženj wymysšlenj býwajj, tedý

TO AINIGMA.

Ενίοτε διατρίβομεν τὸν καιρὸν εἰς τὰς συναναστροφάς με τοῦτο, δηλαδή, ἀνιζόμενος κανεὶς ξένος προσάλλει μίαν ἢ καὶ περισσοτέρας ιδιότητας ἐνὸς υποκειμένου, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ ἄλλοι πρέπει νὰ ἐννοήσωσιν ποίαν ιδιότητα αὐτὸς ἐννοεῖ. Τὰ τοιαῦτα προβλήματα ὀνομάζονται Αἰνίγματα· ἡ δὲ λύσις αὐτῶν ποτὲ μὲν εἶναι εὐκολος ποτὲ δὲ δύσκολος.

Εἰς σηκώνεται καὶ ἐρωτᾷ: Τί εἶναι μία Πλάξ με τέσσαρας πόδας. Εὐδὴ ἐννοοῦσιν εὐθὺς οἱ ἄλλοι ὅτι αὐτὸς ἐννοεῖ μίαν τράπεζαν. Ἐπειδὴ πᾶσα τράπεζα συνίσταται ἀπὸ μίαν πλάκα ἢ ὁποία κεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τέσσαρας πόδας. Τόσον εὐκόλα ὁμως δὲν λύονται πάντοτε, ἐπειδὴ πολλάκις εἶναι χρεία μεγάλης σκέψεως ἕως τοῦ νὰ ἐπιτύχη τις τὴν λύσιν τοῦ Αἰνίγματος.

Ἀν καὶ τὰ Αἰνίγματα ἐπινοοῦνται μόνον διὰ εὐφροσύνην εἰ-

mindazáltal illendő mulattságok,
mert a' gondolkozá'sban gyako-
rolnak bennünket, az elmét éle-
sítik és így hasznok is van.
Igen szép Találos Mese a' kö-
vetkezendő is: Mitsoda ez?

Isten ö Felsége soha
sem lát ollyat; Tsásza-
rok Királyok ritkán lát-
nak ollyat: de a' szegény
ember minden nap lát ol-
lyat?

Ha magadtól ki nem találód
jámbor Olvasó; nézegesd meg
a' Rézmetszést.

gſau přede ſuſſná kratochvíle,
poněwadí přemeyſſenij cwiſtější,
rozum oſtřejí, a tak nímno wy-
raſenij též negaty vſítel púſobegí.
Wednu z neypěkněſſich pohádek
obsahuge náſledugjey otázka.

Co geſt to: Buh to niſ-
dy newidí, cýſať zřídka,
ale ſedláť každý den?

Newiſſe to gať rozpleſť, miſý
čtenáři? Wzhledni tedy na ry-
tinn.

ναι ὁμως μια καλὴ διατριβὴ τοῦ
καιροῦ, ἐπειδὴ ἀσκήσῃ τὴν μνή-
μην ὁξύνουσι τὸν νοῦν καὶ ὑψώ-
τῃς ευφροσύνης προσέξουσιν καὶ κά-
ποιαν ὠφέλειαν. Ἡ ἀκόλουθος ἐ-
ρώτησις περιέχει ἐν τῶν ὠραιωτά-
των Αἰνιγμάτων.

Τὶ εἶναι ἐκεῖνο, ὃ, που
ὁ Θεὸς ποτὲ δὲν τὸ ἐλέ-
πει, ὁ Βασιλεὺς σπανίως
καὶ ὁ χωρικὸς καθεκά-
σιν?

Δὲν ἐμπορεῖς νὰ τὸ λύσῃς, φί-
λε ἀναγνῶστα; θεόρησον λοιπὸν μὲ
προσοχὴν τὴν εἰκόνα.

Giftpflanzen.

Nicht alle Pflanzen und Früchte sind essbar, es gibt auch giftige unter ihnen, die, wenn man sie genießt, der Gesundheit sehr schädlich sind; ja manche tödten den Unvorsichtigen, der sie benaschet,

Das Bittersüß (1) hat violette farbe Blüten und kleine hellrothe Beeren. Gekaut schmeckt es anfangs bitter und dann süß. Ist man die Beeren, so muß man sich gewaltig erbrechen, bekommt zugleich einen Durchfall und empfindet schneidende Schmerzen im Leibe.

Aber noch gefährlicher ist die Tollkirsche (2) mit ihrer glockenförmigen Blüthe. Ihre Frucht wird im Herbst reif, und weil sie einer

Plantes venimeuses.

Tous les végétaux et tous les fruits ne sont pas également bons à manger. Il y en a de venimeux qui altèrent l'économie animale et détruisent la santé. Quelques-uns même, sont un poison subtil qui donne la mort à celui qui a l'imprudence d'en goûter.

La Douce-amère (1) est une plante très-dangereuse. Ses fleurs naissent en bouquet; leur couleur est d'un bleu tirant sur le violet, Aces fleurs succèdent de petites baies ovales d'un rouge foncé. Si l'on mâche la plante, elle est d'un goût doux et amer. Les baies prises intérieurement excitent des vomissements convulsifs, et causent une diarrhée accompagnée de violentes tranchées dans les entrailles.

La Belle-Dame (2) est encore plus dangereuse. Les fleurs de cette plante sont en cloches. Son fruit mûrit en automne, et comme

Piante velenose.

30

Tutti i vegetabili, e tutte le frutta non sono egualmente buone a mangiarsi. Molti sono velenosi, che alterano il sistema animale, e distruggono la salute. Alcuni anche contengono un veleno sottile, che cagiona la morte a chi ha l'imprudenza di gustarne.

La Morella (1) è una pianta pericolosissima. I suoi fiori nascono a guisa di mazzo, hanno un color turchino paonazzo, e a queste succedono coccolette ovali di un rosso cupo. Se si mastica la pianta ha un gusto dolce, e amaro, e le coccole prese interiormente eccitano un vomito convulsivo, causano una diarrea accompagnata da dolori acutissimi nelle viscere.

La Bella donna (2) è ancor più pericolosa. I fiori di questa pianta son fatti a campana, le frutta maturano in autunno, e sic-

wahren Kirsche sehr ähnlich sieht, so hat sie schon manchen Unachtsamen zum Genusse verleitet und schrecklich vergiftet. Ein solcher Unglücklicher fällt in grausame Bangigkeit, bald darauf wird er wüthend, und nach wenigen Stunden stirbt er in der Raserey dahin. Nichts kann ihn retten, als wenn man ihm gleich anfangs zum Erbrechen eingibt, und er dadurch die Kirschen wieder aus dem Magen bringt. Auch bey der Vergiftung durch das Bittersüß muß man sich noch mehr zum Erbrechen reizen, als es dieses Pflanzengift schon für sich thut.

So giftig beyde Gewächse sind, so werden sie doch auch als Arzeneymittel wider gewisse Krankheiten gebraucht, und sind also nicht ohne Nutzen.

il ressemble beaucoup à une cerise, son apparence trompeuse a souvent engagé des imprudens à en manger, et une mort cruelle fut bientôt la suite de leur ignorance. Le malheureux sur lequel agit ce poison violent et narcotique, éprouve des malaises et une affreuse anxiété. Bientôt après, il entre en fureur, et dans l'espace de quelques heures, il meurt dans des accès de rage. On ne peut le sauver qu'en lui faisant prendre sur le champ un vomitif, pour chasser de l'estomac le fruit empoisonné. On doit suivre le même procédé, pour prévenir les effets pernicioeux de la Douce-Amère. Cette plante excite de violents vomissemens, et ce n'est qu'en les provoquant encore davantage, qu'on réussit à se délivrer du poison.

Tout venimeux que sont ces végétaux, on les emploie néanmoins comme remèdes dans certaines maladies, et sous ce point de vue, ils sont de quelque utilité.

come rassomigliano alle ciliege, la sua apparenza fallace ha spesso attratto imprudenti a mangiarne, e una morte crudele fu subito la conseguenza della loro ignoranza. Lo sfortunato sopra di cui agisce questo violento, e sonnifero veleno, prova tedio, e uno spaventevole affanno. Poco dopo divien frenetico, e in qualche ora muore in accesso di rabbia. Non può salvarsi, che dandogli subito un vomitivo per isprigionare dallo stomaco il frutto avvelenato. Si dica lo stesso per prevenire gli effetti della Morella. Questa pianta eccita violenti vomiti, e provocandoli ancor di più, si riesce a liberarsi dal veleno.

Questi vegetabili quantunque velenosi, sono impiegati per rimedj in certe malattie, e sotto quest' aspetto recauo qualche utilità.

Mérges Plánták.

Nem mind megehetőek a' plánták és a' gyümölcsök; sőt mérgesek is vagynak, úgy hogy ha azokat megennék, az egészségünket igen megvesztegetnék; némellyek pedig a' vigyázatlan nyalakodóknak halálosan is törkökre forrnak.

A' Keserédesnek (1) violaszínű virágai és apró világospiros bogyói vannak. Ha megragják, eleinte keserű azután édes. Ha valaki a' bogyóit megeszi hány tőle igen nagyon alól is meghatja az embert 's keserves tsikarásokat okoz a' hasában.

De a' harangvirágú Natragulya (2) még veszedelmesebb. Ennek a' gyümöltse ősszel érik meg, 's minthogy az igazi tse-resznyéhez igen hasonlít, már sok vigyázatlanokat rászedett,

Gedowaté byliny.

Ne wśedky byliny a owoce gsau gedlé; nalezagi se teš gedowaté mezy njmi, genž, edyž se gich požjwa, zdrawj welmi što dliwé gsau; ba mnohé vsinrcugi neopatrného, který gich pómřá.

Sladká hořká (1) má fialowé kwěty, a drobná čerwenaučká zrnka. Šweglaná chutná z počátku hořce a pak sladce. Gili edo ta zrnka, tedy musšy brozně dáwit, dostane spoli auplawicy (běhawku) a črtj boleštně řezánj.

Wšak geště nebezpečněššj gešt lilek bláznowý (2) s šwým zwonečku podobným kwětem. Gegi owoce na pódzym dozráwá, a protože prawé řezšni túže podobná gešt, tedy giš

ΦΑΡΜΑΚΕΡΑ' ΦΤΤΑ'

Κάθε φυτὸν ἔχει καρπὸς δὲν εἶναι φαγώσιμα: ἐπειδὴ εὗρισκονται τινὲς καρποὶ, οἱ ὅποιοι τρωγόμενοι βλαπτὰσι πύλιν τὴν ὑγίαν, ἔτι ἄλλοι θανατώνουσι τὸν δαγκάνοντα αὐτοὺς ἀπροσέκτως.

Τὸ Γλυκύπικρον (1) ἔχει βιολετόχρῳα ἄνθη καὶ μικροὺς κοκκινόθαφεις καρποὺς. Ὄταν τὸ μασήσῃ τις πρῶτον ἔχει γεῦσιν πικράν, ἔπειτα γλυκεῖαν, εἰάν ὁμοῦ φάγῃ τις τὸν καρπὸν του, τότε πρέπει νὰ ξεράσῃ βιάως, ἔτι ἀποκτᾷ ὁμοίως κίνησιν τῆς κοιλίας, ἔτι αἰσθάνεται πόνους σφοδρὰς εἰς τὸ σῶμα.

Τὰ Μελανόκερασα (2) ὁμοῦ μετὰ τὰ κωδωνοειδῆ αὐτῶν ἄνθη εἶναι ἔτι ἐπικινδυνότερα. Ὁ καρπὸς αὐτῶν ὠριμάζει τὸ φθινόπωρον, ἔτι ἐπειδὴ ὁμοιάζει μετὰ τὰ ἀληθινὰ κεράσια, ἐκινήθησαν

a' kik megéven irtóztató kíno-
kat szenvedtek a' mérge miatt
és meghaltak. Az ilyen szeren-
tsétlen irtóztató szorongattatáso-
kat szenved, azután csak hamar
döbösségbe esik 's egynehány
órák múlva meghal. Semmi se
mentheti meg a' haláltól, hanem
az, ha eleinte mindjárt hánytá-
tót adnak bé neki, és a' bogyó-
kat kiányhatja. Ha valaki Ke-
serédes vagyis iszalag bogyókat
evett, annak is legjobb magát
a' hányásra erőltetni, még job-
b'n, mint maga a' mérges bogyó
erőlteti.

Bár melly mérges legyen mind
a' két plánta; mégis orvosságra
is fordítják némelly betegsé-
gek ellen, és e' szerint nem ép-
pen hasznavehetetlenek.

mnobého nepozorného k požitj
zawedla, a strážně otráwila. Ta-
kowý nešťastnýk vpadá w přehroz-
nau tefnost, brzy nato zůwi,
a po několič hodinách wzurivosti
umírá. Nic ho nemuž ochránit
nežli když se mu hned z počátku
k dáwenj dá, a on tím opět ty
třessně ze žaludku přisprawj. Tež
při otráwenj škrze stádkau hoř-
kau musj se člowěk gestě wjce
k dáwenj dráždit, nežli to ta ge-
dowatošt bylinná giž sama pro
sebe činj.

Galkoli ty obě zrořiliny geho-
waté gsau, tedy se gich předsce-
tatě galožto prostředků léčebných
proti gistým nemocem vjswá, a
negsau tedy bez vžitku.

πολλοὶ ἀπρόσεκτοι καὶ ἐφαγον ἀπ'
αὐτὰ καὶ ἐφαρμακώθησαν τρομακ-
τικῶς· ἐναις τοῖστος δυσυχῆς πίπ-
τει πρῶτον εἰς ἓνα ὑπερβολικὸν
τρόμον, καὶ μετὰ τοῦτο λυστάζει.
Κανέν ἄλλο δὲν δύναται νὰ τὸν
λυτρώσῃ, παρὰ ἐὰν τῷ δώσῃ
τις εὐδυσ, ξεραικὸν καὶ ξερὰ πάλιν
τὰ κεράσια ἀπὸ τὸν σόμα-
χόν του. Καὶ εἰς τὴν φαρμάκω-
σιν τῶν Γλυκυπίκρου πρέπει νὰ
παροξύνῃ τις ἔτι περισσότερον
πρὸς ἐμετόν, πρὸ τοῦ ἐνεργήσῃ
τὸ φάρμακον,

Ὅσον φαρμακερὰ καὶ ἂν ᾖναι καὶ
τὰ δύο φυτὰ, πλὴν τὰ μετα-
χειρίζονται ὡς ἱατρικὰ εἰς τινὰς
ἀσθενείας, καὶ εἶναι κατὰ τοῦτο
ᾠφέλιμα.

Der Mensch lebt nicht nur von den Gewächsen der Erde und von dem zahmen Viehe, das er sich zieht; sondern auch von dem Fischfang und der Jagd, mit welchen er sich oft nur zum Vergnügen beschäftigt, doch noch weit öfter, um sich Speise zu verschaffen.

Unter den Fischen, die sehr häufig genossen werden, ist der gemeine Karpfen (1) und der glänzende Spiegelskarpfen (2) vor andern beliebt. Sie können ein Alter von hundert Jahren erreichen, und wenn man sie in eigenen Fischteichen unterhält, so werden sie so zahm, daß man sie mit einer Glocke zusammen rufen kann.

Der Barbe (3) hängen vom Oberkiefer Fäden herab, die wie

L'homme ne se nourrit pas seulement des végétaux que produit la terre, et des animaux qu'il élève pour ses besoins journaliers; la chasse et la pêche lui fournissent aussi une abondante nourriture. Il en fait son amusement favori, mais il s'en occupe le plus souvent pour se procurer des aliments.

Parmi les poissons dont on fait la plus grande consommation, les plus recherchés, sont la Carpe commune (1) et la Carpe miroitée ou à larges écailles (2). On prétend qu'elles peuvent vivre cent ans, et si on les nourrit dans des viviers, on peut les apprivoiser au point de les rassembler au son d'une cloche, pour leur donner à manger.

Le Barbeau (3) est ainsi nommé de deux barbillons qui

L'uomo non si nutrice solamente di vegetabili prodotti dalla terra, nè di animali allevati per i suoi quotidiani bisogni; la caccia, e la pesca gli somministrano anche un abbondante nutrimento. Ne fa il suo divertimento favorito, spessissimo però sen'occupa per procurarsi l'alimento.

Fra i pesci, di cui si fa il maggior consumo, i più ricercati sono i Carpioni, l'ordinario (1) e con larga squaglia (2). Si pretende, che possano vivere cento anni, e se si alimentano nei viva, possono talmente addomesticarsi da radunarli al suono di una campana per dar loro da mangiare.

Il Barbio (3) è così nominato dalle due barbette che gli

ein Knebelbart anzusehen sind. Sie lebt am liebsten in Wässern, die schnell fließen, und hat ein angenehmes Fleisch.

Der Bors (4) mit seinen rothen Flossen und den dunkeln Querstreifen über dem Rücken ist ein sehr schöner Fisch, und hält sich sowohl in fließenden als in stehenden Wässern auf. Sein Fleisch ist auch sehr wohlschmeckend.

Diese Fische leben von Würmern und Insecten, die im Wasser wohnen, von Moos und Pflanzen. Wenn man sie eigens füttert, so kann man ihnen auch Brot geben.

lui pendent au bout du museau, et qui ressemblent assez à une moustache. Ce poisson se plaît surtout dans les eaux vives et rapides, sa chair est d'un goût délicat et agréable.

La Perche (4) est un très-beau poisson. Elle a les nageoires rouges, et sur le dos, des raies ou bandes transversales de couleur foncée. Elle vit également dans les lacs et dans les rivières. Sa chair est délicate, très-tendre et d'un très-bon goût.

Ces poissons se nourrissent de vers et d'insectes qui se trouvent dans l'eau, ainsi que de mousse et de quelques plantes. Quand on en prend un soin particulier, on peut aussi leur donner du pain,

pendono all'estremità del muso, e che rassomigliano molto a una basetta. Si diletta delle acque vive, e rapide, e la sua carne è di un gusto delicato.

Il Pesce persico (4) è bellissimo, ed ha le pinne rosse, e sul dorso striscie trasversali di colore oscuro. Vive nei laghi, e nei fiumi, e la sua carne è delicata, tenerissima, e di un gusto squisito.

Questi pesci si nutrono di vermi, d'insetti, che sono nell'acqua, come pure di porracina, e di qualche pianta. Quando se ne prende una cura particolare, si può anche dar loro del pane,

Folgóvízi Halak.

Az ember nem csak földi plántákkal és magának tenyésztetett szelid állatokkal él, hanem a' halászatból és vadászatból is, mellyekkel gyakran csak maga mulatságára foglalatoskodik; de mégis gyakrabban azért, hogy eledelt keressen magának.

Az ennivaló halak között a' Potyka (1), és a' Tükrősponty (2) legkedvesebbek. Ezek szaz esztendeig is élélhetnek, és ha különös halastavakban tartatnak, úgy megszelidülnek, hogy mikor enniek ad az ember egy tsengetyűvel mind öszvegyűjtheti őket.

At' Márnának (3) bajszszai vannak, mellyek fonal formák. Ez a' sebesen folyó vizeket szereti, és igen jóízű húsá van.

Říčné ryby.

Slowěť gest žiw negen od zrostlin země, a od pitomých hověd kterať sy odchová, nybrž také od lowu ryb a od honby, kterými se často gen pro wyraženj objrá, mnohém wssak castěji k zgeduánj sobě pokrmu.

Mezy rybami, kterých se welsmi hogně požívá, gest pro stý Kapr (1) a lesfnutý hlad: ký Kapr (2) před ginými oblíbený. Oni mohau wěku stoletho dosáhnuť, a chowagjli se we wlastnjch rybnicých, tedy také zpitoměgi, ze se ku pokrmenj zwoncem swoláwati mohau.

Parmě (3) wísegi z swrchnj plautwe wlátna, kterať co fausy (klimborty) wyhljěgi. Ona žige neyraděi we wodách, kterať z bystra tekau, a má chutné maso.

ΠΟΤΑΜΙΑ ΟΦΑΡΙΑ.

Ο άνθρωπος δὲν ζῇ μόνον ἀπὸ τὰ φυτὰ τῆς Γῆς καὶ ἀπὸ τὰ ἡμερὰ ζῶα, τὰ ὅποια αὐτὸς τρέφει, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν φαρικὴν καὶ κυνήγιον, μὲ τὰ ὅποια πολλὰκις ἀσχολεῖται μὲν διὰ ἰδιαντοῦ τέρψιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁμῶς διὰ τροφῆν-
του.

Μεταξὺ τῶν ὀφάρων τὰ ὅποια τρώγονται συχνάκις προτιμᾶται τὸ Κοινόν (1) καὶ ἀργυροεῖς Σαζά-
νιον (2). Αὐτὰ ζῶσιν ἕως ἑκατὸν χρόνους. Ἐὰν δὲ τὰ τρέφηται εἰς ἰδιαντοῦ λίμνην, γίνονται τόσον ἡμερὰ ὥστε δύναται νὰ τὰ προσκαλήται εἰς τὸ φαγητὸν μὲ ἓνα κωδῶνι.

Τὸ Μπαρπούνι (3) ἔχει εἰς τὴν ἀνωτέραν τοῦ σιαγόνα κλοσὰς αἱ ὅποια θεωροῦνται ὡς μουσάκια. Αὐτὸ ζῇ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς νερὰ ταχύρροα, καὶ ἔχει νόστιμον κρέας.

A' Folyóvízi Siger (4)
veres úszószárnyaira és a' hátán
keresztben álló setét tsikjaira
nézve igen szépség, a' melly
mind folyó mind álló vizekben
lakik. Ennek is igen jóízű a'
húsa.

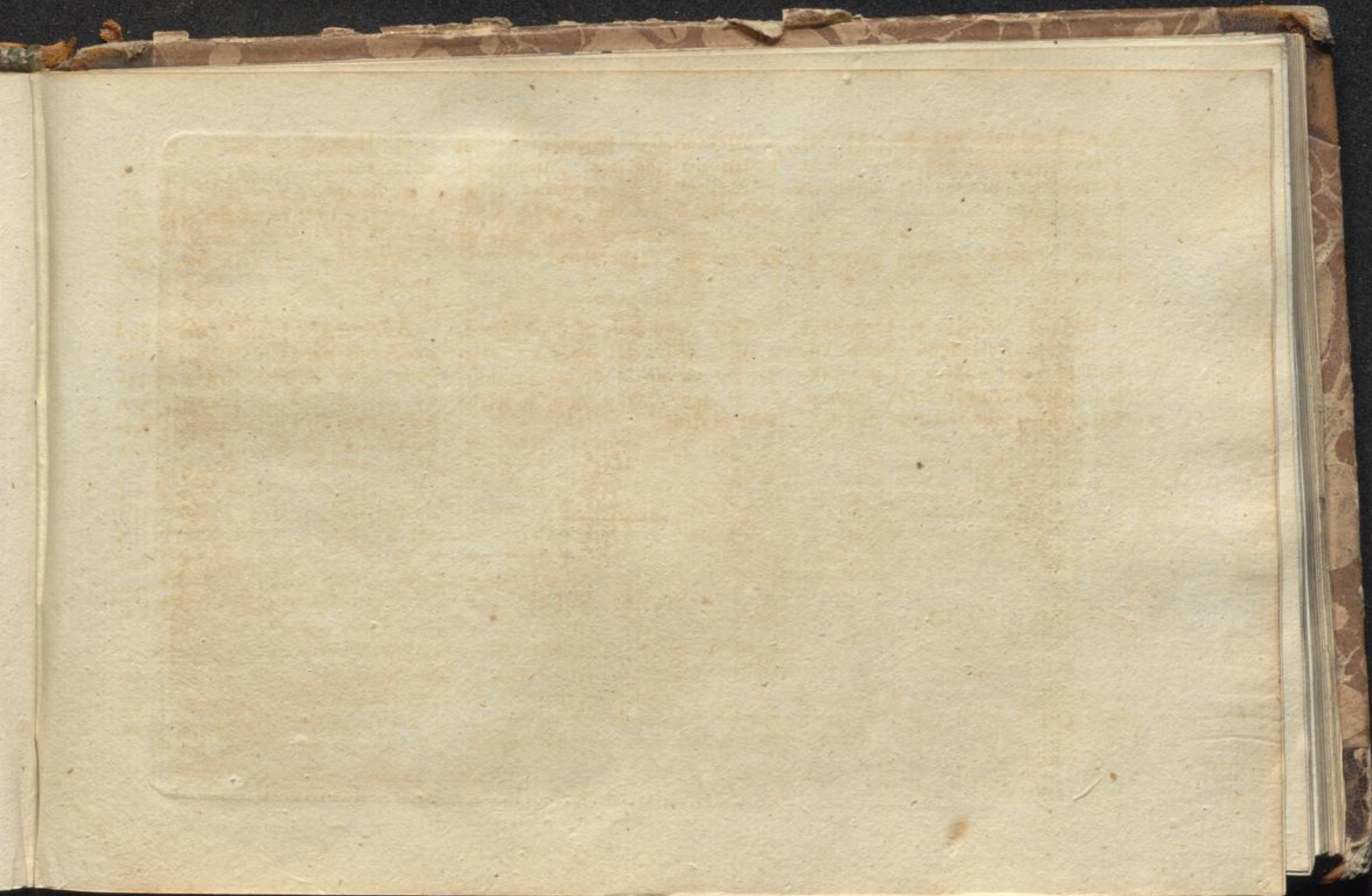
Ezek a' halak vízi férgekkel
és bogarakkal élnek, nem kü-
lömben vízi mohval és plánták-
kal. Ha az ember maga táplálja
öket, kenyeret is adhat nekik.

Wokaun (4) swým čerweným
perutím a tmavými pruhy zpřej-
po hřbetě gest překrásná ryba,
zdrůgic se gať w tekutých tať y
wstogatých wodách. Gegi maso ge
taťe velmi dobré chuti.

Tyto ryby žijí gsau od čerwů,
a žijí, gestto we wodě přebýva-
jí, od mechu, a bylin. Krmíme-
li ge sami, tedy gim y chleba
dátí můžem.

Η Πέρκη (4) η οποία έχει λε-
πίδας κοκκίνας και σκοτεινάς πλα-
γίας γραμμάς επάνω εις την ρα-
χίν της, είναι εν ωραίων ὀφάρκων,
και ζῇ ἐπίσης εις κινούμενα και
ἀκίνητα νερά, τὸ κρέας του είναι
πολλὰ νόστιμον.

Αὐτὰ τὰ ὀφάρια ζῶσιν ἀπὸ
σκωλήκια και ἔντομα, τὰ ὁποῖα
εὐρίσκονται εις τὸ νερόν, ἀπὸ φυ-
τὰ και μούσκλην. ὅταν δὲ φυ-
λάττωνται εις ἰχθυοτροφεία, τρέ-
φονται και με ψωμί.

Fabeln.

Der Rabe hatte ein großes Stück Käse gestohlen, und war damit auf einen Baum geflogen, um es da zu verzehren. Der Fuchs, der eben vorbey ging, beschloß, ihm das schöne Stück abzuschmeißen. „Du unvergleichlicher Vogel! sprach er: Ich wünsche schon lange, dich in der Nähe zu bewundern, und jetzt wird mir endlich dieses Glück zu Theil. Du bist so verständig als die Eule, so majestätisch als der Adler und so lieblich als die Taube. Auch deine Stimme habe ich schon von ferne vernommen; doch möchte ich sie nun auch in der Nähe genießen. O sey nicht unerbittlich, öffne den Mund und laß auch an deiner Stimme mich ergehen.“ Der Rabe war ganz berauscht von diesem Lobe. Er öffnete wirklich den Schnabel, und ließ sein Gekrächze hören; aber dabey entfiel ihm der Käse, den der Fuchs sogleich davon trug, ohne sich weiter um den

Fables.

Un Corbeau avait enlevé dans ses griffes un gros morceau de fromage: il vole au haut d'un arbre, pour le manger à son aise. Un Renard qui passait par hasard, résolut de lui escroquer cette friande lippée. „Charmant oiseau, Phénix de la gent ailée, dit-il: il y a long-temps que je brûle du désir de t'admirer de plus près, et ce bonheur va enfin devenir mon partage. Tu as autant d'esprit que la chouette, tu as la majesté de l'aigle, la douceur et l'amabilité de la colombe. Les doux accents de ta voix ont aussi frappé mon oreille dans le lointain; que ne puis-je avoir le plaisir de t'entendre de plus près. Ne sois pas inexorable, je t'en conjure, ouvre ton bec mélodieux, et charme moi par la beauté de ton chant.“ Le Corbeau ravi ne se sent pas de joie, ces louanges lui font tourner la tête.

Favole.

Un corvo aveva coi suoi artigli rapito un grosso pezzo di cacio; e dipoi era volato sulla sommità di un albero per mangiarlo più comodamente. Una Volpe passando a caso di là si risolse di scroccargli questo delicato boccone. „Vezzoso uccello, Fenice della specie alata, gli disse: è molto tempo che ardo di desiderio di vagheggiarti più da vicino, eccomi finalmente giunta a possedere questa felicità. Tu uguagli in ispirito la civetta, in maestà l'aquila, e in dolcezza, e semplicità la colomba. La melodia della tua voce ha ferito da lontano le mie orecchie; perchè non potrei aver io il piacere di sentirla da più vicino? Ti scongiuro, apri il tuo becco, e rapiscimi colla soavità del tuo canto.“ Il corvo fuori di se per l'allegrezza di queste lodi, che gli fanno girare il cervello, apre

häßlichen Vogel zu bekümmern. So
ergeht es denen, die sich durch
Schmeicheleyen gewinnen lassen.

Aber auch der arge Schmeichler,
der Fuchs, blieb nicht ungestraft.
Er setzte sich in einem Gebüsch
nieder, um da den Lohn für seine
Lügen zu verzehren; doch zu sei-
nem Verderben. Der Käse war von
einem Landmanne vergiftet und für
die Mäuse hingelegt worden, be-
vor ihn der Rabe gestohlen hatte.
Nun fraß ihn der Fuchs, das Gift
fiel bald an zu wirken, und er hat-
te den Tod davon. Dieser Lohn ist
allen Schmeichlern zu wünschen.

Pour montrer sa belle voix, il ou-
vre un large bec, et fait entendre
son affreux croassement; mais en
même temps, il laisse tomber son
fromage; le renard s'en saisit et
l'emporte sur le champ, sans plus
se soucier du vilain oiseau. Tel
est le sort de ceux qui prêtent
l'oreille aux flatteries.

Le Renard, cet impudent flat-
teur, reçut aussi la juste puniti-
on qu'il méritait. Il s'assit dans
un buisson, pour manger la proie,
qu'il devait à son effronterie;
mais ce qui était le prix du men-
songe, fut la cause de sa perte.
Le fromage volé par le corbeau
avait été empoisonné par un vil-
lageois, qui l'avait jeté dans son
champ pour donner la mort aux
souris. Le Renard l'ayant mangé,
le poison commença bientôt à
agir, et le malheureux mourut
dans les plus affreuses douleurs.
Puisse-t-il en arriver autant à
tous les flatteurs.

il largo becco per far sentire lo
spaventevole suo canto, e nel
tempo stesso gli cade il pezzo
di cacio. La volpe sen'impadro-
nisce, e sene va subito senza cu-
rarsi più dello sciocco uccello.
Tale è la sorte di coloro, che
prestano orecchio alle adulazioni.

La Volpe, quest' imprudente
adulatrice, ricevè anche il giusto
meritato gastigo. Si assise sopra
un cespuglio per mangiarci la
preda acquistata per la sua sfron-
tataggine, ma quel che era il frut-
to della bugia, fu la causa della
sua perdita. Il cacio rubato dal
corvo era stato avvelenato da
un contadino, che l'aveva getta-
to nel suo campo per dar la mor-
te ai sorci. La volpe avendolo
mangiato, il veleno incominciò
ben presto ad agire, e l'infelice
mori sbranata da acutissimi do-
lori. E' da desiderarsi una simile
ricompensa a tutti gli adulatori.

A' holló egy darab sajtot valahol eltsípven egy fára szállott, hogy azt ott megegye. Ezt egy róka meglátván feltette magában hogy azt tőle eltsálja. „Oh te gyönyörű madár! így szóllítá megbe régen kívántalak már közelebből is látni! 's imé tsak most lehet ez a' szerentsém. Nálad biz' a' bagoly sem okosabb, a' sas semmivel sem pompásabb és a' galamb nem kellemetesebb. A' szavadat is hallottam már távolról; de ilyen közelről szeretném ám még hallani! Ugyan kérlek, nyisd meg a' szádát, hadd gyönyörködjem már a' szavadban is!” A' hollót ezek a' magasztalások me' szédítvén; felnyitá a száját 's krákgogni kezd: de bezeg a' sajtot elejtette a' krákgóság miatt; a' róka pedig felkapván elkullogott vele, a' bohó hollóra semmit sem ügyel-

Řekawec vřradl weliký kus seyr a vletěl s ním na strom, by ho tam strávil. Liška, právě okolo gdauc, vřmnila ten pěkný kus na něm vřstřbetat. „Ty přewyborný ptáku! pravila: Biž dárno přegi, zbližka se tobě podívít, a nyní mi to sřstřij za podíl se dostane. Ty gřv tař rozumný gařo řowa, tař wesiřawný gařo řowel. Těř hlas twůg giř zdaleka gřsem zasleřla; wřřař tařě z bliřka bych ho teř ráda vřřila. O nebůd nevřprofyřtedlným, otewřiř vřřta, a deg mi se y twřm hlasem obwesiřlit.“ Řekawec byl celý opogemý tau řwálau. On poote wřřew w řřutku zobál dal řvřřet řwé řřkánj; ale při tom vřpadl mu seyr, řřerý liřka hřed odneřla, nedbagic dálegič o toho řřřeredněho ptáka. Tař se řřawá

Ο Κόραξ ἤρπαξε ἓνα μεγάλο κομμάτι τυρι, καὶ ἀπέταξεν ἐπάνω εἰς ἓνα δένδρον διὰ τὴν τὸ φάγη ἔκει. Μία Ἀλωποῦ ἀπερνούσα ἐκεῖθεν, ἀπεφάτισε νὰ τοῦ ἄρπαξῇ τὸ τυρί μὲ κολακείας, τοῦ εἶπε λοιπόν. „Ὁ ἀπαρομοιάζων ὄρνεον, ἐγὼ ἐπεθυμῶν πρὸ πολλοῦ νὰ ἰδῶ τὰ θαυμάσιά σου προτέρηματα ἐγγύθεν, καὶ τώρα μόνον τελευταῖον γίνεται εἰς ἐμένα αὕτη ἡ εὐτυχία ἐν μέρει. Εὐὶ εἶσαι γνωστικός ὡς ὁ βῦας, μεγαλοπρεπής ὡς ὁ Αἰετός, ἀρεσός ὡς ἡ περιεργά. Ἦκουσα καὶ τὴν φωνὴν σου μακρόθεν, ἡ θελα ὁμῶς νὰ τὴν ἀπολαύσω καὶ ἐγγύθεν. Ὁ μὴ γίνεσαι τόσον σκληρός, ἀλλ' ἀνοίξον τὸ στόμα σου, διὰ νὰ χαρῶ αὐτὴν τὴν φωνὴν σου.“ Ο Κόραξ ἔξεπλάγη ἀπ' αὐτὸν τὸν ἑπαινον, ἤνοιξε τὸ στόμα του, καὶ ἄφησε τὴν ἄλωποῦ νὰ ἀκούσῃ τὴν φωνὴν του, ὁμῶς ἐν ταῦτ' αὐτὴ ἐπέσε καὶ τὸ τυρίον ἀπὸ

vén. Így járnak azok, a' kiket
a' tsapodárok 's hízelkedők
mindenre rávehetnek.

De ez a' ravasz hízelkedő sem
maradt szárazon; mert, hogy ha-
zudozásai jutalmát a' sajtot meg-
ehesse, egy bokor alá ült, ma-
ga veszedelmére. Azt a' sajtot
egy földmivelő az egerek pusztí-
tásará készítette volt 's méreg-
gel öszve keverte, minek előtte
azt a' holló ellopta. A' róka te-
hát megévén, a' méreg tsak ha-
mar meghatotta a' bélit 's meg-
veszekedett belé. Bár é volna min-
den álnok hízelkedőnek a' ju-
talma.

tém, genž se pochieben wjm zey,
štati daji.

Wšat y tá zlá pochiebnice,
liška, neostala bez trestu. Ona se
vsadila, w hauffij (krowj) čte-
gic tu odplatu za své lži štrávit,
ale k své záhube. Ten seyr byl
od gednoho kragáka zgedowacen,
a pro myši tam položen prw než
ho křawec byl vkradl. Ted ho
liška sežrala, ged brzy počal
vcinkowat, a ona měla smrt z to-
ho. Tato odplata gest wšem po-
chiebníkum k přání.

τὸ σῶμα, τὸ ὁποῖον ἤρπαξεν ἡ ἄ-
λωπού εὐθὺς χωρὶς νὰ φροντίζη
πλέον διὰ τὸ ἀσχημον ὄρνεον.
Τοιαῦτα πάσχουσιν οἱ νικόμενοι ἀ-
πὸ τὰς κολακείας.

Ὅμως μὴτς ὁ κακοποιὸς κολαξ
ἢ ἄλωπού ἐμεινεν ἀτιμώρητος. Αὐ-
τὴ ἐκάθισε εἰς ἓνα μικρὸν δάσος διὰ
νὰ φάγη τὸν μισθὸν τῶν ψευμάτων
της, πρὸς ἀπάλειάν της ὅμως· τὸ
τυγὶ ἦτον φαρμακευμένον ἀπὸ ἓνα
χωρικόν, καὶ ἐβάλθη ἐκεῖ διὰ τοὺς
ποντικούς πρὶν νὰ τὸ κλέψῃ ὁ
κόραξ. Λοιπὸν τὸ ἔφαγεν ἡ ἄλω-
πού, τὸ φαρμάκι ἤρχισε νὰ ἐνερ-
γῇ καὶ ἡ ἄλωπού ἔλαβε τὸν θά-
νατόν της ἀπ' αὐτό. Αὐτὸς ὁ μισ-
θὸς εἶναι ἄξιος δι' ὅλους τοὺς κο-
λακας.

Käfer.

Die Käfer können sowohl kriechen als fliegen, und sind mit harten Flügeldecken versehen, die ihnen zugleich statt eines Panzers dienen.

Der Maykäfer (1) braucht fünf Jahre, bis er ganz erwachsen ist. Er bringt den Gärten und Wäldern großen Schaden, weil er oft in unzählbaren Schaaren erscheint, und alles Laub an den Bäumen und kleinen Gewächsen abfrisst. Er ist röthlich von Farbe.

Der Nashornkäfer (2) ist größer, macht aber doch viel weniger Schaden. Seine Farbe ist braun, und auf dem Kopfe hat er

Scarabées ou Coléoptères.

Les Scarabées sont des insectes volants. Leurs ailes membranées sont enfermées sous des étuis ou fourreaux écailleux et solides, qui leur servent en même temps de cuirasse.

Le Hanneton (1) subit plusieurs metamorphoses, et ce n'est que dans la cinquième année, qu'il parvient à l'état parfait. Il est d'une couleur tirant sur le rouge. Ces insectes sont le fléau des jardins et des forêts. Il en paraît souvent des essaims, qui portent partout le ravage et la destruction: ils dévorent les plantes délicates, et dépouillent entièrement les arbres de leurs feuilles.

Le Moine ou Scarabée Nasicorne connu aussi sous le nom de Monocéros (2) est beaucoup plus grand, mais

Scarafaggi.

33

Gli Scarafaggi sono insetti volanti. Le sue ali membranose rinchiusse sotto guaine scagliose e solide, fanno loro nel tempo stesso le veci di corazza.

Lo Scarafaggio melolanta (1) subisce molti cambiamenti, e solamente nel quinto anno giunge ad uno stato perfetto. Il suo colore è rossiccio. Questi insetti sono il flagello dei giardini, e delle selve. Ne compariscono spesso sciami, che portano per tutto strage e distruzione: divorano le piante delicate, e spogliano intieramente gli alberi delle loro foglie.

Lo Scarafaggio Liocorno (2) è molto più grande; ma cagiona minor danno. E' color bruno, ed ha sulla testa un cor-

ein Horn, das rückwärts gebo-
gen ist.

Der Herkulskäfer (3) ist ei-
ner der größten, die man kennet. Er
ist von schöner dunkelblauer Farbe;
doch seine großen Fresszangen, von
welchen die obere ungleich länger ist,
geben ihm ein furchtbares Ansehen.
Er lebt von den Säften einiger
Bäume, deren Rinde er durchsäget.
Fliegt er, so machen seine steiffen
Flügel ein lautes Brausen in der
Luft; denn er wird über fünf Zoll
lang. Uebrigens ist er ganz unschäd-
lich.

Der Herkulskäfer wird nur in
heissen Ländern angetroffen; aber den
Maykäfer und den Nashornkäfer
findet man in kältern Ländern.

il cause moins de dommage. Il
est de couleur brune, et il a
sur la tête une corne arquée en
arrière et en faucille.

Le Scarabée Hercule (3)
est un des plus grands que l'on
connaisse. Il est d'une belle cou-
leur de bleu foncé, mais les an-
tennes ou pincés dont il est
pourvu, étant d'inégale grandeur,
lui donnent un air hideux et for-
midable. Il se nourrit du suc de
certains arbres, dont il perce et
scie l'écorce. Quand cet insecte
vole, le frottement de ses ailes
qui ont beaucoup de roideur, ex-
cite un bourdonnement qui se
fait entendre assez loin. Ce Co-
léoptère qui a plus de cinq pou-
ces de longueur, ne cause d'ail-
leurs aucun dommage, et n'a au-
cune qualité nuisible.

Le Scarabée Hercule ne se trou-
ve que dans les climats chauds;
mais le Hanneton et le Nasicorne
habitent les pays froids,

no curvato indietro, e a guisa
di falciuola.

Lo Scarafaggio Ercu-
leo (3) è uno dei più grandi,
che si conosca. E' di un bel co-
lore turchino cupo; ma le an-
tenne, di cui è provvisto, es-
sendo di una grandezza inegua-
le, gli danno un'apparenza orri-
da, e spaventevole. Si nutrisce
del sugo di certi alberi, di cui
sega, e penetra la scorza. Quan-
do vola la confricazione delle
sue ali inflessibili eccita un rom-
bo, che si fa sentire da lontano.
Quest' insetto, che ha più di
cinque pollici di lunghezza,
non cagiona però alcun danno,
nè ha veruna qualità nociva.

Lo Scarafaggio Erculeo non
si trova che in climi caldi; ma
il Melolanta, e Liocorno abitano
i paesi freddi.

Bogarak.

A' bogarak repülhetnek is mászkálhatnak is; némelyeknek kemény szárny fedelek van, melly mintegy paizsúl szolgál nekik.

A' Tserébogár (1) öt esztendő alatt nő meg egészen. Ez a' kertekben és az erdőkben nagykárokat tesz, mert sokszor számtalan seregben jelenik meg, és a' fák 's tsemetek leveleit lepusztítja. Ez rőt színű.

Az Orrszarvú Tserébüly (2) sokkal nagyobb, de még sem tesz annyi kárt koránt is. A' színe barna, 's a' fején egy hátsza hajlott szarva van.

A' Herkules Tserébüly (3) legnagyobb az esmeretesekek

Braucy. (Chrobácy)

Braucy vmégi gaf lezt tak listat a gšau twrdými trýdlami opatřeni, gesto gim namýsto brněnj (pancyře) slauji.

Babka. (1) potřebuje pět let, až zcela doroste. Ona zahradám a lesům velice působí škodu, protože v nečistých zástupích se okazuje a vřesce listy na stromích a menších zrostlinách sžírá. Gest barvy počernenalé.

Bráň nosorožec (2) gest mnohem větší činj vřas mnohem méně škody. Barva geho gest světlá, a na hlavě má roh, který ze zadu ohnutý gest.

Serkulessu braň (3) gest geden z největších, které žijí

ΚΑΝΘΑΡΟΙ.

Οἱ Κάνθαροι ἔρπασσι καὶ πετώσι καὶ ἔχουσι σκληρὰ πτερωτά σκεπάσματα, τὰ ὅποια ἐν ταύτῃ μεταχειρίζονται εἰς τόπον θώρακος.

Ὁ Μαῖο κανθαρος (1) χρειάζεται τέσσαρας χρόνους ἕως νὰ αὐξήσῃ ἑντελῶς. Προξενεῖ μεγάλην βλάβην εἰς τοὺς κήπους καὶ δάση ἐπειδὴ πολλάκις ἐπιφαίνονται ἀναρίθμητοι καὶ τρώγουσι τοὺς βλαστοὺς τῶν δένδρων καὶ τῶν φυτῶν. ἔχει δὲ χρῶμα ἐρυθρῶδες.

Ὁ Κερατοφόρος Κάνθαρος (2) εἶναι πολὺ μεγαλότερος προξενεῖ ὅμως ἑλιγωτέραν βλάβην, τὸ χρῶμα του εἶναι μελαγχροινὸν καὶ ἔχει εἰς τὴν κεφαλὴν ἓνα κέρατον τὸ ὅποιον κλίνει εἰς τὰ ὀπίσω.

Ὁ ἡράκλειος Κάνθαρος (3) εἶναι ὁ μεγαλότερος ἀπ' ὅσους γνωρίζο-

között. Ez szép setétkék színű; de a' falámjai, mellyek közül a' felső sokkal hosszabb rettenetes tekintetet adnak neki. Eledele némelly fáknak nedvességéből áll, mellyeknek a' kergét által-
fúrja. Mikor repül, a' kemény szárnyfedelei dorombolnak; mert a' hossza őt iznyit is meghalad. Egyébaránt éppen nem ártalmas.

A' Herkules Tserebüly tsak meleg tartományokban lakik; de a' Tserebogár és az Orrszarvú hideg tartományokban is talál-
tatnak.

me. Gest barwy krasné zteinna modré; wssak geho hrubé tesáky z kterých přednj o mnoho delší gest, dáwaj mu strassliwy pohled. On gest žiw od miz některých stromů gichs kuru přerez áwá. Běhli, te-
dy geho tuhá křídla hlasyt hluk w powětij púobj; neb on přes pět caulů se zdaužj. Ostatně ne-
nj docela škodlivý

Ζερκυлешуw брауѣ w хорѣхъ толико землѣ se належѣ але бабѣu nacházýme w землѣ studnečssjch.

μεν, ἔχει ὠραῖον βαθύ γαλάζιον χρώμα, τὰ μεγαλύτερα ὅμως κέρατα ἀπὸ τὰ ὅποια τό ἐν εἶναι ἀνομοίως μεγαλύτερον ἀπὸ τὸ ἄλλο τῷ δίδουσι μίαν φοβερὰν θεωρίαν. αὐτὸς ζῇ ἀπὸ τοὺς χυμούς τῶν δένδρων τῶν ὁποίων περι-
νίζει τὴν φλοῦδα. Ὅταν πετῇ κάμνουσι τὰ σκληράτου πτερὰ ἕνα μέγαν βόμβον εἰς τὸν ἀέρα, διότι γίνεται περισσύτερον ἀπὸ πέντε δακτύλους μακρός.

Ὁ ἡράκλειος Κάνθαρος εὗρίσκε-
ται μόνον εἰς θερμούς τόπους, ὁ Μαϊοκάνθαρος ὅμως ὡς καὶ ὁ κε-
ρατοφόρος εἰς ψυχροτέρους.

Unter den vierfüßigen Thieren gehören die Eichhörnchen zu den lebhaftesten und artigsten. Sie wohnen auf Bäumen, auf welchen sie mit großer Geschicklichkeit theils klettern, theils hin und her hüpfen, und leben von Nüssen, Kernen und süßen Wurzeln.

Das gemeine Eichhörnchen (1) ist nur des Sommers roth; des Winters wird es grau und gibt ein gutes Pelzwerk. Von den Haarspitzen seiner Ohren und seines Schwanzes werden die Mahlerpinsel gemacht.

Das Malabarische Eichhorn (2) ist das größte unter allen, und sehr dicht mit Haaren bewachsen.

Parmi les quadrupèdes, les écureuils ont le plus de vivacité, le plus de légèreté et de gentillesse. Ils demeurent sur la cime des arbres, ils grimpent avec beaucoup d'agilité et sautent légèrement de branche en branche, ou d'un arbre à l'autre. Leur nourriture ordinaire sont des fruits, des noix, des pépins, et des racines douces.

L'Ecureuil vulgaire (1) n'est rouge qu'en été; il change de couleur et devient gris en hiver. Sa peau est une fourrure assez estimée. Le poil qui est à l'extrémité de sa queue et de ses oreilles, est employé à faire des pinceaux.

L'Ecureuil de Malabar (2) est le plus grand de l'espèce, sa peau est garnie d'un poil épais et touffu.

Fra i quadrupedi gli scojattoli hanno maggior vivacità, leggerezza e gentilezza. Abitano sulle cime degli alberi, rampicano con molta agilità, e saltano destramente di ramo in ramo, o da un albero all' altro. Il loro nutrimento consueto sono frutta, noci, granelli, e radici dolci.

Lo Scojattolo volgare (1) è di color rosso nella state, e divien bigio nell' inverno. La sua pelle è una pelliccia molto stimata. Il pelo all' estremità della sua coda, e delle sue orecchie si adopra per far pennelli.

Lo scojattolo del Malabar (2) è il più grande degli altri, ed ha la pelle fornita di un pelo folto, e denso.

Das schwarze Eichhörnchen (3) unterscheidet sich durch einen weißen Ring, der ihm um den Hals herumläuft, von den übrigen.

Das Liberey-Eichhorn (4) hat braune und weiße Streifen auf dem Rücken, und lebt, wie die beyden vorigen, in heißen Ländern.

Das Labradorische Eichhorn (5) ist so, wie das Liberey-Eichhorn, eines der kleinsten. Das Labradorische wird in kältern Ländern gefunden, und hält sich am liebsten in Wäldern von Nadelholz auf.

Diese Thiere sind alle mit einem langen Schwanz gezieret, und ihre hintern Füße sind höher als die vordern, wodurch sie eben zum Klettern und Hüpfen so geschickt sind.

L'Ecureuil noir (3) diffère des autres, par un anneau blanc qu'il a autour du cou, en guise de collier.

L'Ecureuil barbaresque (4) est un joli animal, il a des raies ou bandes brunes et blanches sur le dos. On le trouve ainsi que les deux précédents dans les régions brûlantes du midi.

L'Ecureuil de Labrador (5) ainsi que l'écureuil barbaresque, dont nous venons de faire mention, est un des plus petits. Il habite les climats froids, et se tient de préférence dans les forêts de sapins.

Ces animaux sont pourvus d'une longue queue en forme de panache, qui fait leur plus bel ornement. Ils ont les pieds de derrière plus longs que ceux de devant; c'est ce qui les rend plus agiles, en leur donnant plus de facilité à sauter et à grimper.

Lo Scojattolo nero (3) differisce dagli altri per un anello bianco intorno al collo a guisa di collana.

Lo Scojattolo Barbaresco (4) è grazioso per le striscie brune, e bianche che ha sul dorso. Si trova come i due precedenti nei paesi cocenti del mezzogiorno.

Lo Scojattolo del Labrador (5) come pure il barbaresco, è dei più piccoli. Abita in climi freddi, e preferisce le selve ripiene di abeti.

Questi animali sono provvisti di una lunga coda in forma di pennacchio, che fa loro il più bell'ornamento. Hanno i piedi davanti più corti di quelli di dietro; il che li rende più agili, dando loro maggior facilità a saltare, e a rampicare.

Mókusok.

A' négylábú állatok között a Mókusok a legvirgontzabbak és legfurtsábbak közül valók. Ezek fákön laknak, mellyeken igen jól tudnak mászkálni és ide 'stova ugrálni; mogyoró téllal és édes gyökerekkel élnek.

Az Evet Mókus (1) tsak nyáron által röt; téliire megszürikül, 's igen jó prémbör lesz belöle. A' fülei és farka szörének hegyiből készítik a festő penzliket.

A' Malebári Mókus (2) legnagyobb faj, és igen tömött szörü.

A' Fekete Mókus (3) fejér nyakravalója által különbözik a több fajoktól.

Wewerky.

Mezy čtyrnohými zvířaty patřejí wewerky s nevcileyššími a nevytěstněyšími. Ona zůstávají na stromích, na kterém k welikau zpusobnostij dilem ležau dilem sem a tam škácj, žiwa gšauc od ořešů, gšader, a štáčeky kórněku.

Prostá wewerka (1) ge tolišo w letě cerwená, w zymě zšedivá a dá dobruu kóššinu. zchlupatij špiček vší gegi a ocašu gegiho delagj se maljšké penzlijky.

Malabárská wewerka (2) gest mezy wšemi nevytěstj a welimí hustě sstj obrosilá.

Cerná wewerka (3) rozeznává se bšlau obraučkau, kterau má kšolem okolo křku, od ostatních.

ΣΚΙΟΥΡΟΙ.

Οι Σκίουροι είναι μεταξύ των τετραπόδων ζώων ἀπὸ τὰ ωραιότερα καὶ ζωρότερα. Αὐτοὶ κατοικοῦσιν ἐπάνω εἰς δένδρα ἐπὶ τῶν ὁποίων ποτὲ μέν σκαλώνονται ποτὲ δὲ πηδῶσιν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ ζῶσι μὲ καρῦδια, πηγῆνας καὶ γλυκὰς ρίζας.

Ὁ κοινὸς Σκίουρος (1) εἶναι μόνον τὸ καλοκαίριον κόκκινος, εἰς τὸν χειμῶνα δὲ γίνεται ὑπόλευκος καὶ ἔχει καλὸν γουναρικόν. Ἀπὸ δὲ τῆς ἀκρας τῶν τριχῶν τῶν αὐτίων τοῦ καὶ τῆς οὐρᾶς τοῦ κατασκευάζονται ζωγραφικαὶ γραφίδες.

Ὁ Μαλαθαρικὸς Σκίουρος (2) εἶναι ὁ μεγαλότερος ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους καὶ κατὰ πολὺ μάλιστος.

Ὁ μαύρος Σκίουρος (3) διαφέρει τῶν ἄλλων δι' ἐνὸς λευκοῦ δακτυλιδίου ὅπου περικυκλῶνται τὸν λαιμόντου.

A' Tsikos Mókus (4)
barnás fejér tsikokkal tarkázott
á hátán, és valamint, az éléb-
beniek, úgy ez is á meleg tar-
tományokban lakik.

A' Labradori Mókus (5)
valamint á Tsikos is á legkisseb-
bek közül való. Ez hideg Or-
szágokban lakik, 's főképpen á
fenyves erdőkben szeret tartóz-
kodni.

Fzek az állatok mind hosszú
farkakkal ékeskednek, és hatul-
só lábaik az elsőknel hosszab-
bak lévén igen jól tudnak a' fá-
ra mászni és ugrálni.

Liberaystá wewerka (4)
ma hněde a bílé pruhy, na hřbetě
tě a žige, jako obě předešlé w
horách krájinách.

Labradorstka wewerka
(5) gest tak jako Liberaystá,
jedna z těch nejménších. Labra-
dorstka nalezá se w studenějších
zemích, zdržuje se nejradši w
lesích z jedle.

Tato zvířata jsou wšetecky dlou-
hým ocasem ozdobená a mají zad-
ní nohy jsou výšší nežli přední,
střže co tím samým k lezení a
šplhání tak spůsobné jsou.

Ο Βαρβαρικὸς Σκίουρος
(4) ἔχει ἰσθμὸν γραμμῆς ἐπάνω εἰς
τὴν ραχὴν τοῦ, καὶ ζῇ ὡς καὶ οἱ
ἄνω ρηθέντες δύο εἰς ζεστοὺς τό-
πους.

Ο Βαβαρονικὸς Σκίου-
ρος (5) εἶναι ὡς καὶ ὁ βαρβαρικὸς
ὁ μικρότατος καὶ εὐρίσκεται εἰς
ψυχροὺς τόπους, ζῇ δὲ ὡς ἐπὶ
τὸ πλεῖστον εἰς δάση ἐλάτων.

Ὅλα αὐτὰ τὰ ζῶα εἶναι μὲ μίαν
μακρὰν οὐρὰν σολιτῆμενα, καὶ εἶναι
πρὸς τοῦτοίς τὰ ὀπισθινὰ των πο-
δαρία ὑψηλότερα ἀπὸ τὰ ἐμ-
προθινὰ καὶ διὰ τοῦτο εἶναι εἰς τὸ
να σκαλώνωνται καὶ να πηδῶσι
πολλὰ ἐπὶ τήδεοις.

2

2

Wandernde Krämer.

Der Slawack (1) trägt in Dörfern und Städten seine Rohrdecken zum Verkaufe herum. Die Fuhrleute kaufen sie, um ihre Frachtwägen damit zu bedecken und wider Staub und Regen zu verwahren; die Krämer aber, die unter freyem Himmel Markt halten, legen die Rohrdecken über Stangen, und schützen sich durch dieses leichte Dach sowohl wider Schnee und Regen, als wider die Sonnenstrahlen. Oft belegt man auch den Fußboden in Kellern und Scheunern mit solchen Decken, weil sie wohlfeil sind.

Der Fernrohrhändler (2) verkauft eine theurere Waare. Er hat Augengläser, die dazu dienen, die Sehkraft der Augen lange ungeschwächt zu erhalten; dann Vergrößerungsgläser, die alles, was man durch sie beschauet, größer zeigen, als es wirklich ist; endlich

Merciers ambulants.

Le Valaque (1) va de ville en ville, et de village en village, pour vendre ses nattes de jonc. Les Rouliers les achètent pour en couvrir leurs chariots, et les garantir par ce moyen de la pluie et de la poussière. Les Merciers qui exposent leurs marchandises en vente, et tiennent boutique en plein air, placent ces nattes sur des perches verticales, et sous ce toit léger, ils sont à l'abri de la neige, de la pluie et des rayons brulants du soleil. Comme ces nattes sont à bas prix, on en couvre souvent le pavé des caves et des granges.

Le Vendeur de lunnettes d'approche (2) fait trafic d'une marchandise qui est à très-haut prix. Il a aussi à vendre des lunnettes dont la propriété est de ménager les yeux faibles, et de conserver la vue; des loupes et des microscopes qui

Merciaj ambulanti.

Il Vallacco (1) va di città in città, e da un villaggio all'altro a vendere le sue stoje di giunco. I carrettieri le comprano per coprime i loro carri, e con questo mezzo difenderli dalla pioggia, e dalla polvere. I Merciaj, che vendono le loro mercanzie in botteghe ad aria aperta, pongono queste stoje sopra pertiche verticali, e sotto questo leggero tetto sono al coperto della neve, della pioggia, e dei raggi cocenti del sole. Siccome queste stoje costano poco, sene ricuoprono spesso i pavimenti delle cantine, e dei granaj.

Il Venditore di canocchiali (2) fa traffico di una mercanzia carissima. Vende anche occhiali, con cui si ajutano gli occhi deboli, e si conserva la vista; ha lenti, e microscopj che ingrandiscono gli oggetti per la disposizione del vetro a tra-

Fernröhre, wodurch man Gegenstände, die sehr weit vom Auge weg liegen, deutlich erkennen kann. Dieser Krämer führt, außer Spiegeln und andern Kleinigkeiten, auch noch Wettergläser bey sich, die theils die Schwere und Leichtigkeit, theils die Wärme und Kälte der Luft anzeigen. Eben ist ihm ein solches Wetterglas zu Boden gefallen und in Stücke gegangen. Kein Wunder, daß er sich vor Unwillen darüber selbst bey den Haaren nimmt.

grossissent les objets par la disposition du verre au travers duquel on les regarde, et en font aisément distinguer jusqu'aux plus petites parties. On trouve encore à acheter chez le marchand lunettier, des telescopes et des lunettes à longue vue, par le moyen desquelles on peut voir clairement et reconnaître distinctement les objets éloignés. Le Lunettier outre des miroirs, et d'autres bagatelles, vend aussi des thermomètres et des baromètres. Ceux-ci indiquent la légèreté et la pesanteur de l'air; ceux-là, les degrés de la chaleur et du froid, par le moyen de la liqueur qui y est enfermée; celui qui est représenté ici, vient de laisser tomber un de ces instruments indicateurs de la température de l'air. Il n'est pas étonnant que cet accident le mette de mauvaise humeur, et qu'il s'arrache les cheveux dans un mouvement de dépit.

verso del quale si riguardano, e ne fanno facilmente distinguere le più minute particelle. Si possono egualmente avere dal medesimo telescopj, con cui si può vedere chiaramente, e riconoscere distintamente gli oggetti slontanati. L'occhialajo oltre agli specchi, e ad altre bagatelle, vende anche termometri, e barometri. Questi indicano la leggerezza, e la gravità dell'aria; quegli i gradi del calore, e del freddo. A quello rappresentato qui, è caduto a terra un istrumento, che accenna la temperatura dell'aria; onde non è da maravigliarsi se quest' avvenimento lo rende mesto, e se si strappa i capelli per trasporto di collera.

Házaló A'rosok.

Ez á Tót (1) eladó gyékényeket hordoz á hátán á falukban és városokban, mellyeket töle á furmányosok vesznek meg, terhes szekereiket az eső és por ellen béteríteni; á félkéz kalmárok pedig 's más mesteremberek is, kik á szabad ég alatt ütnék sátorokat, azt á hasznát veszik á gyékénynek, hogy azzal sátorokat béterítik, 's ez által á hó eső és nap sugárai ellen magokat oltalmazták. Gyakorta á pintzék és tsürök földjét is beteregetik ilyen gyékény terítőkkel minthogy ezek oltsók.

A' Meszszelátó-árosok (2) már drágábban adják portékaikat, Ez szemüvegeket is hordoz, mellyek á gyenge szemeket oltalmazták hogy jobban el ne gyengüljenek; osztián nagytó üvegeket, mellyek mindent

Pocestnj Kramáři.

Slowák (1) roznášji po wsech (wesnicých) a městách své rohožky na prodě, formani (wozatagi) kupuji je, by své wozy s nákladem gjmi přistřeli (přikrywali) a před vrachem y deštěm opatřili; kramáři ale, geně pod čirým nebem trhy držíwagi, kladou rohožky přes bidla a lehce se tau střechau gať proti sněhu a dešti, tak y proti paprskům slunečným ochraňuji. Dačastě se také podlaha w sklepěch a stodolách takowými rohožkami pokládá, protože lacyně gfaú.

Obchodnjě s perspektýw (dalekohledy) (2) prodává drahé zboží. On má brejle (šlenné oči) kterě šlaňjgi k zachování zraku neofaibleho na dlanu, pať šla zwěťšugicj, která wšeccko, co šez ně prohlížjme, wěťši wka-

ΠΕΡΙΦΕΡΟΜΕΝΟΙ ΛΙΑΝΟ-ΠΩΛΗΤΑΙ.

Ο Σλαβάκος (1) φέρει τὰς ψάβας του ἀπὸ πόλιν εἰς πόλιν διὰ τὰς πωλήσι. Οἱ ἀμαξάδες τὰς ἀγοράζουσι διὰ τὰ σκεπάτωσι τὰ ἀμαξιάτων μὲ αὐτάς, καὶ τὰ φυλάξωσι ἀπὸ κορυιτὸν καὶ βροχίν. Οἱ Λιανοπωληταὶ ὅμως οἱ ὁποῖοι πραγματεύονται ὑπαίθροι, ἐξαπλώνουσιν αὐτάς ἐπάνω εἰς ξύλα, καὶ οὕτω φυλάττονται διὰ μέσου αὐτῆς τῆς ἐλαφρῆς σκεπασῆς, τόσον ἀπὸ χιόνι καὶ βροχίν ὅσον καὶ ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Πολλάκις δὲ τρώομεν τὸ ἔδαφος τῶν κατωγέων καὶ σιτοθηκῶν μὲ τοιαύτας ψάβας: ἐπειδὴ εἶναι εὐθυναί.

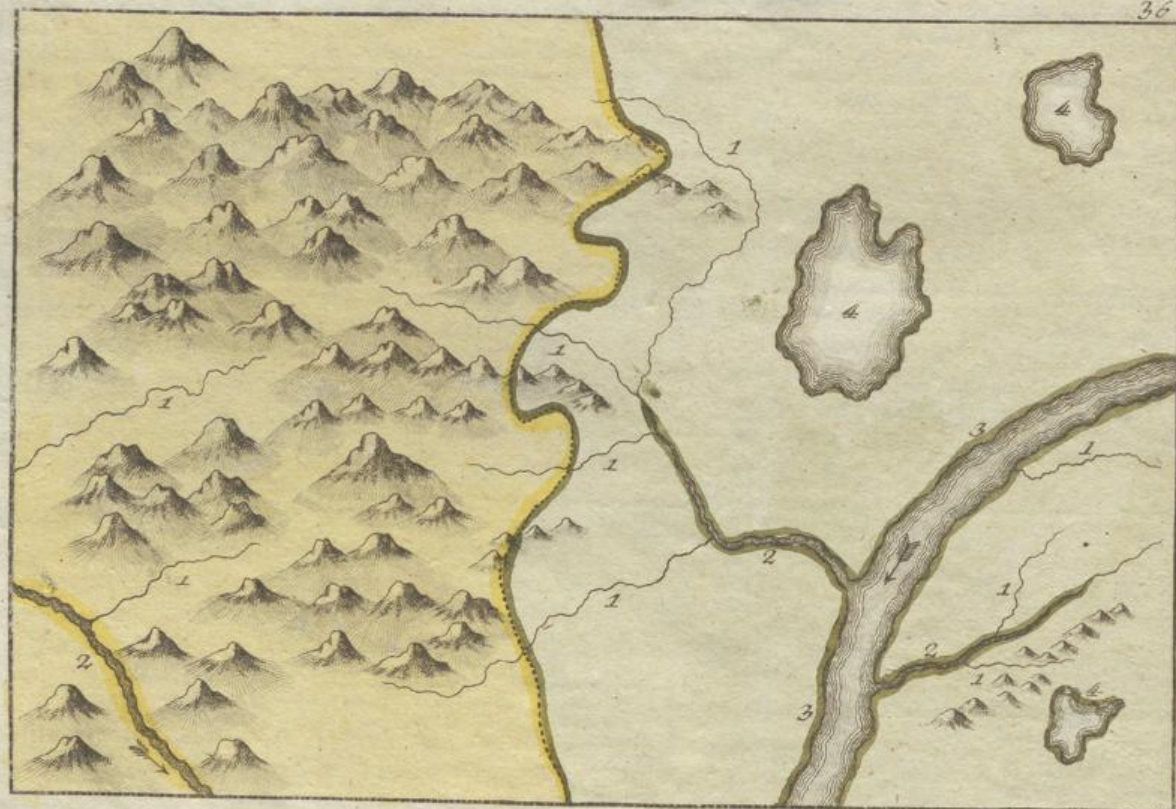
Ο Πωλητὴς τῶν τηλεσκοπίων (2) πωλεῖ ἀκριβὸν πρᾶγμα: αὐτὸς ἔχει ὀμματούελα, τὰ ὅποια κρατοῦσι τὴν δύναμιν τῆς ὁράσεως εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ πολὺ ἰσχυράν, ἔπειτα πωλεῖ μικροσκοπία, τὰ ὅποια δεικνύουσιν

nagyobbnak mutatnak, mint á mekkora; végre meszszelátókat is, mellyeken által az igen távol lévő dolgokat is világosan láthatjuk 's megesmerhetjük. Ez az A'ros tükrökön 's más apróságokon kívül még Levegőmérő műveket is árúl, mellyek részszerezént á levegő nehéz vagy könnyű voltát mutatják meg, részszerezént annak hideg vagy meleg állapotját. E'ppen most ejte el egy ilyen Levegőmérőt, á melly mindjárt ízre porrá tört. Nem tsuda hát, hogy boszszúságában maga magának á hajába kapott.

zugj, nešli to w skutku gest, pať perspektivy, škrze které náměty, welmi daleko od oka ležící, patrné se poznati mohou. Tento kramář mjimo zrcadel a giných malíčostí též se šly počasowými (počasňstowcy) se nosý kterať dílem tjš a lehčost, dílem teplost a studenost powětrj předoznamuji. Právě mu takowé šlo na zem vpadlo, a na kusy se rozšla (rozšlo) Xeni diwu, že se mrzutostj nad tím sám popadá za wlasý.

ὅλα ὅσα βλέπει τις δι' αὐτῶν μεγαλύτερα ἀπὸ, τι εἶναι καθ' αὐτό. τελευταῖον πῶλεϊ τηλεσκόπια, μετὰ τὰ ὅποια δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν σαφῶς πράγματα μακρὰν κείμενα. Αὐτός ὁ Διανοπωλητής φέρει ἐντός τῶν καθρεπτῶν καὶ ἀλλῶν λιανικῶν, ἀκόμη καὶ βαρόμετρα μετ' ἑαυτῶν, τὰ ὅποια φανερώουσι μέρος μὲν τὴν βαρύτητα καὶ ἐλαφρότητα, μέρος δὲ τὴν θερμότητα καὶ ψυχράν τοῦ αἵρος. Τώρα τοῦ ἐπεσε καὶ ἓνα ἀπ' αὐτὰ τὰ βαρόμετρα κατὰ γῆς καὶ ἐτзахίστη εἰς κομμάτια, καὶ δὲν εἶναι θαυμαστόν, ἂν αὐτός ἀπὸ ἀθυρίαν μαδᾷ τὰ μαλλιάτου.

Die Landkarte.

So gut man eine Landschaft zeichnen kann; so gut kann man auch ein ganzes Land von vielen Meilen in das Kleine zeichnen, und auf ein Blatt Papier bringen. Aber wenn man ein Land zeichnet, so kann man es nicht von der Seite her betrachten, wie eine kleine ländliche Gegend; sondern man stellt es so vor, als ob man in den Wolken schwebete und es von oben herab besähe.

Ein Land ist entweder hoch gelegen, weil es mit Bergen und Hügelu bedeckt ist, wie das mit gelber Farbe bemahlte Land auf der kleinen Landkarte, die wir vor uns haben; oder es ist niedrig und flach, wie das grün bemahlte Land auf dieser Karte.

Aus den Bergen entspringen die Wässer, und fließen in niedere Ebenen. Ein kleines fließendes Wasser

Carte géographique.

Comme l'on peut dessiner un paysage, on a également trouvé le moyen de représenter, et de transporter sur une feuille de papier un pays de plusieurs milles d'étendue. Le tableau d'un pays exposé à la vue, ne peut être envisagé de côté, comme une petite contrée champêtre; il faut le placer de manière, que pour le considérer, on soit censé planer dans les airs, et le voir à vol d'oiseau.

Il y a des pays beaucoup plus élevés que d'autres, parcequ'ils sont couverts de montagnes et de collines. Tel est celui qui se trouve peint en jaune sur la petite Carte que nous avons sous les yeux. Il y a aussi des pays bas, dont la surface est plate et unie: tel est celui qui, sur la même carte, est désigné par la couleur verte.

Les eaux prennent leur source dans les montagnes, et coulent dans les plaines et les vallons. Un petit

Carta geografica.

In quella guisa che si disegna un paesetto, si è egualmente trovato il mezzo di rappresentare, e di trasportare sopra un foglio di carta un paese di più miglia di estensione. Il quadro del paese esposto alla vista non può essere considerato lateralmente come una piccola contrada campestre; è d'uopo di collocarlo in maniera, che per ben contemplarlo, uno si figuri sospeso per aria, e di vederlo a volo di uccello.

Si danno paesi più elevati degli altri, perchè sono ricoperti di montagna, e di colline. Tale è quello, che si trova dipinto di giallo sopra la piccola Carta, che abbiamo sotto gli occhi. Alcuni sono bassi, la cui superficie è piatta, e unita: simile a quello indicato sulla medesima carta dal color verde.

Le acque prendono la loro sorgente nelle montagne, e scorrono nelle pianure, e nelle valli.

heißt ein Bach (1); laufen aber mehrere Bäche zusammen, so wird ihr Wasser breiter und tiefer, und heißt ein Fluß (2). Einen Fluß, der sehr groß und breit ist, pflegt man einen Strom (3) zu nennen. Bisweilen laufen die fließenden Wasser in ein großes Becken zusammen, worin ihr Wasser ruhig stehen bleibt; und ein solches stehendes Wasser wird ein See (4) genannt.

Oft kommt auf einer Karte nur ein kleines Stück von einem Strom vor, woraus man nicht abnehmen kann, ob er hierhin oder dort hin laufe; daher zeichnet man einen Pfeil hinein, dessen Spitze dahin sieht, wohin der Strom läuft.

courant d'eau, dont le cours est fort borné, s'appelle ruisseau (1). La jonction de plusieurs ruisseaux, forme un amas d'eau plus considerable Elle coule avec plus de rapidité, son lit est plus large et plus profond, et c'est ce qu'on désigne sous le nom de rivière (2). On donne le nom de fleuve (3) à une grande rivière dont le volume d'eau est très-considerable, et qui se décharge dans la mer.

On appelle lacs (4) de grands amas d'eaux coulantes, qui se rassemblent au milieu d'un continent, où elles deviennent stagnantes, et ne se dessèchent jamais.

On trouve souvent sur une carte une petite partie d'une rivière ou d'un fleuve, sans qu'on puisse distinguer de quel côté est le courant. Pour remédier à cet inconvénient, on a coutume d'y représenter une flèche, dont la pointe indique la marche du fleuve et le cours qu'il prend.

Un piccolo corrente di acqua, il cui corso è molto limitato, si chiama Ruscello (1). L'unione di più ruscelli forma un ammasso di acqua più considerabile, che cola con maggior rapidità, ha il fondo più largo, e più profondo, ed è nominato Fiume (2). Si chiama Fiume reale (3) quello, che contiene una grandissima quantità di acqua, e che si scarica nel mare. Lago (4) vien detta la riunione di molte acque correnti, che si radunano nel mezzo di un continente, ove divengono stagnanti, nè si seccano mai.

Si trova spesso sopra una carta una piccola parte di un fiume senza poterne distinguere la corrente. Per rimediare a quest'inconveniente visi espone una freccia, la cui punta indica il cammino del fiume, e il corso che prende.

Földkép vagy Mappa.

Valamint a Tájíéket le lehet rajzolni, úgy le lehet egész tartományokat is ábrázolni, és ha sok mér-földekre terjednek is egy levél papirosra lerajzolni. De a tartományokat nem lehet úgy rajzolni, mint valamely tájíéket; hanem úgy képzelve adják elő, mintha az ember a felhők között lebegne 's onnam nézné azokat.

Némelly Tartomány hegyes völgyes, mint az előttünk lévő Földképén az a sárga színű; némelly ismét térségből áll, mint az a zöld a jelenlévő Mappán.

A' hegyekből fakadnak a források patakok és folyóvizek melyek a térségre le folynak. Ha

Μαπα (zemoplachta).

Tak gať dobre geden krag se naznamenati muže, tak dobře se muže v celá zem (kragina) mnohem dleuhá w skromno weznamenat, a na list papjru vvest. Wssak edyť se krag znamená neb nawrhuge, tedy se nemuž z té strany pozorowat, co malé krag: ni okoli, nybrť se tak předstawiť, gaťobychom w oblakách se wznášeli, a zhury se naň djwali.

Kragina buďto wysoko leží, poněwadž gest wrchy a kopcy přikrytá gaťo ta šlutau barwau pomalowaná kragina na malé m a p e, kterau před sebou máme, aneb gest nízke a rowná, gaťo ta zeleně zmalowaná kragina na této mapě.

Z rchu wysskagi (preyštěgi se) wody, w nízke rowiny tekauc (plynauć). Malá tekauc neb te-

Ο ΧΑΡΤΗΣ.

Καθώς δυνάμεθα να ζωγραφίσωμεν καλῶς ἓνα περίχωρον, οὕτω δυνάμεθα καὶ ἓνα ἀκέραιον, ἐκ πολλῶν μιλίων συνιστάμενον, τόπον νὰ παραστήσωμεν ἐπίτινος φύλλου χαρτίου. Ὅταν ὁμοίως ζωγραφίξῃ τις ἓνα ἀκέραιον τόπον, δέν δύναται νὰ τὸν θεωρήσῃ ἀπὸ τὸ πλάγιον. Ὡςτὲν ἓνα μακρὸ μέρος τόπου, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸν παριστάνῃ ὥσάν νὰ ἦτον αὐτὸς ἐπάνω εἰς τὰ νέφη, καὶ τὸν ἐδεώρει ἐκεῖθεν.

Ἐνας τόπος ἢ κεῖται ὑψηλὰ: ἐπειδὴ σκεπάζεται μὲ βουνὰ καὶ λόφους, καθὼς ὁ μὲ κίτρινον χρῶμα ζωγραφισμένος τόπος εἰς τὸν μικρὸν χάρτην, τὸν ὁποῖον ἔχομεν ἐμπροσθέν μας, ἢ εἶναι χαμηλὸς καὶ ὁμαλός, καθὼς ὁ μὲ πράσινον χρῶμα ζωγραφισμένος τόπος εἰς τὸν χάρτην.

Ἀπὸ τὰ βουνὰ ἀναβρῶνσι νερά, τὰ ὁποῖα τρέχουσιν εἰς χαμηλὰς πεδιάδας. Ἐνα μικρὸν τρεχάμενον

kitsiny á víz Pataknek neve-
zik (1); ha pedig sok patakok
egymásba folyván á víz megnő,
akkor Folyóvíznek hívák
(2). Vagynak Nagy-Folyó-
vizek is (3). Néha á folyó-
vizek valamelly mély helyen
összefutnak és ott folyni meg-
szűnván megállanak, az ilyen
álló vizet Tónak (4) nevezik.

Gyakorta megesik, hogy va-
lamelly Földképen á folyóvíz-
nek csak egy darab része fordul
elő, á mellyen nem tetszik meg
hogy merre foly; á honnan egy
nyilat rajzolnak belé vagy mellé,
á mellnek á hegye arra mutat á
merre á folyóvíz foly.

Łutá woda gmenuge se potok (1).
Sbijałi se wssat wice potoků, te-
dy se gich woda wice zstřij, a zblu-
socy a stowe řeka. (2). Řeku,
welmi welikau a sširokau nazýwa-
wagi welikau (3). Někdy te-
luté wody v welikau łotlinu (blas-
binu) se sbíhají, kde gich woda
pokone se zastaví, a taková sto-
lata woda gmenuge se gezero (4).

Často se na mapě gen malý
kus řeky weliké naskytá, zčehož
se wyrozuměti nelze, zdali sem
neb tam běží, pročej se tam sře-
la zaznamenává, gejišto sšpice
tam kufká, kam ta řeka běží.

νερόν ὀνομάζεται Ρ'ύαξ (1). Ε'άν
ὅμως τρέξωσι πολλοὶ ῥύακες ὁμοῦ,
τοτε γίνεται τὸ νερόν καὶ βαθύτε-
ρον, καὶ ὀνομάζεται ποταμός (2)
Ε'νας μεγάλος καὶ βαθύς ποταμός
ὀνομάζεται μεγαλοπόταμον
(3). Ε'νίοτε τρέχουσι πολλὰ τρέ-
χάμενα νερά εἰς μίαν λεκάνην, ὅπου
τὸ νερόν εἰσερχόμενον ἡσυχάζει.
Ε'να τοιούτον τεκόμενον νερόν ὀνο-
μάζεται Λίμνη (4).

Πολλάκις εὐρίσκει τις εἰς ἓνα
χάρτην μόνον ἓνα μικρὸν μέρος ἑνὸς
ποταμοῦ, ἐκ τοῦ ὁποῖου δὲν δύ-
νεται νὰ καταλάβῃ τις ἂν ὁ ποτα-
μός τρέχει ἐδῶ ἢ ἐκεῖ. Διὰ τοῦτο
ζωγραφίζομεν ἓνα βέλος, τοῦ ὁποί-
ου ἡ μύτη βλέπει πρὸς ἐκεῖνο τὸ
μέρος, κατὰ τὸ ὁποῖον τρέχει ὁ πο-
ταμός.

Schlangen.

Weil die Schlangen keine Füße haben, so müssen sie sich auf dem Bauche fort winden, um von einem Orte zum andern zu kommen. Sie sind von verschiedener Größe, und leben theils von Pflanzen theils von Thieren. Da sich ihr Körper sehr ausdehnen läßt, so können sie Thiere verschlingen, die größer sind, als sie selbst. Die Schlangen haben eine gespaltene Zunge, die sie weit heraus strecken können. Einmahl des Jahres streifen sie ihre alte Haut ab, aus der sie wie aus einer Röhre heraus kriechen; daher findet man an den Orten, wo sie sich aufhalten, viele Schlangenhäute. Einige dieser Thiere sind giftig, doch die meisten sind unschädlich.

Die Klapperschlange (1) ist eine der gefährlichsten; denn ihr Biß tödtet, wenn er eine Ader trifft, in wenigen Minuten. Man findet sie nur in heißen Ländern,

Serpents.

Comme les Serpents n'ont point de pieds, leur mouvement progressif s'exécute en rampant. Ces reptiles varient, soit par la couleur, soit par la grandeur; ils se nourrissent en partie de plantes, en partie d'animaux. Comme leur corps est susceptible d'une très-grande dilatation, ils avalent des animaux d'un volume plus gros qu'eux. Les serpents ont une langue fourchue, qu'ils lancent avec une extrême célérité. Ils changent de peau chaque année; pour se débarrasser de l'ancienne, ils en sortent comme d'un fourreau; c'est par cette raison qu'on trouve un grand nombre de ces dépouilles, dans les endroits qu'habitent ces reptiles. Il y a des serpens venimeux, mais la plupart sont sans venin.

Le Serpent à Sonnettes ou Boiciningua (1) est un des plus terribles et des plus dangereux. Sa morsure cause la mort en quelques minutes, si le poison

Serpenti.

I serpenti non hanno piedi, il loro movimento progressivo si eseguisce strisciando. Questi rettili variano in colore, e in grandezza; alcuni si nutrono di piante, altri di animali. Non essendo il loro corpo suscettibile di una grandissima dilatazione, ingojano animali di una mole maggiore di essi. Hanno una lingua forcuta, che slanciano rapidissimamente. Cambiano ogn anno di pelle; per liberarsi dall'antica escono come da un fodero; onde si trova un gran numero di queste spoglie nei luoghi dove abitano. Cene sono dei velenosi; ma in poca quantità.

Il Serpente detto Crota-lo orrido (1) è il più terribile, e il più pericoloso. Il suo morso cagiona la morte in pochi minuti, se il veleno, che infon-

wó sie sich nicht selten in die Häuser schleicht, und Menschen und Thiere anfällt. Zum Glück hat sie an der Spitze des Schwanzes mehrere Blasen, die so hart wie Horn sind, und womit sie, sobald sie sich bewegt, ein Geklapper macht, welches vor ihr warnet. Sie kann eine Größe von acht Fuß erreichen.

Der Hundskopf (2) gehört wegen seiner Größe zu den Riesenschlangen; denn er wird fünfmal so groß, als die vorige. Diese Schlange hat einen Hundskopf, ist schön grün mit weißen Flecken, und nicht giftig. Sie lauert auf Bäumen, bis Thiere vorüber gehen, auf die sie dann herab schießt, ihnen das Blut ausfaugt, und sie endlich ganz verschlinget.

qu'il distille dans la plaie, rencontre une veine ou un artère. On ne le trouve que dans les pays chauds, où il n'est pas rare de le voir entrer dans les habitations. Ce dangereux animal ne peut cacher sa marche; il a à l'extrémité de la queue plusieurs anneaux ou osselets d'une substance de corne, et au moindre mouvement qu'il fait, ces grelots produisent un certain son qui avertit du danger. Le serpent à sonnettes a jusqu'à huit pieds de longueur.

Le Serpent à tête de chien (2) est le plus monstrueux, de l'espèce, car il est cinq fois aussi long que le précédent. Sa tête ressemble à celle d'un chien; sa peau est d'un beau verd et tachetée de blanc; il mord comme les chiens, mais sa morsure n'est pas venimeuse. Replié autour des branches d'arbres, il se met à l'affût, guette les animaux à leur passage, s'élance sur eux avec impétuosité, en suce le sang, et les dévore entièrement.

de nella piaga incontra una vena, o un'arteria. Si trova nei paesi caldi, ove ben spesso si vede entrare nelle abitazioni. Egli non può nascondere il suo cammino avendo sull'estremità della coda più anelli di sostanza cornea, che al minimo movimento producono un suono di sonaglio, da cui si è avvertiti del pericolo. La sua lunghezza può giungere fino a otto piedi.

Il Serpente colla testa di cane (2) è il più mostruoso, essendo cinque volte più lungo del precedente. La sua testa rassomiglia a quella di un cane; la sua pelle è di un bel verde, e macchiata di bianco: morde come i cani, il morso però non è velenoso. Si avviticchia ai rami degli alberi, stá in aguato, apposta gli animali nel loro passaggio, si slancia con impeto sopra dei medesimi, ne succhia il sangue, e gli divora intieramente.

Kigyók.

A' kigyóknak, lábai nem lévén, tsúszni kell egy helyből másakra. Ezek különböző nagyságúak, 's részszerént plántákkal, részszerént állatokkal élnek. Igen nyúlós lévén a testek; magoknál sokkal vastagabb állatokat is elnyelnek. A' kigyóknak hasított hegyű nyelvek van, mellyet nagyon kiöthetnek. Minden esztendőn kibujnak egyszer a bőrök-ből mint valamelly tsöböl; a honnan ott, a hol laknak sok kigyóbört találhatni. Némellyek közülök mérgesek; de többnyire nem ártalmasok.

A' Rettenetes Tsörgökigyó (1) igen igen veszedelmes, mert a harapása ha eret ér, kevés minúták alatt halált okoz.

Hadi.

Onéwadi hadi jádnych noh ne magi, tedy se muségi po brichu plazyt, by z gednoho msta na druhe přijí. Oni gsau rōzličné welikosti, a žigi dšlem od bylin, dšlem od žiwotčichu. Protože se gegich tělo tak welmi roztáhnauti dá, tedy mohan políkat žiwotčichy, genš tlusší gsau neži oni sami. Hadi magi nassitpený gazyk, kt-ry daleko wen wyplazytí mohan. Gednau w roce škládagi šivan štavan kúži z ktere gako z gakešy trubi ce wylizagi, pročes se na těch mštrách, kde se zdržují, mnoho hadich kúži nacházý. Nekteré z těch zeměplazů gsau gedowaté wšak neywjce gich ge neškodných.

Chřesteyse (1) gest gedem z neynebezpečněyší; neb štknutí geho vmoří, edyž vchodí na žlu, w několiká minutách. Všešá se

ΟΦΙΔΙΑ.

Επειδή τὰ ὀφίδια δὲν ἔχουσι πόδας, πρέπει νὰ κολουριάζωνται εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ οὕτω νὰ φάνωνται ἀπὸ ἑνα τόπον εἰς ἄλλον. Αὐτὰ εἶναι διαφοροῦ μεγέθους, καὶ ζῶσι μέρος μὲν ἀπὸ φυτὰ, μέρος δὲ ἀπὸ ζῶα. ἐπειδὴ ὅμως τὸ σώματων τανύεται τόσον πολὺ, δύναται νὰ καταπίωσι ζῶα χονδρύτερα ἀπὸ τὸ σώματων. Τὰ ὀφίδια ἔχουσι γλωτταν σχισμένην εἰς δύο μέρη, τὴν ὁποῖαν ἐμποροῦσι νὰ εὐγάζωσι μακρὰν. Αὐτὰ ἀποβάλλουσι μιὰ φορὰ τοῦ χρόνου τὸ παλαιὸν αὐτῶν δερμα, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐρποῦσιν ἔξω ὥσάν ἀπὸ καλάμι. διὰ τοῦτο εὐρίσκονται πολλὰ δερματὰ ὀφιδίων εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, ὅπου αὐτὰ διαιτῶνται. μερικὰ ὀφίδια εἶναι φαρμακερά, τὰ περισσότερα ὅμως εἶναι ἀβλαβή.

Ὁ τραχύς ὄφις (1) εἶναι ὁ επικινδυνώτατος, ἐπειδὴ τὸ δάγκματός του θανατώνει εἰς ὀλίγα λεπτά, καὶ μάλιστα ἂν ἐπιτύχη καμμίαν

Ez csak meleg tartományokban lakik, á hol néha á házakba is b: lopódzik 's az embereket és állatokat ott támadja meg. Szerentsére á farka végét szarunemű höjagos pikkelyek borítják bé, mellyek mihelyt mozog tsörögnek. 's ezzel elárulja magát. Megnö réna nyoltz lábnyira is.

Az Ebfejű O'riáskígyó (2) rendkívül nagy úgyhogy öt annyira is megnő mint az élőbeni. Ennek á feje á kutya f. hoz hasonlít, szép zöld színű feje foltokkal és nem mérges. Ez á fákról lesi, míg ott közel valamelly állat elmegy, á mellyre sebesen leszökik annak vérét kiszívja 's végre egészszen is fel-faldossa.

genom w horłych zemjch, tde se neztjda do domu woluzge, a na lidi y na zwjzata dorazj. K wse mu ststj ma nakoncy neb spicce ocasu wjce puchnytj, twrdych co roh, a kterymi galkrzy sebau hne zachiešá, co cloweka pted nan wystjrbá. On muš welikosti osnij siewjcu došehnaut.

Psoblaw (2) patj sferz welikost swau k hembym hadum, neb se petkrat tak zwelidj gako predestj. Tento had ma psy hlau, gest petne zeleny, a blymi slety, a ne gedowaty. Tjha na stromjch, az zwjzata mimo gdau, na která pak se dolu ssaupne, gim krew wysage (wycuca) a postez ge docela sehlta.

φλέβα. εύρίσκεται δὲ μόνον εἰς ζε-
ζυὺς τόπους, ὅπου εἰσερχόμενος
πολλὰς εἰς τὰ ὀσπῆτια, ἐπιπίπ-
τει εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ζῶα. Κα-
τὰ τὴν δὲ ἔχει εἰς τὸ ἄκρον τῆς
οὐράς του πολλὰς φούσκας σκληρὰς
ὡς κέρατον, μετὰς ὁποίας κινού-
μενος κἀμνει ἕνα ἤχον, ὁ ὅποιος του-
θετεῖ τὴν ἀποφυγὴν του. Τὸ μέ-
γεθός του εἶναι ὁμῶς ποδῶν.

Ὁ σκυλοκέφαλος ὄφις (2)
ἀνέκει διὰ τὸ μέγεθός του εἰς τοὺς
γιγαντῶδεις ὄφεις: διότι γίνεται
πέντε φορὰς τόσος ὡς ὄφεις. Αὐ-
τὸς ὁ ὄφις ἔχει κεφαλὴν σκύλου,
χρῶμα πράσινον μετὰ ἄσπρας βούλ-
λας, καὶ δὲν εἶναι φαρμακικός. Πα-
ραμονεύει δὲ ἐπάνω εἰς δένδρα, ἕως
ὅπου νὰ, περάσωσι ζῶα, κατὰ τῶν
ὁποίων ὁρᾷ καὶ βυζάνει τὸ αἶμα-
των, καὶ τελευταῖον τὰ κατατρώ-
γει ὁλοτελῶς.

Schwalben.

Keine Gattung von Vögeln fliegt mit größerer Leichtigkeit und Geschwindigkeit, als die Schwalben, die sich fast immer in den Lüften aufhalten, und die kleinen Käfer und Insecten, wovon sie sich nähren, im Fluge fangen. Dafür können sie nicht gut gehen, weil ihre Füße nur kleine Hacken sind, die mehr zum Anklammern als zum Fortschreiten taugen. Die Schwalben sind Zugvögel, das ist, solche, die im Herbst nach wärmern Ländern ziehen, und erst im Frühlinge wieder zu uns kommen.

Die Hausschwalbe (1) kehrt im Frühling immer am ersten von ihrer Wanderschaft wieder zu uns zurück. Sie baut ihr Nest unter die Dächer an die Mauern an.

Hirondelles.

Il n'y a point d'oiseau qui ait plus de légèreté, et qui vole avec plus d'agilité que l'hirondelle. Elle se tient presque toujours en l'air, pour attraper au vol les petits scarabées et les insectes qui lui servent de nourriture. Les Hirondelles en revanche ont les pieds fort courts, et marchent assez mal; leurs pieds sont armés d'ongles aigus qui serrent fortement; elles s'en servent moins à marcher, qu'à s'accrocher. Les hirondelles sont des oiseaux de passage, c'est-à-dire, du nombre de ceux qui en automne, passent en troupe dans les pays chauds, et ne reparaissent dans nos climats qu'au retour du printemps.

L'Hirondelle domestique ou Martinet (1) est la première de l'espèce qui se montre chez nous, au printemps. Elle fait son nid sous les toits, aux murailles et aux cheminées.

Rondini.

Nessun uccello ha maggior leggerezza, vola tanto agilmente che la rondine. Rimane essa quasi sempre nell'aria per acchiappare a volo i piccoli scarafaggi, e gl'insetti, di cui si ciba. Hanno queste i piedi cortissimi, e camminano molto male; sono armati di unghie acute, che serrano fortemente, e sene servono più per sospendersi, che per camminare. Le rondini sono uccelli di passaggio, cioè del numero di quelli, che in autunno passano in truppa nei paesi caldi, nè ripassano nei nostri climi che in primavera.

La Rondine domestica, o Rondone (1) è la prima della specie, che si faccia vedere da noi in primavera. Fa il suo nido sopra i tetti, nelle muraglie, e nei cammini.

Diese sowohl als die Rauchschwalbe (2) hält sich gern in der Nachbarschaft der Menschen auf. Die Hausschwalbe brütet dreymahl, die Rauchschwalbe nur zweymahl des Jahres.

Am größten wird die Mauerschwalbe (3), nämlich bey acht Zoll lang. Sie wohnt gern in Thürmen und alten Gemäuern in der Einsamkeit, hat einen äußerst schnellen Flug, pflegt aber nur des Morgens und Abends auszufliegen.

Die Erdschwalbe (4) ist eine der kleinsten, lebt gern an den Ufern der Wässer, und brütet, so wie die Mauerschwalbe, nur Einmahl des Jahres.

Die Ankunft der Schwalben im Frühlinge hält man für ein Zeichen, daß nun bald gutes Wetter eintreten werde.

Le Martinet, ainsi que l'Hirondelle rustique, nommée aussi hironde de prés (2), aime de préférence les endroits habités. L'hirondelle domestique fait trois couvées par an, et l'hirondelle de prés n'en fait que deux.

L'Hirondelle de muraille ou le grand Martinet (3) est la plus grande de toutes; elle a à peu près huit pouces de longueur. Elle cherche la solitude, et établit sa demeure dans les tours élevées, sous les ponts, et dans de vieilles murailles. Son vol est d'une vitesse extrême, mais elle ne prend ordinairement son essor que le matin, ou vers le soir.

L'Hirondelle de rivière (4) est une des plus petites de l'espèce. Elle habite le long des eaux, et sur le bord des rivières, et ne fait qu'une ponte par an.

L'arrivée des hirondelles au printemps est regardée comme un heureux pronostic, qui annonce le retour de la belle saison.

Il Rondone, come la Rondine rustica (2) preferiscono i luoghi abitati. La rondine domestica cova tre volte l'anno, quella dei prati due.

La Rondine della muraglia o il gran Rondone (3) è la più grande di tutte; ha presso a poco otto pollici di lunghezza. Cerca la solitudine, e stabilisce la sua dimora nelle torri elevate, sotto i ponti, e nelle vecchie muraglie. Il suo volo è celerissimo; ma non lo prende ordinariamente che la mattina, o verso la sera.

La Rondine del fiume (4) è una delle più piccole. Abita lungo le acque, sopra la riva dei fiumi, e cova una volta l'anno.

La venuta delle rondini nella primavera è riguardata come un felice pronostico, che annunzia il ritorno della bella stagione.

Fetskék.

Semmifelé madár sem repül olyan könnyűséggel és sebességgel mint a Fetskék, melyek többnyire a levegőben tartózkodnak, a hol az apró bogarakat elkapkodják mivel azokkal élnek. De más részről nem igen járhatnak, mert a lábaik rövidek 's inkább csak fogódzni valók, mint járni. A fetskék költöző madarak, melyek tavasszal melegebb társaságokba mennek, 's csak tavasszal ternek vissza hozzáuk.

A'Házi Fetske (r) legelőbb hazajön tavasszal vándorlásból. Ez fészket az eresz alá rakja a' falakra.

Mind ez, mind a Füsti
Fetske (2) az emberek körül

Wlastowice.

Žedné ptactwo s wětšij lehkostí
a čerstvostí nelítá jako vlastto-
vice, gesso se vždy w powětij
zdrůjij, drobné brancičky a šjalky
(bmyz) njmij se žijij, lapajic w
letu. Pročež nemohau chodit, pro-
tože gich noby gen maličkě sekýr-
ky gšau, wíce k připnutí se nežli k
pokročení se hodyej. Wlasttowky
gšau tašnij ptácy, totiž: takowij,
genš na podzym do teplegšij kra-
jin se táhnau, a teprw z gara
opět se k nám wracy.

Girička, (wlastowka domo-
wnj) (1) na gark wždy nepprw ze
swého wandru opít se k nám na-
wracy Qna swé hujzdo pod stře-
chy krowy, k zdem přistawuge.
Galka, tak též sedlšké wlast-
towice (2) rády se w sausedstwu

ΧΕΛΙΔΟΝΕΣ.

Κανὲν εἶδος πουλίῳν δὲν πετὰ
τόσον εὐκολὰ καὶ ὀλλήγορα, κα-
θὼς αἱ χελιδόνες, αἱ ὁποῖαι σχε-
δὸν διατρίβουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλει-
στον εἰς τὴν ἀέρα, καὶ εἰς τὸ πέ-
τασμα πικάνουσιν τοὺς μικροὺς κιν-
θάρους καὶ ἔντομα ἐκ τῶν ἐπ' αὐτῶν
τρέφονται· ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ δὲν
ἐμποροῦσιν νὰ περιπατοῦν ἐλεύθερα,
ἐπεὶδὴ τὰ ποδάριά των εἶναι ὥσπερ
μικρὰ ἀξίνα, ὅθεν συμβάλλουσι
περισσότερον νὰ κρατῶνται παρὰ
νὰ προχωρῶσιν. Αὗται εἶναι μετα-
βατικά πτηνὰ ἐπεὶδὴ τὸ φθινόπω-
ρον περῶσιν εἰς θερμότερους τόπους
καὶ τὴν ἀνοιξὶν πάλιν ἔρχονται εἰς
ἡμᾶς.

Ἡ οἰκοχελιδὼν (1) ἐπιστρέ-
φει τὴν ἀνοιξιν πρῶτη ἀπὸ τῶ
ταξιδίου της εἰς ἡμᾶς καὶ κάμνει
τὴν φωλεάντης ὑπὸ τὴν σέγγην
ἐντὸς τοῦ τοίχου.

Αὕτῃ καθὼς καὶ ἡ χωρικὴ
χελιδὼν (2) ἀγαπᾷ να κατοικῇ

szeret lakni. A' házi fetske háromszor költ esztendő által, á fusti fetske csak kétszer.

Legnagyobb á Lábatlan Fetske, (3) ugymint 8 iznyi hoszsú. Ez á tornyokban és á régi kőfalakban magánosan szeret lakni, felette sebes repülése van, de csak reggelenként 's estvéneként szokott repdesni.

Legkisebb á Parti Fetske, (4) melly á vízpartok körül szeret lakni, 's csak egyszer költ esztendő által mint az elébbeni faj.

A' fetskének tavaszi visszajö, veteleket jó jelnek tartják, hogy tudnjilik már akkor jó idők lesznek.

Idj zdržugi, Gitiča tčičrát, wlaštowka sedlsta gen dwačrát w roce se pátj.

Weywětšš býwá roreyč. (3) totiš skoro osin canlū dlahý. On zůstává rád we wějšch a starých staveních o samotě má přenos ramně rychlý let, wylštává genom zruina a v wecer.

Wlaštowice břešni (4) gest gedna z neymenššich, žige ráda v břehu wod. a pátj se tač gačo roreyč toliko gednau za rok.

Přichod wlaštowicj na gače má se za znamení, že teč brzy dobré počasj nastanau.

καὶ πλησίον τῶν ἀνθρώπων. Ἡ οἰκοχελιδὼν κλωπτὴ τρεῖς ἡδὲ χωρικὴ δύο φορὰς τοῦ χρόνου.

Μεγαλητέρα ὅμως ἀπ' ὅλης γίνεται ἡ Τειχοχελιδὼν (3) δηλαδή ἕως οὐτῶ δαιτύλους μακρὰ, καὶ κατοικεῖ εἰς πύργους παλαιούς τοίχους καὶ ἐνυμους τόπους. ἔχει δὲ ποτὶς ὀξύ πέτασμα, συνεθίζει ὅμως νὰ πετᾷ μόνον τὸ πρῶν καὶ ἐσπέρας.

Ἡ φιλοῦδατος χελιδὼν (4) εἶναι ἡ μικροτέρα καὶ ἀγαπᾷ νὰ ζῇ πλησίον τῶν ὕδατων. κλωτᾷ ὡς καὶ ἡ Τειχοχελιδὼν μίαν φορὰ τοῦ χρόνου.

Ὁ ἐρχομὸς τῶν χελιδόνων νομίζεται ὡς σημεῖον τῆς ἀνοιξέως.

Jagdtiere.

Es gibt mehr Wassertiere, als Land-
tiere, daher verschafft dem Men-
schen die Fische mehr Lebensmit-
tel, als die Jagd. Gleichwohl lie-
fert ihm auch die Jagd viele Thie-
re, deren Fleisch ihm zur Speise
dient.

Der edle Hirsch (1) ist ein
sehr flüchtiges Thier, und pranget
mit seinem ästigen Geweihe, das er
jährlich im Frühling abwirft, wo-
rauf ihm sogleich wieder ein neues
wächst.

Das Reh (2) zeichnet sich durch
seine Niedlichkeit und Schlankheit
aus, und wird, so wie der Hirsch,
weder in allzu heißen, noch in all-
zu kalten Ländern gefunden. Es ist

Bêtes de vénerie.

On trouve dans les eaux beau-
coup plus d'animaux que sur la
terre. Les mers, les fleuves et les
rivières en sont peuplés, et par
cette raison la pêche fournit a l'
homme plus de moyens de sub-
sistance que la chasse. Celle-ci
lui procure néanmoins une quan-
tité de bêtes fauves, dont la chair
lui sert d'aliment.

Le Cerf (1) est le plus noble
des habitants des bois. Sa forme
élégante, sa taille, sa légèreté le
distinguent des autres animaux.
Son plus bel ornement est le bois
rameux dont sa tête est armée.
Il s'en depouille chaque année au
printemps, et il est bientôt rem-
placé par un nouveau.

Le Chevreuil (2) est un jo-
li animal: il est d'une taille svel-
te et déliée, a beaucoup de vi-
vacité, et de finesse d'instinct. Il
habite, ainsi que le Cerf, les ré-

Bestie da caccia.

Si trovano nelle acque più anima-
li, che sulla terra. Il mare, i fiu-
mi ne sono ripieni; onde la pes-
ca somministra all'uomo più mez-
zi di sussistenza della caccia. Per-
altro questa gli procura una quan-
tità di animali selvaggi, la cui
carne gli serve di alimento.

Il Cervo (1) è il più nobile
degli abitanti delle selve. La sua
forma elegante, la sua statura,
la sua leggerezza lo distinguono
dagli altri animali. Il più bell'or-
namento sono le ramosi corna, che
gli circondano la testa, di cui si
spoglia ogn anno nella primavera,
e ben presto ne riceve delle nuove.

Il Capriolo (2) è un
grazioso animale, svelto, viva-
ce, e di arguto istinto. Abi-
ta, come il cervo, nelle re-
gioni temperate; è molto più

um ein gutes kleiner als er, auch im Laufe weniger flüchtig.

Der gemeine Hase (3) ist noch viel kleiner und äußerst furchtsam. Aus den Haaren seines Balges werden die Filzhüte gemacht. Da seine vordern Füße kürzer sind, als seine hintern, so besteht sein Lauf in fortgesetzten Sprüngen.

Das Kaninchen (4) ist ein kleinerer Hase, der sich gern Gänge in die Erde gräbt, um sich darin aufzuhalten.

Alle diese Thiere leben von Getreide, von Gräsern, und von dem Grün der Stauden und Bäume. Ihr Fleisch ist eine angenehme Speise. Man hat verschiedene Mittel, sie auf der Jagd zu erlegen; doch am gewöhnlichsten werden sie durch Hunde aufgespürt und mit dem Feuerrohr erschossen.

gions tempérées; il est beaucoup plus petit que lui, et moins léger à la course.

Le Lièvre (3) est un animal timide et craintif, le moindre bruit l'épouvante. Les chapeliers emploient les poils du lièvre à la confection des chapeaux de feutre. Comme il a les pieds de devant plus courts que ceux de derrière il ne va que par sauts, et par bonds.

Le Lapin (4) est un lièvre en diminutif: il se creuse des retraites sous terre, et ces excavations lui servent de logement.

Tous ces animaux vivent de grains, d'herbes et de feuillage. Leur chair est un manger délicat, et fort recherché. Il y a plusieurs manières d'en faire la chasse; on les force à la course avec des levriers: mais le plus communément on les quête avec des chiens d'arrêt, et on les tue à coups de fusil.

piccolo di lui, e meno leggero al corso.

La Lepre (3) è un animale timido, e pauroso; il minimo fracasso lo spaventa. I cappellaj impiegano il suo pelo per la fabbricazione dei cappelli di feltro. Ha i piedi davanti più corti di quelli di dietro; onde cammina a salti, e a balzi.

Il coniglio (4) è una lepre diminutivamente; si scava ricoveri sotto terra, che gli servono di abitazione.

Tutti questi animali vivono di granelli, di erbe, e di frondi. La loro carne è un mangiar delicato, e molto ricercata. Ci sono molte maniere di farne la caccia; si forzano a correre per mezzo di Levrieri; comunemente però si braccano con cani da fermo, e si ammazzano coll'archibuso.

pokat. Az első lábai rövidebbek
lévén, mint a hátulsók; a futása
szüntelenvaló ugrálásból áll.

A' Tengeri Nyúl (4) még
kisseb, a' melly a' föld alá lyu-
kakát ás és azokban tartózkodik.

Ezek az állatok mind gaboná-
val élnek, továbbá füvekkel és tse-
mete 's falevelekkel. A' húsok jó
ízű. Sokféle módon ejtik meg
öket a vadászaton; de legközön-
ségesebb öket kutyakkal felhaj-
tatni 's úgy löni el.

Küze geho dëlajj se pšlěné klobau-
ky. Protože geho přednj nohy krat-
ší nežli zadnj gsau, tedy běh
geho w dál přemozených šrocých
pozůstává.

Kráľjě (4) ge menší zagič,
který sobě rád průchody do země
rege, by se w njch zdržoval.

Wšecká ta zvířata žijí se ob-
iljím, trávami a zeleným listjím křo-
win a stromů, Mašo gegich geš
přjgemná, chutná krmě (jídlo).
Máme rozličné prostředky k zabj-
genj gich na lowu, (honě); wšak
neyobčejnegi od psů wyljđeni
(wylčichani býwajíc ručnicý (flin-
tau) se střjlegj.

τὰ λαγοτριχοκαπέλλα· ἐπειδὴ ὁ-
μως τὰ ἐμπροσθινὰ τοῦ ποδάρια
εἶναι κοντήτερα ἀπὸ τὰ ὀπισθινὰ
τρέχει πηδῶν.

Ὁ Δασύπους (4) εἶναι λαγός
μικρότερος ὁ ὅποιος σκάπτει εἰς τὴν
Γῆν δρόμους διὰ τὰ κατοικῆ ἐκεῖ.

Ὅλα αὐτὰ τὰ ζῶα ζῶσι ἀπὸ
σιτάρη, χορτον καὶ ἀπὸ τὸ πρά-
σινον τῶν θάμνων καὶ δένδρων, τὸ
κρέαςτων εἶναι φαγητὸν νόσιμον.
Δύναται δέτις διαφορῶς τὰ φε-
νεύσῃ εἰς τὸ κυνήγιον, ὡς ἐπὶ τὸ
πλεῖστον ὁμως ἀνιχνεύονται ἀπὸ
τοὺς σκύλους καὶ θανατώνονται
μὲ τὰ τουφέκια.

Heidnische Götter.

Die meisten Menschen vergaßen bald die guten Lehren, die sie nach der Schöpfung von dem Urvater Adam, und nach der Sündfluth von dem frommen Noah bekommen hätten. Weil sie mit diesen Lehren auch die Kenntniß von Gott verloren; so geriethen sie bald auf den schrecklichen Irrthum, an mehrere Götter zu glauben, und sie anzubethen. Viele der weisesten Völker thaten dieses.

Jupiter (1) war bey ihnen der Gott des Himmels und der Erde, wie auch der Vater der Götter und Menschen. Er hat eine Krone auf dem Haupte, einen Donnerkeil in der rechten Hand, und einen Adler an der Seite. Sein Bruder

Neptun (2) war ebenfalls gekrönt, weil er als der Gott des Meeres und aller Gewässer verehrt wurde. Er lehnt sich auf einen Dreizack und hat ein Meerpferd bey sich.

Dieux du paganisme.

La plupart des hommes oublièrent bientôt les sages préceptes qu'ils avaient reçus d'Adam, après la création du monde, et du pieux Noé, après le déluge. Leurs sages leçons s'effacèrent de leur esprit; ils perdirent en même temps la connaissance du vrai Dieu, et s'égarèrent dans les ténèbres de l'idolâtrie. Ils crurent à plusieurs Dieux, et eurent la faiblesse de les adorer. Plusieurs nations des plus éclairées donnèrent dans cet aveuglement criminel.

Jupiter (1) passait chez elles, pour le Dieu du ciel et de la terre, et pour le père et le maître des Dieux et des hommes. On le représente une couronne sur la tête, la foudre dans la main droite, et un aigle à ses pieds. Son frère

Neptune (2) était aussi couronné, parcequ'on le regardait comme le Dieu de la mer, et le souverain des eaux. Il s'appuie sur un trident qui lui sert de sceptre, et a un cheval marin près de lui.

Dei del Paganesimo.

Molti nomi dimenticarono ben presto i saggi precetti ricevuti da Adamo dopo la creazione del mondo, e dal pio Noè dopo il diluvio. Le loro savie lezioni si cancellarono dallo spirito, persegno nel tempo stesso la cognizione del vero Dio, e si smarrirono nelle tenebre dell'idolatria. Crederono a più Dei, ed ebbero la debolezza di adorarli. Molte nazioni le più illuminate caddero in questo reo eccecamento.

Giove (1) presso di esse era il Dio del Cielo, e della terra, il padre, e il padrone degli Dei, e degli uomini. Si rappresenta con una corona sulla testa, col fulmine nella destra, e con un'aquila ai suoi piedi. Suo fratello

Nettuno (2) era anche coronato, perchè si venerava come il Dio del mare, e il sovrano delle acque. Si appoggia a un tridente, che gli serve di scettro, ed ha presso di se un cavallo marino.

Pluto (3) war der dritte Bruder, und der Gott der Hölle oder Unterwelt; daher ist er auch gekrönt, und mit einem Scepter versehen. So ist die Herrschaft über die ganze Ober- und Unterwelt zwischen diesen drey Brüdern getheilet.

Juno (4) war die Gemahlinn Jupiters und die erste der Göttinnen. Der Pfau war ihr Vogel, und auf der Spitze ihres Scepters saß ein Hühner. Sie war zugleich die Beschützerinn der Ehen.

Apollon (5) ward als der Gott der Dichtkunst und aller andern Künste verehret, und führte die Leyer bey sich. Seine Schwester war

Diana (6), die der Jagd vorstand, und daher Bogen, Pfeile und den Hund mit sich führte. Da sie auch Göttinn der Nacht war, so hatte sie einen halben Mond auf dem Haupte.

Pluton (3) troisième frère de Jupiter, était le Dieu des enfers et des lieux souterrains. Il porte le symbole de la royauté, est assis sur un trône, et a un sceptre en main. La souveraineté de l'univers entier se trouvait donc partagée entre ces trois frères.

Junon (4) était femme de Jupiter, et la première de toutes les déesses. Le paon était son oiseau favori; et un coucou était perché sur la pointe de son sceptre. Elle était aussi la protectrice des mariages.

Apollon (5) passait pour le Dieu de la poésie et des beaux arts, et on l'honorait en cette qualité. On le représente une lyre en main. Sa soeur

Diane (6) présidait à la chasse. On la peint avec un arc et des flèches et un chien à ses côtés. Comme elle était en même temps déesse de la nuit, elle a un croissant sur la tête.

Plutone (3) terzo fratello di Giove, era il Dio dell' inferno; e dei luoghi sotterranei. Porta il simbolo della dignità reale, è assiso sopra un trono con uno scettro in mano. La sovranità dunque dell' universo si trovava divisa fra questi tre fratelli.

Giunone (4) moglie di Giove era la prima tra tutte le Dee; aveva il pavone per suo uccello favorito, e un cuculo era appollajato sulla punta del suo scettro. Era anche la protettrice dei matrimoni.

Apollon (5) passava per il Dio della poesia, e delle belle arti, e si onorava in questa qualità. Si rappresenta con una lira in mano. Sua sorella

Diana (6) presedeva alla caccia. Si dipinge con un arco, frecce, e un cane ai fianchi. Siccome era nello stesso tempo Dea della notte, ha una mezza luna sulla testa.

Pogány Istenek.

Az emberek többnyire elfelejtették azokat a' hasznos tudományokat a' melyekre, a' Teremtés után Adám tól az ő törzsök attyoktól, 's az Özönvíz után Noétól tanítottak. Mivel ezen tudományokkal egyszersmind az Istenről való esméreket is elvesztették, azon rettenetes tévelygésekbe estek, hogy több Isteneket hidjenek és imádjának, nem vévén ki a' legpalléroztottabb Nemzeteket is.

Jupiter (1) vólt azoknál az égnek 's földnek Istene, az Isteneeknek és az embereknek atya. A' Fején korona, jobb kezében menykő, melette pedig egy sas, Az ötsének

Neptunusnak (2) Feje is koronás, mivel az mint a' tengernek 's minden vizeknek Istene úgy tiszteltetett. Háromágú villájára támaszkodik, 's vele egy tengeriló.

Pohansktj Bohowé.

Meywice lidj zaponmelo brzy na ta dobrá naučnj, která gest po smótenj swěta od arcycotce udam a, a po potopě swěta od pobožného u o a h a dostalo. Po nēwadž s tēmi naučenjmi tēž znás mosti o Bohu pozbyli, tedy vpadli brzo w ten brozný blud, na wjē Bohu wěřit, a se gim flakēt. Mnozy z nymaudteggšich národů to činili.

Perun (1) byl v nich Bůh nebe a země, gafož y otec Bohů, a lidj. On má na hlavě korunu, břomowan stielu w prawicy, a orla po boku. Bratr geho.

Neptun (Wodoh) (2) byl podobně korunowaný, gfa gafožto Bůh moře a wšech wodctěn. On se opírá o třízubé widle, mage při sobě mořského koně.

ΕΘΝΙΚΟΙ ΘΕΟΙ.

Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι ἐλησμόνησαν ἐντὸς ὀλίγου τὰ ὁρῶν διδασκαλίας, τὰς ὁποίας μετὰ τὴν κτίσιν τοῦ Κόσμου ἔλαβον παρὰ τοῦ προπάτορος Ἀδάμ, καὶ μετὰ τὸν Κατακλυσμὸν, παρὰ τοῦ ἐναρέτου Νῶε. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν ταύτῳ ἔχασαν καὶ τὰς περὶ Θεοῦ γνώσεις, κατήντησαν εἰς τὴν τρομερὰν ἀποπλάνησιν, νὰ πισεύουν εἰς πολλοὺς Θεούς, καὶ νὰ τοὺς λατρεύουν. Πολλὰ ἀπὸ τὰ σφωτάτα γένη ἐπραξάν τὸ αὐτό.

Ὁ Ζεὺς (1) ἦτον παρ' αὐτοῖς ὁ Θεὸς τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, ὁμοίως καὶ πατὴρ τῶν Θεῶν καὶ ἀνθρώπων. Αὐτὸς φέρει ἕνα σέμμα εἰς τὴν κεφαλὴν, κρατεῖ ἕνα κεραυνὸν εἰς τὴν δεξιὰν τοῦ χεῖρος, καὶ ἔχει πλησίον τοῦ ἑα Ἀετὸν. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ

Ὁ Ποσειδῶν (2) ἦτον ὁμοίως ἐσεμμένος· ἐπειδὴ ἐλατρεύετο ὡς Θεὸς τῆς Θαλάσσης καὶ τῶν λοιπῶν ὑδάτων. Αὐτὸς ἀκούμβει εἰς τὴν τρίαινάν του, καὶ ἔχει πλησίον τοῦ ἑα θαλάσσιον Ἴππον.

Pluto (3) volt a' harmadik testvére Jupiternek, 's egyszersmind Istene a' pokolnak 's az allvilágnak. Ezért van meg koronázva, 's ezért tart királyipáltzát kezébe. És így osztott el az egész al-'s felvilág a' három testvérek között.

Juno, (4) Felesége volt Jupiternek, 's az Aszszonyistenek között legelső. A' páva neki volt szentelve, királyipáltzája végén egy kakuk ült. Ő egyszersmind a' házasságnak is védje volt.

Apollo, (5) a' költés és más mesterségek Istenéül tiszteltett; a' lant midég vele volt. A' húga volt.

Diána (6) a' Vadászatnak Istenaszszonya, ezért ábrázaltatt ideggel nyilakkal 's kutyákkal. Azomba Istenaszszonya lévén az éjnek is, a' fejét fél hóld kerítette.

Pluto (Merot) (3) byl třetí bratr, a Bůh pekla neb swět a podzemního, pročež gest také korunovaný, a žeslem zaopatřený. Tak gest panovník nad celým hořejším a dolejšíím swětem mezy těmi třemi bratry rozdělené.

Juno (Gowina) (4) byla manželka Perunowa, a první z Bohyní. Pávo byl její pták, a na swršku jejího žesla kukačka (žeslule). Ona byla spolu ochránitelkou manželství.

Apolijn (Čhafoň) (5) byl gafořto Bůh básněstwj a wšech giných umění ctěn, měw při sobě kolowrátek. Seštra geho byla,

Dyána (Mačena) (6) genš lowem (honbau) wladla, a tedy luč (luffi) střely a psa v sebe měla. Gsauc také Bohynj nocj, měla na hlavě půl měsíce.

Ο Πλούτων (3) ἦτον ὁ τοῖος ἀδελφός, καὶ ὁ Θεὸς τοῦ Ἄδου εἰς τὸν κατω Κόσμον, διὰ τοῦτο εἶναι καὶ ἐφεμμένος, κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἑνα σκήπτρον. Καὶ οὕτως ἡ ἐξουσία τοῦ ἄνω καὶ κατω Κόσμου ἦτον διηρημένη εἰς αὐτοὺς τοὺς τρεῖς ἀδελφούς.

Ἡ Ἥρα (4) ἦτον ἡ σύζυγος τοῦ Διὸς, καὶ ἡ πρώτη Θεὰ τῷ Παγόνι ἦτον τὸ ἰδικόν της πουλί· εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σκήπτρου της καθήται μία κουκουβάγια. Αὕτη ἦτον ὁμοίως καὶ ἡ ἑφορος τῶν γάμων.

Ὁ Ἀπόλλων (5) ἐλατρεύετο ὡς Θεὸς τῆς Ποιητικῆς, καὶ ὅλων τῶν λοιπῶν τεχνῶν· κρατεῖ δὲ εἰς τὰς χεῖρας μίαν λύραν. Ἡ ἀδελφὸς τοῦ ἦτον

Ἡ Ἄρτεμις (6) ἦτις ἦτον ἑφορος τοῦ κυνηγίου, καὶ ἐκ τοῦτου ἔχει τόξα, βέλη καὶ ἑνα σκύλον· πλὴν οὕσα καὶ θεὰ τῆς νυκτὸς, φορεῖ εἰς τὴν κεφαλὴν της ἡμίτομον σελήνην.

Handwritten text in German, likely a letter or document, written in a cursive script. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side.

Handwritten text in German, likely a letter or document, written in a cursive script. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side.

Handwritten text in German, likely a letter or document, written in a cursive script. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side.

Schmetterlinge.

Unter die Tagefalter, die sich durch ein vorzüglich schönes Farbenspiel auszeichnen, gehört der Admiral (1), der sich schon im Frühlinge zeigt, doch sich am häufigsten in den heißen Sommertagen sehen läßt.

Eben so glänzet unter den Dämmerungsfaltern der Wollsmilchschwärmer (2) hervor, der zu Anfang des Sommers herum flattert.

Doch woher kommen die Schmetterlinge? Ihre Entstehung ist sonderbar. Aus einem sehr kleinen Ey kommt eine Raupe hervor, die ein wurmartiges Geschöpf ist. Diese Raupe lebt einige Zeit, dann aber zieht sie sich zusammen, liegt ohne alle Bewegung da, und in diesem Zustande, der wieder einige Zeit dauert, heist sie eine Puppe. Endlich öffnet sich diese Puppe, und es kriecht daraus ein Schmetterling, der bald seine Flügel entfaltet und sich in die Luft erhebet.

Papillons.

Parmi les papillons diurnes qui se distinguent surtout par la beauté, par l'éclat et par la variété de leurs couleurs, l'Amiral ou Vulcain (1) tient le premier rang. Cet insecte parait au printemps, mais plus communément pendant les chaleurs de l'été.

Le Sphinx de l'euphorbe (2) se distingue également entre les papillons du soir. On le voit paraître au commencement de l'été.

Mais d'où vient le papillon? Son origine est singulière. D'un très-petit oeuf sort une chenille, qui est un insecte du genre des vers. Son état n'est que passager, elle vit fort peu de temps. Elle se rétrécit, reste immobile, et dans cet état qui dure quelque temps, on lui donne le nom de Chrysalide ou Nimphe. Cette Chrysalide s'ouvre enfin, et il en sort un papillon, qui déploie bientôt ses ailes, et s'élève dans les airs.

Farfalle.

Fra le farfalle diurne, che si distinguono specialmente per la bellezza, per lo splendore, e per la varietà dei suoi colori, l'Amiraglio (1) tiene il primo rango. Quest' insetto si fa vedere nella primavera, ma più comunemente nei calori della state.

La farfalla dell' Esula (2) si distingue egualmente fra quelle della sera. Si vede comparire al principio della state.

Ma di dove viene la farfalla? La sua origine è singolare. Da un piccolissimo uovo esce un bruco, che è un insetto del genere dei vermi. Il suo stato è passeggiere, e vive pochissimo. Si restringe, resta immobile, e in questo stato, che dura qualche tempo, gli si dà il nome di Crisalide. Essa si apre finalmente, e n'esce una farfalla, che spiega ben presto le ali, e si solleva in aria.

Wir wollen diese Verwandlungen an dem Weidenholzspinner, einem Nachtfalter, bemerken. Aus einem Ey dieses Nachtfalters wird die rothe Raupe (3), die in Weiden und andern Bäumen wohnet, sie durchnaget und ihnen sehr schädlich ist. Man muß sie daher, wenn man sie fängt, in gläsernen und ähnlichen Geschirren aufbewahren, denn hölzerne würde sie zernagen. Wider ihre Feinde vertheidiget sie sich durch einen rothen Saft, den sie aus dem Munde sprizet. Im dritten Jahre ihres Lebens wird sie zur unbeweglichen Puppe (4), die nach einiger Zeit aufspringet; da denn der Nachtfalter (5) daraus hervor kriecht, seine Flügel ausbreitet und fort flattert. Er legt späterhin Eyer, die dann wieder zu rothen Raupen werden.

Nous allons observer ces différentes métarmophoses dans le Cossus ou le Papillon du saule. Ce papillon nocturne dépose un oeuf: il en sort une chenille (3) qui fait sa demeure sur le saule et sur d'autres arbres, qu'elle ronge, et auxquels elle cause beaucoup de dommage. Quand on veut la conserver, il faut la mettre dans des verres ou d'autres vases semblables, car elle rongerait ceux de bois, pour s'y creuser une cavité. Elle se défend contre les ennemis qui l'attaquent, en lançant au loin une liqueur rougeâtre qu'elle fait sortir de sa bouche. La troisième année de sa vie, elle passe à l'état de chrysalide (4) et reste sans mouvement. Quelque temps après, la coque s'ouvre, et il en sort un papillon nocturne (5), qui déploie ses ailes, prend son essor et s'envole. Il dépose ensuite des oeufs d'où naissent d'autres chenilles rouges.

Osserveremo questi differenti cambiamenti nella Falena del legno di salcio. Questa farfalla notturna depone un uovo; n'esce un brucio (3) che fa la sua dimora sopra il salice, o altri alberi, che rode, e danneggia molto. Quando si vuol conservarla, è necessario metterla in bicchieri di vetro, o in altri vasi simili, poichè roderebbe quelli di legno per formarvisi una cavità. Si difende dai nemici, che l'attaccano, slanciando lontano un liquore rossastro, che fa uscire dalla bocca. Il terzo anno della sua vita passa allo stato di Crisalide (4) e rimane senza movimento. Qualche tempo dopo si apre il guscio, e n'esce una farfalla notturna (5) che spiega le sue ali, e vola via. Depone di poi uova, da cui nascono altri bruci rossi.

Pillangok.

Azok közzé a' pillangok közzé mellyek színeknek szépségére nézve különböztetik meg magokat, tartozik az Atalánta Pillango (1), mellyet tavasszal már lehet látni, de leg bővebben a' meleg nyári napokba.

Éppen annyira megkülönbözteti magát a' Lepkék között a' Szettyin Lepke is, (2) mely a' nyár elején repked ide 's tova.

De hát honnan származnak a' pillangok? Ezeknek származások különös. Egy kis tojásból tudnüllik hernyo búvik ki, a' melly féregnemű teremtmény. Ez a' hernyo egy darabig élőködik, majd nem sokára magát öszvehúzza 's vesztegel 's ez alatt az idő alatt Pupának nevezetik. Ez a' pupa utoljára felnyilván, pillangó búvik ki abból, a' melly csak hamar kiterjegeti szárnyait, 's a' levegőbe felemelkedik.

Moteyli.

Mezy dennj moteyly, gesto zwołášt mēnēm barew předčj, patj admiral (1) kterj se giš na gate vřazuge, wřřak neyčastěgi w parných dnech letnjch se widěti dáwá.

Taktěj mezy saumračnýmj moteyly se sřkij kolowatcowa dymogłowá létka (kolowratce) (2) genj z počátku leta se proletuje

Wřřak ale odkud pocházegj moteylowé? Pogitj gegich gest diwné. Z malíčkého wagička wyseze hausenka, gřanc twůreč čerwowitj. Tato hausenka žige negatj čas, pať se sřřej, lešj beze wřřěho hybání a w tom stawu, opět negatj čas trwagicym, flowe nymfa, (paupe). Pať se tato nymfa otewře, a wyleze žni moteyl, an brzy swá křidylka rozwiná, w powětřj se wznese.

ΠΕΤΑΛΟΥΔΑΙ.

Μεταξὺ τῶν ἡμερινῶν πεταλούδων, αἱ ὁποῖαι διακρίνονται διὰ τῆς ὠραιότητος ποικιλότητος τῶν χρωμάτων, εἶναι ἡ Ἀταλάντη (1) ἥτις ἀρχινᾷ νὰ φαίνεται τὴν Ἀνοιξιν, πλὴν καὶ οὕτω κατὰ τὰς θερμὰς ἡμέρας τοῦ Θέρους φαίνονται αἱ περισσότεραι.

Ομοίως καὶ μεταξὺ τῶν ἐσπερινῶν πεταλούδων λάμπει ἡ Εὐφρόσιος Σφίγξ (2) ἥτις περιπτεῖ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Θέρους.

Ἀλλὰ πόθεν ἔρχονται τέχνα αἱ πεταλούδαι; ἡ ἀρχὴ αὐτῶν εἶναι θανμασία. Ἐξ ἐνὸς μικροτάτου αὐγοῦ ἐκβάσει μία Κόμμη, ἥτις εἶναι ἓνα σκωληκοειδὲς ζῶον· αὐτὴ ζῇ μερικὸν καιρὸν, μετὰ ταῦτα συσπλομένη, μένει εἰς διάσημα τινῶν ἡμερῶν ἀκίνητος, καὶ ἐν ὧσιν εὐρίσκεται οὕτω, ὀνομάζεται Νύμφη· τελευταῖον ἀνοίγεται αὐτὴ ἡ νύμφη καὶ ἔρπει ἐξ αὐτῆς μία πεταλούδα, ἥτις ἀναπτέσσεται μετ' ὀλίγον καὶ σκόνεται εἰς τὸν ἀέρα.

Ezen elváltozásokat a' Füz-
pillé, vel előadjúk. Ennek
a' pillének tojásából lesz az a'
veres hernyo (3) melly a' füz-és
más fákön tartozkodik, azokat
keresztül kasúl rágja, 's azok-
nak felette ártalmas. Azért is
ha meg fogja az ember, üveg
edénybe kell tartani, mivel a'
fát őszverágná. Az ellenségei
ellen magát valamely veres ned-
vel védelmezi, melyet a' száján
botsát ki. Harmadik esztende-
jében veszteglő pupává lesz (4),
a' melly azután nen sokára fel-
bomlik és a' lepke (5) abból
kibúvik, szárnyait kiterjegeti 's
replik ide 's tova. Azután ké-
söre tojik, 's tojásaiból ismét ve-
res hernyok lesznek.

Spozorugneš tyto proměny
na haušwopředu, nočnjm
moteylu. Z gednoho wagečka to-
ho nočnjho moteyla vznikne čer-
wená hausenka (3) která we wr.
bách a w giných stromech bydlí,
ge prohryzá, a gim welice šřo-
dj. Musy se tedy, když gest chy-
cena, w šřeněných a podobných
nádobách zachowati, neb dřevěnéby
z hlodala, (zhryzla). Swým ne-
přátelům se brání gakaufy čerwe-
nou šřtáwau, kterau z wšř šřřjká.
W třetím roce swého žití gest z ni
nepohnutělně paupě (4) genž po
něgakém čase pušne, kdejto paš
nočnj moteyl (5) z něho wyleza,
šřjdlá swá roztáhne, a přeč odlé-
tá. On později šřtefe weyce, z
kterých potom opět čerwené hau-
senky bywagj.

Αὐτὴν τὴν μεταμόρφωσιν θέλο-
μεν τὴν παρατηρήσει εἰς τὴν Ἰτεο-
αράχνην, ἥτις εἶναι μία νυκτερινὴ πε-
ταλούδα· ἀπὸ ἐναυγόν αὐτῆς τῆς
ψυχῆς γεννᾶται μία κοκκίνη κάμ-
πη· ἥτις κατοικεῖ εἰς τὰς Ἰτέας
καὶ ἄλλα δένδρα, τὰ ὁποῖα διαπερῶ-
σα βλάπτει μεγάλως, ὅθεν πρέ-
πει, ὅταν τὴν πιάσῃ τις, γὰρ τὴν
κλείη εἰς ἓνα ὑέλινον ἀγγεῖον·
ἐπεὶ δὲ τὸ ὑέλινον τὸ τρυπή.
Ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τῆς ὑπερα-
σπίζεται μὲ ἓνα κόκκινον χυλόν,
τὸν ὁποῖον χύνει ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς·
εἰς τὸν τρίτον χρόνον τῆς ζωῆς
τῆς μεταβάλλεται εἰς ἀκίνητον νύμ-
φην (4) ἥτις μετ' ὀλίγον καιρὸν
σκάζει, ὅθεν ἐκβαίνει ἡ νυκτερινὴ
πεταλούδα (5) καὶ ἀναπτέωσα
σηκόνεται εἰς τὸν αἶρα, μετὰ ταῦ-
τα γεννᾷ αὐγά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα
γεννῶνται πάλιν νεαὶ κοκκιναὶ
κάμπαι.

6

A. Champignons

F. Champignons

Les champignons sont des
végétaux qui croissent
dans les bois, les champs,
les jardins, etc. Ils ont
une forme très variable,
et leur couleur est souvent
très vive. Ils sont
généralement comestibles,
mais il en est de très
toxiques. On les trouve
souvent en grande quantité
dans les bois, et on les
utilise pour faire des
soupes, des sauces, etc.

Le champignon est un
végétal qui croît dans
les bois, les champs, les
jardins, etc. Il a une
forme très variable, et
sa couleur est souvent
très vive. Il est
généralement comestible,
mais il en est de très
toxiques. On le trouve
souvent en grande
quantité dans les bois,
et on l'utilise pour
faire des soupes, des
sauces, etc.

Schwämme.

Die Schwämme sind Gewächse, an welchen man weder Wurzeln, noch Laubwerk noch Blüthen entdeckt. Sie wachsen auf und unter der Erde, auf den Stämmen und Aesten anderer Gewächse, und selbst auf den Körpern todter Thiere. Einige kommen sogar an Dornen hervor, welche die Sonne niemals bescheinet, und wohin niemals die Luft ziehet, nämlich in den tiefsten Höhlen und dumpfigsten Kellern. Der breite Theil an den Schwämmen heißt ihr Hut, ihr stängelartiger Theil aber wird der Strunk genannt.

Der braune Pilz (1) und die weit kleinere Mufkone (2) haben einen breiten nur wenig gewölbten Hut, und sind mit einem langen Strunke versehen. Die Spizmorchel (3) hat einen hochgewölbten spizigen Hut und ei-

Agarics ou Champignons.

Les champignons sont des plantes spongieuses, dénuées de racines, de feuilles et de fleurs. Ils naissent dans la terre, ou à sa surface, sur des troncs et des branches d'arbres, sur d'autres végétaux, et même sur des cadavres d'animaux. Quelques-uns viennent dans des lieux que le soleil n'éclaire jamais, et où l'air ne circule point, c'est-à-dire dans de profondes cavernes, et dans les caves les plus humides et les plus obscures. La partie supérieure et la plus large du champignon s'appelle la tête ou le chapiteau, et la partie en forme de tige, se nomme le pédicule.

Le Potiron brun (1) et le Mousseron (2) qui est beaucoup plus petit, ont la tête large et peu convexe, et sont pourvus d'un long pédicule. La Morille (3) a un chapiteau élevé et vouté en pointe, et un pédicule fort

Funghi.

I Funghi son piante spugnose, prive di radici, di foglie, e di fiori. Nascono nella terra, o alla sua superficie, sopra altri vegetabili, ed anche sopra cadaveri di animali. Alcuni vengono in luoghi non esposti al sole, o dove non circola aria, cioè in profonde caverne, e in cantine le più umide, e oscure. La parte superiore, e la più larga del fungo si chiama il cappello, e l'interiore il gambo.

L'Uovolo (1) e il Prugnolo (2) che è molto piccolo, hanno il cappello largo, e poco convesso, e son provveduti di un lungo gambo. La Spugnola (3) ha un cappello elevato e curvato a punta, e il gambo

nen kürzern Strunk, der aber weit dicker ist. Diese drey Schwammarten wachsen in Wäldern und auf Wiesen; aber die Trüffeln (4), die gar keinen Strunk haben, werden unter der Erde gefunden. Sie riechen stark, und man sucht sie mit Hunden auf, die dazu abgerichtet sind. Durchschnitten (5) zeigen sie sich in ihrem Innern gemarmelt. Der Ziegenbart (6) ist schön gelb, und hat weder einen Strunk noch einen Hut; sondern besteht in einem länglichen Knollen, der sich oben in einen Busch endiget.

Alle diese Schwämme und noch viele andere dienen den Menschen zur Nahrung; ja manche, wie die Trüffeln, werden für eine kostbare Speise gehalten.

court, mais qui est très-épais. Ces trois espèces de champignons viennent dans les bois et sur les prairies; mais les Truffes (4) qui n'ont point de pédicule, se trouvent dans la terre. Elles ont beaucoup d'odeur; on en fait la recherche avec des chiens dressés à cet effet. Si on les coupe en deux (5) l'intérieur en est marbré, ou veiné. Le champignon nommé Barbe de chèvre (6) est sans tête et sans pédicule, ce n'est qu'une masse oblongue, dont la partie supérieure forme une espèce de bouquet.

Tous ces champignons et plusieurs autres servent de nourriture à l'homme; quelques-uns même, tels que les Truffes, sont regardés comme un manger délicieux.

cortissimo, ma densissimo. Queste tre specie vengono nei boschi, e sopra i prati; i Tartufi (4), però che non hanno gambo, si trovano nella terra. Sono molto odoriferi; e sene fa la ricerca con cani addestrati per quest' effetto. Se si tagliano in due l'interiore (5) è marmorizzato, o venato. Il fungo nominato Barba di capra (6) è di un bel giallo, senza cappello, e senza gambo; è una massa bislunga, di cui la parte superiore forma una specie di mazzetto.

Tutti questi funghi, e molti altri servono di nutrimento all'uomo; alcuni anche, come i Tartufi sono considerati un cibo delizioso.

Gombák.

A' Gombák olyan növények, a' mellyeken se gyökereket, se leveleket se pedig virágokat nem lehet észrevenni. Tenyészek a' föld alatt, a' más növények törzsökein 's ágain, sőt még a' dög testeken is. Némelyek azok közül olyan helyeken teremnek, a' hová a' nap soha se süt, és a' mellyeket a' levegő nem jár, tudnillik a' legmélyebb barlangokban 's pinczékben; a' szélesebb részek kalapnak, a' szárok pedig töngnek neveztetik.

A' Tino (1) és az apró galótza (2) gombának kalapja széles és kevéssé öblös, a' töngje pedig hoszsú. A' süveg gombának (3) kalapja hoszsúdad öblös, a' szára pedig alatsony és vastag. Ez a' három gomba faj az erdőkön és mezőkön te-

Hauby.

Hauby gfauf zrostliny na nich; ani kofenü ant listowj, ani kwer tū newynalezámé. Ony rostan na y pod zemj, na kmenech y na wétwých gíných zrostlin, a téz y na tělách mrtwých žiwotěichú. Ně které se ano y na mjestech wyssytagi, na které slunce nikdy neswjtj, a tam powětřj nikdy netáhne, totiž w neyblubšich šřevyšich, a neyšuchleyšich šřepjch. Šřiroký djl na haubách gmeunge se gich klobauk, gegich šřaupkowitý djl ale hlau b e k flowe.

Krawina (1) a mnohém menšj tak řečená mucerona (2) magi šřiroký gen trochu wypruělý klobauk, gfauc dlahým hlaubkem opatřeně. Kyzec (3) má wysoko wypruělý šřpicatý klobauk, a kratšj hlaubek, který wšak mnohém tlusšj gest. Tyto tři

MANITAI.

Εἰς τοὺς μανίτας δὲν ἐδουήσαν νά ἀνακαλύψωσιν οὔτε βίρας οὔτε φύλλα, οὔτε ἄνθη. Αὐτοὶ φυτρῶνουν καὶ ἐπὶ τῆς Γῆς καὶ ὑπὸ τὴν Γῆν, εἰς τοὺς κλάδους ἄλλων φυτῶν, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ πτωματὰ τῶν φοβισμένων ζώων. Τινὲς φυτρῶνουν καὶ εἰς τὸ πους, τοὺς ὁποίους οὔτε ὁ Ἥλιος φωτίζει, οὔτε ὁ Ἄηρ δύναται νά διαπνεύσῃ, δηλαδὴ: εἰς τὰ βαθέα σπήλαια, καὶ εἰς τὰ νοτερά ὑπόγεια. Τὸ πλατὺ μέρος τοῦ μανίτου ὀνομάζεται σκιαδίου, τὸ δὲ στελεχοειδὲς μέρος τοῦ κοτσάνι,

Ὁ μελαγχροινὸς βωλίτης (1) καὶ ὁ πολὺ μικρότερος μουκερώνης (2), ἔχουν πλατὺ καὶ ὀλίγοντι κυρτὸν σκιαδίου καὶ ἕνα μακρὸ κοτσάνι. Ὁ μαυρομανίτης (3) ἔχει ὑφικαμπές καὶ σχεδὸν ὀξυκατάληκτον σκιαδίου, καὶ κοτσάνι κοντόν, πλὴν χονδρόν.

nyészik; A' szarvasgomba (4) ellenbe, mellynek töngje egyáltalába nints, egyedül csak a' föld alatt találtatik, a' szaga erős, 's csak, az erre a' végre megtanított kutyákkal lehet reá akadni. Az (5) tődik szám alatt keresztülmetsze belső formájában szemléltetik. A' ketske gomba (6) szép sárga, sem törzsöke sem kalapja; hanem hosszúkas gumokból áll, mellyek felyül bokrosan végződnek.

Mind ezek, 's ezeken kívül meg sek gombák az embernek eledelül szolgálnak, némelyek pedig, mint a' szarvas gomba is kedves izü étkeknek tartatnak.

zpřsobý hub, rostou w lesých, a na loukách; ale hljwy (4) ne magický docela žádného hloubku, nalézají se pod zemí. Ony sylvné wonějí, a vyhledávají se s psími, gestto na to již nawedeni gsau. Prořiznuté gsaucy (5) okazují se v whitě mramorované. Líska (6) gest pěkně žlutá, ne magic ani hloubku ani klobauku; nýbrž pozůstává w podlaubném hrboli, genž se storchu w chomáč končí.

Wsecky ty hauby a gestte mnohé giné flauží elowěku k potravě, ano některé gafo hljwy, gsau gmjny (držany) za wzáctný pokrm.

Αὐτὰ τὰ τρία εἶδη τῶν μανιτῶν φυτρῶνουν εἰς δάση καὶ λειβάδια, ὅμως αἱ ὕναι (4) αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχουσι παντάπασι κοτσάνι, εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν Γῆν. Αὐτοὶ ἔχουν δυνατὴν ὁσμὴν· τοὺς εὐρίσκουν δὲ μὲ σκύλους γυμνασμένους εἰς τοῦτο. Ἀφ' οὗ κοποῦν (5) φαίνονται ὡς ἂν μαρμαρομένοι. Τὸ γένειον τοῦ τράγου (6) ἔχει ὡραῖον κίτρινον χρῶμα, πλὴν δὲν ἔχει οὔτε σκιαδίων οὔτε κοτσάνι, μόνον φαίνεται ὡς ἂν ἓνα μακρουλὸν κουδάρι, ὃ, που τελειώνει εἰς μίαν φουνταν.

Ὅλοι αὗτοι οἱ μανῖται καὶ ἔτι ἄλλοι περισσότεροι, χρησιμεύουν πρὸς τροφήν τῶν ἀνθρώπων, μάλιστα μερικὸι, ὡς αἱ ὕναι νομίζονται ὡς πολῦτιμον φαγητόν.

Faint, mostly illegible text in the left column, appearing to be a list or series of entries.

Faint, mostly illegible text in the middle column, appearing to be a list or series of entries.

Faint, mostly illegible text in the middle column, appearing to be a list or series of entries.

Faint, mostly illegible text in the right column, appearing to be a list or series of entries.

Faint, mostly illegible text in the right column, appearing to be a list or series of entries.

Die Landkarte.

Macht das Land nur eine kleine Erhöhung, so ist diese Erhöhung ein Hügel (1); erst wenn die Erhöhung schon größer ist, heißt sie ein Berg (2).

Den obersten Theil des Berges nennt man den Gipfel. Steigt ein einzelner hoher Berg gerade empor und endigt sich zugleich in einen spitzigen Gipfel, so ist er ein Spitzberg (3).

Nicht jeder Berg ist aus Erde zusammengesetzt; mancher besteht von oben bis unten aus Stein, und dann wird er ein Fels (4) genannt.

Wisseilen hat ein Berg Feuer in seinem Innern, welches sich dadurch Luft macht, daß es seinen Gipfel sprengt, aus welchem dann Rauch aufsteigt, Flammen in die Luft schlagen, und geschmolzene Metalle heraus geschleudert werden. Einem solchen Feuer spendenden Berge (5) gibt man den Namen eines

Carte géographique.

On donne le nom de Colline (1) à une petite élévation que forme le terrain; mais on ne donne celui de Montagne (2) qu'à une élévation beaucoup plus considérable.

La partie supérieure de la montagne s'appelle la cime, ou le sommet. Si une montagne isolée et fort haute, s'élève perpendiculairement, et se termine en pointe, on la nomme Pic (3).

Chaque montagne n'est pas formée de couches de terre; quelques-unes sont entièrement composées de pierres depuis le haut jusqu'en bas, et alors on leur donne le nom de rocher (4).

Une montagne renferme quelquefois du feu dans ses flancs. Ce feu intérieur se fraye un chemin avec violence, en perçant la cime, d'où il sort des tourbillons de fumée, de cendres et de feu, et qui vomit avec impétuosité des fleuves de matières métalliques en fusion. Une telle montagne ignivome,

Carta geografica

43

Si da il nome di Collina (1) a una piccola elevazione, che fa il terreno; e si chiama Montagna (2) quando l'elevazione è molto più considerabile.

La parte superiore della montagna vien detta cima, o sommità. Se una montagna isolata, e molto alta si solleva perpendicolarmente, e termina a punta, si nomina Picco (3).

Ogni montagna non è formata di ammassi di terra; alcune sono intieramente composte di pietre da cima in fondo, e allora si da loro il nome di Masso (4).

Qualche volta una montagna racchiude interiormente del fuoco; questo con violenza si fa un cammino, penetrando la sommità, di dove escono turbini di fumo, di ceneri, e di fuoco, e vomita con impeto fiumi di materie fuse metalliche. Una tale montagna, che vomita fuoco, si chiama un Vul-

alten Göttern, des Vulcan, den die
Griechen als den Gott des Feuers
verehrten, und von dem sie glaub-
ten, daß er in solchen Bergen wohne.

Wenn eine ganze Reihe von Ber-
gen neben einander und oft sogar
über einander vorkommt, so heißt
sie ein Gebirge (6).

Das niedere Land neben den Ber-
gen und Gebirgen ist Thal.
Ziehen sich Berge so im Kreise her-
um, daß sie das innere Thal ganz
umschließen, so bilden sie einen
Bergkessel (7).

Das grün bemahlte Land auf un-
serer Karte hat die meisten Gebirge,
die theils Erdgebirge, theils Fel-
sengebirge sind; das roth bemahlte
Land hingegen ist mehr mit einzeln
nen Bergen besetzt.

s'appelle un Volcan (5) du nom
de Vulcain que les payens regar-
daient comme le dieu du feu, et
qui, selon leur croyance, habitait
une montagne de cette espèce.

Quand une longue file de mon-
tagnes forme une masse réunie et
non interrompue; quand elles se
trouvent même surmontées par
d'autres encore plus élevées; c'est
ce qu'on appelle une Chaîne de
Montagnes (6).

Le terrain plat et uni qui se
trouve au pied d'une montagne est
une plaine ou Vallée. Si les
montagnes l'entourent de tous cô-
tés en rondeur, elle forme un
bassin (7).

Le pays colorié en verd sur la
plupart de la carte, est le plus mon-
tagneux. Les montagnes qui le cou-
vrent, sont formées en partie de
terre, en partie de roc. Le terrain
enlaminé en rouge, n'offre que des
montagnes isolées.

cano (5) dal nome di Vulcano,
che i Pagani riguardavano come
il Dio del fuoco, e che, secondo
la loro credenza, abitava una mon-
tagna di questa specie.

Quando una lunga fila di mon-
tagne forma una massa riunita,
e non interrotta; quantunque si
trovino anche sormontate da altre
più elevate, si chiama una Cate-
na di Montagne (6).

Il terreno piatto, e unito che si
trova alle falde di una montagna,
è una Pianura, o Valle. Se
le montagne la circondano intorno
da tutti i lati, forma un Bacin o
(7).

Il paese colorito di verde sopra
la maggior parte della carta, è il
più montagnoso. Le montagne,
che lo ricoprono, sono formate
alcune di terra, altre di masso.
Il terreno tinto di rosso non offre
che montagne isolate.

A' Mappa.

A' hol a' föld tsak kevésse emelkedik fel, ott domb vagy halom (1), a' hol pedig magasra felemelkedik ott hegy (2) van.

A' hegynék legmagasabb részét hegytetőnek nevezik. Ha valamelly magános és magas hegy egyenesen emelkedik felfelé 's egyszersmind hegyes tetőn is végződik azt meredek vagy sügár hegynék nevezik (3).

Nem minden hegy földből áll; hanem némelly tetejétől fogva egész allyáig kövel telyes, azt akkor kösziklának (4) nevezik.

Néha a' hegy belsőjében tűz is van, a' melly abból úgy ront ki hogy a' teteje megreped, 's abból füst és láng rohan ki, a' melly után olvadtott matériát is hány magából. Az ilyen tűzőkádó hegyet (5) egy régi pokárdó istenről Vulkánnak nevezik,

Mapa.

Přisobiti země gen malé zvěysseň, tedy gest toto zvěysseň pa hrbe (1); tepro kdy zvěysseň giš wětši gest, flowe hora (wrch) (2).

Neyhořevši dšl hory gměnu ge se wrch. Wynikáli samotná wysoká hora přimo (zrowna) wzhůru, a končí se spolu w špicatý wrch, tedy gest špicatá hora (3).

Ke každé hora gest ze země složená, mnohá pozůstává se swrchu až dolů z kamenj, a pak se nazývá skalau (4).

Kdy mhwá hora oheň w wnitřku, který sobě tmj powoluge, ze wrch swůg rozráží, z něhož potom kaur wystupuge, plamen se w poměti wywalj, a rozpuštěné kowj se wymjagi. Takowé oheň přstágy hoře (5) dáwá se gměno gedne staré modly,

OXARTHS.

Ένα μικρόν ὕψωμα ἐνὸς τόπου ὀνομάζεται λόφος (1), ὅταν δὲ τὸ ὕψωμα τοῦ τόπου εἶναι μεγαλύτερον ὀνομάζεται βουνόν (2).

Τὸ ὑψηλότερον μέρος ἐνὸς βουνοῦ ὀνομάζεται ἀκρόρεια. ὅταν ὁμῶς ἓνα μόνον ὑψηλὸν ἀνυψοῦται ὁρτὰ ἐπάνω καὶ ἀποτελεῖται εἰς μίαν ὀξείαν γωνίαν ὀνομάζεται κορυφή (3).

Ὅλα τὰ βουνὰ δὲν συνίστανται ἀπὸ γῆν ἐπειδὴ εἶναι μερικὰ τὰ ὅποια ἀπὸ ἄνω ἕως κάτω συνίστανται ἀπὸ πέτραν, καὶ τότε ὀνομάζονται βράχοι (4).

Ενίοτε περιέχουσι τὰ βουνὰ καὶ φωτίαν εἰς τὰ ἐντὸς των, ἢ ὅποια σχίζουσι τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ ἐξανεμίζεται, ἐκ τῆς ὁποίας ἐπεὶτα ἐκβαίνει καπνὸς, ἀνυψοῦνται φλόγες εἰς τὸν ἀέρα καὶ μετὰ ταῦτα τινὰ ἀναλυμένα ῥίπτον ὀρμητικῶς ἔξω. τὰ τοιαῦτα πυρί-

a' kit a' pogányok úgy tiszteltek mint a' tűznek istenét. 's azt hitték róla, hogy lakása az efféle hegyekben volna.

Ha több hegyek vagynak egy sorban, sőt mintegy rakáson, akkor azokat bértzeknek (6) nevezik.

A' hegyek körül a' lapályt völgynek nevezik; ha pedig a' hegyek a' völgyet egészen körül veszik Vár-völgyet (7) formálnak.

A' mi mappánk zöld részén sok hegyek vannak részszerént foldból, részszerént kösziklák-ból állók; a' veressé festett részen pedig inkább magános hegyek szemléltetnek.

Wulka-na (Ohnena) kterého pohané sgafosto Boha ohně ctili, mystice o něm, že w tčhto horačch bydlj.

Když celé pořadí hor podle sebe, a mnohdykrát y přes sebe se vyskytá, tedy flowe hor y (6).

Dolejší země wedlé wrchů a hor gest andolj. Točegili se wrchy tať kolem, že wnitřnj andolj zcela obkličugj, tedy tworęgi (přisobęgi) k otlinu (7).

Zeleně pomalowaná země na nassj mapě má newyc hor, které djsem horj zemské, djsem skalnj gsau; čerweně pomalowaná země ale gest wjce po různu wrchmi obsazena.

παρα βουνά (5) ὀνομάζονται μετ' ὀνομα ἑνός τῶν θεῶν. τῶν παλαιῶν ἑθνικῶν, ἡφαιστοί τὸν ὀποῖον αὐτοὶ ἐτίμων ὡς θεὸν καὶ περὶ τοῦ ὀποῖου ἐδόξαζον ὅτι κατοικεῖ εἰς τοιαῦτα βουνά.

Όταν μία ἀκροαία σειρὰ βουνῶν ἐπακολουθεῖ ἐπὶ πολὺ, ἢ συναπαντᾷ ἡ μία τὴν ἄλλην, ὀνομάζεται ὄρος ἡ σειρὰ βουνῶν (6).

Ο χαμηλὸς τόπος πλησίον τῶν βουνῶν καὶ ὁρῶν ὀνομάζεται κοιλάς, ὅταν ὁμως τὰ βουνά εἰς ὅλον τὸν γύρον περικυκλοῦσι τὴν κάτω κοιλάδα. σχηματίζουσι ἓνα λάκκον (7).

Ο πράσινα ἐξωγραφισμένος τόπος εἰς τὸν χάρτην μας περιέχει τὰ περισσότερα ὄρη τὰ ὅποια μέρος μὲν συνίστανται ἀπὸ γῆν καὶ μέρος ἀπὸ βράχους. Ο δὲ κόκκινα ἐξωγραφισμένος τόπος περιέχει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μοναδικὰ βουνά.

Giftpflanzen.

Auch die Seittlose (1), diese letzte Zierde der Felder im späten Herbst, gehört unter die Pflanzengifte. Ihre Wurzel besteht aus festen Zwiebeln, die der giftigste Theil an ihr sind. Wer sie genießet, der bekommt Schmerzen in der Harnblase, ein Brennen im Magen; im Munde fließt ihm bitterer Speichel zu, und ein fortwährender Schluchzen ermüdet ihn bis zum Tode.

Der gefleckte Schierling (2) hat eine spindelförmige Wurzel und viele Ähnlichkeit mit der Petersilie; daher man ihn von dieser wohl unterscheiden muß. Sein Genuß macht, daß die Zunge steif wird, die Sprache ausbleibt, der Schlund brennet und der Unterleib

Plantes vénimeuses.

Le Colchique ou Tue-Chien (1) qui est le dernier ornement de nos campagnes à la fin de l'automne, doit aussi être rangé parmi les plantes vénimeuses. Sa racine est composée de bulbes ou tubercules charnus, qui, dans ce végétal, sont la partie la plus infectée de poison. Celui qui en prend intérieurement, ressent des douleurs aiguës dans la vessie, et une chaleur brulante dans l'estomac: le venin excite une salivation amère, des suffocations et des étouffements continuels qui sont suivis de la mort.

La grande Ciguë (2) à la racine fuselée, et ressemble beaucoup au persil. On doit donc y faire attention, et en connaître la différence. L'usage de la ciguë paralyse la langue, fait perdre l'usage de la parole; occasionne une inflammation à l'oesophage, et un gonflement douloureux au bas-ventre. Un des effets de la ciguë

Piante velenose.

44

Il colchico (1), ultimo ornamento delle nostre campagne al fine dell' autunno, deve anche annoverarsi fra le piante velenose. La sua radice è composta di bulbi, o tubercoli carnosì, che, in questo vegetale, sono la parte la più infetta di veleno. Chi ne prende interiormente, risente dolori acuti nella vessica, e un ardente calore nello stomaco: il veleno eccita una salivazione amara, suffocazioni, e mancanza continua di respiro, che è seguita dalla morte.

La Cicuta maggiore (2) ha la radice fusata, e rassomiglia molto al prezzemolo. Si deve dunque farci attenzione, e conoscerne la differenza. L'uso della cicuta rende la lingua paralitica, e la priva della parola; cagiona un' infiammazione all' esofago, e un' enfiagione dolorosa al basso ventre. Uno degli

ausschwillt. Oft erfolgt auch Blindheit und Wahnstau.

An dem Stechapfel (3) sind besonders die Samen giftig, die, wenn er seine trichterartige Blüthe abgelegt und sein stacheliges Samenbehältniß hervor gebracht hat, in diesem letztern eingeschlossen sind. Ihre Wirkungen im Menschen sind Raserey und Schlagfl.

So können alle diese Pflanzen sehr leicht den Tod bringen, wenn man nicht gleich nach ihrem Genuße viel warme Milch zu sich nimmt, sich zugleich oft zum Erbrechen reizet und mit Klystieren zu Hülfe kommt. Gleichwohl werden auch diese Gewächse in gewissen Krankheiten als Arzeneyen gebraucht; doch nur von vorsichtigen Ärzten, und in sehr kleinen Gaben.

est souvent de frapper d'avenglement et de frénésie, ceux qui en mangent imprudemment.

Les graines sont ce qu'il y a de plus vénimeux dans le Stramonium ou Pomme épineuse (3). Lorsque la plante est depouillée de ses fleurs qui ont la forme d'un entonnoir, ces graines se trouvent renfermées dans un fruit garni de pointes, qui s'ouvre en quatre parties égales. Le delire, la fureur et l'apoplexie sont les tristes effets de ce poison.

Tous ces végétaux donnent promptement la mort, si après en avoir mangé, l'on n'a recours au lait tiède qu'on doit prendre en grande quantité, aux vomitifs et aux lavements. Malgré cela, on emploie ces plantes comme médicaments dans certaines maladies; mais on ne doit en faire usage que par le conseil de médecins éclairés, et n'en prendre qu'une très-petite dose.

effetti della cicuta è spesso di colpire di accecamento, e di frenesia chi ne mangia imprudentemente.

I granelli è quel che esiste di più velenoso nello Stramonio (3). Quando la pianta è spogliata dei suoi fiori, che hanno la forma di un imbuto, questi granelli si trovano rinchiusi in un frutto guarnito di punte, che si apre in quattro parti eguali. Il delirio, il furore, e l'apoplezia sono i tristi effetti di questo veleno.

Tutti questi vegetali danno prontamente la morte, se, dopo averne mangiati non si ricorre al latte tepido, che deve prendersi in gran quantità, ai vomitivi, e ai serviziali. Nonostante però si adoperano queste piante come medicamenti in certe malattie; ma non sene deve far uso che per consiglio di medici illuminati, e non prenderne che una piccolissima dose.

Mérges Plánták

Az Öszike (1), is, a' mezőnek ez a' legkésőbbi ékessége a' mérges plánták közül való. A' gyökere tömött hagymákból áll, a' melly egyszersmind a' legmérgesebb része. A' ki megészí, vizellet-hójagjában fájdalmat, gycmrában pedig égetést érez. Nyelvére keserű nyál gyűl, és a' szakadatlan tsuklás kinozza azt halálra.

A' foltos Bőröknek (2) gyökere orsóforma 's igen hasonlít a' petreselyemhez; mellyre nézve nagyon kel tudni az ezek közt való külömbséget. Ha valaki meg eszi annak nyelve megmerevedik, a' szava el áll, a' torka ég, a' gyomra pedig feldagad, — ezeket gyakran követi a' vakság és az örülés.

Gedowaté byliny.

Salé ocum (1) tato posledni ozdoba polj w pozdnim podzymku patj mezy gedu bylin. Geho koten pozustawa z perwnych cybulj, ktere ta neygedowategssj částka na ni gsau. Kdo gich požíge, dostane bolesti w mechry, pálení w žaludku; w vstech mu naplynau hořké sliny a vstawičná stlawa zemdljwa geg až do smrti.

Strakatý bolehlav (2) má vrетенatý koten, a welkan podobu s petruželj; pročež se musj dobře od ni rozeznat. Pozjwánj gehu páfobj, že gazvž ztuhne, več se zarazj, pošeradlo (hlta) pálj, a podobíssě napuchne (nabíhne, oteče). Často násteduge štepota, a zblázněj (possetilost)

ΦΑΡΜΑΚΕΡΑ ΦΥΤΑ.

Και αὐτὸ δὲ τὸ Κολχικόν (1) ὁ ὑπερίσος σολισμός των κάμπων ἀνήκει εἰς τὰ φαρμακερὰ φυτὰ. ἡ ῥίζα του συνίσταται ἀπὸ σφικτὰ κρομμύδια, τὰ ὅποια εἶναι τὸ πλεον φαρμακοδέξερὸν μέρος του. ὅποιος φάγῃ ἀπ' αὐτὰ, αἰσθάνεται πόνους εἰς τὴν φούσταν τοῦ οὖρου, καῦσιν εἰς τὸν σῶμαχον, εἰς δὲ τὸ σῶμα του ἐπιρρέει πικρὸς σίελος καὶ τέλος ἕνας ὑπερβολικὸς λυγρὸς ἀδυνατίζει αὐτὸν ἕως θανάτου.

Τὸ Κώνειον (2) ἔχει ἄδρακτοειδῆ ῥίζαν, καὶ μεγάλην ὁμοιότητα μετὰ τὸ πετροτέλειον, διὰ τοῦτο πρέπει τις νὰ τὸ διακρίνῃ ἀπ' ἐκεῖνο. ἡ γεῦσις του σκληρύνει τὴν γλῶσσαν, ἐμποδίζει τὴν ὁμιλίαν, προσερεῖ καῦσιν εἰς τὸν λάρυγγα, καὶ πρίσκει τὴν κοιλίαν, πολλακίς δὲ ἀκαλουθεῖ τυφλότης καὶ μανία.

A' Maszlag na k (3) mag-
vai mérgesek, mellyek azon tö-
vises magtokokban vannak el-
fészkelve, a' mellyek azon az-
után nevednek, minekutánna
töltésérforma leveleit elhányja.
Az ember, a' megevése után
dühösségbe esik 's szélütést kap.

Mind ezek a' növények te-
hát igen könnyen halát okozhat-
nak, hogy ha a' megételek után
midjárt az ember tejet nem iszik,
vagy ha magát a' hanyásra nem
erölteti és ha a' kristélyozást
nem használja. De azomba ezek
a' növények, némely betegsé-
gekben hasznos orvosságok, de
csak a' vigyázo orvosok kezé-
ben, 's igen keves mértékkel.

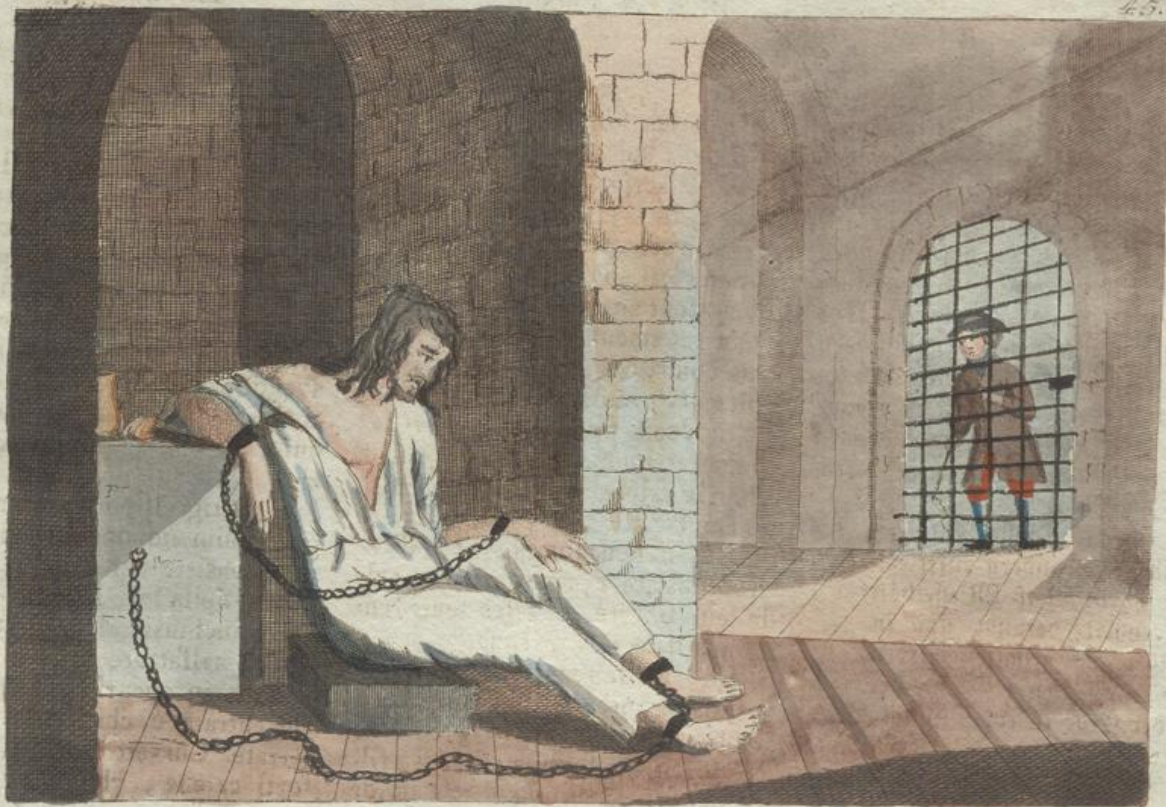
Na geżkowé palicy (3)
(bodławem gablem,) gśau zwłóśst
semena gedowatá, ktera, když
swłig ł nálewoce podobný kwet
giž sfožila, a pichlawau schránku
semena wen wywedla, w tčhto
posledněgšijch zawřena gśau. Gich
aučinky neb pűsobenj w člowě-
tu, gśau wzteklost a mrtwice.

Tak mohau wšecky tyto byli-
ny smrt spűsobiti, gěsli ne hned
po gich požitj člowěk mnoho te-
plěho mlěka ł sobě nepřigme,
sebe spolu často ł dāwenj nez-
dráždj, a s klistery ł pomocy ne-
přispěje. Předce wšak tyto zrost-
liny w gisťch nemocch za lé-
kařstwj se potřebuj, ale od opa-
trněch lékařů toliko, a we wě-
mi škrowných dáwcch.

Τοῦ δὲ μανικοῦ εὐρύχνου (3) αἰρί-
ζαι εἶναι μάλιστα φαρμακευαί, αἱ
ὁποῖαι εἶναι, ἀφοῦ ἀποβάλῃ τὰ
χωνοειδῆ τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἐκβάλῃ τὸ
ακανθώδες τοῦ σπασμοδοχέου μέ-
σα εἰς τοῦτο τὸ ὑπερινὸν κλεισμέ-
ναι· αἱ ἐνέργειαι ὅπου κάμνει ἡ
γεῦσις τοῦ εἰς τοὺς ἀνδρώπους
εἶναι μανία καὶ καταρροή.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δύναται
ὅλα αὐτὰ τὰ φυτὰ νὰ ἐπιφέρωσι
θάνατον, εἰάν τις μετὰ τὴν γεῦσιν
τῶν δὲν πῆλ ζεσθὸν γάλα, καὶ ἐ-
ρεθίσῃ τὸν αὐτὸν τὰ εἰς ἐμετὸν καὶ
βοηθηθῇ μὲς κλυσθήρια. Πλὴν καὶ
αὐτὰ τὰ φυτὰ τὰ μεταχειρί-
ζονται εἰς τινὰς ἀρρώστιας, ἀπὸ προ-
σεκτικῶς ὁμῶς ἰατροῦς, καὶ εἰς
πολλὰ ὀλίγην δόσιν.

Gott richtet nicht nur die Handlungen, sondern auch die geheimsten Gedanken und Empfindungen der Menschen; denn er ist allgegenwärtig, daher vor ihm nichts verborgen ist. Die Menschen ahmen Gottes Gerechtigkeit nach, und halten auch Gericht übereinander; aber sie können nur die sichtbaren Handlungen richten. Auch sind die Menschen zu arm, um, wie Gott, gute Handlungen zu belohnen, und können nichts thun, als die bösen bestrafen.

Die gewöhnlichste Strafe, die von Menschen andern auferlegt wird, besteht darin, daß Mißethäter ihrer Freyheit beraubt und in Gefängnissen fest gehalten werden.

Ein sehr schwerer Verbrecher wird unter der Erde in einen finstern Kerker geworfen, der mit eisernen Gittern verschlossen ist. Hier sitzt er, mit starken Ketten an die Mauer

Dieu ne juge pas seulement les actions des hommes; il pénètre aussi dans leurs plus secrètes pensées, et scrute les sentiments du coeur, car il est présent par-tout, et rien n'est caché à ses yeux. Les hommes imitent la justice divine, et soumettent aussi leurs semblables à leur jugement, mais ils ne peuvent connaître que des actions visibles. N'ayant pas, comme Dieu, les moyens de récompenser les bonnes actions, ils se bornent à punir le crime.

La Punition la plus ordinaire que les hommes imposent à d'autres, consiste à priver les criminels de leur liberté, et à les tenir renfermés dans des prisons.

Un malfaiteur coupable de grands crimes, est jeté dans de sombres cachots sous terre; et l'entrée en est fermée par des grilles de fer. Courbé sous le poids

Iddio non è solamente giudice delle azioni degli uomini, è anche scrutatore dei loro più segreti pensieri, e sentimenti del cuore, poichè è presente per tutto, e niente è nascosto ai suoi occhi. Gli uomini imitano la giustizia divina sottomettendo i suoi simili al loro giudizio; ma non possono conoscere che azioni visibili. Non avendo dunque, come Dio, mezzi da ricompensare le buone azioni, si limitano a punire il vizioso.

Il gastigo il più ordinario, che gli uomini impongono ai suoi simili consiste nel privare i delinquenti della loro libertà, e di tenerli rinchiusi nelle prigioni.

Un malfattore di gran delitti è gettato in oscuri sotterranei, la cui entrata è chiusa da massicce ferrate. Curvato sotto il peso di forti catene, che lo tengono at-

gefesselt, und bekommt nichts als Brot und Wasser zur Speise. Bisweilen erscheint der Kerkermeister an der Gitterthüre, um nachzusehen, ob sich der Gefangene ruhig verhalte. Wie dieser eine Hand oder einen Fuß beweget, so klirren die Ketten und erwecken einen traurigen Wiederhall durch die unterirdischen Gewölber.

Untervirf dich, armer Verlassener, deiner Strafe, so wirst du ruhiger leiden, und hier oder dort wieder frey sey.

de fortes chaines qui le tiennent attaché au mur de sa prison, il n'a que du pain et de l'eau pour toute nourriture. Le geolier vient quelquefois à la porte grillée, pour voir si tout est en ordre, et si le prisonnier se tient tranquille. Dès qu'il remue un pied ou une main, le bruit de ses chaines rend un son lugubre qui retentit au loin dans ces voutes souterraines, séjour de l'horreur et de la tristesse.

Résigne-toi, pauvre délaissé! soumets-toi à la punition qui t'est imposée! Ta résignation allégera tes peines, et tu recouvreras ta liberté ici bas, ou au delà du tombeau.

taccato al muro del suo carcere, non riceve che pane, ed acqua per ogni suo nutrimento. Il custode viene di tempo in tempo alla porta di ferro per vedere se tutto è in ordine, e se il carcerato è quieto. Dacchè muove un piede, o una mano il fracasso delle sue catene rende un suono lugubre, che rimbomba da lontano in quelle volte sotterranee, soggiorno dell' orrore, e della mestizia.

Rassegnati, povero abbandonato! Sottomettiti al gastigo, che ti è imposto! La tua rassegnazione alleggerirà le tue pene, e tu ricupererai la tua libertà in questo, o nell' altro mondo.

A' Fogság.

Az Isten az embereknek nem csak tselekedeteitket, hanem meg a' legtitkosabb gondolatjaikat 's érzéseiket is igazgatja; mivel ő mindenüttjelenvaló lévén, semmi előtte el nints rejtve. Az emberek az Istennek igazságát követik, ezért is megítélik egymást, hanem ők csak a' látható tselekedeteket ítélik meg. Hanem azomban az emberek gyarlobbak léven mint sem hogy ők a' jó tselekedetet megjutalmaztathatnák, ebben a' tekintetben csak büntethetnek.

A' legközségesebb büntetés a' mellyet az emberek a' bűnösökön gyakorolnak, az, hogy szabadságaiktól azokat megfosztják 's kemény fogságban tartják.

A' nagy gonosztévő setét tömlötnek fenekére vettetik, a' mel-

Wézenj.

Bůh sandj negen činy, nýbrž y neytagněsší myšlénky a cyty lidské, neb gest wssudy přitomný (wssudy bytný), proč před nim nic skryto není. Lidé wkonánj spravedlnosti Boha nástedugj a též nad sebau sand drěgi; wssak oni moha gen widitedlně činy sandit. Též gsau lidé přjlsě chudi k odplácenj dobrých činů tak, gačo Bůh odplácý, a nemoha nic činit, nežli zlé trestat.

Neyobycěgněsší trest, který od lidj ginýn se vládá, pozůstá wá w tom, že zločincowé swé swobody zbaweni a we wězenjch pewně držáni býwagj.

Welmi těžký winně, (přecinitel) býwá pod zemj w tmavý jas-

H' ΦΥΛΑΚΗ.

Ο Θεός κρίνει ὄχι μόνον τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς μυσηκοτάτους διαλογισμοὺς καὶ αἰσθήματα αὐτῶν. ἐπειδὴ αὐτὸς εἶναι πανταχοῦ παρὼν, διὰ τοῦτο ἀπὸ αὐτὸν δὲν μένει τίποτε κεκρυμμένον. Οἱ ἄνθρωποι μιμούμενοι τὴν δικαιοκρίσιαν τοῦ Θεοῦ, κρίνουσι καὶ αὐτοὶ ἀλλήλους. πλὴν αὐτοὶ δύνανται νὰ κρίνουσι μόνον τὰς φανεράς πράξεις. Ὅντες δὲ οἱ ἄνθρωποι πολλὰ ἀδύνατοι, ὡς πρὸς τὸν Θεόν, διὰ τοῦτο μόνον παιδεύουσι τὰς κακὰς πράξεις, χωρὶς νὰ βραβεύωσι τὰς καλὰς.

Ἡ κοινωτέρα παιδεία, τὴν δ-ποίαν οἱ ἄνθρωποι μεταχειρίζονται ἐναντίον τῶν κακῶν, εἶναι τὸ νὰ τοὺς ὑπεροῦν ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν, κλείοντες τοὺς εἰς φυλακὰς.

Ένας μεγάλος παραβάτης, φυλακίζεται εἰς ὑπογείους καὶ σκο-

lyet rostélyok zárnak. Ott ül ő erős lántzokkal a' falhoz bilintelve, és eledelül kenyérnél 's víznél egyebet nem kap. Néha a' porkoláb megjelenik a' rostély ajtón, hogy annak végére járjon, hogy a' fogoly tsendesen viseli e' magát. Ha ez ottan ottan a' kezét vagy lábát megmozdítja, megtsördülnek az azokon lévő lántzok, 's szomorú tért hangot ébresztenek fel a' földalatti boltozatokban.

Nosza nyomorúlt elhagyatott tsak add alá magadat bekességes türéssel a' törvénynek, így könnyebben szenveded a' fogságot 's meg valahára megszabadúlsz.

Idéj vvržen, který železnými mřížemi uzavřený gest. Tu sedj sylvnými řetězy ke zdi věčovaný, a nedostáváš nic, než chléb a voda za pokrm. Někdý se včáše žalárně v zamčených dveřích, aby dohlídl, zdaš vězen se pokorně chová. Když brzy tento ručau neb nohau hne, tedy řetězy bříncují, a po šklepích podzemních smutný způsobuji ohlas.

Podrob se vbohy opustěný svému trestu, tak pokorněgi trpět, a sem a tam opět svobodný buď deš.

τεινὰς φυλακὰς μὲ σιδηρὰ κάγκελα ἡσφαλισμέναις. Αὐτοῦ καθήσκει αὐτὸς δεδωμένος μὲ σιδηρὰς ἀλύτους, καρφωμέναις εἰς τὸν τοῖχον, καὶ δὲν τῷ δίδεται ἄλλη τροφή, εἰμὴ ψωμί καὶ νερόν. Ἐνίοτε προσβαίνει ὁ δεσμοφύλαξ ἀπὸ τὴν θύραν, διὰ τὰ ἰδεῖν ἂν ὁ φυλακωμένος μένη ὑσυχος· ὅταν κινήσῃ τὴν χεῖρα τοῦ ἢ τὸν πόδα τοῦ, προσενούσιν αἱ ἀλύσεις εἰς τὸν ὑπόγειον θόλον, ἕνα λυπηρὸν ἦχον.

Υποτάττου πτωχὲ παρεωραμένε, καὶ θέλει ὑποφέρεις ἡσυχότερα τὴν παιδείαν σου· καὶ ἴσως, ἐδῶ, ἢ εἰς τὸν ἄλλον Κόσμος θέλεις ἐλευθερωθεῖ.

Le che per eredita
 e comant que par heredita

Fabeln.

Ein Pudel, dem sein Herr schwimmen gelehrt hatte, schwamm zur Uebung in einem Teiche, worin auch eine Gans herum schwamm. Sein Herr stand am Rande des Teiches und lobte sein geschicktes Schwimmen. Da sprach die Gans zu dem Pudel: „Ich möchte doch wissen, warum dich der Mensch lobt, wenn du schwimmest, und mich darneben gar nicht ansieht. Du thust es doch so gezwungen und mühevoll, während mein Schwimmen so kunstlos und natürlich ist.“ „Darum, sagte der Pudel, weil es an dir kein Verdienst ist, schwimmen zu können, aber an mir.“ Nur solche Vorzüge, die sich der Mensch erworben hat, machen ihm Ehre; nicht aber solche, die er bloß ererbt hat.

Fables.

Un Barbet auquel son maître avait appris à nager, s'égayait sur un étang, et s'exerçait à nager, tandis qu'une oie fendait légèrement les eaux à côté de lui. Son maître qui était sur le bord de l'étang, encourageait son chien, et louait son adresse. „Je voudrais bien savoir, dit l'oie au barbet, pourquoi cet homme te prodigue tant de louanges, quand tu nages, tandis qu'il ne fait pas seulement attention à moi. Tu as cependant l'air si gauche et si gêné; ta manière est si étudiée! Regarde-moi, je nage tout naturellement et sans art.“ „C'est précisément par cette raison, que ce n'est pas un mérite pour toi de savoir nager, et que mon adresse est digne d'éloge.“ Les avantages et les talents qui sont le fruit du travail et de l'industrie, sont les seuls qui fassent honneur à l'homme; il ne doit point tirer vanité de ceux qu'il n'acquiert que par héritage.

Favole.

Un Barbone, a cui il suo padrone aveva insegnato a nuotare, si rallegrava sopra uno Stagno, e si esercitava in quest' arte, mentre un' oca fendeva leggermente le acque accanto a lui. Il padrone, che era sulla sponda, incoraggiava il cane, e lodava la sua destrezza. „Vorrei sapere, disse l'oca al barbone, perchè quest' uomo ti prodigalizza tante lodi, quando nuoti, senza neppure degnarsi di riguardarmi. Tu hai peraltro un' apparenza tanto goffa; la tua maniera è tanto studiata! Rignardami, io nuoto con naturalezza, e senz' arte.“ „Per questa ragione appunto, disse il barbone, non è un merito per te di saper nuotare, e la mia destrezza è degna di lode.“ I vantaggi, e i talenti, frutto della fatica, e dell' industria, sono i soli, che fanno onore all' uomo; non deve dunque vanagloriarsi di quelli, che non acquista che per eredità.

Der Fuchs ward auf der Jagd von zwey Windhunden verfolgt, und gerieth auf seiner Flucht in die Höhle des Löwen, der ihn in Schutz nahm. „Denn es ist schändlich, sagte der Löwe, daß zwey über einen sind.“ Da sprach der Wolf zu dem Löwen: „Wie magst du den bösen Fuchs beschützen? Er ist ein unerkennliches Vieh, und wird dir mit Undank lohnen.“ Der Löwe versetzte: „Nicht des Dankes wegen muß man Gutes thun, sondern auch dann, wenn man des Undankes gewiß ist.“

Un Renard vivement poursuivi à la chasse par deux lévriers, se réfugia dans l'antre d'un lion qu'il trouva sur son passage, et le roi des animaux le prit sous sa protection. „Car; c'est une honte, dit le lion généreux, que deux se réunissent pour en attaquer un seul.“ Le loup mécontent dit au lion. „Comment peux-tu accorder une retraite et ton appui à un si méchant animal? Le renard n'est pas reconnaissant, et il te payera d'ingratitude.“ „Il ne faut pas faire le bien, répliqua le lion, dans l'espérance de mériter de la reconnaissance; il faut obliger de tout son pouvoir, quand même on serait assuré de ne faire que des ingrats.“

Una volpe vivamente inseguita alla caccia da due levrieri si rifugiò nella spelunca di un leone, che trovò sul suo passaggio, e il Re degli animali la prese sotto la sua protezione. „Poichè, è una vergogna, disse il leone generoso, che due si riuniscono per attaccarne un solo.“ Il lupo malcontento, disse al leone: „Come puoi tu accordare un asilo, e il tuo sostegno a un sì cattivo animale? La volpe non è riconoscente, e ti pagherà d'ingratitude.“ „Non bisogna fare il bene, soggiunse il leone, colla speranza di meritare la ricompensa; si deve farlo quando anche fossimo certi di esser malamente corrisposti.“

Egy kutya, a' mellyet a' gazdája úszni tanított, gyakorlotta az úzásban magát egy tóban; ott uszkált egy lud is. A' kutyának a' gazdája a' parcon állott 's ditsérte a' kutyájának tudományját. A' midőn is így szollítja meg a' lud a' kutyát. „Tsak szeretném tudni, hogy miért ditsér téged az ember, ha úszol, a' midőn én ráam még tsak ráam sem néz; holott pedig a' te úzásod olly erőltetett 's nyomorúságos, a' midőn ellenbe az enyim könnyű 's természeti.“ Azért felele a' kutya, mert te reád nézve éppen nem érdem az úszni tudás, én reám nézve pedig ugyan az ám! Ugy van! tsak azok a' tulajdonságok érdemelnek betsülést, a' mellyekhez az ember munkával 's fáradsággal jutott, nem pedig azok mellyek örökségül estek reá.

Pudlś, kterého pán geho plawat naučil, plawal pro cwiś w rybníce, w němž také husa sem a tam plowala. Geho pán stál na břehu rybníka, a chválil geho hodně plowánj. Tu řekl husa k pudlśku: „Gá bych přede gen ráda věděla, proč tě ten člověk chválí, kbyś plowěš, a na mne se ani nepodívá. Ty to činně přede cy tak nuceš, a pracně, mezy tím, co mé plowánj tak nevnímá, a přirozeně gest.“ Pročež řekl pudlś, protože jst v tebe žádna zasluga nenj, plowati vmět, ale v mne. Gen takové přednosti, kterých sobě člověk dobyl, púsobí mu čest; newšak takové, které genom zdědil.

Ένας σκύλος διδάχθεις παρὰ τοῦ αὐθεντοῦ τοῦ τὸ κολύμβημα, ἐκολύμβη ποτὲ εἰς μίαν λίμνην διὰ ἡσκήσιν εἰς τὴν ὁποίαν ἔπλεεν ἐν τῷ αὐτῷ καὶ μία χήνα· ὁ αὐθεντίας τοῦ σκύλου ἔσκεν εἰς τὸ χεῖλος τῆς λίμνης καὶ ἐπαινοῦσε τὸ ἐπιτήδειον κολύμβημα. Τότε φράσσει τῇ χήνᾳ πρὸς τὸν σκύλον εἶπε; ὕδατατοῦλα χιζον νὰ ἱκεύρω διὰ τί σὲ ἐπαινῇ τόσον αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ὅταν κολυμβῇ, ἐμὲ δὲ μήτε βλέπει παντελῶς, ἐνῷ σύ μὲν τόσον ἀναγκαστικῶς καὶ μὲ κόπον, ἐγὼ δὲ ὑπέχνας καὶ φυστῶ κῶς κολυμβῶ. Διὰ τοῦτο εἶπεν ὁ σκύλος, ἐπεὶδὴ εἰς ἐσένα τοῦτο δὲν λογίζεται ὡς ἓνα τι προτέρημα, εἰς ἐμένα ὅμως εἶναι προτέρημα. Ἐκεῖναι μόνον αἱ ἀξιοῦντες προξενούσι τιμὴν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὰς ὁποίας ἀπέκτητε μόνος, καὶ ὅχι ἐκεῖναι τὰς ὁποίας ἔχει κληρονομία.

Egy vadászaton egy rókát két kopó vett üzőbe, a' melly a' futás közbe az oroszán tanyájára bottlott, 's az oroszán azonnal oltalma alá vette, mert ugyanmond ez: „Tsunya dolog, hogy egynek ketten estek neki.” Amikor is így szóllítja meg egy farkas az Oroszlánt, „ugyan hogy veheted oltalmad alá ezt a' ravasz rókát, hiszen háládatlan állat ez, 's a' jóért gonoszsággal fizet, mellyre az oroszán így felelt! Nem tsak akkor kell jól tenni mikor tudja az ember hogy meghálálják, hanem még akkor is, midőn a' háládatlanság felől meg van győződve.

Lisska bywsi na honbē od dwauch chrtu sihāna, octla se na swēm autēku w pelešsi (brlohu) lwa, genš gi w ochranu pŕigal. „Alebo hanebnā gest wēc, prawil lew, že dwa na gednoho gsau.” Y prawilē wlē ē lwu: „Kterak mŕžesa tu zlaui lissku chrānit? Ona gest newznalē zwjre a odmēnj se ti s newdēcnoštj.” Lew na to opācil: „Ne škrze wdēcnošt mušy se dobŕe dēlat, nobŕž takē tehdāš, tdyš gsme o newdēcnošti vgištēni.

Μία ἀλώπηξ ἐκυνηγεῖτο ποτὲ ἀπὸ δύο λαγωνικά, καὶ εἰς τὴν φυγῆς ἔπεσε εἰς ἕνα σπήλαιον ἐνὸς λέοντος, ὁ ὁποῖος τὴν ὑπερασπίσθη διότι ἔλεγε: ἄτοπον εἶναι νὰ ἐπιπίπτωσι δύο κατὰ ἐνὸς τότε εἶπεν ὁ λύκος θαυμάζω πῶς ἐμπορεῖς νὰ ὑπερασπίσῃς τὸ ἀχάριστον ζῶον τὴν ἀλώπεκα, ἡ ὁποία θέλει σοὶ τὸ ἀνταμείψῃ με ἀχαριστίαν. Ὁ δὲ λέων ἀπεκρίθη, δὲν πρέπει μόνον τότε νὰ κάμνωμεν καλὸν, ὅταν ἐξεύρωμεν ὅτι θέλει ἀπολαύσωμεν τὴν εὐχαρίστην. ἀλλὰ καὶ ὅταν εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θέλει φερδοῦν πρὸς ἡμᾶς ἀχαρίστως.

Enten.

Unter den Vögeln gibt es einige, die nicht nur auf der Erde fort kommen, sondern auch im Wasser schwimmen; dafür können sie nicht hoch fliegen. Die Enten sind von dieser Art und bedienen sich ihrer Füße, deren Klauen durch eine Haut zusammen hängen, wie der Ruder im Schwimmen. Sie machen, wenn sie sich hören lassen, ein lautes, durchdringendes Geschrey, und sind im Essen so heißhungrig als unflätig; indem sie Manches, wovon andern Thieren eckelt, begierig verschlingen. Sie sind gute Schwimmer, einige tauchen sogar ganz unter das Wasser; ihr Gehen aber ist ein bloßes Wackeln, und ihr Flug nur niedrig und unbehüllich.

An der Hausente ist der Kentenrich oder das Männchen (1) mit schön gefärbten Federn bedeckt, als

Canards.

Parmi les oiseaux, il y en a qui vivent alternativement sur la terre et dans l'eau, et par cette raison, leur organisation ne leur permet pas de s'élever bien haut en volant. Les Canards sont de cette espèce; lorsqu'ils nagent, leurs pieds, dont les doigts sont unis par une membrane, leur tiennent lieu d'avirons. Leur cri naturel est fort et perçant; ils sont aussi gloutons et aussi insatiables, que peu délicats dans le choix de leurs aliments. Ils avalent avec avidité, des choses pour lesquelles d'autres animaux n'ont que de l'aversion et du dégoût. Les canards sont d'excellents nageurs, quelques-uns plongent même au fond de l'eau, mais ils sont fort maladroits sur terre; leur marche est vacillante, et ils ne volent que fort bas et avec beaucoup de peine.

Parmi les canards domestiques, le mâle qu'on appelle Malart (1) est un bel oiseau. Les couleurs

Anitre.

Fra gli uccelli cene sono alcuni, che vivono a vicenda sopra la terra, e nell' acqua; onde la sua organizzazione non permette loro di sollevarsi molto in aria, volando. Le anitre sono di questa specie; quando nuotano i suoi piedi, le cui dita sono unite per una pellicola, fanno loro le veci di remi. Il loro grido naturale è forte, e penetrante; sono ghiotte, e insaziabili, poco però delicate nella scelta dei cibi. Ingojano con avidità cose, per le quali altri animali hanno aversione, e disgusto. Nuotano eccellentemente, e qualche volta si vedono immergersi fino al fondo dell' acqua; ma sopra la terra sono poco destre, avendo il passo vacillante, e volando molto basso, e a stento.

Il Maschio delle anitre domestiche (1) si distingue in bellezza per i colori vivaci, e diver-

das Weibchen (2), das hingegen mit einem Schopfe geziert ist.

Allen Nenten sind breite Schnäbel eigen, aber der Schnabel der Pöffelante (3), die rothe Eyer legt, hat auch noch eine ganz besondere Länge. An der Schnarrante (4), die sich durch ihre schnarrende Stimme unterscheidet, ist der Schnabel aufwärts gebogen. Die Kreuzante (5) hat einen schmälern Schnabel, und trägt einen Busch, der zurück gebogen ist, auf dem Kopfe.

Das Fleisch der Nenten ist sehr angenehm zu essen; nur daß an der Bisamante (6) der Kopfnach Bisam schmecket. Diese und die Hausante leben als zahme Thiere neben den Wohnungen der Menschen; die drey andern sind wilde Nenten, die sich an Seen und Morästen aufhalten.

de son plumage sont belles, brillantes et variées; il l'emporte en beauté sur la Cané (2), qui, en revanche, est huppée.

Tous les canards ont le bec large, mais celui du canard cuillère (3) est d'une longueur toute particulière. Cet amphibie pond des oeufs rouges. Le canard crieur (4), ainsi nommé du bruit qu'il fait en criant, a le bec recourbé en avant. Le canard croisé (5) a le bec plus étroit; sa tête est ornée d'une houppe recourbée en arrière.

La chair des canards est d'un très-bon goût; mais la tête du canard musqué (6), a une forte odeur de musc. Celui-ci, et le canard domestique sont des animaux apprivoisés qui peuplent nos basses-cours; les trois autres sont des canards sauvages qui habitent les lacs et les endroits marécageux.

sificati delle sue penne dalla Femmina (2), la quale però è cappelluta.

Tutte hanno un becco largo, ma quello dell'anitra munita di scudo (3) è di una lunghezza totalmente particolare. Essa fa uova rosse. L'anitra strepitosa (4) così chiamata dal fracasso, che fa gridando, ha il becco incurvato sul davanti. L'anitra incrociata (5) ha il becco più stretto, e la testa ornata di un ciuffetto curvato indietro.

La carne delle anitre è di un ottimo gusto; ma la testa dell'anitra muschiata (6) ha un forte odore di muschio. Questa, e la domestica sono animali addomesticati, che abitano i nostri cortili; le altre tre specie sono selvagge, e vivono nei laghi, e nei luoghi pantanosi.

Katsák.

A' madarak közzül néhányon nem tsak a' földön járkálhatnak, hanem még a' Vizeken is uszkálhatnak, de magosan azomban nem repülhetnek. A' katsák ezek közzül valók, a' mellyek lábaikat, mellyeken lévő ujjak hárttyával nöttek öszve, evező gyanánt használják az úszás közben. A' szavok erős és harsány; az ételben éppen olyan mohók, mint telhetetlenek, 's még azt is kívántsian faldossák fel, a' mitől más állatok megtsömörlenének. Jó úszok, 's a' víz alá szeretnek bukdatcsolni, járások tsak totyogás; repülések gyarló 's alatsony.

A' Házikátsának himje
(1) sokkal szebb tarkájú tollakkal

Kachny, (kačice).

Mezy ptáky gšau někteřj, genž ne-
gen po zemi přeč vcházy, ný-
brž také ve vodě plouají; zato
nemohou vysoko létat. Kachny
gšau tohoto způsobu, a vřiwagi
swých nohou, gichž pazoury ga-
ťausý křiží se w bromadě drží,
gaťo westa w plowánj. Ony dš-
lagj, řdyž se daji řyšet, hlas
řty přonikawý powiř, gšau př-
řwádle tak hladowitě gať něčadně,
řdyž mnohě wěcy, co se giným
řiwotčichům zosřliwí, dychtíwě
pohlucgj. Gšau dobřj plowáci,
mnohě se dokonce zcela pod wo-
du potápěgj chod gegich ale gš-
panhě wřlěnj, a let gegich ge-
nom nřžřj, a nemotorný.

ř př- domácý řachně gš-
řacer, neb řa mec (1) ř př-řm

ΠΑΠΙΑΙ.

Ευρίσκονται τινὰ μεταξύ τῶν
πτηνῶν, τὰ ὅποια καὶ εἰς τὴν γῆν
περιπατοῦσι καὶ εἰς τὸ νερὸν κο-
λυμβῶσι, ὅμως δὲν πετῶσιν ὕψη-
λᾷ. Αἱ παπιαὶ εἶναι ἓνα τοιοῦ-
τον εἶδος, αἱ ὅποια ἔχουσι τοὺς
ὀνυχας ἐνωμένους μὲ ἓνα λεπτὸν
δέρμα μεταχειρίζονται τοὺς πόδας
τῶν εἰς τὸ κολυμβήμα ὥσταν κω-
πία. Αὐταὶ κάμνουν μίαν μεγάλην
διαπερατικὴν κραυγὴν, καὶ εἶναι
τόσον λαίμαργοι καὶ ἀκάθαρτοι,
ὥστε ὅ,τι τὰ λοιπὰ ζῶα συγχαι-
νεται αὐταὶ τὸ τραγοῦν με με-
γάλῃ ὀρεξίᾳ. Κολυμβοῦν ὅμως
πολλὰ ἐπιτήδεια, καὶ τινὲς βου-
τῶσι σχεδὸν μὲ ὅλον τὸ σῶμα
μέσα εἰς τὸ νερὸν. τὸ περιπά-
τημάτων φαίνεται ὡς ἓνα μόνον
κλόνημα τοῦ σώματος τῶν, τὸ
δὲ πετασμάτων εἶναι χαμηλὸν καὶ
βιασμένον.

Ἐκ τῶν οἰκιακῶν παπίων ἡ
ἀρσενικὴ (1) εἶναι μὲ ὠραιότε-

fedett, mint a' Jértz éje (2)
de a' melly ellenben egy bú-
bal ékeskedik.

Az orrok a' rétzéknek széles.
A' kánálosrétzének (3) orra pedig
különösen hosszú, ez a' rétze
veres tojasokat tojik. A' tsat-
togó Rétze (4) tsattogó sza-
vára nézve különbözteti meg
magát. Orra felhajlott. A' Ke-
resztes rétzének orra (5)
keskeny; a' fejét egy háta haj-
ló bokréta ékesíti.

A' rétzéknek húsa igen kedves
ízű, 's tsak a' pézsmarétz é-
nek feje nem jó (6), mivel pézsma
ízű. Ez, és a' szelid katsák
mint szelid állatok az emberek
hajlékaik körül élnek, a' többi
hároma pedig vad lévén a' motsá-
rok 's tavak körül tartózkodik.

pěknějších barev přikrytý nešli
samice (2), ana na proti tomu
chocholka ozdobená gest.

Wſſech ſachen wlaſtenſtwjm
gſau ſſiroké zobáky, (topy) wſſak
ale zobák modré wola wky
neb lžicáka (3), genž čerwená
weyce neſe, má také geſtě zcela
obzwláſtnj dylku. Při řehtá-
čci (knáčáčci) (4) genž, ſe ſwým
řehtawým (knáčawým) blaſem ro-
zeznává, geſt zobák (pyſt) zhrnu
ohnutý. Kačice křižowá (5)
má vſſj pyſt, a noſý chochol zpět
zahnutý na hlavě.

Máſo ſachnj geſt welmi chutné
ě gldu, gen že na kačicy neb
ſachně pjišmowé (6) hlawa
pjišmem zawánj. Tato a domácý
ſachna ſitwy gſau gačoſto ſiwotčí.
ſſi, wedlé přibytčí lidſkých, ty
tti druhé gſau diwočěſachny, ge-
ſto ſe v gezer a bahen (močidel)
zdržuji.

ρα πτερὰ συνεπασμένη παρὰ ἡ
θηλυκή (2) ἢ ὅποια ἐξεναντί-
ας ἔχει ἓνα ὠραῖον τζουλούφι.

Ὅλαι αἱ πάπαι ἔχουσι πλα-
τέα ῥάμφη. Τὸ ῥάμφος ὅμως τῆς
κοχλιαροπάπιας, (3), ἢ ὅποια
γεννᾷ κόκκινα ἀνγὰ ἔχει ἐν τ' αὐ-
τῷ καὶ ἓνα ξεχωριστὸν μῆκος. Τὸ
ῥάμφος τῆς τριζέσης πάπι-
ας (4) εἶναι κυρτὸν. Ἡ σκυρο-
πάπια (5) ἔχει ῥάμφος σενό-
τερον καὶ φορεῖ ἓνα πτερόν εἰς τὴν
κεφαλὴν, τὸ ὅποιον γυρίζει εἰς
τὰ ὀπίσω.

Τὸ κρέας τῶν εἶναι νόστιμον,
μόνον ἡ κεφαλὴ τῆς μοσχοπά-
πιας (6) μυρίζει ἀπὸ μύσχου.
Αὕτη καὶ οἰκιακὴ πάπια ζῶσι
πλησίον εἰς τὰς οἰκίας τῶν ἀνδρώ-
πων ὡς ἡμερὰ ζῶα. αἱ δὲ λοι-
παὶ τρεῖς εἶναι ἀγριόπαπαι, αἱ
ὅποια διατρέουσιν ὡς ἐπὶ τὸ
πλεῖστον εἰς λίμνας καὶ βάλτους.

Kramerrinnen.

Unter dem gemeinen Volke müssen sich auch weibliche Personen ihren Unterhalt selbst verschaffen; ja manche verdienen sich ihr Brot auf öffentlicher Gasse.

Die Obsthändlerinn (1) hat Körbe mit verschiedenem Obst bey sich, das sie denen, die vorüber gehen, zum Kaufe anbietet. Bisweilen hat sie auch Honig mit Wachs vermischt auf einem Brette liegen, wovon sie gleichfalls für Geld herab schneidet, was verlangt wird. Wenn der Abend anbricht, packet sie ihre Waare zusammen und geht nach Hause.

Dagegen sitzt die Kästenbräuterinn (2) nicht nur am Tage, sondern auch des Abends und bis zum Anbruche der Nacht auf der Gasse; weil viele Leute gewohnt sind, erst zum Abendmahle gebratene

Merçières ou Marchandes
en petit.

Parmi la classe ordinaire du peuple, les femmes sont obligées de pourvoir elles mêmes à leur entretien; quelques-unes gagnent leur vie, en vendant certaines denrées dans les rues.

La Marchande fruitière (1) a devant elle des corbeilles remplies de différents fruits, qu'elle offre aux passants. Elle a aussi très-souvent des gâteaux de miel qu'elle expose en vente, et dont elle coupe des morceaux plus ou moins grands, selon que les acheteurs le demandent. Lorsque la nuit approche, elle plie bagage, empaquete ses marchandises et regagne son logis.

La Rotissense de châtagnes (2) au contraire, reste sur la rue non seulement pendant le jour, mais encore jusqu'à la nuit fermée, parcequ'il y a bien des gens qui ont l'habitude de

Rivendugliole.

Nella classe ordinaria del popolo le donne sono obbligate a provvedersi il loro mantenimento; alcune si guadagnano il pane vendendo certe vettovaglie nelle strade.

La Fruttajola (1) ha avanti di se ceste ripiene di differenti frutta, che offre ai passeggieri. Vende spessissimo anche Stiacciate impastate col mele, e di cui taglia pezzi più, o meno grandi a piacere dei compratori. All'avvicinarsi della notte ripone le sue mercanzie, e va a casa.

La Bruciataja (2) al contrario resta sulla strada non solamente nel giorno, ma anche fino a sera avanzata, poichè molti hanno l'uso di mangiar le bruciate a cena, o bevendo la sera vino coll'

Kästen zu speisen, oder auch sie allein zu verzehren, und dazu Wermuth zu trinken. Die bereits gebratenen Kästen hat sie neben sich unter einem Tuche liegen, damit sie warm bleiben; aber die noch nicht gebraten sind, hält sie in einer Pfanne über das Feuer. Diese muß sie in der Pfanne beständig schützen, damit sie von allen Seiten gleich gebraten werden, und nicht unten zu Kohlen verbrennen, während sie oben roh bleiben. Bei starkem Winde darf diese Krämerin nicht auf der Gasse sitzen, weil der Wind Funken von ihrem Feuer zu den Häusern tragen und diese in Brunst versetzen könnte.

manger des chataignes roties à souper, ou en buvant le soir du vin d'absynthe. Celles qui sont déjà roties, sont près d'elle dans une corbeille, et pour les conserver chaudes, elle a soin de les couvrir d'un linge épais, ou d'un morceau de drap; celles qui sont encore crues, sont dans une poêle qu'elle tient sur le feu. Elle doit les remuer sans cesse, afin qu'elles se rotissent également de tous côtés, et qu'elles ne soient pas réduites en charbon par dessous, tandis que la partie supérieure garderait sa crudité naturelle. Lorsque le vent souffle avec violence, il n'est pas permis à la rotisseuse de chataignes de rester sur la rue, parceque le vent pourrait porter quelques étincelles de feu sur les maisons voisines, et les embraser.

assenzio. Le castagne abbrustolate le tiene in una panierà, comprendole, per conservarle calde, con pezzi di tela grossa, e radoppiata, o di panno; quelle ancor crude sono in una padella sul fuoco. Deve muoverle continuamente, perchè si arrostitiscano egualmente da ogni parte, nè divengano al disotto come carbone, mentre al disopra resterebbero crude. Quando soffia gagliardamente il vento non le è permesso di rimanere sulla strada, poichè qualche scintilla di fuoco potrebbe esser trasportata sulle case vicine, ed abbruciarle.

Kufárok

A' Köznépek közzül az asz-szonyoknak is magoknak kell élelemre valót keresni, úgy hogy-némelyek az utszaközépen kere-sik kenyereket.

A' Gyümölcstáruló Asz-szony, (1) kosarakban árulja a' külömbféle gyümölcsöket, meg-kinálja a' melette elmenőket, gyakran lépes méze is van desz-kákra rakva, mellyet akkora da-rabokba metélve ad el, a' mek-korába kívántatik. Ha az est-ve elkövetkezik, öszveszedi por-tékáját 's azzal haza megy.

A' gesztenyesütő Asz-szony (2) ellenben nem csak nap-pal üdögél az utszán hanem e-gész az éjszaka elkövetkezéséig. Mert sok embereknek az a' szo-kása hogy csak estve vatsorakor esznek gesztenyét, 's arra osz-tán ürmösbort isznak. Az éppen csak most sült gesztenyék mellet-

Kramárfy.

Mezy sprostým lidem musaji sobě také ženště osoby swau ob-šiwu samy opatřit, ba mnohé zastuhují sy chléb swúg na we-žegně vlicy.

Owocnice (gablečnice) (1) má kofky s rozličným owo-cem v sebe, které těm, co okolo gdu, na prodej podává. Nědy má také med swostem smíšený na gednom prkně ležet, od kterého podobně za penje šrogi to, co se požádá. Když se k weceru chý-li, šládná své zboží, a gde do-mu.

Naprotitomu kasstanářka (2) negen we dne, nýbrž na wecer, ba až do saumraku na vlicy sedí, protože mnozí lidi zvyklí gsau, teprw k weceru pečené kassiany gífti, aneb ge také samotně strá-witi, a k nim pelyňkové wíno pít. Ty gíž pečené kassiany má wedle sebe pod štatem neb plach-

ΛΙΑΝΟΠΩΛΗΤΡΙΑΙ.

Μεταξὺ τοῦ κοινοῦ λαοῦ πρέ-πει καὶ αἱ γυναῖκες νὰ ἀποκτῶ-σιν ἐξ ἰδίων τὴν αὐτῶν ζωοτροφί-αν εἰς τοὺς δρόμους.

Ἡ παωικοπωλήτρια (1) ἔχει πανέρια μὲ διαφορὰ παωικά, τὰ ὅποια προσφέρει πρὸς τοὺς διαβάτας διὰ νὰ ἀγοράσωσι· ἐνίο-τε ἡ τοιαύτη ἔχει καὶ μελόπιτας ἐπὶ τινος σανιδίου, καὶ πωλεῖ ἅ-πὸ αὐτὰς· αὐτὴ τὸ ἑσπέρας φορ-τάνεται τὸ πρᾶγματις, καὶ ὑπά-γει εἰς τὸν οἶκον της.

Ἐκ τοῦ ἐναντίου ἡ κασανο-πωλήτρια (2) κἀδηται ὅχι μό-νον τὸ ἑσπέρας εἰς τὸν δρόμον, ἀλλὰ καὶ τὴν νύκτα· ἐπεὶ πολ-λοὶ εἰς τὸ δεῖπνον συνεδίζουν νὰ τρώωσι ψημένα κάσανα, ἢ ὠμά, καὶ μετὰ τοῦτο νὰ πίνωσι ἀψιν-δόκρασον· αὐτὴ ἔχει πλησίον της τὰ ψημένα κάσανα, τυλιγμένα μὲ

te egy ruhával fedve vannak,
hogy meg ne hűljenek, a' mel-
lyek pedig sületlenek, azokat
egy serpenyőben a' tűzön tartja.
Ezeket, a' serpenyőben mindég
kell neki rázni, hogy mindenik
oldalról egyformán süljenek, mert
külömben az allyok szénné égne,
a' midőn a' felek nyersen ma-
radna. Mikor szél fúj, akkor
a' gesztenyesütő Aszszonynak nem
szabad az utszára kiülni, ne hogy
a' tüzét a' szél a' házok tetejére
ragadná 's azokat felgyujtaná.

tau ležet, aby teple zůstali; ale
co geště pečené negsau, drží w
pánwi nad ohněm. Těmi musý
w pánwi počít zadržát, by se
ze všech stran stegně pekli, a we-
spod se na vhlj nespálili, wtom,
co po wrchu čerwené zůstau.
Při sylvém wětru ale nesmj ta
čramáčka na vlicy sedět, poně-
wadž by wjtr z gegjho ohně gi-
střý k domům zanášel, a tako-
wé zapálit mohl.

ένα μανδύλι, διὰ τὰ μὴ κρυώνωσι.
τὰ ἀψητὰ ὁμως κρατεῖ ἐπάνω εἰς
τὴν φωτιὰν μὲ ἓνα τυγάνι, καὶ
πρέπει πάντοτε τὰ ἀνακατώ-
νῃ, διὰ τὰ ψίνωνται ἴσα ἀπὸ
ὅλα τὰ μέρη, καὶ τὰ μὴ καίων-
ται ὑποκάτω, ἐπάνω δὲ τὰ μέ-
νουν ὡμά. ὅταν φυσᾷ ὁ ἄνεμος,
αὐτὴ δὲν τολμᾷ τὰ καθίσῃ εἰς τὸν
δρόμον· ἐπειδὴ ἐνδέχεται τὰ φέρῃ
ὁ ἄνεμος τινὰς σπινθήρας εἰς τὰ
ὀσπήτια καὶ τὰ ἀκολουθήσῃ πυρ-
καῖα.

Flusssische.

Der Hecht (1) gehört unter die bekanntesten Fische. Er hat einen flachen nieder gedrückten Kopf, einen weiten Rachen, und ist ein starker Raubfisch; denn er frisst nicht nur andere Fische, die er bezwingen kann, sondern auch Schlangen, Krebse, Wasservögel und sogar seine eigene Brut. Der Hecht kann acht Fuß lang, vierzig Pfund schwer und mehr als hundert Jahre alt werden.

Das Fleisch der Karausche (2), die sich mehr in die Breite dehnet, aber nicht über eine Spanne lang und über ein Pfund schwer wird, steckt voll kleiner Gräten. Sie wohnt in ruhigen Wässern und nährt sich von Schlamm, Kräutern und Würmern.

Die Steinforelle (3) lebt in klaren Bergwässern wie der Hecht

Poissons de rivière

Le Brochet (1) est un des poissons les plus connus. Il a la tête allongée et aplatie, la gueule large et armée de dents aiguës. Il est vorace et glouton, et se nourrit non seulement des poissons dont il peut se rendre maître, mais il dévore encore des serpents, des écrevisses, des oiseaux aquatiques, et même son propre frai. Il n'est pas rare de voir des brochets qui ont jusqu' à huit pieds de long, et qui pèsent cinquante livres. On prétend qu'ils vivent cent ans.

Le Corassin (2) s'étend plus en largeur, mais il n'a pas plus d'une palme de longueur, et ne pèse guères plus d'une livre. Sa chair est remplie d'arêtes. Ce poisson habite les eaux tranquilles, et se nourrit de fange, d'herbes et de vers.

La Truite ordinaire (3) vit dans des eaux de roche et dans

Pesci di fiume.

Il Luccio (1) è un pesce il più conosciuto, che ha la testa allungata, e stacciata, la gola larga, e munita di denti acuti. E' vorace, è ghiotto, e si nutrisce non solamente dei pesci, di cui può impadronirsi, ma divora anche serpenti, gamberi, uccelli aquatici, come pure le proprie uova. Non è raro il vedere lucci di otto piedi di lunghezza, e di cinquanta libbre di peso. Si pretende, che possano vivere fino a cento anni.

La Reina (2) si estende più in larghezza, non ha più di un palmo di lunghezza, e non oltrepassa il peso di una libbra. La sua carne è ripiena di lisce. Questo pesce abita nelle acque stagnanti, e si nutrisce di fango, di erbe, e di vermi.

La Trota ordinaria (3) vive nelle acque provenienti dai

vom Raube. Doch sie wird nicht leicht über einen Fuß lang, und kann sich daher nur kleinerer Fische bemächtigen. Sie verschlingt auch Insecten, nach welchen sie oft hoch über das Wasser in die Luft springt, um sie zu erschnappen.

Den Schley (4), der etwas größer wird und mit dickem Schleime bedeckt ist, findet man am häufigsten in stehenden Wässern, wo er am Boden im Schlamm wühlet.

Die Forelle und der Schley werden wegen ihres köstlichen Fleisches für Edelfische gehalten; den Hecht liebt man ebenfalls auf den Tiseln; doch die Karausche wird wenig geschätzt.

des ruisseaux clairs et limpides, Aussi vorace que le brochet, elle vit comme lui de proie et de bûtin, mais comme elle atteint rarement un pied de longueur, elle ne peut se saisir que des plus petits poissons. Elle avale aussi des insectes, qu'elle poursuit avec tant d'acharnement, que pour les attraper, elle s'élance hors de l'eau avec beaucoup d'agilité.

La Tanche (4) qui est un peu plus grosse, et dont les écailles sont enduites d'une muscosité visqueuse, se trouve en quantité dans les eaux dormantes, et fouille dans le marais et dans la fange, pour y chercher sa nourriture.

Les truites et les tanches sont regardées comme des poissons de la première qualité à cause de la délicatesse de leur chair. Le brochet figure très-bien sur nos tables; le corassiu est moins estimé.

massi, e nei ruscelli chiari, e limpidi. Vorace come il luccio, si alimenta di preda; avendo però appena un piede di lunghezza, non può acchiappare che piccolissimi pesci. Ingoja anche insetti, che insegue con tanto accanimento che, per acquistarli, si slancia agilmente fuor dell' acqua.

La Tinca (4) che è un poco più grossa, e ricoperta di una folta scaglia, si trova in abbondanza nelle acque pacifiche. Si insinua nei pantani per cercarvi il suo nutrimento.

Le trote, e le tinche si considerano pesci della prima qualità per la delicatezza della loro carne. Il luccio figura moltissimo sulle nostre tavole; la reina è meno stimata.

Folyóvízi Halak.

A' Tsuka (1) a' legesmeretesebb halak közül való, feje lapos 's lenyomódott, torka tágos, kegyetlen ragadozó hal ez, mert nem csak azokat a' halakat ragadozza a' mellyeket megbír, hanem még a' kígyókat rákokat, 's vízi madarakat, sőt a' tulajdon fajzatit is. A' tsuka száz esztendeig is él, 's az alatt 8 lábnyi hosszúságra, 's 40 's több fontnyi nehezségre is megnevedik.

A' szálkákkal tellyes húsi **Kárász** (2) inkább szelességére nézve terjeszkedik, 's egy arasztnál hosszabbra 's egy fontnyinál nehezebbre nem nevedik; lakik a' tsendes vizekben, 's iszappal férgekkel 's füvekkel élösködik.

A Kövipisztráng (3) a' tiszta hegyi forrásokban, mint a' tsuka ragadományból él. Hanem egy lábnynál nagyobbra nem

Říční ryby.

Sstika (1) patjí mezy nejznámější ryby. Ona má plochaný dolu šířténau hlavu, širokou tlamu, a gest velmi laupežná ryba; nebo ona negen giné ryby žere, které přemocy může, nýbrž y hady, raky, vodní ptáky, a y švůg vlastnj potěr. Sstika může osm šikewjů dlahý, čtyřicet liber těžká a wjce nežli sto let stará býti.

Mašo kárasa (2) genš se wjce w širě táhne, ale přes pět dlahý a přes libru těžký ne býwá, gest plný drabnýh hřbetů, bydlj w' tichýh wodách, a žijj se bahnem, bylinami a čerwy.

Pštruh skalnj (3) žij gest w čistýh horskýh wodách, gako šstika od laupeže, wšak on nebywá nad šikewje dlahý, a může

ΠΟΤΑΜΙΑ ΨΑΡΙΑ.

Ο Λούκιος (στούκα) (1) είναι ψάρι γνωστόν, ἔχει κεφαλὴν χαμηλὴν, λαμβὸν μεγάλον, εἶναι ἀρπακτικός: ἐπειδὴ δὲν τρώγει μόνον ὅσα ψάρια δύναται νὰ βιάσῃ, ἀλλὰ καὶ ὀφίδια, καραβίδας, θαλασσοπούλια, καὶ αὐτὰ τὰ αὐγμάτων· αὐτὸς γίνεταί 8 πόδας μακρὸς, 40 λίτρας βαρὺς, καὶ ζῇ ὑπὲρ τοὺς 100 χρόνους.

Τὸ κρέας τοῦ Καρασίου (κυπρίνου) (2) ἔχει πολλὰ κόκκαλα· αὐτὸς εἶναι πλατύτερος· μακρότερος δὲ ὑπὲρ τὴν μέαν πιδμήν· ζῇ εἰς νερά ἀκίνητα· τρώγει μανίται, λάχανα καὶ σκόληκας.

Ἡ Πέσροφα (3) ζῇ εἰς καθαρά βουνίσα νερά ἀπὸ ἀρπαγῆν, κατὰς καὶ ἡ Στούκα, πλὴν δὲν αὐξάνει ὑπὲρ τὸν ἑνα πόδα· δια

nevedkedhetvén, tsak az appro-
halakat birhatja meg. A' boga-
rakat is megeszi, a' mellyeket
hogy elkaphasson, a vizből a'
levegőbe magasan felszökik.

A' Tzompó, (4) melly vas-
tag iszappal vonódik bé, az ál-
ló vizekben taláztatik, a' hol a'
fenéken az iszapban turkál.

A' pizstráng és a' tzompó drá-
galátos ízű húsokra nézve, ne-
mes halaknak tartatnak, a' tsu-
ka is méltónak ítéltetik a' nagy
asztalokra — a' kárásznak pedig
nem igen nagy betse van.

se tedy gen malých ryb zmocnit.
On pohlcuge též žřály, (hmyz)
po nichž často wysoko nad wodu
do powětří skáče, by se pola-
pal.

Ljún (4) an něco většim bý-
wá, a hustým štemem (wláčkau)
zakrytý gest, nalézá se neyhog-
něgi w stojatých wodách, kde na
dně w bahnu ryge.

Pstruh a ljun pro své výborné
maso za drahé ryby se mají,
štika podobně na tabulích sobě
libují; wšak kras maso gest wá-
žen.

τοῦτο τρώγει μόνον μικρὰ ψαρία
καὶ ἔντομα, ἐναντίον τῶν ὁποίων
πρὸς πολλάκις μακρὰν ἔξω τοῦ
νεροῦ διὰ τὰ ἀρπάζει.

Ο' φλεγματώδης Κυπρίνος
(4) γίνεται ὀλίγον μεγαλύτερος,
καὶ καλύπτεται μὲ ἓνα χονδρὸν
φλέγμα· αὐτὸς εὐρίσκεται ὡς ἐ-
πὶ τὸ πλεῖστον εἰς ἀκίνητα νερά,
καὶ κρύπτεται εἰς τοῦ ἐδάφους τὴν
λάσπην.

Η' Πέστροφα καὶ ὁ φλεγματώ-
δης Κυπρίνος, ἔχοντες νόστιμον
κρέας, νομίζονται ὡς εὐγενὴ ψά-
ρια. Η' ζουκα τιμᾶται ὁμοίως εἰς
τὰς τραπέζας, τὸ δὲ καράσι ὅχι
τόσον.

3.

2.

1.

6.

5.

4.

La deesse Vulcain (3) etait
admirable comme il est du feu.

La deesse Vulcain (3) etait
admirable comme il est du feu.

Götter.

Mars (1) ist, als der Gott der Schlachten und des Krieges, mit Helm, Panzer, Schild und Schwert bewaffnet, und hat seine Lust am Kampfe ganzer Völker und an der Verheerung ganzer Länder.

Diesem Gotte des wilden Blutes verglichens ist die Göttin Pallas oder Minerva (2) entgegen gesetzt, die nur die gerechten Kriege und die wahren Helden in ihren Schutz nimmt. Sie ist zugleich die Göttin der Weisheit; daher sie nicht nur in Waffen erscheint, sondern auch die Eule bey sich hat, welcher Vogel ein Sinnbild des nächtlichen Wachens und des ruhigen Nachdenkens ist. Pallas ward aus dem Kopfe Jupiters geboren. Sie sprang bereits erwachsen und auch schon gerüstet und bewaffnet aus seinem Schirne hervor.

Der hinkende Vulcan (3) wird, als der Gott des Feuers und der

Dieux du paganisme.

Mars (1) est regardé comme le dieu de la guerre et des combats: il est armé d'un casque, d'une cuirasse et d'une épée. Il aime à voir les nations aux prises, et des pays entiers ravagés par les fureurs de la guerre.

Pallas ou Minerve (2) est l'opposé de ce dieu de sang et de carnage. Cette déesse ne s'intéresse qu'aux guerres justes, et ne protège que les vrais héros. Elle est en même temps la déesse de la sagesse; c'est par cette raison, que non seulement, on la représente armée de pied en cap, mais qu'on la peint aussi ayant auprès d'elle une chouette, qui est l'emblème de la vigilance, de la sagesse et de la réflexion. Pallas est fille de Jupiter, qui la fit sortir de son cerveau, armée de pied en cap.

Le boiteux Vulcain (3) était adoré comme le dieu du feu et des

Dei del Paganesimo.

Marte (1) è riguardato come il Dio della guerra, e dei combattimenti: è armato di un elmo, di una corazza, e di una spada. Si compiace di veder battersi le nazioni; e paesi intieri desolati dai furori della guerra.

Pallade o Minerva (2) è l'opposto di questo Dio di sangue, e di strage. Essa protegge le guerre giuste, e i veri eroi. Nel tempo stesso è la Dea della sapienza; onde non solamente si rappresenta armata da capo a piè; ma si dipinge con una civetta presso di lei, che è l'emblema della vigilanza, della saggezza, e della riflessione. Pallade è figlia di Giove; che la fece uscire dal suo cervello tutta armata.

Lo zoppo Vulcano (3) era adorato come il Dio del fuoco;

Schmiede, mit Hammer, Zange
und Ambos vorgestellt.

So häßlich dieser Gott ist, so
bekam er doch die Allerschönste,
nämlich die Göttin der Liebe, die
holde Venus (4) zur Gemahlinn.
Ihr Wagen wird von Tauben durch
die Luft gezogen.

Mercur (5) ist sowohl der Gott
der Beredsamkeit und der Handels-
schaft, als auch der Gott der Dieb-
stei und der Bothe der Götter. Da-
rum ist er an Haupt und Füßen ge-
flügelt, hält einen Geldbeutel und
führt den Schlangensab der Klug-
heit.

Ceres (6) mit der Sichel in
der Hand und dem Pfluge zu ihren
Füßen, ist die Geberinn des Ge-
treides und der Erdsfrucht.

forgerons. On le représente avec
un marteau, des tenailles et un en-
clume.

Tout laid et difforme qu'était ce
dieu, il eut néanmoins pour fem-
me la plus belle de toutes les dé-
esses, c'est-à-dire la charmante
Venus (4) déesse de l'amour et
du plaisir. Son char était traîné
par des colombes.

Mercur (5) était le dieu de
l'éloquence et du commerce, et en
même temps le dieu des voleurs,
et le messenger des dieux. C'est
pourquoi il a des ailes à la tête et
aux talons, tient une bourse en
main, et porte le caducée symbole
de la prudence.

Cérès (6) que l'on représente
la faucille en main, et la charrue à
ses pieds, est la dispensatrice des
grains et des fruits de la terre, et
la déesse des moissons.

e dei fabbri. Si figura con un
martello, tanaglie, e un'incu-
dine.

Sebbene brutto, e difforme,
ebb: per moglie la più bella di
tutte le Dee, cioè la vezzosa Ve-
nere (4) Dea dell' amore, e del
piacere. Il suo carro era tirato da
colombe.

Mercurio (5) era il Dio dell'
eloquenza, e del commercio, e nel
tempo stesso dei ladri, e il mes-
so degli Dei. Perciò ha ali alla
testa, e ai calcagni, tiene una
borsa in mano, e portail Caduceo,
simbolo della prudenza.

Cerere (6), che si rappresenta
colla falce in mano, e l'aratro ai
piedi, è la dispensatrice dei gra-
ni, e dei frutti della terra, e la
Dea delle messi.

Márs (1), mint Istene a' hadaknak sisakkal, pántzállal paizszal és dárdával van felfegyverkezve, 's kedvét csak a' népek 's Országoknak elpusztításában látatlik találni.

A' kegyetlen Vérontás ezen Istenének Minerva (2) éppen ellenébe van téve, a' ki csak az igazságos hadakat 's a' valódi vértézséget védelmezi. Ö egy szerszám mind Istenaszszonya a' Böltségségnek is; azért is nem csak felfegyverkezve jelenik meg, hanem, még a' bagoly is mellette van, a' melly példázalója az éjjelezésnek, és a' tsendes gondolkozásnak. Jupiternek agyából születtetett, a' mellyből egészen megnevekedve 's felfegyverkezve ugrott elő.

A' sánta Vulkánus, (3) mint a' tűznek 's kovácsoknak

Mars (Λαδοῖν) (1) gest gałošto búh wogny s lebkau brněniji neb pancýřem, štítēm a mečem ozbrojený a má swau libost w bogi wessřerých národů a w pleněnj celých zemj.

Tomuto bohu díwotěho brwe prolěwánj gest bohyně Pallas neb Minerva, (Μινέρεια) (2) ra proti postawená, ana gen sprawedliwé wogny (wólky) a prawé hrđiny (řeky) w swau ochranu přigimá. Ona gest spolu bohyně maudrosti, pročes negen w zbrani se okázuge, nybrš také sownu při sobě má, kterýšto ptáe podobiznu nočního lďdění a pětognoho přeměšlenj gest. Pallas se zrodila z hlavy Perunowy. Ona giž zrosila a také giž oděná a ozbrojená z geho možku wyřecila.

Rulhawý Wulkán (Θυών) (3) předstawuge se gałošto búh

Ο' Αἰὼς (1) ὡς θεὸς τοῦ πολέμου εἶναι ἀρματωμένος με περισκεφαλάν, ἀσπίδα καὶ σπάθην· εὐφραίνεται εἰς τοὺς πολέμους καὶ πολυορκίας ὀλοκληρῶν ἔδνων καὶ τόπων.

Η' Ἀθηνά (2) εἶναι ἐναντία τούτου τοῦ αἰμοδόρου θεοῦ· αὐτὴ βοηθεῖ μόνον τοὺς ἀληθεῖς ἥρωας, καὶ ἐν ταύτῳ εἶναι θεὰ τῆς σοφίας· διὰ τοῦτο παρίσταται ὄχι μόνον ἀρματωμένη, ἀλλὰ καὶ με μίαν κουκουβάϊαν, ἣτις εἶναι τὸ ἱερὸν σημεῖον τῆς ἀγρυπνίας καὶ τοῦ ἡσυχίου συλλογισμοῦ. Η' Ἀθηνά ἐγεννήθη ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διὸς, καὶ ἐκῆκεν ἀπὸ τὸν ἐγκεφαλόντου μεγὰ καὶ ἐνοπλος.

Ο' χωλὸς ὁ Ἡφαιστος (3) παρίσταται ὡς θεὸς τοῦ πυρὸς καὶ τῆς

Istene kalapátsokkal fogóval 's ülővel terjesztetik elő.

Bár melly éktelen lett legyen is ő, mindazáltal, a' leg szebb Istenaszszonyt, tudniillik a' kellemes Vénust (4) a' szerelemnek Istenaszszonyát nyerte feleségül, a' kinek kotsiját a' levegőn keresztül galambok vonják.

Merkurius (5) Istene volt az ékessen szollásnak és a' kereskedésnek, nem különben a' tolvajságnak is. Postája volt ő azomba az Isteneknek. Azért is fel-és bokaszárnyokkal, erszényvel, és a' békességszerző páltzával mint az okosságnak példázalójával ábrázaltatik.

Ceres (6) a' kinek kezébe sarló, lábainál pedig eke; szülője volt a' gabonának és minden földi gyümölcsöknek.

ohně, a kowárny s kladivem, klesstěmi, a kowadlinau.

Tak gat obyzdný tento bůh gest, tedy dostal přece tu nevěstěknějši totij bohyni lásky milosinai Wenussi (Vyzlilu, Ladu) (4) za manželku. Wůz gesti od holubů strz powěti tajen.

Merkur (Selon) (5) gesti negen bůh wýmluwnosti, a klespectwí, nýbrž y bůh zloděgá a posel bohů. Proto gesti na hlavě a na nohau ošřidlený (křídlatý) drží měšec na peníze, a má hůl s hadem maudrosti.

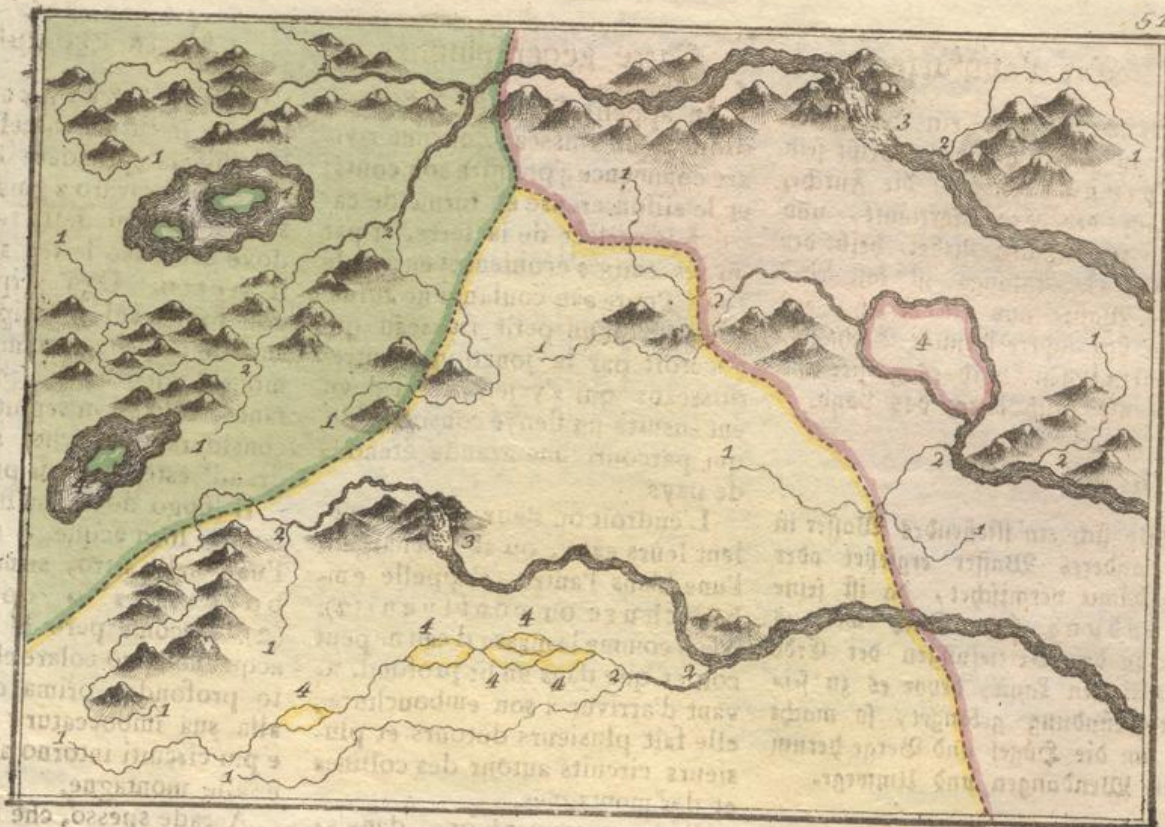
Ceres (Žewěná) (6) swęmto ruce a pluhem v swých nohau, gesti dárkyně obilí a owocé země.

χαλκουργίας, κρατῶν σφυρί, πυράγραν καὶ ἀκμονα.

Ὅσον ἄσχημος καὶ ἂν ᾖναι οὗτος ὁ θεός, ἔλαβεν εἰς γυναῖκα τοῦ τὴν ἀραισιτάτην θεάν, δηλαδὴ τὴν ἑφορον τοῦ ἔρωτος Ἀφροδίτην (4) τῆς ἐποίας τὴν ἀμαξάν σύρουσιν ἐπὶ τοῦ ἀέρος αἱ περιτεταί.

Ὁ Ἑρμῆς (5) εἶναι θεός τῆς εὐγλωττίας καὶ τῶν τεχνῶν, ἑφόρος τῶν κλεπτῶν καὶ ἀγγελοῦ τῶν θεῶν. διὰ τοῦτο ἔχει πτερεῖ εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς πόδας, κρατεῖ μίαν σακούλαν μὲ ἄσπρα, καὶ μίαν ῥάβδον τῆς σοφίας, περικυλλομένην ἀπὸ ὕφεις.

Ἡ Δέμητρα (6) μὲ τὸ δρέπανον εἰς τὰς χεῖρας, καὶ μὲ τὸ ἄροτρον εἰς τοὺς πόδας εἶναι ἡ ἑφόρος τοῦ σίτου καὶ τῶν γηίνων καρπῶν.

Die Landkarte.

Die Stelle, wo ein Bach oder Fluß zu fließen anfängt, heißt sein Ursprung (1); und die Furche, die auf der Erde fortläuft, und worin sein Wasser fließet, heißt der Rinnſal. Anfangs ist fast jedes solche Wasser nur ein Bach; erst wenn sich andere kleinere Bäche damit vermischen, wird es größer und läuft als Fluß durch das Land.

Wo sich ein fließendes Wasser in ein anderes Wasser ergießet oder sich damit vermischet, da ist seine Mündung (2). Doch weil es nur in den Vertiefungen der Erde fort rinnen kann, bevor es zu seiner Mündung gelanget, so macht es um die Hügel und Berge herum viele Wendungen und Umwege.

Wizweilen kommt ein Fluß auf seinem Laufe zu einem tiefen Ab-

Carte géographique.

On appelle Source (1), l'endroit où un ruisseau, ou une rivière commence à prendre son cours; et le sillon creusé en forme de canal à la surface de la terre, et par où ses eaux s'écoulent, en est le lit. Toute eau coulante ne forme d'abord qu'un petit ruisseau qui s'accroît par la jonction d'autres ruisseaux qui s'y jettent; il devient ensuite un fleuve considerable, qui parcourt une grande étendue de pays.

L'endroit où deux rivières mêlent leurs eaux, ou se déchargent l'une dans l'autre, s'appelle embouchure ou confluent (2). Mais comme la masse d'eau ne peut couler que dans un lit profond, avant d'arriver à son embouchure, elle fait plusieurs détours et plusieurs circuits autour des collines et des montagnes.

Il arrive souvent que, dans sa course, un fleuve arrive à un abîme

Carta geografica.

51

Si chiama Sorgente (1) il luogo, in cui un ruscello, o fiume incomincia a prendere il suo corso; e il solco scavato a guisa di canale sulla superficie della terra, e per dove scorrono le sue acque, ne è il Letto. Ogn' acqua corsiva non forma sul principio che un ruscelletto; che si aumenta per l'unione di altri simili, che vi si gettano; diviene in seguito un fiume considerable, che scorre una grand' estensione di paese.

Il luogo dove due fiumi mescolano le loro acque, o si scaricano l'uno nell' altro, si nomina Imboccatura o confluyente (2). Siccome però la massa dell' acqua non può colare che in un letto profondo, prima di giungere alla sua imboccatura fa più giri, e più circuiti intorno alle colline, e alle montagne.

Accade spesso, che un fiume nel suo corso giunge ad un abisso pro-

grund, in den er sich hinunter stürzen muß. Dann macht er einen Wasserfall (3), und fließt hierauf ruhig wieder weiter.

Oft theilt sich ein Fluß in mehrere Arme, und läuft späterhin wieder zusammen. Dadurch umfließt er ein Stück Land von allen Seiten, und macht es zur Insel (4). Eine Insel ist also ein Land, das überall von Wasser umgeben ist. Auf unserer Karte macht nicht nur der Fluß in dem roth bemahlten Lande eine Insel; sondern auch der Bach, der in dem gelb erleuchteten Lande fließet, macht anfangs Eine und hierauf noch vier Inseln.

Auch ein See hat oft Inseln, wie wir in dem grün bemahlten Lande sehen können.

profond dans lequel il se précipite avec impétuosité. Il fait alors une cascade ou cataracte (3), et ensuite il continue tranquillement son cours.

Souvent un fleuve se partage en plusieurs bras, qui se rejoignent quelque temps après. Il arrive de là que, coulant autour d'une certaine étendue de terrain qu'il environne de tous côtés, il en fait une île (4). Une île est donc une terre entièrement entourée d'eau. Le fleuve qui se trouve sur la carte que nous avons sous les yeux, forme non seulement une île sur le terrain coloré en rouge; mais le ruisseau qui arrose la contrée peinte en jaune, y forme d'abord une île et ensuite quatre autres îles d'inégale grandeur.

On trouve aussi quelquefois des îles sur les lacs, comme nous le voyons sur le terrain enluminé en verd.

fondo, in cui si precipita con impeto. Forma allora una Cascata, o cateratta (3) e dipoi continua pacificamente il suo corso.

Spesso un fiume si divide in più bracci, che si riuniscono qualche tempo dopo. Ne deriva da ciò, che scorrendo intorno a una certa estensione di terreno, che circonda da ogni parte, ne forma un' Isola (4). Un' Isola dunque è una terra interamente circondata d'acqua. Il fiume, che si trova sulla carta, che abbiamo sotto gli occhi, forma non solo un' Isola sul terreno colorito di rosso; ma il ruscello, che bagna la contrada dipinta di giallo, vi forma sul principio un' Isola, e dipoi quattro altre Isole d'ineguale grandezza.

Si trovano anche qualche volta Isole sopra i Laghi, come lo vediamo sul terreno illuminato di color verde.

A' Földabrosz.

Az [a] hely, a' hól valamely patak v. fojovíz fojni kezd, kütfőnek v. forrásnak (1), neveztetik, az a' tsaterna pedig a' mellyben tovább foj a' fojó víz árkanak hívatik. A' forrásánál többnyire minden víz tsekély, 's hová tovább ugy nagyobbodik ha több fojók is egyesülnek vele, 's ekkor futja be osztán fojovíz neve alatt a' tartományokat.

A' hól egyik fojovíz magát a' másikkal egyesitti, vagy a' hól egyik a' másikba ömöl, az a' hely torkolatnak (2) mondatik. De mivel a' víz tsak aláfoj tehát kereng a' hegyek és a' dombok körül, keresvén a' lejtős helyeket.

Néha a' folyovíz útjában meredek 's mély bukókra, talál, a' mellyekbe annak le kell rohanni, ezt a' rohanást Víz-

M a p a.

Misto, Ede potok neb řeka 'tecy ročíná, gménuge se zřídlo, (pramen) (1) gegich; a brázda (rozhor) genž po zemi bežj, a w njž gegich woda teče, řowe stra u. h a. Ž počátku gest škoro každá taková woda genom potokemj teprw řdyž se giné menšj potoky s nj smjžj, bywá většj, a bežj gakožto řeka strže zem.

Ede tekutá woda do giné wody wteká, neb se s nj směšuge, tu gest gegj w pád (vstj) (2) wšak poněwadž gen w prohlubnjch země před se tecy mže, řjw než se k swému wpádu dostane, tedy kolem okolo pahrbků a wrchů mnoho se obtáčí a obchází.

Někdy řeka we swém běhu k hluboké propasti přichází, w kterau se dolů swěcy mšj. Pak

Ο ΧΑΡΤΗΣ.

Ο τόπος όπου αναβρύει ποταμός τις ή ρυαξ όνομαζεται πηγή (1) ή ο δρόμος εκείνος όστις γίνεσθαι από την ροήν του ποταμού εις την Γην όνομαζεται άυλαξ. Κατ' αρχάς είναι σχεδόν όλα τα ποταύτα νερά ρυακς, μετά ταύτα δέ άφ' ου ενωδωσι πολλοί ρυακες όμού, αυξανουσι και ρέουσιν ώσαν ποταμοί δια του τόπου.

Όπου έν τρέχον νερόν χάνεται εις κανένα άλλο, ή ενώνεται με αυτό, έχει είναι αι έκβολαι του (2). πλήν επειδή τρέχει μόνον εις την βαρύτητα της Γης, προ του να φθάση εις τας έκβολας του κάμνει τριγύρω εις ένα λόφον και βουνον ίπολλας σροφάς και περιφοράς.

Ενίοτε καταπτά τις ποταμός εις την ροήν του εις τινά βυθόν, όπου κατα κρημνίζεται και τότε κάμνει ένα καταρράκτην (3) και

sésnek (3) nevezik, a' honnan ismét tsendesen tovább foly.

Gyakran a' folyóvíz több ágokra szakad, de a' mellyek későbbben mind megint együvé érkeznak. Ezen elszakadás által egy darab földet körül kerítvén szigetet formál (4). A' sziget tehát egy olyan darab föld, mellyet mindenfelől víz környékez. A' Jelenvaló földabroszon nem csak a' fojó víz formál szigetet, a' veressel festett tartományban, hanem a' sárgával festett tartományban folyó patak is először ugyan csak egyet, de azután ismét négy szigetet formál.

Gyakran a' tónak is vannak szigetjei, a' mint ezt a' zöldel festett tartományban szemlélhetjük.

ćinj spád wod y (3) a nato zas tisse dálej teče.

Často se řeka v wjce ramen dělji a později se opět w hromadu sbíhá. Tím samým obteká kus země ze wšech stran, dlelagic z ni ostrow (4). Ostrow gest tedy zem, wšudy wodau otočená. Na nassj mapě negen řeka w čerweně pomalované krajině púsobj ostrow, nýbrž také potok, genž w šlutě osvětlené krajině teče, púsobj ze začátku geden a pak gestě čtyry ostrowy.

Také gezero mívá ostrowy, gať w zeleně pomalované krajině widěti můžem.

τρέχει μετὰ ταῦτα πάλιν ἡσύχως.

Πολλάκις διαιρεῖται τις ποταμός εἰς πολλά μανίκια, καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν ἐνώνεται. Διὰ μέσου τούτου περιέρει ἐν μέρος Γῆς ἀπ' ὅλα τὰ μέρη, καὶ τὸ κάμνει νῆσον (4), ἡ νῆσος λοιπὸν εἶναι ἓνα μέρος γῆς, τὸ ὁποῖον περικυκλοῦται πανταχόθεν ἀπὸ νερόν. Εἰς τὸν χάρτην μας δὲν κάμνει μόνον ὁποταμός εἰς τὸν κοκκινοβαμμένον τόπον μίαν νῆσον, ἀλλὰ καὶ ὁ ῥύαξ ὁ ποῦ τρέχει εἰς τὸ κιτρινοβαμμένον κάμνει κατ' ἀρχάς μίαν, καὶ μετὰ ταῦτα ἄλλας τέσσαρας.

Καὶ αἱ λίμναι ἔχουσι πολλάκις νήσους καθὼς βλέπομεν εἰς τὸν πρασινοβαμμένον τόπον τοῦ χαρτοῦ μας.

ma vista uno sciocco imbecille,
vedendo la testa rappresentata
nel quadro verde? Non sempre

Die nicht alle stumm und taube
sind, die nicht alle blind und
taub sind, die nicht alle

Gesichtsbildungen.

Aus dem Gesichte kann man erkennen, womit sich der Mensch eben beschäftigt. Das Gesicht in dem blauen Bilde hat den Kopf gesenkt, die Augen geschlossen, und ist offenbar ganz in Andacht und Unterwerfung versunken. Das Gesicht im rothen Bilde zeigt die angestrengteste Aufmerksamkeit, womit es eben einen Gegenstand scharf beobachtet.

Aber wenn sich der Mensch auch mit nichts beschäftigt, sondern ruhig ist, zeigt sich seine Seele in seinem Gesichte; und dieses Gesicht, so wie der ganze Kopf und dessen Haltung spricht demnach die Eigenschaften seines Geistes und Herzens aus. Wer erkennt nicht auf den ersten Blick einen albernem Gecken an dem Kopfe des grünen Bildes? Ist nicht alles kleinlich und abge-

Physionomies.

On peut juger à la physionomie d'un homme, de ce qui se passe au dedans de lui, et de ce qui l'occupe actuellement. L'estampe bleue représente la physionomie d'un homme résigné, et pénétré de grands sentiments de dévotion. Sa tête baissée et ses yeux fermés indiquent assez ce qui se passe dans son ame. Le visage, dans l'écusson peint en rouge, annonce une attention pénible et soutenue; il paraît enfoncé dans la contemplation d'un objet qui l'intéresse vivement.

Lorsqu'un homme n'a rien qui l'occupe, et qu'il est calme et tranquille, son ame se peint aussi sur son visage; sa physionomie, sa tête, tous ses traits dévoilent ses sentiments, et les qualités de son coeur. Qui ne reconnaîtrait pas au premier coup d'oeil un fat imbécille, en voyant la tête représentée dans le tableau verd? Tout ne paraît-il pas vil, ridicule et insipi-

Fisonomie.

Si può giudicare dalla fisonomia di un uomo quel che accade nel suo interno, e quel che l'occupa attualmente. La stampa turchina rappresenta la fisonomia di un uomo rassegnato, e penetrato da gran sentimenti di devozione. La sua testa curva, gli occhi chiusi dimostrano abbastanza quel che succede nella sua anima. Il volto nell'immagine dipinta in rosso annunzia un'attenzione penosa, e sostenuta; sembra immerso nella contemplazione di un oggetto, che gli sta molto a cuore.

Quando un uomo non ha niente che l'occupi, e che è tranquillo, la sua anima si dipinge anche sul viso; la sua fisonomia, la sua testa, tutti i lineamenti del volto svelano i suoi sentimenti, e le qualità del suo spirito, e del suo cuore. Chi non riconoscerebbe a prima vista uno sciocco imbecille, vedendo la testa rappresentata nel quadro verde? Non sembra

schmact an ihm? Sehen wir dagegen das Gesicht auf dem gelben Grunde, und wir werden es so gleich als verständig, geistreich und ehrwürdig erkennen. An dem Kopsse des braunen Grundes zeigt sich ein hochmüthiger Mensch, der mit Aufgeblasenheit einher schreitet. Eben so unverkennbar drückt sich in dem Gesichte, das wir auf dem violetsfarbenen Grunde finden, eine große Gutherzigkeit und ein Wohlwollen gegen alle Wesen aus. Das Innere des Menschen wird so durch sein Aeußeres abgebildet.

Also dürfen wir Andern nur ins Gesicht sehen, um daraus ihr Inneres zu errathen? Wir werden auf dem folgenden Blatte sehen, ob dieses angeht.

de en lui? Contemplons au contraire le visage qui est sur le fond jaune; nous y verrons les traits d'une physionomie heureuse, intelligente, spirituelle, et qui inspire du respect. La tête, sur le fond brun, nous représente un homme fier, présomptueux, bouffi d'orgueil, et enflé de l'idée de son mérite. On ne peut également méconnaître dans la physionomie qui se trouve sur l'écusson violet, un caractère de douceur, d'affabilité, de bonté, et de bienveillance à l'égard de tout le monde. On peut donc juger de l'intérieur de l'homme, par son extérieur, et ses sentiments se peignent sur son visage.

Suffit-il donc de regarder les autres en face, pour deviner, aux simples traits du visage, ce qui se passe dans leur intérieur? Nous verrons dans la suite, si cette règle est infallible.

in lui tutto vile, ridicolo, e insultoso? Contempliamo al contrario il viso, che si trova sopra un fondo giallo; ci vedremo una fisionomia felice, intelligente, spiritosa, e che ispira rispetto. La testa sul fondo bruno ci mostra un uomo fiero, presuntuoso, pieno d'orgoglio, e gonfio dell' idea del suo merito. Non si può egualmente non conoscere nella fisionomia espressa nel fondo paonazzo, un carattere di dolcezza, di affabilità, di bontà, e di benevolenza verso ognuno. Si può dunque giudicare dell' interiore dell' uomo dal suo esteriore, e i suoi sentimenti si scuoprano sul suo viso.

Basta dunque riguardare in faccia gli altri per indovinare dai semplici lineamenti del volto quel che accade nel loro interno? Vedremo in seguito, se questa regola sia infallibile.

Az Ortzavonások.

Hogy az ember miben foglalatoskodik, azt az ábrázatjából ki lehet találni. A' kék képnek feje le van hajtva, szeméi béhunyva vannak, 's tsalhatlanul annak áhítatosságba merülve kell leni. A' veres képnek ábrázatja a' legnagyobb figyelme-tességet jegyzi, a' mellyel az éppen most vizsgálja az előtte lévő tárgyat.

De ha az ember semmiben sem foglalatoskodik is, hanem tsak vesztegel, még akkor is kimutatja magát a' lélek az ábrázaton; és ez az ábrázot, valamint a' fő is, és annak tartása a' szívnek minden mozgásait, 's indulatit értésünkre adják. Ki nem esmerne el bohókás fitzkónak azt a' zöld képet? Hát abban, nem izetlenséget 's hebe-hurgyaságot mutat-e minden vonás? Ellenben tekintsük tsak meg azt a' sárga falon lévő ké-

Twárností.

Stwáré (obljéce) műze se poznat, čim se člowěk objrá. Twár na modrém obrazu má hlawní slopenau, oči zamaurené a gest patrné celá w pobožnost a podrobenost pohřšená. Twár na čerweném obrazu okazuje neybedliveness pjozornost, čteran práwě geden námět bystře pozorngé.

Wssak gestli se člowěk třebas ničím neobjrá, nybrě potěgný gest, wčáze se duffe geho na twárí; a ta twár neb obljeć, tak gako celá hlawa a gegj drženj wypowj tehdy wlastnostj geho ducha a srdce. Kdo nepozná na prwnj pohled blázna hlawěho (nemaudrěho) z hlawnj zeleněho obrazu? Neníli wssěcko čatrné a nečutné na něm? Prohlědněme proti tomu obljeć na žlutě půdě, a hned geg za rozzumný důwtipný, a etihodný vzněme. Na

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡ.

Εκ τοῦ προσώπου δύναται γὰρ κατα λάθωμεν καὶ τὴν διάθεσιν τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ πρόσωπον τῆς γαλάζιας εἰκόνος ἔχει σκυμμένην τὴν κεφαλὴν, τὰ ματῖα κλεισμένα, καὶ φαίνεται προφανῶς ὅτι εἶναι βεβυδισμένον εἰς σεβας καὶ ὑποταγὴν. Τὸ πρόσωπον τῆς κοκκίνης εἰκόνος δεικνύει ἄκραν προσοχὴν μετὰ τῆς ὁποίας παρατηρεῖ ἀκριβῶς τὶ ἀντικείμενον.

Πλὴν καὶ ἂν ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐνασχολεῖται εἰς τίποτε, ἀλλ' εἶναι ἡσυχος, φαίνεται ὁ ψυχικός χαρακτήρητος εἰς τὸ πρόσωπόντου, καὶ αὐτὸ τὸ πρόσωπον οὐοῦ καὶ ἡκεφαλὴ μετὰ τῆς θέσεώς της, φανερώει τὰς ιδιότητες τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας του. Ποῖος δὲν ὁμολογεῖ μὲ πρῶτην ματίαν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τῆς προκίνης εἰκόνος ὅτι παρῖστανει ἕναν ἀνόητον μαμάκουδον, δὲν παρατηρεῖται εἰς αὐτὸν μία ποταπότης καὶ ἀνοσία. Ἀλλ' ὡς προτεξωμεν ἐκ

pet, ugy e' hogy ő benne értel-
mes eszes és tiszteletes embert
szemlélünk. A' barna falon lévő
képnek ábrázatjából egy kevely
nagyralátó embernek képe tet-
szik ki — a' ki felpuffaszkodva
járákál ide 's tova. Éppen olly
észrevehetőképpen van ki nyom-
va a' violaszínű falon lévő kép
ábrázatjában is a' mindeneknek
kedvét kereső Jószívűség. A'
mit tehát az ember belől érez, az
igy láttatik 's ily nyomódik ki
az ábrázaton.

Tehát ha valakinek gondolat-
ját elakarjuk találni, csak az
ábrázatját kell meg tekintetünk.
A' következő levélen majd meg-
látjuk ha valyon lehető e' ez?

hlawě hnědē pŭdy vřazuge se wy-
sokomýstny člowěk, an s nadu-
toštj sy wykračuge. Též tak ne-
znale se w obličegia co na fia-
lowé pŭdē nalezáme — weliká do-
bromýstnost, a přjzeň te wšsem
podstatám wytisťuge. Wnitřek
člowěka sřze zewnitřek geho se
wyobrazuge.

Tedy smjme giným toliko do
očí hledět, bychom z nich wnitř-
nj gich powahu vřodli? Vwidjme
na následugjcým obraze, zdaž to
pugde.

τοῦ ἐναντίου εἰς τὸ πρόσωπον τῆς
κυτρίνης εἰκόνης, καὶ θέλομεν ὁ-
μολογήσει εὐθὺς ὅτι παριστάνει ἓ-
να πρόσωπον νουνεχὲς, πνευματικῶ-
δες καὶ σεβάσμιον. Εἰς τὸ πρό-
σωπον τῆς μελαγχροινῆς εἰκόνης
παριστάνεται ἓνας μεγαλοφρων ἄν-
θρωπος, ὅστις διακρίνει ὑψηλο-
φρόνως καὶ ὑπεροπτικῶς.

Οὕτω παριστάνεται ἀναντιρρήτως
καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τῆς βιολετό-
χροῦ εἰκόνης, μία ἀγαθωτάτη
καρδία, καὶ καλοφειγής κάθε ὄν-
τος. Οὗτος ἀνακαλύπτονται τὰ ἐν-
δόμυχα τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ἐπι-
φάνειαν τοῦ σώματος αὐτοῦ.

